ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಕಾಸ

KARNATAKA VIKAS

ಮಾರ್ಚ್
March
2012

ಕೇಂದ್ರ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆದ ಯಾದವಾಡ ಪಂಚಾಯಿತಿಗೆ ರಾಜ್ಯದ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ನಗದು ಪುರಸ್ಕಾರ

ಯಾದವಾಡ ಪಂಚಾಯಿತಿಗೆ ಕೇಂದ್ರದ ಪ್ರಶಸ್ತಿ

ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯ ಸಂತಸದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಸರ್ಕಾರ

2011–12ನೇ ಸಾಲಿನ ಇಲಾಖೆಯ
ಪ್ರಗತಿ ಪರಿಶೀಲನೆ ಹಾಗೂ
2012–13ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಇಲಾಖೆಯು
ರೂಪಿಸಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ
ಕುರಿತು ನಡೆದ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ
ಮಾನ್ಯ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು
ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಇಲಾಖೆಯ
ಸಚಿವರಾದ ಶ್ರೀ ಜಗದೀಶ್ ಶೆಟ್ಟರ್
ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಾದ
ಡಾ॥ ಅಮಿತಾ ಪ್ರಸಾದ್,
ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾದ
ಡಾ॥ ಶಾಲಿನಿ ರಜನೀಶ್

ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ನಮ್ಮ ಹೆಜ್ಜೆ.
ನಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಇರಲಿ ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಹೆಜ್ಜೆ ಹೆಜ್ಜೆ

ಸಭೆಯಲ್ಲಿ
ಇಲಾಖಾ ನಿರ್ದೇಶಕರುಗಳಾದ
ಡಾ॥ ಜಿ. ರವಿಶಂಕರ್,
ಶ್ರೀ ಶಿವಶಂಕರ್,
ಶ್ರೀ ಮೇಘಣ್ಣನವರ್
ಶ್ರೀ ಪಿ. ಕುಮಾರ್
ಡಾ॥ ಎಂ.ಆರ್. ಏಕಾಂತಪ್ಪ
ಶ್ರೀ ಎಂ ಹಿರೇಮಠ್ ಹಾಗೂ
ಇತರೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು

ಕರ್ನಾಟಕವಿಕಾಸ

KARNATAKA VIKAS

ಮಾರ್ಚ್ March 2012 | ಸಂಪುಟ VOLUME 53 | ಸಂಚಿಕೆ ISSUE 4

ಈ ಸಂಚಿಕೆಯೊಳಗೆ

5	ಸಚಿವಾಲಯದಿಂದ ಸಂದೇಶ	– ಡಾ. ಅಮಿತಾ ಪ್ರಸಾದ್
7	ಮುಖಪುಟ ಲೇಖನ	
8	ಸುದ್ದಿ ವಿಕಾಸ	– ಡಾ. ವಿಜಯ ಅಂಗಡಿ
		– ಶ್ರೀಲಕ್ಷ್ಮಿ
12	ಬದುಕುವ ಮಾತು	– ಡಾ. ಪಾಟೀಲ ಪುಟ್ಟಪ್ಪ
13	ಕಾವ್ಯ ವಿಕಾಸ	– ಎನ್. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ ಕೋಡಿಪಾಳ್ಯ
14	ಆರೋಗ್ಯ	– ಡಾ. ಬಿ. ರಮಣರಾವ್
15	ಕವಿಯ(ಕ್ಷ) ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು	– ಅಮರಯ್ಯ
16	ಲೇಖನಗಳು	– ಎನ್.ಆರ್. ಪಾಟೀಲ
		– ಹರೀಶ್ ಕುಮಾರ್ ಶೆಟ್ಟಿ
		– ಡಾ. ಎಂ.ಡಿ. ಉಮೇಶ್
28	ನಾಟಕ ರಚನಕಾರರು	– ಡಾ. ರಾಜಪ್ಪ ದಳವಾಯಿ
		– ಡಿ.ಎಸ್. ಚೌಗಲೆ
		– ಪ್ರೊ. ಶಿವರಾಮಯ್ಯ
		– ಮಾಯಸಂದ್ರ ಕೃಷ್ಣಪ್ರಸಾದ್
		– ಮಂಜುನಾಥ್ ಬೆಳಕೆರೆ
		– ಪ್ರೊ. ಹೆಚ್.ಎಲ್. ಕೇಶವಮೂರ್ತಿ
		– ಆಲೂರು ದೊಡ್ಡನಿಂಗಪ್ಪ
		– ಡಾ. ಟಿ.ಎಸ್. ವಿವೇಕಾನಂದ
84	ಮಾಲೀಕತ್ವ	
85	ಸುತ್ತೋಲೆಗಳು	

ಪ್ರಕಾಶಕರು

ಪಿ. ಕುಮಾರ್

ನಿರ್ದೇಶಕರು (ಪಂ.ರಾಜ್)
ಹಾಗೂ ಸರ್ಕಾರದ ಪದನಿಮಿತ್ತ
ಉಪಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು

ಶ್ರೀ ಬೂವನಹಳ್ಳಿ ನಾಗರಾಜ್

ಮುಖ್ಯ ಸಂಪಾದಕರು ಹಾಗೂ
ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಂಪರ್ಕಾಧಿಕಾರಿಗಳು

ವೈ.ಮಹಾಂಕಾಳಪ್ಪ

ಸಹಾಯಕ ಸಂಪಾದಕರು

ಡಾ|| ಎಂ.ಎಸ್. ಮಂಜುನಾಥ್

ನಾಗರಾಜ್.ಬಿ.ವಾಗಾ

ಸಂಚಿಕೆ ವಿನ್ಯಾಸ

ಪ್ರಕಾಶ್ ಚಿಕ್ಕಪಾಳ್ಯ

ವಿಶೇಷ ಸೂಚನೆ

ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಕಾಸದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಸರ್ಕಾರಿ ಆದೇಶ,
ಸುತ್ತೋಲೆಗಳು ಅಧಿಕೃತವಾದವುಗಳಾಗಿದ್ದು
ಎಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರಬೇಕು.

ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿರುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಲೇಖಕರದ್ದೇ
ಆಗಿರುತ್ತದೆ ಹೊರತು ಸರ್ಕಾರದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಲ್ಲ.

ವಾರ್ಷಿಕ ಚಂದಾ :

ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ರೂ. 50/–
ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ರೂ. 60/–
ಬಿಡಿ ಪ್ರತಿ ರೂ. 5/–

ಚಂದಾ ಹಣವನ್ನು ಮನಿಯಾರ್ಡರ್ ಮೂಲಕ ನಿಮ್ಮ
ಅಂಚೆ ವಿಳಾಸದೊಂದಿಗೆ ನಮ್ಮ ಕಚೇರಿ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ
ತಲುಪಿಸಬಹುದು.

ಕಚೇರಿ ವಿಳಾಸ

ಮುಖ್ಯ ಸಂಪಾದಕರು, "ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಕಾಸ"
ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಇಲಾಖೆ
ನಂ. 309, 3ನೇ ಮಹಡಿ, ಗೇಟ್ ನಂ. 1,
ಬಹುಮಹಡಿಗಳ ಕಟ್ಟಡ, ಡಾ. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ವೀಧಿ,
ಬೆಂಗಳೂರು – 560 001.
ದೂರವಾಣಿ : (080) 22353857
www.rdpr.kar.nic.in
email:karnatakavikasa@ymail.com

ಪತ್ರಿಕೆ ಕುರಿತು ನಿಮ್ಮ ನುಡಿ

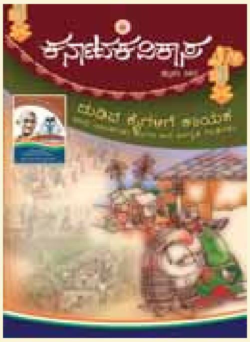

ಮಾನ್ಯರೇ,

ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಕಾಸ ಫೆಬ್ರವರಿ 2012ರ ಮುಖ ಪುಟದ 'ದುಡಿವ ಕೈಗಳಿಗೆ ಕಾಯಕ' ಬೀದಿ ನಾಟಕಗಳು ಹಾಗೂ ಜಾಗೃತಿ ಗೀತೆಗಳು, ಕಲಾವಿದರ ಕೈ ಚಳಕ, ನಮ್ಮ ತಾತನ ನಗು ಮೊಗದ ಚೆಲುವಿನ ಚಿತ್ರ ಗಮನ ಸೆಳೆದಿದೆ. ಇಂತಹ ವಿನೂತನ ಸಂಚಿಕೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿದ ರೂವಾರಿಗಳಿಗೆ, ಕರ್ನಾಟಕದ ಕೋಟಿ–ಕೋಟಿ ಕನ್ನಡಿಗರಿಂದ ನಮನಗಳು ಸಿಗಲಿವೆ ಅಂತಹ ಸಂಚಿಕೆ ಇದು. ಡಾ॥ ಅಮಿತಾ ಪ್ರಸಾದ್‌ರವರ ಬರಹ ಕೈಗನ್ನಡಿಯಂತಿದೆ. ನಮ್ಮ ರೈತರ, ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಬಗ್ಗೆ ಇವರ ಕಾಳಜಿ ಹಾಗೂ ವಿನೂತನ ಯೋಜನೆಗಳು ಸಹಾಯಕವಾಗಿವೆ. ನಮ್ಮ ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯಂತೆ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತಿರುವ 'ಕಾವ್ಯ ವಿಕಾಸ'ವಂತೂ ಸಮೃದ್ಧವಾದ, ಕುಶಲತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕಾವ್ಯಗಳಿಗೆ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ವಿಶಿಷ್ಟ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಳಸಿದ್ದಾರೆ. ಮಾಯಸಂದ್ರ ಕೃಷ್ಣಪ್ರಸಾದ್‌ರ ಕವನ, ಡಾ॥ ಟಿ.ಎಸ್. ವಿವೇಕಾನಂದರರವರ ಹಳ್ಳಿಯ ಮುಂದೆ ಬೆಳಕು ಮೂಡಿ, ಸುಟ್ಟಂತಹಳ್ಳಿ ಕಾವ್ಯ, ಡಿ.ಬಿ. ರಜಿಯಾರವರ ಮಣ್ಣ ನೆನಪಿನಾಳ ಸಾಗುತ್ತಲೇ ಇವೆ. ಕಾವ್ಯ ಕಟ್ಟುವ ಕೌಶಲ ವಸ್ತುವಿನ ನಿರೂಪಣೆಗೆ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯಿದೆ. ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಬೆಳಗೆರೆಯವರ 'ಲೋಕವೆಲ್ಲ ಲಾಕು ಲಾಕು' ಇಂದಿನ ಸಮಾಜದ ಒಲವುಗಳ ಆಪ್ತವಾದ ಬರಹವಿದು. ರಾಜಪ್ಪ ದಳವಾಯಿ 'ಖಾತರಿ ಕೆಲಸ', 'ಸುಟ್ಟಂತ ಹಳ್ಳಿ', 'ಗ್ರಾಮ ತಾಯಿಯ ತೇರ ಎಳೆಯಿರಿ' ಕಾವ್ಯಗಳ ಗುರಿ, ದಾರಿ ಒಂದೇ ಆಗಿದೆ. ಕಾವ್ಯದ ಆಕೃತಿ, ತಂತ್ರ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಕಾವ್ಯಗಳಾಗಿವೆ.

– ರಾಜೇಂದ್ರ ಹೆಗಡೆ ಹಾವೇರಿ, ಕಂದಾಯ ಇಲಾಖೆ, ಮಂಜುನಾಥನಗರ,
ಇಜಾರಿಲಕಮತೂರು ಗ್ರಾಮ, ಹಾವೇರಿ – 581110

ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರ ನೆಚ್ಚಿನ ಮಾಸ ಪತ್ರಿಕೆ 'ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಕಾಸ' ಫೆಬ್ರವರಿ 2012ರಲ್ಲಿ ಸುಂದರವಾದ ವರ್ಣರಂಜಿತ ಮುಖಪುಟದೊಂದಿಗೆ ಮುದ್ರಣಗೊಂಡಿರುವುದು ಸಂತೋಷದ ವಿಷಯ. ಶ್ರೀ ಜಗದೀಶ್ ಶೆಟ್ಟರ್, ಮಾನ್ಯ ಸಚಿವರು, ಡಾ॥ ಅಮಿತಾ ಪ್ರಸಾದ್, ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ, ಡಾ॥ ಶಾಲಿನಿ ರಜನೀಶ್, ಸರ್ಕಾರದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಇವರ ಲೇಖನಗಳು ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ದಾರಿ ದೀಪಗಳಾಗಿವೆ. ಕಾವ್ಯ ವಿಕಾಸದ ಹಲವಾರು ಕವನಗಳು ಗ್ರಾಮೀಣಾವೃದ್ಧಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿವೆ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಪತ್ರಿಕೆಯು ಹಲವಾರು ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು, ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವನ್ನು ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರಿಗೆ ನೀಡುತ್ತಿರುವುದು ಹೆಮ್ಮೆ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಇದು ಸಂಗ್ರಹಯೋಗ್ಯ ಸಂಚಿಕೆಯಾಗಿದ್ದು, ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಳಿಗೆ ಅಭಿನಂದನೆಗಳು.

– ವಿ.ಕೆ. ಲೋಕೇಶ್ವರಪ್ಪ, ನಿವೃತ್ತ ಉಪ ತಹಶೀಲ್ದಾರ್,
ನಂ. 112/1, ಜ್ಯೋತಿ ನಿವಾಸ, ಜೆ.ಸಿ.ಆರ್. ಬಡಾವಣೆ, ಹೊಸದುರ್ಗ – 577 527.

ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಕಾಸ ಪತ್ರಿಕೆಯು ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರ ಮೆಚ್ಚುಗೆ ಗಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದೆ. ಫೆಬ್ರವರಿ 2012ರ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಮುಖಪುಟವು ಸುಂದರವಾಗಿ ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿ ಮುದ್ರಣಗೊಂಡಿದೆ. ಸಚಿವರ ಸಂದೇಶವು, ಸಚಿವರಿಗೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರ ಬಗ್ಗೆ ಅಪಾರ ಕಾಳಜಿ ಇರುವುದು ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲಾಖಾ ವತಿಯಿಂದ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಜಾರಿಯಾಗಿರುವ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತ್ರಿ ಯೋಜನೆಯಿಂದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನತೆಗೆ ಜೀವನ ರೂಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡ ಕವನಗಳು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿವೆ.

– ಎಸ್.ಎಸ್. ಶಿಗ್ಲಿಮಠ, ಜೈನ್ ದೇವಾಲಯ ಹತ್ತಿರ,
ಆಜಾದ್ ರೋಡ್, ಜವಳಗಲ್ಲಿ, ಗದಗ್ – 582101.

ದುಡಿಯುವ ಕೈಗಳಿಗೆ ಕಾಯಕ, ನಾಣ್ಣುಡಿಯೊಂದಿಗೆ ಸುಂದರ ವರ್ಣರಂಜಿತ ಮುಖಪುಟದೊಂದಿಗೆ ಮುದ್ರಣಗೊಂಡಿರುವ ಫೆಬ್ರವರಿ 12ರ ಮಾಹೆಯ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಕಾಸ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನತೆಯ ಜೀವನದ ಪರಿಚಯಗೊಳಿಸುವ ಕವನಗಳು ಮೆಚ್ಚುಗೆ ಗಳಿಸುತ್ತವೆ. ಡಾ॥ ಅಮಿತಾ ಪ್ರಸಾದ್‌ರವರ ಸಂದೇಶವು ಮುಖಪುಟದ ನಾಣ್ಣುಡಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಮೂಡಿಬಂದಿದೆ. ಡಾ॥ ಶಾಲಿನಿ ರಜನೀಶ್‌ರವರ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳ ಆಶಯ ಅಂಕಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಲೇಖನವು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಹೊರತಂದ ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಳಿಗೆ ಧನ್ಯವಾದಗಳು.

– ಆಡಿವಪ್ಪ ಜಾಕಾ, ಗಾಂಧಿ ಚೌಕ, ಶಹಾಪೂರ – 585223, ಯಾದಗಿರಿ ಜಿಲ್ಲೆ.

ಸಚಿವಾಲಯದಿಂದ ಸಂದೇಶ

ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಇಲಾಖೆ
ಮೂರನೆ ಮಹಡಿ – 'ಸಿ' ಬ್ಲಾಕ್
ಬಹುಮಹಡಿ ಕಟ್ಟಡ,
ಬೆಂಗಳೂರು – 560 001.

ಡಾ. ಅಮಿತಾ ಪ್ರಸಾದ್, ಭಾ.ಆ.ಸೇ.
ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ

ಪ್ರಿಯ ಬಂಧುಗಳೇ,

ಸಂಘರ್ಷ ಬೇಡ. ಸಹಕಾರ, ಸಂಯಮವಿರಲಿ...

ಸ್ಥಳಿಯ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಹೊಸತನದೊಂದಿಗೆ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರ ಸಮಗ್ರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿರುವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಚಲನಶೀಲಗೊಳಿಸುವುದು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಇಲಾಖೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶ. ಯೋಜನೆಗಳ ಫಲಶೃತಿಗಳು ನಿಜವಾದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಅರ್ಹ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ದೊರೆಯುವಂತೆ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಹತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಯುವ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಪಂಚಾಯತ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೆಂದು ಇಲಾಖೆಯು ನೇಮಕ ಮಾಡಿರುವುದು ನಮಗೆಲ್ಲ ತಿಳಿದಿರುವ ವಿಷಯವೇ ಆಗಿದೆ. ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಖಾಲಿ ಉಳಿದಿರುವ ಪಂಚಾಯತ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು ನಿಯಮಾನುಸಾರ ನೇಮಕಮಾಡುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಚಾಲನೆಯಲ್ಲಿದೆ.

ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಅಹಿತಕರ ಘಟನೆಗಳಿಂದಾಗಿ ಪಂ.ಅ.ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಹಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಒತ್ತಡದಿಂದ ಕೆಲಸ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು ಬಂದಿದ್ದು, ಇದರಿಂದಾಗಿ ಪ್ರತಿಭಟನೆಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಇಂಥಹ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸಿ ಪರಿಹಾರೋಪಾಯ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ಸದಾ ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಧೋರಣೆ ತೋರುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಾನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಇಲಾಖೆಯ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಂತೆ ಸೇವಾ ಮನೋಧರ್ಮ ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರ ವೃತ್ತಿ ಧರ್ಮವಾಗಲಿ. ಕೆಲಸ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಘರ್ಷಕ್ಕೆ ಎಡೆಮಾಡಿಕೊಡದೇ ಪರಸ್ಪರ ಸಹಕಾರ, ಸಂಯಮ ಹಾಗೂ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ಪಾರದರ್ಶಕವಾಗಿ ಬೃಹತ್ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಗುಣಮಟ್ಟ, ಸೂಕ್ತ ನಿರ್ವಹಣೆ ಹಾಗೂ ನಿಗದಿತ ಕಾಲಮಿತಿಯೊಳಗೆ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತೀರೆಂಬ ಆಶಾಭಾವನೆ ನನ್ನದು.

ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿಗೆ ಆದ್ಯತೆ ಇರಲಿ ...

ಬೇಸಿಗೆ ಆರಂಭವಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿಗೆ ಆಹಾಕಾರ ಉಂಟಾಗುವ ಸಂಭವವಿರುತ್ತದೆ. ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಕ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಸರಬರಾಜು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿದ್ದು, ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಸರಬರಾಜು ಕಲ್ಪಿಸುವುದು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಅಧಿಕಾರಿ

ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳ ಗುರುತರ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಮುಖ ಜಲಮೂಲಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಿ, ಅಂತರ್ಜಲ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಾಗೂ ಕೊಳವೆ ಬಾವಿ, ನಳ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಸರಬರಾಜು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಪರಿಕರ ಸಲಕರಣೆಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಒಟ್ಟಾರೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನತೆ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿಗಾಗಿ ತೊಂದರೆಗೆ ಸಿಲುಕಬಾರದು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಸರ್ಕಾರ ನೀಡಿದ ಅನುದಾನವನ್ನು ಯೋಜಿತ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಜೀವನಾವಶ್ಯಕವಾದ ನೀರು ಪೂರೈಕೆಗಾಗಿ ಎಲ್ಲೂ ಅಡ್ಡಿಬಾರದಂತಿರಲಿ ಎಂದು ಆಶಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಅನುದಾನಗಳ ಸದ್ಬಳಕೆಯಾಗಲಿ ...

ರಾಜ್ಯ ಹಾಗೂ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಹಲವಾರು ಜನಪರ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿ ಅನುದಾನಗಳನ್ನು ನೀಡಿ, ನಿಗದಿತ ಕಾಲಮಿತಿಯೊಳಗೆ ಪಾರದರ್ಶಕವಾಗಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಸದುದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಗೊಳಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಾದ ನಮ್ಮ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅಧಿಕಾರಿ ಸಿಬ್ಬಂದಿವರ್ಗದವರಿಗೆ ವಹಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಫಲಶೃತಿ ನಿಜವಾದ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ತಲುಪುವಂತಾಗಲಿ.

ಈ ಸಂಬಂಧ ಈಗಾಗಲೇ ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಿರುವ ಅನುದಾನಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕುಂಠಿತಗೊಂಡಿರುವ ಹಲವಾರು ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ನಾನು ಗಮನಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಇಂಥಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಮರುಕಳಿಸದಂತೆ ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಿದ ಅನುದಾನಗಳನ್ನು ಕಾನೂನು ಬದ್ದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಎಲ್ಲೂ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿಗೆ ಕೊರತೆ ಉಂಟಾಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಪ್ರಸಕ್ತ ಸಾಲಿನ ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷ ಮಾರ್ಚ್ 2011ಕ್ಕೆ ಮುಕ್ತಾಯಗೊಳ್ಳಲಿದ್ದು, ಅಧಿಕಾರಿ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲರಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುದಾನಗಳು ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಪಗತವಾಗದಂತೆ (Lapse) ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕು. ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಗುಣಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಿ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಬಹುಕಾಲ ಬಾಳಿಕೆ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಫಲಶೃತಿ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ದಕ್ಕುವಂತಿರಬೇಕು.

ಮಹಾತ್ಮಗಾಂಧಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತ್ರಿ ಯೋಜನೆ

ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರು ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವುದು ಹಾಗೂ ನಿರುದ್ಯೋಗ ಸಮಸ್ಯೆಯಿಂದ ಗುಳೆ ಹೋಗುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಹಾಗೂ ಅವರ ಆರ್ಥಿಕ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತ್ರಿ ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶ. ಯೋಜನೆಯಡಿ ಅಕುಶಲ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮಟ್ಟದ ಕಾಮಗಾರಿಗಳಾದ ಕೆರೆ ಏರಿ ದುರಸ್ಥಿ, ಊಳು ಎತ್ತುವುದು, ನೀರಾವರಿ ಕಾಲುವೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಮುಂತಾದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಸ್ಥಳೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಯೋಜನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಚಾರ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡಿದ್ದರೂ ನೋಂದಾಯಿಸಿಕೊಂಡ ಉದ್ಯೋಗಾಕಾಂಕ್ಷಿಗಳು ಕೇವಲ 1/3 ನೇ ಭಾಗಷ್ಟು ಜನ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹಾಜರಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಅವರೂ ಸಹ ಮದ್ಯದಲ್ಲೆ ಹಲವಾರು ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ಕೆಲಸ ಬಿಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೂಲಿಗಾಗಿ ದೂರದ ಊರುಗಳಿಗೆ ವಲಸೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಹಂತದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರಿ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳ ಪಾತ್ರ ಬಹಳ ಮಹತ್ತರವಾಗಿದ್ದು, ಸ್ಥಳೀಯ ಜನರ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಅರಿತು ಅವರನ್ನು ಮನವೊಲಿಸಿ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಅವರಿಗೆ ದತ್ತವಾಗಿರುವ ಹಕ್ಕಿನ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಯೋಜನೆಯ ಫಲಶೃತಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಜನರಿಗೆ ದೊರೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರು ಗುಳೆ/ ವಲಸೆಹೋಗುವುದನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳುವಿರೆಂದು ಆಶಿಸುತ್ತೇನೆ.

(ಡಾ. ಅಮಿತಾ ಪ್ರಸಾದ್)

ಮುಖಪುಟ ಲೇಖನ

ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತರಿ ಯೋಜನೆಯ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಅನುಷ್ಠಾನ – ಯಾದವಾಡ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗೆ ಪುರಸ್ಕಾರ

ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತರಿ ಯೋಜನೆಯು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಮಹತ್ವಕಾಂಕ್ಷಿ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಠಿ, ಜೀವನೋಪಾಯ ಹಾಗೂ ಭದ್ರತೆ ಒದಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಪರಣಾಮಕಾರಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಾಗಿದೆ ಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಪ್ರಗತಿ ತೋರಿರುವ ಯಾದವಾಡ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ರಾಷ್ಟ್ರಪ್ರಶಸ್ತಿಗೆ ಪಾತ್ರವಾಗಿರುವುದು ಶ್ಲಾಘನೀಯ.

ಜಿಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರದಿಂದ ಕೇವಲ 12 ಕಿ.ಮೀ ದೂರವಿರುವ ಯಾದವಾಡ ಗ್ರಾಮವು 5500 ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಹೊಂದಿರುವ ಚಿಕ್ಕ ಹಾಗೂ ಚೊಕ್ಕ ಗ್ರಾಮ. ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ನೋಂದಣಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ 1012 ಕುಟುಂಬಗಳ ಪೈಕಿ 655 ಕುಟುಂಬದವರು ಉದ್ಯೋಗ ಪಡೆದು ಆರ್ಥಿಕ ಮಟ್ಟ ಸುಧಾರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಯೋಜನೆಯಡಿ ಯಾದವಾಡ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣರಿಗೆ ನೆರವಾಗುವ ಅನೇಕ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಚಿಕ್ಕ ಹಿಡುವಳಿದಾರರಿಗೆ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಭೂ ಸವಕಳಿ ತಡೆಯಲು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಸ್ವಚ್ಚತೆ ಕಾಪಾಡಲು ಹಲವಾರು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಕೂಲಿ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವಘಡವಾದರೆ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ನೆರವಾಗಲೆಂದು ಜನಶ್ರೀ ವಿಮಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕೂಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಹಣ ಪಡೆಯಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಎ.ಟಿ.ಎಂ ಕಾರ್ಡ್‌ಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವುದು ಈ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆ.

> ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತರಿ ಯೋಜನೆಯಡಿ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಾಧನೆಗೈದ ಯಾದವಾಡ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ಹಾಗೂ ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆಯಾದ ಬೈಫ್ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಸರ್ಕಾರವು ನಗದು ಬಹುಮಾನ ಮತ್ತು ಪ್ರಶಸ್ತಿ ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಲಾಗಿದೆ.

ತೋಟಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಧನೆ

ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತರಿ ಯೋಜನೆ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಾಗ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಸಾಧನೆ ತೋರಿದ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಗುರುತಿಸಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಯಾದವಾಡ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾವಿನ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ವಿಷಯವಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ಪ್ರಶಸ್ತಿಗೆ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ನವದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ದಿನಾಂಕ 02–02–2012ರ ಗುರುವಾರದಂದು ನಡೆದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸಾಧನೆಗೈದ ಯಾದವಾಡ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ನೀಡಿ ಸನ್ಮಾನಿಸಲಾಯಿತು.

ಅದೇ ರೀತಿ ಸದರಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಯ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ದಿನಾಂಕ 07–02–2012ರಂದು ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಚಿವರು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ರೂ. 1.00 ಲಕ್ಷ ರೂ. ಗಳ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಧನದ ಚೆಕ್ ಮತ್ತು ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಫಲಕ ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಿದರು.

ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆಯಾದ ಬೈಫ್ ಸಂಸ್ಥೆ, ಕಲಘಟಗಿ, ಇವರು ಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ಸಕ್ರೀಯವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ಯಾದವಾಡ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ಕಾಮಗಾರಿಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡು ಗುಣಮಟ್ಟದ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯ ಸಹಕಾರದೊಂದಿಗೆ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ದಿನಾಂಕ 02–02–2012ರಂದು ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪ್ರಧಾನ ಮಾಡಿದೆ ಮತ್ತು ಹಾಗೆಯೇ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಸಹ ದಿನಾಂಕ 07–02–2012ರಂದು ರೂ. 25,000/– ಚೆಕ್ ಮತ್ತು ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಫಲಕ ನೀಡುವುದರೊಂದಿಗೆ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಗೌರವಿಸಲಾಗಿದೆ.

❑

ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ರೂ. 1.22 ಕೋಟಿ ಚೆಕ್ ಸಮರ್ಪಣೆ

ಕರ್ನಾಟಕ ರೂರಲ್ ಇನ್‌ಫ್ರಾಸ್ಟ್ರಕ್ಚರ್ ಡೆವೆಲೆಪ್‌ಮೆಂಟ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್, ಬೆಂಗಳೂರು ಸಂಸ್ಥೆಯು ಕಳೆದ 3 ವರ್ಷಗಳಿಂದ, ಅಂದರೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ 2009–10, 2010–11 ಹಾಗೂ 2011–12 (Projected) ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. 2009–10ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರೂ. 380.00 ಕೋಟಿಯಷ್ಟು ಪ್ರಗತಿ ಸಾಧಿಸಿ, ರೂ. 1.22 ಕೋಟಿ ಡಿವಿಡೆಂಡ್‌ನ್ನು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. 2010–11ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರೂ. 600.00 ಕೋಟಿಯಷ್ಟು ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ ನಿವ್ವಳ ರೂ. 16.61 ಕೋಟಿ ಲಾಭಗಳಿಸಿದ್ದು, ದಿನಾಂಕ 07.02.2012 ರಂದು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ರೂ. 1.22 ಕೋಟಿ ಡಿವಿಡೆಂಡ್‌ನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಅದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ 2011–12ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ರೂ. 800.00 ಕೋಟಿ ಪ್ರಗತಿ ಸಾಧಿಸುವ ಅಂದಾಜಿದ್ದು ರೂ. 42.00 ಕೋಟಿಯಷ್ಟು ನಿವ್ವಳ ಲಾಭ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

ದಿನಾಂಕ 07.02.2012 ರಂದು ಮಾನ್ಯ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಹಾಗೂ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಚಿವರಾದ ಶ್ರೀ ಜಗದೀಶ್ ಶೆಟ್ಟರ್ ಹಾಗೂ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಾದ ಡಾ|| ಅಮಿತಾ ಪ್ರಸಾದ್‌ರವರು ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಥೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಪದಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಹಾಜರಿದ್ದು, 2010–11ನೇ ಸಾಲಿನ ಡಿವಿಡೆಂಡ್ ರೂ. 1.22 ಕೋಟಿ ಚೆಕ್ಕನ್ನು ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಹಸ್ತಾಂತರಿಸಿದರು.

ಕರ್ನಾಟಕ ರೂರಲ್ ಇನ್‌ಫ್ರಾಸ್ಟ್ರಕ್ಚರ್ ಡೆವೆಲೆಪ್‌ಮೆಂಟ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್, ಬೆಂಗಳೂರು ಇವರು 2010–11ನೇ ಸಾಲಿನ ಡಿವಿಡೆಂಡ್ ರೂ. 1.22 ಕೋಟಿ ಚೆಕ್ಕನ್ನು ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಹಸ್ತಾಂತರಿಸಿದರು.

ಸುದ್ದಿ ವಿಕಾಸ

ಜೈವಿಕ ಮೇಳದಲ್ಲಿ MGNREGA ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಸನ್ಮಾನ

ಡಾ|| ವಿಜಯ್ ಅಂಗಡಿ *
ಮೊಬೈಲ್ : 9448996495

ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ 2012ರ ಜನವರಿ 28, 29ರಂದು ಪುಣ್ಯಭೂಮಿ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡ ಜೈವಿಕ ಮೇಳದಲ್ಲಿ MGNREGA ಫಲಾನುಭವಿಗಳನ್ನು ಸನ್ಮಾಯಿಸಲಾಯಿತು. ಅರಣ್ಯ ಸಸಿಗಳನ್ನು ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಪೋಷಿಸಿರುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಲೂರು (ತಾ) ಗೊರೂರಿನ ಈಶ್ವರಪ್ಪ, ಹಾಸನ (ತಾ) ಕೋರವಂಗಲ ಕಾವಲಿನ ಅನಂತರಾಜು, ಅರಕಲಗೂಡು (ತಾ) ಹೊನಗನಹಳ್ಳಿಯ ಮಂಜುನಾಥ್ ಮತ್ತು ಹೊಳೇನರಸೀಪುರ (ತಾ) ಕಬ್ಬಿನಹಳ್ಳಿ ಚಂದ್ರಶೇಖರ್ ಮತ್ತು ತ್ರಿವೇಣಿ ಅವರಿಗೆ ಶಾಲು ಹೊದಿಸಿ, ರೇಷ್ಮೆ ಹಾರ ಹಾಕಿ, ಕಾಣಿಕೆ ನೀಡಿ ಸನ್ಮಾನಿಸಿ ಗೌರವಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆಯ ಚಂದ್ರಮ್ಮ, ಹರೀಶ್, ರೈತರಾದ ಗಿಡ್ಡೇಗೌಡ, ರಾಜಣ್ಣ, ಧರ್ಮಲಿಂಗಂ, ದಿನೇಶ್, ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾದ ಡಾ|| ವಿಜಯ್ ಅಂಗಡಿ, ಬಿ. ಶಿವರಾಜು, ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಶೆಟ್ಟಿ ಅವರು ಉಪಸ್ಥಿತರಿದ್ದರು.

* ಆಕಾಶವಾಣಿ, ಹಾಸನ.

ಸುದ್ದಿ ವಿಕಾಸ

ಶ್ರೀಲಕ್ಷ್ಮಿ *

ಜೈವಿಕ ವೈದ್ಯಕೀಯ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಕುರಿತ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ

ಜಿಲ್ಲಾ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಯೋಜನಾ ನಿರ್ವಹಣಾ ಘಟಕ ತುಮಕೂರು ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ನೀತಿ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆ, ಅರಣ್ಯ ಜೀವಿಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಇಲಾಖೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ಇವರ ಸಮ್ಮಿಶ್ರ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಜೈವಿಕ ವೈದ್ಯಕೀಯ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಕುರಿತ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ದಿನಾಂಕ 11–01–2012 ರಿಂದ 13–01–2012 ರ ವರೆಗೆ ಜಿಲ್ಲಾ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯ ಆಡಿಟೋರಿಯಂನಲ್ಲಿ ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿತ್ತು. ತರಬೇತಿಗೆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಖಾಸಗಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಿಂದ, ಸರ್ಕಾರಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಿಂದ, ಮೆಡಿಕಲ್ ಕಾಲೇಜ್‌ಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಪಶುಸಂಗೋಪನಾ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ವೈದ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳು, ಪ್ರಯೋಗಶಾಲಾ ತಜ್ಞರು, ಶುಶ್ರೂಷಕರುಗಳು ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳಾಗಿ ಆಗಮಿಸಿದ್ದರು. ಬಂದಿದ್ದಂತಹ ಮುಖ್ಯ ಅತಿಥಿಗಳು ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಜೈವಿಕ ವೈದ್ಯಕೀಯ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಕುರಿತು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮತ್ತು ಅದರಿಂದಾಗುವ ಉಪಯೋಗಗಳ ಕುರಿತು ಮಾಹಿತಿ ನೀಡಿದರು. ಇಂತಹ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರು.

ಜೈವಿಕ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಕುರಿತು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ.

* ಜಿಲ್ಲಾ ಆರೋಗ್ಯ ಸುರಕ್ಷಾ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾಧಿಕಾರಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ಆರೋಗ್ಯ ಪದ್ಧತಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಸುಧಾರಣಾ ಯೋಜನೆ, ಜಿಲ್ಲಾ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಕಛೇರಿ, ತುಮಕೂರು.

ಡಾ॥ ರವೀಂದ್ರ ಉಪ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಪಶು ಸಂಗೋಪನಾ ಇಲಾಖೆ. ತುಮಕೂರು, ಶ್ರೀ ಮಧುಸೂದನ್, ಪರಿಸರ ಅಧಿಕಾರಿ. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಮಾಲಿನ್ಯ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮಂಡಳಿ. ತುಮಕೂರು, ಡಾ॥ ರುದ್ರಮೂರ್ತಿ. ಸ್ಥಾನೀಯ ವೈದ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳು. ಜಿಲ್ಲಾ ಆಸ್ಪತ್ರೆ. ತುಮಕೂರು, ಡಾ॥ ಪಾಳ್ಯ ಮೊಹದ್ದೀನ್. ಪ್ರಭಾರ ಜಿಲ್ಲಾ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣಾಧಿಕಾರಿಗಳು. ತುಮಕೂರು, ಡಾ॥ ವಿಕಾಸ್, ಉಪ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆ. ಮತ್ತು ಬೆಂಗಳೂರು.

ಡಾ॥ ವಿಕಾಸ್, ಉಪ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆ. ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ನೀತಿ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆ, ಬೆಂಗಳೂರು, ಡಾ॥ ರವೀಂದ್ರ ಉಪ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಪಶು ಸಂಗೋಪನಾ ಇಲಾಖೆ. ತುಮಕೂರು, ಶ್ರೀ ಮಧುಸೂದನ್, ಪರಿಸರ ಅಧಿಕಾರಿ. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಮಾಲಿನ್ಯ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮಂಡಳಿ. ತುಮಕೂರು, ಡಾ॥ ಪಾಳ್ಯ ಮೊಹದ್ದೀನ್. ಪ್ರಭಾರ ಜಿಲ್ಲಾ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣಾಧಿಕಾರಿಗಳು. ತುಮಕೂರು.

ಮೊಬೈಲ್ ಸಂಖ್ಯೆ ನಮೂದಿಸಿ ......

ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಆಸಕ್ತ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಲೇಖಕರು ಹಾಗೂ ಆಸಕ್ತರು ಲೇಖನಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ 'ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಕಾಸ' ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ತಲುಪಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಆಯ್ಕೆಯಾದ ಲೇಖನಗಳ ಕರಡನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವಲ್ಲಿ ಲೇಖಕರಿಂದ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಣವನ್ನು ಅಥವಾ ಅಧಿಕ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಸಂದರ್ಭವಿರುತ್ತದೆ,

ಆದ್ದರಿಂದ ಲೇಖಕರು/ಆಸಕ್ತರು ಲೇಖನವನ್ನು ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ತಲುಪಿಸುವಾಗ ಲೇಖಕರ ಸಂಪೂರ್ಣ ಅಂಚೆ ವಿಳಾಸ ಮತ್ತು ಮೊಬೈಲ್ ದೂರವಾಣಿ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ತಪ್ಪದೇ ನಮೂದಿಸಲು ಕೋರಿದೆ.

ಲೇಖನಗಳನ್ನು 'ನುಡಿ' ಉಚಿತ ತಂತ್ರಾಂಶವನ್ನು ಬಳಸಿ **karnatakavikasa@ymail.com** ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಈ-ಮೇಲ್ ಮುಖಾಂತರವೂ ಕಳುಹಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅಂಚೆಯ ಮೂಲಕ ತಲುಪಿಸಬಯಸುವವರು ಕೆಳಕಂಡ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ತಲುಪಿಸಲು ಕೋರಿದೆ.

ಮುಖ್ಯ ಸಂಪಾದಕರು

'ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಕಾಸ'

ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಇಲಾಖೆ

ನಂ. 309, 3ನೇ ಮಹಡಿ, ಗೇಟ್ ನಂ. 1, ಬಹುಮಹಡಿಗಳ ಕಟ್ಟಡ, ಡಾ. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ವೀಧಿ,

ಬೆಂಗಳೂರು - 560 001. ದೂರವಾಣಿ : (080) 22353857

www.rdpr.kar.nic.in email:karnatakavikasa@ymail.com

ಬದುಕುವ ಮಾತು

ಡಾ. ಪಾಟೀಲ ಪುಟ್ಟಪ್ಪ

ದ್ವೇಷವನ್ನು ಬೆಳೆಸದೆ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಬೆಳೆಸಬೇಕು

ಮನುಷ್ಯನು ದ್ವೇಷ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬದುಕಬಾರದು. ಪ್ರೇಮ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬದುಕಬೇಕು. ಯಾವನೊಬ್ಬನ ಜೀವನವು ಸುಖಮಯವಾಗಬೇಕಾದರೆ, ಅವನು ತಾನು ಪ್ರೀತಿಸುವ ವಸ್ತುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮನುಷ್ಯನು ಪ್ರೀತಿಸುವ ವಸ್ತುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚು ಆಗುವುದಾದರೆ, ಅವನ ಜೀವನದ ಬೇರುಗಳು ಸುಖದ ಕಾರಂಜಿಗೆ ಹೋಗಿ ಮುಟ್ಟಿರುತ್ತವೆ.

ದ್ವೇಷಿಸುತ್ತ ಬದುಕಬೇಕೆನ್ನುವ ಮನುಷ್ಯನು ರೋಗಗ್ರಸ್ತನೇ ಆಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅವನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯಕರವಾದುದೇನೂ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾವನೊಬ್ಬನೂ ತನ್ನ ಜೀವನವನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ದ್ವೇಷಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟು ಕೊಡಬಾರದು. ದ್ವೇಷವು, ಅವನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ತಿರುಗಿಸಿ, ಅದು ನಿಜವಾದುದನ್ನು ಕಾಣದಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಸಂಕುಚಿತ ಜನರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಈ ದ್ವೇಷ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಅವರ ಕ್ಷುದ್ರತನವು ಅದನ್ನು ಪರಿಪೋಷಣೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲ ದುಷ್ಟತನಗಳೂ ಆ ದ್ವೇಷದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದಲೇ ಮೂಡಿ ಬರುತ್ತವೆ. "ದ್ವೇಷದಿಂದ ದ್ವೇಷ ಉಪಶಮನಗೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅದು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಉಪಶಮನಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಇದು ಚಿರಂತನ ನಿಯಮ" ಎಂದು ಭಗವಾನ ಬುದ್ಧ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.

ನಮ್ಮನ್ನು ಯಾರು ದ್ವೇಷ ಮಾಡುವರೋ ಅವರನ್ನು ದ್ವೇಷ ಮಾಡುತ್ತ ಹೋದರೆ, ನಾವು ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನ ನೆಮ್ಮದಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ದುಃಖಿಗಳಾಗುತ್ತೇವೆ. ಹೊರಗಿನ ದೆವ್ವ ಹೊರಗೇ ಹೋಗಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ಆಮಂತ್ರಣ ನೀಡಿ ಅದನ್ನು ನಾವು ನಮ್ಮ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಕರೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರದು.

ಜನರನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸುವುದೂ ಒಂದೇ. ಒಂದು ಇಲಿಯ ಕಾಟವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಇರುವ ಮನೆಗೆ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚುವುದೂ ಒಂದೇ. ತಮ್ಮ ಮುಖವನ್ನು ಗಂಟಿಕ್ಕಿಕೊಂಡಿರುವ ಜನರನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ವ್ಯಸನವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಅವರು ಎಲ್ಲರ ಬಗೆಗೆ ವಿಷಕಾರುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ನ್ಯಾಯವಾದ ಕ್ರೋಧ ಬೇರೆ, ಅಕಾರಣವಾದ ದ್ವೇಷ ಬೇರೆ. ದ್ವೇಷ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡ ಮನುಷ್ಯನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ವಿಷ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ನ್ಯಾಯವಾದ ಉದ್ವಿಗ್ನತೆಯಲ್ಲಿ ವಿಷ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

ಯಾರೊಬ್ಬರೂ ತಮ್ಮ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ದ್ವೇಷದ ದಾರಿಯನ್ನು ತುಳಿಯುತ್ತ ಹೋಗಬಾರದು. ಅದರಿಂದ ಅವರ ಉತ್ಸಾಹ ಉಡುಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಅವರ ಮನಸ್ಸು ವಿಕಾರಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ನಾವು ಯಾರನ್ನಾದರೂ ಸೇರದೇ ಇರಬಹುದು. ಹಾಗೆಂದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಅವರನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸಬೇಕೆಂದು ಅದರ ಅರ್ಥವಲ್ಲ.

ನಮ್ಮ ದ್ವೇಷವು ಉಗ್ರರೂಪತಾಳಿ ವಿಪರೀತಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ, ನಾವು ಯಾರನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸುತ್ತೇವೆಯೋ, ಅವರಿಗಿಂತಲೂ ಕೆಳಗೆ ಇಳಿದು ಹೋಗುತ್ತೇವೆ. ನಾವು ದ್ವೇಷದ ಮನೋಭಾವನೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡರೆ, ಅದು ಯಾರನ್ನು ತಿನ್ನುವುದೋ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಬಗೆಗೆ ಅನಾಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಇರುವವರನ್ನೆಲ್ಲ ದ್ವೇಷಿಸಲು ನಾವು ಮುಂದಾಗಬಹುದು. ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನೂ ತನ್ನನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸಬಾರದು. ಇನ್ನೊಬ್ಬರನ್ನೂ ದ್ವೇಷಿಸಬಾರದು. ತನ್ನನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಅವರ ಸ್ಥಿತಿಯೇನೂ ಸುಧಾರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಬೇರೆಯವರನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸಿದರೆ ಅದರಿಂದ ಅವರೇನೂ ಸುಧಾರಣೆಗೊಳ್ಳಲಾರರು.

❑

ಜನರನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸುವುದೂ ಒಂದೇ. ಒಂದು ಇಲಿಯ ಕಾಟವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಇರುವ ಮನೆಗೆ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚುವುದೂ ಒಂದೇ. ಯಾರೊಬ್ಬರೂ ತಮ್ಮ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ದ್ವೇಷದ ದಾರಿಯನ್ನು ತುಳಿಯುತ್ತ ಹೋಗಬಾರದು. ಅದರಿಂದ ಅವರ ಉತ್ಸಾಹ ಉಡುಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ.

ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ–ಕಾಮಧೇನು ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತ್ರಿ ಯೋಜನೆ

ಎನ್. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ ಕೋಡಿಪಾಳ್ಯ *

ಬರಡಾಗಿದ್ದ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಜೀವ ಕಳೆ ತಂದಿದೆ ನಮ್ಮ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತ್ರಿ ಯೋಜನೆ.
ದುಡಿಯುವ ಕೈಗಳಿಗೆ 100 ದಿನ ಉದ್ಯೋಗ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ ಸುಧಾರಣೆಗೆ ನೀಡಿದೆ ಚಾಲನೆ.
ಊರಲ್ಲಿ ಚರಂಡಿ, ರಸ್ತೆ ನಿರ್ಮಾಣ, ಶಾಲಾ ಕಾಂಪೌಂಡ್ ರೈತರ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ತೆಂಗು, ಅಡಿಕೆ,
ಸಪೋಟ ಇದು ತುಂಬಾ ಸಾಧನೆ
ಖಾಲಿಯಾಗಿದ್ದ ಕಟ್ಟೆಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ತುಂಬಿ ಹಸಿರು ನಳಿ ನಳಿಸುತ್ತಿದೆ, ರೈತ ನೀ ಯೋಜನೆ ನೆನೆ ..!

ರೈತರ ಬದುಕು ಕತ್ತಲಾಗಿ ಭೂಮಿಲಿ ಜಲವು ಬತ್ತಿ ಹೋಗಿ ಬದುಕು ದುಸ್ತರವಾಗಿತ್ತು...
ಬರಗಾಲ ಬಂದು ಜೀವನವೆಲ್ಲಾ ಗೋಳಿನ ಗುಂಡಿಯಾಯ್ತು ...
ಏಕೆ ಚಿಂತೆ ಮಾಡ್ತೀಯಾ? ನಿಮಗೆ ಆಸರೆಯಾಗಿ ಬಂದಿದೆ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತರಿ ಯೋಜನೆ.
ಗಂಡ ಹೆಂಡತಿ ದುಡಿದರೆ ದಿನಕ್ಕೆ 250 ಕೂಲಿ, 100 ದಿನಕೆ 12,500 ದುಡಿಮೆ.
ಅಕ್ಕಿ, ರಾಗಿ, ಜೋಳ, ತರಕಾರಿ ತಂದು ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಾ ಊಟ ಮಾಡಿ ಆರೋಗ್ಯ ವೃದ್ಧಿಯಾಗಿ
ವಾರ್ಷಿಕ 3 ಸಾವಿರ ಉಳಿತಾಯ. ಇದು ನಿನ್ನ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಆದಾಯ .... !!

ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತರಿ ಯೋಜನೆಯಿಂದಲ್ಲವೇ ಇದು ಸಾಧ್ಯ ...?
ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಾಳೆ, ಮಾವು, ಸಪೋಟ, ಸಸ್ಯ ರಾಶಿ ಬೆಳೆಯಿತು ...
ಬತ್ತಿ ಹೋದ ಕೆರೆ ಕಟ್ಟೆಗಳು ತುಂಬಿ ಜೀವ ಜಲ ಸಮೃದ್ಧಿಯಾಯ್ತು ...
ಮಹಾತ್ಮಗಾಂಧಿ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತರಿ ಯೋಜನೆಯು ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ವರದಾನವಾಯಿತು ...
ಬದುಕು ಬಂಗಾರವಾಗಿ ಜೀವನ ಸುಧಾರಣೆಯಾಗಿ ಬಡತನ ನಿವಾರಣೆಗೆ ಭವಿಯಾಯಿತು
ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರ ಕಾಮಧೇನು ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ, ನಮ್ಮ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತರಿ ಯೋಜನೆಯಿಂದಾಯ್ತು ...!!

❑

* ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಅಧಿಕಾರಿ, ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್, ಕೊಡಗು.

ಆಯಾಸ

ಡಾ. ಬಿ. ರಮಣರಾವ್ *

ನಮ್ಮ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ನೋವಿನಂತೆ ಆಯಾಸವೂ ತೊಂದರೆಯ ಮುನ್ಸೂಚನೆ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಆಯಾಸ ಅತಿಯಾದ ಕೆಲಸದ ನಂತರ ಉಂಟಾಗುವ ಸ್ಥಿತಿ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯ ನಂತರ ಆಯಾಸ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ದೀರ್ಘಕಾಲ ಅತಿಯಾದ ಆಯಾಸದ ಅನುಭವವಾಗುತ್ತಿದ್ದರೆ ಡಾಕ್ಟರರ ಸಲಹೆ ಪಡೆಯುವುದು ಅಗತ್ಯ ಅನೇಕ ಸಲ ಕಾಯಿಲೆಯ ಸೂಚನೆ ನೀಡುವುದು ಆಯಾಸ ಮಾತ್ರ. ನಿಮ್ಮ ಡಾಕ್ಟರ್ ಇದರ ಕಾರಣ ಕಂಡುಹಿಡಿದು ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯನ್ನೂ ಸೂಚಿಸುವರು.

ನಮ್ಮ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಸೋಂಕು ತಗುಲಿದಾಗ ರಕ್ಷಣೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಚಾಲನೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಜ್ವರ ಈ ಚಾಲನೆಯ ಪ್ರತೀಕ. ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಸೋಂಕಿನೊಡನೆ ಹೋರಾಟ ನಡೆದಾಗ ಹೆಚ್ಚಿನ ಶಕ್ತಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದಲೇ ಸೋಂಕಿದ್ದಾಗ ಮತ್ತು ನಂತರ ಆಯಾಸ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಸೋಂಕು ನಿವಾರಣೆಯಾಗಿ ಒಂದು ವಾರ ಕಳೆದ ಮೇಲೂ ಆಯಾಸ ಮುಂದುವರಿದರೆ ಡಾಕ್ಟರಿಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕು.

ಹಿರಿಯರಲ್ಲಿ ಕೆಲಸದ ನಂತರ ಆಯಾಸ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಬೇಗ. ಆದರೆ ವಯಸ್ಸಾಗುವುದು ಆಯಾಸದ ಕಾರಣವಲ್ಲ. ಕಿರಿಯರಂತೆಯೇ ಹಿರಿಯರಲ್ಲಿ ದೀರ್ಘಾವಧಿಯ ಆಯಾಸ ಸಹಜವಲ್ಲ. ಬೇರೆ ಕಾಯಿಲೆ ಆರಂಭದ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಇದು ಅಡಗಿಸುತ್ತಿರಬಹುದು.

> ಡಾಕ್ಟರರ ಸಲಹೆ ಪಡೆಯದೆ ಯಾವುದೇ ಔಷಧಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರದು.

ಗರ್ಭಿಣಿಯರೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಯಾಸವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಹಾರ್ಮೋನುಗಳ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ತೂಕದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಳ ಕಾರಣ. ಕೆಲ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಬೇರೆ ಕಾರಣದಿಂದಲೂ ಇರಬಹುದು. ಅದನ್ನು ಬೇಗ ಗುರುತಿಸುವುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಡಾಕ್ಟರರ ಸಲಹೆ ಪಡೆಯದೆ ಯಾವುದೇ ಔಷಧಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರದು.

ಮೊದಲು ತಿಳಿಸಿದಂತೆ, ಆಯಾಸ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯ ನಂತರ ಪರಿಹಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇದೇ ಸ್ಥಿತಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಮುಂದುವರಿದರೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಇದರ ಕಾರಣ ಯಾವುದಾದರೂ ಕಾಯಿಲೆ ಎಂದಾದರೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಪಡೆಯಬೇಕು. ಕಾರಣ ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲಾಗದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಜೀವನ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ ಅಗತ್ಯ. ಚಿಕಿತ್ಸೆಯಿಂದ ಬೇಗ ಸುಧಾರಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಇದರ ಅನುಭವವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಿರಿಯರು, ಕಾಯಿಲೆ ಅಥವಾ ಶಸ್ತ್ರ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯ ನಂತರ ಸುಧಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವವರು, ಗರ್ಭಿಣಿಯರು, ದೀರ್ಘಕಾಲಿಕ ಕಾಯಿಲೆಗಳಿರುವವರು, ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಒತ್ತಡದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಇದರ ತಾಪತ್ರಯ ಹೆಚ್ಚು. ❑

---

* ಕನ್ಸಲ್ಟಿಂಗ್ ಫಿಸಿಷಿಯನ್ ಅಂಡ್ ಕಾರ್ಡಿಯಾಲಾಜಿಸ್ಟ್, ನಂ. 94 /ಹೆಚ್. 9ನೇ ಕ್ರಾಸ್, ರಾಜಮಹಲ್ ವಿಲಾಸ್ ಬಡಾವಣೆ, ಬೆಂಗಳೂರು – 80.

ಚಾಲಕರ ಜವಾಬ್ದಾರಿ

ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಂತೆಯೇ ವಾಹನಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯೂ ಇಂದು ಮಿತಿ ಮೀರಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿವೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಅಪಘಾತಗಳ ದುರ್ಘಟನೆಗಳು ಸಂಭವಿಸಿ ಅನೇಕರು ಪ್ರಾಣಕಳೆದುಕೊಂಡರೆ .... ಇನ್ನುವಿಕಲಾಂಗರಾಗಿ ಜೀವನ ಪರ್ಯಂತ ನರಳುತ್ತಿರುವವರು. ಅನೇಕ ಚಾಲಕರ ನಿರ್ಲಕ್ಷತನದಿಂದ ಅಪಘಾತಗಳು ಉಂಟಾಗಿ ಅಮಾಯಕ ಪ್ರಯಾಣಿಕರು ಮರಣ ಹೊಂದುವ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಈ ದುರಂತಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಯಾರು ಹೊಣೆ? ಇದಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರ; ಕಡಿವಾಣಗಳಿಲ್ಲವೇ? ವಾಹನ ಚಾಲಕರು ತಮ್ಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿ; ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಅಪಘಾತಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬಹುದಲ್ಲವೇ? ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಡ್ರೈವರ್‌ಗಳ ಮನದಾಳದಲ್ಲಿ ಯೋಚಿಸಬೇಕಾದ ಸಂಗತಿ.

ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಆತ್ಮಾವಲೋಕನಕ್ಕಾಗಿ ಕೆಲವು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

1. ಚಾಲಕರು ರಸ್ತೆ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ತಪ್ಪದೇ ಪಾಲಿಸಬೇಕಲ್ಲವೇ?
2. ಮದ್ಯಪಾನ ಮಾಡಿ ವಾಹನ ಚಲಾಯಿಸುವುದು ಅಪಘಾತಕ್ಕೆ ಆಹ್ವಾನವಿತ್ತಂತಲ್ಲವೇ?
3. ಅಗತ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪ್ರಯಾಣಿಕರನ್ನು ವಾಹನದಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿಸುವುದು ಅಪಾಯವಲ್ಲವೇ?
4. ಮಿತಿ ಮೀರಿ ವಾಹನವನ್ನು ಓಡಿಸುವುದು ಅಪರಾಧ ಹಾಗೂ ಅಪಘಾತಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಲ್ಲವೇ?
5. ಸಮಚಿತ್ತ ವೇಗದ ಮಿತಿಯಿಂದ ಅಪಘಾತಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಬಹುದಲ್ಲವೇ?
6. ಅವಸರದ ಪ್ರಯಾಣ ಅಪಘಾತಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಬಹುದಲ್ಲವೇ?

– ಅಮರಯ್ಯ

S/o. ಶಂಕರಯ್ಯ ಪತ್ರಿಮಠ

ಮನೆ ನಂ. 6–1–54 ಕಬಾಡಗೇರಾ, ಶೋರಾಪೂರ – 585 224,

ಯಾದಗಿರಿ ಜಿಲ್ಲೆ.

ವಿ.ಸೂ. ಓದುಗರು ಸಹ ತಾವು ನೋಡಿದ, ಕೇಳಿದ, ಓದಿದ ಘಟನೆ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಪ್ರಕಟಣೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ರೂ. 500/- ಬಹುಮಾನ ನೀಡಲಾಗುವುದು.

ಕುಂಬಾರಿಕೆ–ಸೊರಗುತ್ತಿರುವ ಗ್ರಾಮೀಣ ಕರಕುಶಲ ಕಲೆ

ಎನ್.ಆರ್. ಪಾಟೀಲ *
ಮೊಬೈಲ್ : 9449008885

ಗ್ರಾಮೀಣ ಕರಕುಶಲ ಕಲೆ, ಕುಂಬಾರಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಕಿರು ಲೇಖನ.

"ಕುಂಬಾರ" ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬದುಕಿನ ಜೀವಾಳವಾಗಿ ಬಂದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಕರಕುಶಲ ಕಲೆಗಾರ. ಒಂದು ಕಾಲವಿತ್ತು ಕುಂಬಾರಣ್ಣನಿಲ್ಲದ ಊರನ್ನು ನೆನೆಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಕುಂಬಾರಣ್ಣ ನಿತ್ಯ ಬದುಕಿಗೆ ಬೇಕಾಗು ಮಡಕೆ, ಕುಡಿಕೆ, ಗಡಿಗೆ, ತತ್ರಾಣಿಗಳ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತ. ಮಡಕೆ ಮಾನವನ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಮುನ್ನಡೆಗೆ ಚಾಲನೆ ನೀಡಿದ ಕರಕುಶಲ ವಸ್ತು ನಿಜ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ಮಡಕೆ ಕೇವಲ ಒಂದು ವಸ್ತು ಅಲ್ಲ ಅದು ಮಾನವ ಬದುಕಿನ ಮುನ್ನಡೆಗೊಂದು ಆದರ್ಶ. ಅಂದಿನ ಆ ನಮ್ಮ ಬಾಲ್ಯದ ದಿನಗಳನ್ನು ನೆನೆಸಿಕೊಂಡರೆ ಮಡಕೆಯ ಮಹತ್ವ ಯರಿಗಾದರೂ ಅರಿವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಡಿಗೆ ಮನೆಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ದೇವರ ಕೋಣೆಯವರೆಗೂ ಮಡಕೆಯದೇ ಪಾರುಪತ್ಯ. ಮಾನವನ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ ಸಾಯುವವರೆಗೂ ಮಡಕೆಯದೇ ಕರುಬಾರು. ಈಗಲೂ ಪ್ರಕೃತಿ ಚಿಕಿತ್ಸಾ ವೈದ್ಯರುಗಳು ವೈದ್ಯಕೀಯವಾಗಿ ಸಂಶೋಧನೆ ನಡೆಸಿದ್ದು, ಹಲವಾರು ರೋಗಗಳನ್ನು ತಡೆಯಲು ಮಣ್ಣಿನ ಪಾತ್ರೆಗಳು ಅಂದರೆ ಕುಂಬಾರಣ್ಣನ ಮಡಕೆಗಳ ಉಪಯೋಗ ಅತ್ಯಂತ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಹಾಗೂ ಅನಿವಾರ್ಯವೆಂದು ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಆದರಿಂದು ಎಲ್ಲವೂ ತಿರುವು ಮುರುವು. ನಿಜ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ಕುಂಬಾರಣ್ಣನ ಚಕ್ರದೊಂದಿಗೆ ತಿರುಗಲಾರಂಭಿಸಿದ ನಾಗರಿಕತೆ ಈಗ ಅವನಿಗೇ ಮುಳುವಾಗಿದೆ. ಮಾನವನ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಸಂಕೇತ. ಕುಂಬಾರಣ್ಣನ ಮಡಕೆ ಇಂದು ಮೂಲೆ ಸೇರಿದೆ. ಅದರ ಜಾಗಕ್ಕೆ ನಾಗರಿಕತೆಯ ನವೀನ ಸೃಷ್ಟಿಗಳಾದ ಪ್ಲಾಸ್ಲಿಕ್, ಸ್ಟೀಲ್ ಪಾತ್ರೆಗಳು ಬಂದಿವೆ. ಇಂದು ಎಂತಹ ಬಡವನಿದ್ದರೂ ಅವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಪರಿಕರಗಳು ಕಾಣಸಿಗುತ್ತವೆಯೇ ವಿನಃ ಗಡಿಗೆಗಳು ಕಾಣಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಕುಂಬಾರಣ್ಣನ ಕರಕುಶಲ ನಿರ್ಮಾಣಗಳಾದ ಮಡಕೆ, ಕುಡಿಕೆ, ತತ್ರಾಣಿಕಗಳು ಮೂಲೆ ಸೇರಿವೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಕುಂಬಾರಣ್ಣನ ಬದುಕು ಬೀದಿಗೆ ಬಂದಿದೆ. ತನ್ನೀ ಕಲೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಯಾವುದೇ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಒಗ್ಗದ ಕುಂಬಾರಣ್ಣನ ಸಂಸಾರ ಇಂದು ಅತ್ಯಂತ ಕಠಿಣ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಲಿದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಡಕೆಯ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಮೆಲುಕು ಹಾಕುವುದರೊಂದಿಗೆ ಕುಂಬಾರಣ್ಣನ ಬದುಕಿಗೊಂದು ಸಾಂತ್ವನ –ನೆರವು ನೀಡುವ ಉದ್ದೇಶವೇ ಈ ಲೇಖನ.

ಮಡಕೆಯ ಮಹತ್ವ

ಮಡಕೆಯ ಮಹತ್ವ ಇಂದಿನ ಬಹುತೇಕ ಜನರಿಗೆ ಅದರಲ್ಲೂ ಇಂದಿನ ಜನರಿಗೆ ಅದರಲ್ಲೂ ಇಂದಿನ ಯುವಪೀಳಿಗೆಗೆ ಮರೆತು ಹೋಗಿದೆ ಎಂದರೂ ತಪ್ಪಲ್ಲ. ಅದೊಂದು ಕಾಲವಿತ್ತು ಅಂದರೆ ನೂರಾರು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಅಂದುಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ ಕೇವಲ 4–5 ದಶಕಗಳ ಹಿಂದಿನ ಮಾತು. ಕುಂಬಾರನ ಮಡಕೆ, ಕುಡಿಕೆ, ಗಡಿಗೆ ತತ್ರಾಣಿ .... ಒಂದೇ ಎರಡೇ ಎಲ್ಲವೂ ಕುಂಬಾರಮಯ. ಅಮ್ಮನಿಗೆ ಎಮ್ಮೆ, ಹಸುವಿನ ಹಾಲು ಕರೆಯಲು

* 'ಅಮೃತವರ್ಷಿಣಿ' ಪ್ಲಾಟ್ ನಂ. 21/ಬಿ, ನಂ. 3430, ಹೊಸ ಸಮರ್ಥ ಕಾಲೋನಿ, ಹಿಂಡಲಗಾ, ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆ – 591108

ಮಡಕೆಯೇ ಆಗಬೇಕು. ಅಪ್ಪನಿಗೆ ಹೊಲಕ್ಕೆ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಒಯ್ಯಲು ಕುಂಬಾರನ ತತ್ರಾಣಿಯೇ ಆಗಬೇಕು. ಮನೆ-ಮಂದಿಗೆಲ್ಲ ಗಡಿಗೆಯಲ್ಲಿ ತಯಾರಿಸಿದ ರುಚಿಕಟ್ಟಾದ ಅಡುಗೆಯೇ ಆಗಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಕುಂಬಾರಣ್ಣನ ಮಡಕೆಗಳದ್ದೇ ಕಾರುಬಾರು ಇತ್ತು.

ವೇದಗಳಲ್ಲೂ ಕುಂಬಾರಣ್ಣನ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ. ಪುರಾಣ ಪುಣ್ಯಕಥೆಗಳಲ್ಲೂ ಮಡಕೆಗಳ ಮಹತ್ವ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀರಂಗದ ಶ್ರೀರಂಗನಾಥಸ್ವಾಮಿಗೆ ಇಂದಿಗೂ ಮಹಾ ನೈವೇದ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಸಕಲ ವಿಧ ಪ್ರಸಾದಗಳನ್ನು ಮಡಕೆಯಲ್ಲೇ ಮಾಡಿ ಸಮರ್ಪಿಸುವ ಪದ್ಧತಿಯಿದೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲೂ ಮಡಕೆಯಲ್ಲೇ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಮಣ್ಣಿನ ಪಾತ್ರೆಗಳಲ್ಲೇ ಭಗವಂತನಿಗೆ ನೈವೇದ್ಯ ಮತ್ತು ಭಕ್ತರಿಗೆ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಹಂಚಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇಂದಿಗೂ ತಿರುಪತಿಯ ವೆಂಟಕರಮಣನ ಅಂತರಂಗ ನಿವೇದನಕ್ಕೆ ಮಡಕೆಯಲ್ಲೇ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನಲಾಗಿದೆ.

ಲೋಕೋದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ನಡೆಯುವ ಯಜ್ಞ-ಯಾಗಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣಿನ ಕಳಸ ಹಾಗೂ ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನೇ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ದ್ವಾಪಾರಯುಗದ ಅವತಾರ ಪುರುಷ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಮಡಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಟ್ಟು ಕಾಪಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಮೊಸರು, ಬೆಣ್ಣೆಗಳನ್ನು ಕದ್ದು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತು. ಬಾಲಕೃಷ್ಣನು ತಮ್ಮ ಮನೆಯ ಮೊಸರು, ಬೆಣ್ಣೆ ಕದಿಯಲು ಆಗದಿರಲೆಂದು ನೆಲವು (ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ ತೂಗು ಹಾಕುವ ಹಗ್ಗದ ಜಾಳಿಗೆ)ಗಳ ಮೇಲೆ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿಟ್ಟಾಗ ಬಾಲಕ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ತನ್ನ ಗೆಳೆಯರನ್ನೇ ಏಣಿಯಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಅವರ ಮೇಲೇರಿ ಮೊಸರು, ಬೆಣ್ಣೆ ಕದ್ದು ತಿಂದು ಮಡಕೆ ಒಡೆದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ದೃಶ್ಯಗಳು ಭಾಗವತರಲ್ಲಿ ಹೃದಯಂಗಮವಾಗಿ ವರ್ಣಿತಗೊಂಡಿವೆ. ಗೋಕುಲಾಷ್ಟಮಿಯ ಮಾರನೇ ದಿನ ಉರಿಯಡಿ ಹಬ್ಬವೆಂದು ಆಚರಿಸುವುದು ಈಗಲೂ ಲೋಕ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದು ಇದನ್ನು 'ಮೊಸರು ಕುಡಿಕೆ ಒಡೆಯುವ ಹಬ್ಬ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ಮಡಕೆಯನ್ನು ಹಲವಾರು ಬಣ್ಣಗಳಿಂದ ಚಿತ್ತಾರಗೊಳಿಸಿ ಜನರು ನೀಡಿದ ಹಣವನ್ನು ಆ ಮಡಕೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ ನಾಲ್ಕು ಬೀದಿ ಸೇರುವ ವೃತ್ತಗಳಲ್ಲಿ ಬಹು ಎತ್ತರದ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ನೇತು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಯುವಕರ ಗುಂಪು ತಾವೇ ಒಬ್ಬರ ಮೇಲೊಬ್ಬರು ಬಾಗಿ ನಿಂತು ಅದರ ಮೇಲೇರಿ ಆ ಮಡಿಕೆಯನ್ನು ಒಡೆಯುವುದು ಈಗಲೂ ಅತ್ಯಂತ ಜನಪ್ರಿಯ ಸಾಹಸದ ಆಟವೇ ಆಗಿದೆ.

ಗಂಧರ್ವವೇದ ಎನಿಸಿರುವ ಸಂಗೀತಗಳ ಸಾಧನಗಳಲ್ಲಿ ಘಟವೆಂಬ ಮಡಕೆಯ ವಾದ್ಯವೂ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ. ವಿವಾಹ ಮಹೋತ್ಸವಗಳಲ್ಲಿ ದೇವರನ್ನು ಅಂದರೆ ಗಂಗೆಯನ್ನು ತರುವುದು ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ವಿಧಿಯಾಗಿದೆ. ಮದುಯಲ್ಲಿ 5 ಜನ ಮುತ್ತೈದೆಯರು ಹತ್ತಿರದ ಕೊಳ ಅಥವಾ ಬಾವಿಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಗಂಗೆಯನ್ನು ಧೂಪ, ದೀಪಾದಿಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿ ನಂತರ 5 ಹೊಸ ಮಡಕೆಗಳಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ತುಂಬಿ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತು ಮದುವೆ ಮಂಟಪಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಮಂತ್ರಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುವ ವಿಶೇಷಗುಣ ಮಡಕೆಗೆ ಇದೆ ಎನ್ನಲಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಮಾಂತ್ರಿಕರು ಗಡಿಗೆ ಮಡಕೆಗಳನ್ನು ಈಗಲೂ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ತನ್ನ ಕುಲ ಕಸುಬಾದ ಕುಂಬಾರಿಕೆಯಿಂದಲೇ ಮುಕ್ತಿಗೆ ಮಾರ್ಗ ಪಡೆದ ಘೋರ ಕುಂಬಾರಣ್ಣನ ಕಥೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತು.

ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜನರು ತಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಬೆಳ್ಳಿ, ಬಂಗಾರವನ್ನು ಕಳ್ಳ ಕಾಕರಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲು ಮಡಕೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಹುದುಗಿಸಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಲೋಹದ ಪಾತ್ರೆಗಳು ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ತುಕ್ಕು ಹಿಡಿದು ಹಾಳಾಗುತ್ತವೆಯಾದರಿಂದ ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಮಾಡಿದ ಮಡಕೆಗಳನ್ನೇ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿಸಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಂದು ತಮ್ಮ ದವಸ-ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು 'ಪೆಟಾರಿ' ಎಂಬ ದೊಡ್ಡ ಮಡಕೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಹುಳು, ಹುಪ್ಪಟೆ, ಇಲಿ, ಹೆಗ್ಗಣಗಳಿಂದ ಸಂರಕ್ಷಿಸಿಡು ತ್ತಿದ್ದರು. ವರ್ಷಾನುಗಟ್ಟಲೆ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ಹುಣಸೆಹಣ್ಣು, ಉಪ್ಪಿನಕಾಯಿ ದಿನನಿತ್ಯದ ಉಪ್ಪು ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಮಡಕೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇಟ್ಟು ಸಂಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಭಾರತದ ನಾಗರಿಕತೆಯು ಈ ಮಡಕೆಯಿಂದಲೇ ಆರಂಭವಾಯಿತೆಂದು ಹೇಳಿದರೂ ತಪ್ಪಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಹರಪ್ಪಾ ಮೊಹೆಂಜೋದಾರೋ ಕಟ್ಟಡಗಳ ಪಳೆಯುಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿಯ ಬಹುತೇಕ ವಸ್ತುಗಳು ಮಣ್ಣಿನಿಂದಲೇ ಆಗಿದ್ದುದ್ದು ಇತಿಹಾಸ ಸತ್ಯ.

ಮಡಕೆ ಬಡವರ ರೆಫ್ರಿಜರೇಟರ್ ಎಂಬುದು ಸತ್ಯದ ಸಂಗತಿ. ಇಂದಿಗೂ ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ವಲಯದ ಹಲವಾರು ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಡಕೆಯಲ್ಲಿನ ತಂಪು ನೀರೇ ಬಾಯಾರಿಕೆ ತಣಿಸುತ್ತಿದೆ. ಒಂದು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸತ್ಯವೆಂದರೆ ರೆಫ್ರಿಜಿರೇಟರ್‌ನ ಅಪಾಯಗಳು ಈ ಮಡಕೆಯ ನೀರಿನಲಿಲ್ಲ. ಮಡಕೆಯ ಉಪಯೋಗ ಎಷ್ಟು ಎಂಬುದನ್ನು ಶವಸಂಸ್ಕಾರ ದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆ ಆಗುವ ಮಡಕೆಯ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಂಡೇ ಅರ್ಥೈಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಮಡಕೆಗೆ ನೀರು ತುಂಬಿ ಅದಕ್ಕೆ ಚಿಕ್ಕದೊಂದು ರಂಧ್ರಮಾಡಿ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಮಡಕೆ ಹೊತ್ತು ಶವಕ್ಕೆ ಮೂರು ಸುತ್ತು ಹಾದು ಬಂದಾಗಲೇ ಶವ ಸಂಸ್ಕಾರ

ಪೂರ್ಣವಾದಂತೆ. ಇದಾದ ನಂತರವೇ ಶವಕ್ಕೆ ಚಿತೆ ಇಡುವುದು ! ಇದು ಈಗಲೂ ಸತ್ಯ.

ಕುಸಿದು ಕುಳಿತ ಕುಂಬಾರಣ್ಣ

ಆಧುನಿಕ ಆವಿಷ್ಕಾರವಾದ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಕುಂಬಾರಣ್ಣನ ಕರ–ಕುಶಲ ಕಲೆಯಾದ ಕುಂಬಾರಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಲಿದೆ. ಇಂದು ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೂ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಬಳಕೆ ನಿರಾತಂಕವಾಗಿ ಸಾಗಿದೆ. ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಸುಲಭವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಕಡಿಮೆ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಜನರ ಕೈ ಸೇರುವ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್, ಮಡಕೆಗಳನ್ನು ಮರೆತುಬಿಡುವಂತೆ ಮಾಡಿದೆ. ಮಡಕೆಯ ಹಾಗೆ ಬಿದ್ದರೆ ಒಡೆದು ಹೋಗುವ ಭಯವಿಲ್ಲದ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಬಹುಕಾಲದವರೆಗೆ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ಇಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮಡಕೆಗಳನ್ನು ಮರೆತು ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೇ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅದರೊಂದಿಗೆ ಅವಿಷ್ಕಾರವಾದ ಸ್ಟೀಲ್ ಪಾತ್ರೆಗಳೂ ಕುಂಬಾರನ ಕಲೆಯನ್ನು ಕೊಲೆ ಮಾಡಿವೆ. ಇಂದು ಪ್ರತಿ ಮನೆಯಲ್ಲೂ ಸ್ಟೀಲ್ ಪಾತ್ರೆಗಳು ಪ್ರವೇಶ ಪಡೆದಿದ್ದು, ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಲು, ಅಡಿಗೆ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಡಲೂ ಸ್ಟೀಲ್ ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನೇ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಆದರೆ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಇಂದಿನ ಆಧುನಿಕ ಜನರಿಗೆ ಒಂದು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಮಡಕೆಯಲ್ಲಿ ತಯಾರಿಸಿ ನಿತ್ಯ ತಿನ್ನುವ ಆಹಾರದಿಂದ ಅನೇಕ ರೋಗಗಳು ನಮಗರಿವಿಲ್ಲದಂತೇ ವಾಸಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಮಡಕೆಗಳು ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಕೆಡದಂತೆ ಕಾಪಾಡುವುದರೊಂದಿಗೆ, ಆಹಾರಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ತೆರನಾದ ಮಾರಕ ರಾಸಾಯನಿಕವನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿ ಆರೋಗ್ಯ ಕೆಡಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೇ ಮಡಕೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥವು ಅತ್ಯಂತ ಸ್ವಾದಿಷ್ಟವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆಹಾರಕ್ಕೆ ಆರೋಗ್ಯ ನೀಡುವ ಮಡಕೆ ಅದನ್ನು ಸೇವಿಸುವ ದೇಹಕ್ಕೂ ಆರೋಗ್ಯ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಇದು ಈಗಾಗಲೇ ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ಸತ್ಯವಾಗಿದ್ದು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಜನರು ಮಡಕೆಯತ್ತ ಒಲಿಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಆದರೂ ಈ ಬದಲಾವಣೆ ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿಲ್ಲ. ನಾಗರೀಕತೆಯ ಸಂಕೇತ ಕುಂಬಾರಣ್ಣನ ಚಕ್ರ ಇಂದು ಹೆಚ್ಚು ಹೊತ್ತು ತಿರುಗುತ್ತಿಲ್ಲ "ಮುಂಜಾನೆದ್ದು ಕುಂಬಾರಣ್ಣ ಹಾಲು ಬಾನುಂಡನಾ ಹಾರ್‍ಯಾಡಿ ಮಣ್ಣು ತುಳಿದಾನ ಹಾರಿ ಹಾರಾಡಿ ಮಣ್ಣು ತುಳಿಯುತ್ತ ಮಾಡ್ಯಾನ ನಾರ್‍ಯಾರು ಹೊರುವಂಥ ಐರಾಣಿ ...." ಎನ್ನುವ ಜನಪದ ಹಾಡಿನ ದೃಶ್ಯ ಇಂದು ಕುಂಬಾರಣ್ಣನ ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಕಾಣಸಿಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಯಾವ ನಾರಿಯರೂ ಇಂದು ಐರಾಣಿಯನ್ನು ಹೊರುವುದಿಲ್ಲ. ಐರಾಣಿ ಎಂದರೆ ಪೂಜಿಸಲು ಬಳಸುವ ವಿಶೇಷ ಕರಕುಶಲ ಕಲೆಯ ಗಡಿಗೆ ! ಆದರಿಂದು ಕುಂಬಾರಣ್ಣನ ಸೃಷ್ಟಿಯಾದ ಹಾಗೂ ಅದೇ ಜೀವಕ್ಕೆ ಆಧಾರವಾದ ಮಡಕೆ ಮೂಲೆ ಸೇರಿದೆ. ಅವನ ಚಕ್ರ ನಿತ್ಯ ತಿರುಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವನ ಒಲೆಯು ಝಳ ಆರಿದೆ. ಕುಂಬಾರಣ್ಣನ ಸಂಚಾರಿ ಫ್ರಿಜ್ ತತ್ರಾಣಿ ಈಗ ಕೇವಲ ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಕಾಣಸಿಗುತ್ತಿದೆ. ಕೆಸರು ಮುದ್ದೆಗೆ ಆಕಾರ–ಜೀವ ತುಂಬುವ ಕುಂಬಾರ ಕುಟುಂಬಗಳು ಇಂದು ಅರೆ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ದಿನಗಳನ್ನು ನೂಕುತ್ತಿವೆ.

ಕುಂಬಾರಣ್ಣನ ತಯಾರಿಕೆಯೂ ಒಂದು ಕಲೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಅದನ್ನು ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಬಿಸಿಲಿನ ಬೇಗೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಂದು ಬಂದವರಿಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಗಡಿಗೆ ನೀರು ನೀಡಿದರೆ ಜೀವಕ್ಕೆ ದೊರೆಯುವ ಚೈತನ್ಯ ಅಷ್ಟಿಷ್ಟಲ್ಲ. ಆಧುನಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದಡಿ ತಯಾರಾದ ಯಾವುದೇ ಫ್ರಿಜ್ ಇಂಥಹ ಸತ್ವಯುತ ನೀರನ್ನು ನೀಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇದರತ್ತ ಯಾರ ಗಮನವೂ ಇಲ್ಲ. ಮಡಕೆಯ ತಯಾರಿಕೆಯೂ ತುಂಬ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿದ್ದು ಆರೋಗ್ಯಯುತವೂ ಆಗಿದೆ. ಜಿಗುಟಾದ ಜೇಡಿ ಮಣ್ಣನ್ನು ತಂದು, ಹದ ಮಾಡಿ, ಕೆಲ ದಿನ ಕೊಳೆಯಲು ಬಿಟ್ಟು ಸುತ್ತುವ ಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ಜಾಣ್ಮೆಯಿಂದ ಮಡಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೆಲವು ದಿನ ಬಿರುಕು ಬಿಡದಂತೆ ನರಳಲ್ಲಿ ಒಣಗಿಸಿ ನಂತರ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಬೇಯಿಸಿದ ನಂತರವೇ ಒಂದು ಉತ್ತಮವಾದ ಮಣ್ಣಿನ ಪಾತ್ರೆಯಾಗುವುದು.

ಕುಂಬಾರಣ್ಣನಿಗೆ ಇಲ್ಲೊಂದು ಕಿವಿಮಾತು. ಅಣ್ಣ ಕಾಲ ಬದಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಮಾಲಿನ್ಯದ ಬದುಕಿಗೆ ಜನಜಾಗೃತ ಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕಾಲಚಕ್ರ ತಿರುಗುತ್ತಲಿದೆ. ಪುನಃ ನಿನ್ನ ಚಕ್ರ ತಿರುಗುವ ಕಾಲ ಬಂದೇ ಬರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಆರೋಗ್ಯದತ್ತ ಜನರು ತಿರುಗುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ. ಫ್ರಿಜ್ಡ್ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಅರಿತ ಜನ ಇಂದು ಎಷ್ಟೋ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಛೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ಗಡಿಗೆಯಲ್ಲೇ ನೀರನ್ನು ಇಟ್ಟು ಕುಡಿಯುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ. ಈ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ಸರಕಾರಗಳೂ ಎಚ್ಚೆತ್ತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಬಳಕೆಯನ್ನು ದೇಶಾದ್ಯಂತ ನಿಷೇದಿಸಬೇಕು. ಎಲ್ಲ ಬಸ್ ನಿಲ್ದಾಣ ಹಾಗೂ ರೈಲ್ವೆ ನಿಲ್ದಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣಿನ ಪಾತ್ರೆಗಳೇ ಬಳಕೆಯಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಎಲ್ಲಾ ಸರಕಾರದ ಕಛೇರಿಗಳಲ್ಲೂ ನೀರು ಕುಡಿಯಲು ಗಡಿಗೆಯನ್ನೇ ಬಳಸಬೇಕು. ಬನ್ನಿ ಗಡಿಗೆಯಲ್ಲೇ ನೀರು ಕುಡಿಯೋಣ, ಆಹಾರ ತಯಾರಿಸೋಣ, ಹೊಸ ರುಚಿಯೊಂದಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯ ಪಡೆಯೋಣ.

❑

ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಆಯವ್ಯಯ

ಹರೀಶ್ ಕುಮಾರ್ ಶೆಟ್ಟಿ *

ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯು ಮಂಡಿಸುವ ಆಯ-ವ್ಯಯವು ವಾಸ್ತವಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರವಾಗಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಥದಲ್ಲಿ ಸಾಗಲು ಸಾಧ್ಯ.

ಪೀಠಿಕೆ

ಕರ್ನಾಟಕ ಪಂಚಾಯಿತಿ ರಾಜ್ ಅಧಿನಿಯಮ 1993ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರವಾದ ಗ್ರಾಮ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಹಲವಾರು ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳನ್ನು ವಹಿಸಿದೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಸುಸೂತ್ರವಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕಾದರೆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಸರಿಯಾದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆಯವ್ಯಯವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ವಿವಿಧ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಸಂಪನ್ಮೂಲವನ್ನು ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸಿದ ಸಂಪನ್ಮೂಲವನ್ನು ಅವಶ್ಯಕತೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಆದ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ನ್ಯಾಯೋಚಿತವಾಗಿ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಆಯವ್ಯಯ ವಾಸ್ತವ್ಯಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರವಾಗಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಒಂದು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಥದಲ್ಲಿ ಸಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ವಾಸ್ತವ್ಯಕ್ಕೆ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾಗಿ ಕೇವಲ ಊಹಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳನ್ನು ನಮೂದಿಸಿದರೆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಕ್ರಿಯಾಯೋಜನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಸಮತೋಲನ ಸಿಗದೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ತೊಡಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಆಯವ್ಯಯ ಪದದ ಅರ್ಥ: ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಯ ಮುಂಬರುವ ವರ್ಷದ ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಆದಾಯ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಆಯವ್ಯಯ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಆಯವ್ಯಯದ ವಿಧಗಳು

1. **ಸಮತೋಲನ ಆಯವ್ಯಯ:** ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಯ ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಆದಾಯ ನಿರೀಕ್ಷಿತ ವೆಚ್ಚಕ್ಕೆ ಸಮನಾಗಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಸಮತೋಲನಾ ಆಯವ್ಯಯ ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆ.
2. **ಮಿಗತೆ ಆಯವ್ಯಯ:** ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಯ ಆದಾಯವು ಅದರ ನಿರೀಕ್ಷಿತ ವೆಚ್ಚಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅಧಿಕವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಮಿಗತೆ ಆಯವ್ಯಯ ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆ.
3. **ಕೊರತೆ ಆಯವ್ಯಯ:** ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಯ ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಆದಾಯಕ್ಕಿಂತ ಖರ್ಚು ಅಧಿಕವಾಗಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಕೊರತೆ ಆಯವ್ಯಯ ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ಮೇಲಿನ ವಿಧಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಮಿಗತೆ ಆಯುವ್ಯಯುವನ್ನು ತಯಾರಿಸುವುದು ಉತ್ತಮ.

ಆಯವ್ಯಯದ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ

ಆಯವ್ಯಯವು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಯ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಸ್ಥಾನ ಪಡೆದಿದೆ. ಆಯವ್ಯಯವು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಯ ವಾರ್ಷಿಕ ಆದಾಯ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚದ ಅಂದಾಜಿನ ಅಂಕಿ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನೊಳಗೊಂಡಿದೆ. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಅನುಮೋದಿಸಿಕೊಂಡ

---

* ಪಂಚಾಯಿತಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮರವಂತೆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ, ಉತ್ತರಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆ

ಆಯವ್ಯಯಕ್ಕೆ ಹಣವನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಮುಂದಿನ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಅದು ಯಾವ ಯಾವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಹಾಕಿ ಕೊಂಡಿದೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಹಣದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ. ಈ ಹಣವನ್ನು ಹೇಗೆ ಪಡೆಯಲು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಇಚ್ಛಿಸಿದೆ. ಪಡೆದ ಹಣವನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗುವುದು ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಎಲ್ಲಾ ವಿವರಗಳನ್ನು ಆಯವ್ಯಯ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಆಯವ್ಯದ ಆದಾಯ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚದ ಅಂಕಿಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದು ಒಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ವರದಿಯಲ್ಲ. ಇದು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಪ್ರಗತಿಯ ರೂಪರೇಷೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಯ ಆಯವ್ಯಯ ಮಂಡನೆ (ಪ್ರಕರಣ 241)

ಪಂಚಾಯಿತಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧಿಕಾರಿಯು ಮುಂದಿನ ಮಾರ್ಚ್ ಮೂವತ್ತೊಂದನೇ ದಿನದಂದು ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುವ ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷದ ವಾಸ್ತವಿಕ ಮತ್ತು ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಜಮೆ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚಗಳ ಪೂರ್ಣ ಲೆಕ್ಕವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಬೇಕು. ಮುಂಬರುವ ಏಪ್ರಿಲ್ ಮೊದಲನೇ ದಿನದಂದು ಪ್ರಾರಂಭಗೊಳ್ಳುವ ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷಕ್ಕಾಗಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಆದಾಯ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚ ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜಿನ ಜೊತೆ ಅದನ್ನು ಫೆಬ್ರವರಿ ಮೊದಲನೇ ದಿನದ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಚ್ ಹತ್ತನೇ ದಿನದ ನಡುವೆ ನಡೆಯುವ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಸಾಮನ್ಯ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿದ ನಂತರ ಮಾರ್ಚ್ 15ರೊಳಗೆ ತಾಲ್ಲುಕು ಪಂಚಾಯಿತಿಯ ಅನುಮೋದನೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕು.

ಫೆಬ್ರವರಿ ಮೊದಲನೇ ದಿನ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಚ್ ಹತ್ತನೇ ದಿನ ನಡೆಯುವ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಯ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಆಯವ್ಯಯವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಬೇಕು. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಯು ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧಿಕಾರಿಯು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ್ದ ಆಯವ್ಯಯವನ್ನು ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಯಿತಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಲು ಕ್ರಮವಹಿಸಬೇಕು. ಅದನ್ನು ಮಾರ್ಪಾಟಿನೊಂದಿಗೆ ಅಥವ ಮಾರ್ಪಾಟಿಲ್ಲದೆ ಅನುಮೋದಿಸಬೇಕು. ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಯಿತಿ ಅನುಮೋದಿಸಿದ ಆಯವ್ಯಯ ಪತ್ರವನ್ನು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಅಧಿಕಾರಿಯು ಪ್ರಮಾಣೀಕರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಯ ಆಯವ್ಯಯವನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯಿತಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧಿಕಾರಿಯ ಪಾತ್ರ ಬಹಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾದುದು.

ಪಂಚಾಯಿತಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧಿಕಾರಿ ಆಯವ್ಯಯ ಪತ್ರವನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಜೊತೆಗೂಡಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವಾಗ ಹಲವಾರು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾದುದು ಲೆಕ್ಕ ಪತ್ರಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ

ಒಂದು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಯ ಲೆಕ್ಕ ಪತ್ರವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಅದು ಉತ್ತಮ ಆಯವ್ಯಯ ಪತ್ರವನ್ನು ತಯಾರಿಸಬಹುದು. ಅಧಿನಿಯಮ 243ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ಸ್ಥಳೀಯ ನಿಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳ ಆರ್ಥಿಕ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಗಳ ಅಧಿನಿಯಮ 2003ರ ಮೇರೆಗೆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಚಯನ ಲೆಕ್ಕ ಪತ್ರ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಏಕದಾಖಲೆ ಲೆಕ್ಕ ಪದ್ಧತಿಯ ಬದಲಾಗಿ ಜೋಡಿ ದಾಖಲೆಯ ಲೆಕ್ಕ ಪದ್ಧತಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಯು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಆಡಳಿತದ ಲೆಕ್ಕ ತಂತ್ರಾಂಶವಾದ ಪಂಚತಂತ್ರದ ಬಳಕೆಯಿಂದ ಸರಿಯಾಗಿ ಜೋಡಿ ದಾಖಲೆ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. **ಒಕ್ಕಲಿಲ್ಲದ ಕೃಷಿ, ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ಮನೆ, ಲೆಕ್ಕಪತ್ರವಿಲ್ಲದ ವ್ಯವಹಾರ ಇವು ಮೂರು ದುಃಖಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಎಂಬ ವಚನಕಾರರ ಮಾತನ್ನು ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳಬೇಕು.**

ನಗದು ಪುಸ್ತಕ : ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಯ ಆಯವ್ಯಯ ಮತ್ತು ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳ ನಿಯಮ 2006ರ ನಮೂನೆ 49 ನಿಯಮ 104 ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ನಗದು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ನಮೂನೆಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಯ ಸ್ವೀಕೃತಿ ಮತ್ತು ಪಾವತಿ ವಿವರವನ್ನು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಕಾಲಂಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ನಮೂದಿಸಬೇಕು. ಬ್ಯಾಂಕ್ ಖಾತೆಗಳಿಗೆ ಜಮೆ ಮತ್ತು ಆದಾಯಗಳನ್ನು ನಗದು ಪುಸ್ತಕದ ಎಡಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸಬೇಕು. ನಗದು ಪುಸ್ತಕದ ಬಲಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪಾವತಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ನಮೂದಿಸಬೇಕು.

ಜರ್ನಲ್ ಪುಸ್ತಕ : ನಮೂನೆ 50ರಲ್ಲಿ ಜರ್ನಲ್ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕು. ಜರ್ನಲ್ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಮರು ಹೊಂದಣಿಕೆ ಹಾಗೂ ತಪ್ಪಾದ ನಮೂದನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಲು ಬಳಸಬೇಕು.

ಲೆಡ್ಜರ್ ಪುಸ್ತಕ: ನಮೂನೆ 52ರಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಲೆಡ್ಜರನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕು. ಅದರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಬಗೆಯ ಸ್ವೀಕೃತಿ ಮತ್ತು ಪಾವತಿ ಲೆಕ್ಕಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಲೆಡ್ಜರ್ ಪುಟ ಇರಬೇಕು. ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ವಾರ್ಷಿಕ ಆದಾಯದ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚದ ವಿವರಣ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಇತರ ವಿವರಣಾ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಲೆಡ್ಜರಿನ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಬೇಕು. ಆದುದರಿಂದ ಆಯವ್ಯಯ ಪತ್ರವನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ಪ್ರಸ್ತುತ 8 ತಿಂಗಳ ಜಮಾ ಮತ್ತು ಖರ್ಚಿನ ನಿಖರವಾದ ಮಾಹಿತಿ ನಿಮಗೆ ಲೆಡ್ಜರ್ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

ಈ ಮೇಲಿನ ಅಂಶಗಳಲ್ಲದೆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡುವಾಗ ಆರ್ಥಿಕ ತಃಖ್ತೆಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳ ಸರಿಯಾದ ನಿರ್ವಹಣೆಯಿಂದ ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷದ ನಿಖರವಾದ ಜಮೆ ಮತ್ತು ಪಾವತಿಯ ಲೆಕ್ಕಗಳು ನಮಗೆ ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳು ಯಾವುವೆಂದರೆ :

- ನಮೂನೆ 53ನಿಯಮ 108ರ ಸ್ವೀಕೃತಿ ಮತ್ತು ಪಾವತಿ ಲೆಕ್ಕ
- ನಮೂನೆ 54ನಿಯಮ 108ರ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿ ಪಟ್ಟಿ (trial balance)
- ನಮೂನೆ 55ನಿಯಮ 109ರ ಆದಾಯ ಮತ್ತು ಖರ್ಚಿನ ಲೆಕ್ಕ (Income and expenditure)
- ನಮೂನೆ 56ನಿಯಮ 110ರ ಸಮತೋಲನ ಪಟ್ಟಿ (Balance Sheet)
- ನಮೂನೆ 57ನಿಯಮ 110ರ ಆಸ್ತಿ ಮತ್ತು ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಗಳ (Assets and liabilities)

ಮೇಲಿನ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳ ಸರಿಯಾದ ನಿರ್ವಹಣೆಯಿಂದ ಮಾತ್ರ ಒಂದು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಯು ನಿಖರವಾದ ಆಯವ್ಯಯವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ. ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯಿಲ್ಲದೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಯ ಯಾವ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

- ಜಮೆ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚಗಳು ತೀರಾ ಉಬ್ಬದಂತೆ ಮತ್ತು ಕುಗ್ಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.
- ಪಂಚಾಯಿತಿ ವಿಧಿಸಿರುವ ಕರ್ತವ್ಯ ಪಾಲನೆಗೆ ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯಪಡಿಸಿರುವ ಸೇವೆಗಳ ವಿಸ್ತರಣೆ ಗಾಗಿ ಸೂಕ್ತ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಅನುದಾನದ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಬೇಕು.
- ಪಂಚಾಯಿತಿ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಸದಾದ ಮೂಲದಿಂದ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಕ್ರೋಢೀಕರಣ ಗೊಂಡಾಗ ಬಜೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸುವುದು.
- ಪಂಚಾಯಿತಯ ನೌಕರರಿಗೆ ವೇತನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸರ್ಕಾರಿ ಆದೇಶಗಳು ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಟ್ಟುಕೊಂಡು ಆಯವ್ಯಯ ದಲ್ಲಿರಿಸಬೇಕು.
- ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ ವಿವಿಧ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಸಹ ತಾಲ್ಲೂಕು ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದು ಅವರಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ದಿನಭತ್ಯೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಯಾಣ ಭತ್ಯೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಪಾವತಿಯನ್ನು ಸಹ ಮೊದಲೇ ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿರಿಸಬೇಕು. ಮತ್ತು ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಮತ್ತು ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು ಮತ್ತು ಸರ್ವ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ತಿಂಗಳ ಗೌರವಧನದ ಬಗ್ಗೆ ಸಭಾ ಭತ್ಯೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಆಯವ್ಯಯ ದಲ್ಲಿರಿಸಬೇಕು.
- ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯು ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಆಯಾಮವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದು ಎಲ್ಲಾ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ನಿಭಾಯಿಸಬೇಕಾದ ಕರ್ತವ್ಯವಿರುವುದರಿಂದ ಆಯವ್ಯಯದ ವಂತಿಗೆ ಯಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಮೀಸಲಿರಿಸಬೇಕು. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಪಂಚಾಯಿತಿ ಆಯವ್ಯಯ ತಯಾರಿಸುವಾಗ ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

- ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪಂಗಡಗಳಿಗೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯ ಅನುದಾನದ ಶೇ.25ರಷ್ಟನ್ನು ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಮೀಸಲಿರಿಸಬೇಕು.
- ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಅಂಗವಿಕಲರ ಶ್ರೇಯೋಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅನುದಾನದ ಶೇ. 3ರಷ್ಟು ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಮೀಸಲಿರಿಸಬೇಕು.
- ಸಾಕ್ಷರ ಭಾರತ್ ಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕಾಗಿ ರೂ.25,000/– ಹಣವನ್ನು ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಮೀಸಲಿರಿಸಬೇಕು.
- ಬಹಳ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಇತ್ತಿಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಮಸ್ಯೆಯೆಂದರೆ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಬಿಲ್ಲು ಸರಿಯಗಿ ಪಾವತಿಸದೇ ಇರುವುದರಿಂದ ಭಾರಿ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆಯುವ್ಯಯು ಋಣದಲ್ಲಿರಿಸಿ ಸರಿದೂಗಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.
- ಪಂಚಾಯಿತಿ ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾಮಗಾರಿಯನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ಪಾವತಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರಿಗೆ ಬಾಕಿ ಇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಂಭವ ಇರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಪಂಚಾಯಿತಿ ಗಮನದಲ್ಲಿರಿಸಿ ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿರಿಸಬೇಕು.
- ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗೆ ಸಾಲ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಅಧಿಕಾರವಿರುವುದರಿಂದ ಸಾಲ ಮರುಪಾವತಿಯ (ಬಡ್ಡಿ ಮತ್ತು ಅಸಲು) ಸಂದಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಬಜೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಇರಿಸಬೇಕು.
- ಮಕ್ಕಳ ಗ್ರಾಮಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದ ಬೇಡಿಕೆಯ ಈಡೇರಿಕೆಗಾಗಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಆಯವ್ಯಯ ದಲ್ಲಿ ಮೀಸಲಿರಿಸಬೇಕು.
- ಪಲ್ಸ್ ಪೋಲಿಯೋ ಮುಂತಾದ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವುದರಿಂದ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಜೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಮೀಸಲಿರಿಸಬೇಕು.

ಆಯವ್ಯಯ ತಯಾರಿಸುವ ವಿಧಾನ

ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಆಯವ್ಯಯ ಮತ್ತು ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳು ನಿಯಮಗಳು 2006ರಲ್ಲಿ ನಿಯಮ 11 ಮತ್ತು 12ರಲ್ಲಿ ಬಜೆಟ್‌ನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ ವಿಧಾನವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದು ಅದರಂತೆ ನಮೂನೆ 1 ಮತ್ತು ಕೆಳಕಂಡ ತಃಖ್ತೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಯವ್ಯಯವನ್ನು ತಯಾರಿಸ ಬೇಕು.

ನಮೂನೆ 1ರಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಘೋಷ್ವಾರೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದು ಇದರಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಯ ಒಟ್ಟು ಸ್ವೀಕೃತಿ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚಗಳ ಸಂಚಿತ ಘೋಷ್ವಾರೆ ಇರುತ್ತದೆ.

ತಃಖ್ತೆ ಸಂಖ್ಯೆ–I: ಸ್ವೀಕೃತಿ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚಗಳ ಘೋಷ್ವಾರೆ ತಃಖ್ತೆ ಸಂಖ್ಯೆ Iರಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಯ ಸ್ವೀಕೃತಿ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚಗಳ ಘೋಷ್ವಾರೆಯಿದ್ದು ತಃಖ್ತೆ II ಮತ್ತು IIIರಲ್ಲಿರುವ ಸ್ವೀಕೃತಿ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚಗಳ ವಿವರಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ತಃಖ್ತೆ ಸಂಖ್ಯೆ Iನ್ನು ತಯಾರಿಸಬೇಕು.

ತಃಖ್ತೆ ಸಂಖ್ಯೆ–II : ಒಂದು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಯು 2012–13ನೇ ಸಾಲಿನ ಆಯವ್ಯಯವನ್ನು ಮಾಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷದ ವಾಸ್ತವಿಕ ಲೆಕ್ಕದ ಶೀರ್ಷಿಕೆ ಯಲ್ಲಿ 2010–11ನೇ ಸಾಲಿನ ಸ್ವೀಕೃತಿಯನ್ನು ನಮೂದಿಸಬೇಕು. ಪ್ರಸ್ತುತ ವರ್ಷದ ಮೂಲ ಅಂದಾಜು ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಲ್ಲಿ 2011–12ರಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಊಹಿಸಿದ ಆದಾಯದ ಸ್ವೀಕೃತಿ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿರಿಸಬೇಕು. 8 ತಿಂಗಳ ವಾಸ್ತವಿಕ ಮೊತ್ತದಲ್ಲಿ 2011–12ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ನವೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳವರೆಗಿನ ವಾಸ್ತವಿಕ ಮೊತ್ತವನ್ನು ನಮೂದಿಸಬೇಕು. ಮುಂದಿನ 4 ತಿಂಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದ ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಪಂಚಾಯಿತಿ ನಿರ್ಧರಿಸಿ ನಮೂದಿಸಬೇಕು. ಒಟ್ಟು ಕಾಲಂನಲ್ಲಿ 8 ಮತ್ತು 4 ತಿಂಗಳ ಒಟ್ಟು ಸ್ವೀಕೃತಿಯನ್ನು ನಮೂದಿಸಬೇಕು. ಮುಂದಿನ ವರ್ಷದ ಅಂದಾಜು ಆದಾಯ ಎಂದರೆ 2012–13ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಯಿತಿಗೆ ವಿವಿಧ ಬಾಬ್ತುಗಳಿಂದ ಬರುವಂತಹ ಆದಾಯ. ಈ ಅಂಶವನ್ನು ಹಿಂದಿನ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಯಿತಿಗೆ ಬರುವಂತಹ ಸ್ವೀಕೃತಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಮತ್ತು ಮುಂದೆ ಪಂಚಾಯಿತಿಯ ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಆದಾಯವನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟು ತಯಾರಿಸಬೇಕು.

ಮರವಂತೆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ 2011-12ನೇ ಸಾಲಿನ ಜಮೆಯ ವಿವರಗಳು

ಕ್ರ.ಸಂ.	ವಿವರಗಳು	8 ತಿಂಗಳ ಒಟ್ಟು ಜಮೆ
1	ಕಟ್ಟಡ ತೆರಿಗೆ 2011-12	55761.30
2	ಉದ್ದಿಮೆ ಪರವಾನಿಗೆ	25200.00
3	ಕಟ್ಟಡ ಬಾಡಿಗೆ	37462.00
4	ಕಟ್ಟಡ ಪರವಾನಿಗೆ	5332.00
5	ಇತರ ತೆರಿಗೆ	258.70
6	ನೆಲಬಾಡಿಗೆ	4065.00
7	ದಂಡನಾ ಶುಲ್ಕ	1665.00
8	ಇತರೆ ವಸೂಲಾತಿ	1885.00
9	ತೋಟದಿಂದ ಆದಾಯ	300.00
10	ಹಳೇ ಸಾಮಗ್ರಿ ವಿಲೇ	9575.00
11	ಜಾತ್ರಾ ಶುಲ್ಕ	8390.00
12	ಆವರಣ ಗೋಡೆ ರಚನೆ ಶುಲ್ಕ	260.00
13	ಜಾಹೀರಾತು ಶುಲ್ಕ	645.00
14	ಶಾಸನಬದ್ಧ ಅನುದಾನ	400000.00
15	ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಪುರಸ್ಕಾರ ಅನುದಾನ	200000.00
16	ಮನೋರಂಜನಾ ತೆರಿಗೆ	150.00
17	ಮಾಹಿತಿ ಹಕ್ಕು ಶುಲ್ಕ	10.00
18	ಗ್ರಾ.ಪ. ನಿಧಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಬಡ್ಡಿ	5341.28
19	13ನೇ ಹಣಕಾಸು	120576.00
20	13ನೇ ಹಣಕಾಸು ಬ್ಯಾಂಕ್ ಬಡ್ಡಿ ಇತರೆ	4151.78
21	ಗ್ರಾಮೀಣ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಅನುದಾನ	7300.00
22	ಗ್ರಾಮೀಣ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಬಡ್ಡಿ	1512.84
23	ನೀರಿನ ತೆರಿಗೆ ವಸೂಲಿ	10200.00
	ಒಟ್ಟು	**900040.90**

ಮೇಲಿನ ಕೋಷ್ಟಕದಲ್ಲಿ ಆಯವ್ಯಯ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಪ್ರಸಕ್ತ ವರ್ಷದ 8 ತಿಂಗಳ ವಾಸ್ತವಿಕ ಸ್ವೀಕೃತಿಯನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ತಃಖ್ತೆ ಸಂಖ್ಯೆ- III : ಒಂದು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಯು 2012-13ನೇ ಸಾಲಿನ ಆಯವ್ಯಯವನ್ನು ಮಾಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷದ ವಾಸ್ತವಿಕ ಲೆಕ್ಕ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಲ್ಲಿ 2010-11ನೇ ಸಾಲಿನ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ನಮೂದಿಸಬೇಕು. ಪ್ರಸ್ತುತ ವರ್ಷದ ಮೂಲ ಅಂದಾಜು ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಲ್ಲಿ 2011-12ರಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಊಹಿಸಿದ ವ್ಯಯದ ಪಾವತಿ ಮೊತ್ತವನ್ನು ನಮೂದಿಸಬೇಕು. 8 ತಿಂಗಳ ವಾಸ್ತವಿಕ ಮೊತ್ತದಲ್ಲಿ 2011-12ನೇ ಸಾಲಿನದಲ್ಲಿ ನವಂಬರ್ ತಿಂಗಳವರೆಗಿನ ವಾಸ್ತವಿಕ ವೆಚ್ಚದ ಮೊತ್ತವನ್ನು ನಮೂದಿಸಬೇಕು. ಮುಂದಿನ 4 ತಿಂಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದ ನಿರೀಕ್ಷಿತ ವೆಚ್ಚದ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಪಂಚಾಯಿತಿ ನಿರ್ಧರಿಸಿ ನಮೂದಿಸಬೇಕು. ಒಟ್ಟು ಕಾಲಂನಲ್ಲಿ 8 ಮತ್ತು 4 ತಿಂಗಳ ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚವನ್ನು ನಮೂದಿಸಬೇಕು. ಮುಂದಿನ ವರ್ಷದ ಅಂದಾಜು ವ್ಯಯ ಅಂದರೆ 2012-13ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಯಿತಿ ವಿವಿಧ ಬಾಬ್ತುಗಳಿಗೆ ಖರ್ಚು ಮಾಡುವಂತಹ ಅಂಶವನ್ನು ಹಿಂದಿನ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಯಿತಿಗೆ ಬರುವಂತಹ ವೆಚ್ಚದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ತಯಾರಿಸುತ್ತಾರಲ್ಲದೆ ಮುಂದೆ ಪಂಚಾಯಿತಿಯ ನಿರೀಕ್ಷಿತ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟು ತಯರಿಸಬೇಕು.

ಮರವಂತೆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ 2011-12ನೇ ಸಾಲಿನ ಖರ್ಚಿನ ವಿವರಗಳು

ಕ್ರ.ಸಂ.	ವಿವರಗಳು	8 ತಿಂಗಳ ಒಟ್ಟು ಖರ್ಚು
1	ಅಧ್ಯಕ್ಷ, ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರ ಗೌರವಧನ	5600.00
2	ಸದಸ್ಯರ ಗೌರವಧನ	19250.00
3	ಸದಸ್ಯರ ಸಭಾಭತ್ಯೆ	9600.00
4	ಕಛೇರಿ ವೆಚ್ಚ	4665.00
5	ಲೇಖನ ಸಾಮಗ್ರಿ ಮತ್ತು ಮುದ್ರಣ	9789.00
6	ಗ್ರಾಮೀಣ ನೈರ್ಮಲ್ಯ	14400.00
7	ನೀರು ಸರಬರಾಜು ವಿತರಣೆ / ನಿರ್ವಹಣೆ	31947.00

8	ದಾರಿ ದೀಪಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಉಸ್ತುವಾರಿ ವೆಚ್ಚ	92457.00
9	ಬ್ಯಾಂಕ್ ಚಾರ್ಜ್	2398.85
10	ಇನ್ನಿತರ ವೆಚ್ಚ	21245.00
11	ಸಿಬ್ಬಂದಿ ವೇತನ	94512.00
12	ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಪ್ರಯಾಣ ಭತ್ಯೆ	1897.00
13	ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ, ಕುಟುಂಬ	125.00
14	ಟಪಾಲು ಮತ್ತು ತಂತಿ	6125.00
15	ಕಟ್ಟಡಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ	36135.00
16	ಗ್ರಾಮಸಭೆ ವೆಚ್ಚ	4970.00
17	ಗ್ರಾಮೀಣ ರಸ್ತೆಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ	27100.00
18	ಸಭಾವೆಚ್ಚ	2229.00
19	ಜೋಡಿ ದಾಖಲೆ ಸಿ/ಎ ಶುಲ್ಕ	13825.00
20	ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ನಿರ್ವಹಣೆ	1475.00
21	ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ವಂತಿಗೆ	8000.00
22	ಶೇ.25 ಕಾಮಗಾರಿ ಪ.ಜಾ. / ಪ.ಪಂ.	64261.00
23	ಜೈವಿಕಾನಿಲ ಸಹಾಯಧನ ಪಾವತಿ	35300.00
24	ಪೀಠೋಪಕರಣ ಖರೀದಿ	12400.00
25	13ನೇ ಹಣಕಾಸು ಯೋಜನೆಯಿಂದ	20600.00
26	ಗ್ರಾಮ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಖಾತೆಯಿಂದ	32980.00
	ಒಟ್ಟು	**573285.85**

ಮೇಲಿನ ಕೋಷ್ಟಕದಲ್ಲಿ ಆಯವ್ಯಯ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಪ್ರಸಕ್ತ ವರ್ಷದ 8 ತಿಂಗಳ ವಾಸ್ತವಿಕ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

- ನಮೂನೆ 1ಎ: ದರ ಮತ್ತು ತೆರಿಗೆಗಳಿಂದ ಸ್ವೀಕೃತಿ ಡಿ.ಸಿ.ಬಿ. ಬಾಬ್ತುವಾರು ವಿವರ (ತಃಖ್ತೆ IIರ ಭಾಗ ಎಗೆ ವಿವರಗಳು)
- ನಮೂನೆ ಬಿ: ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಆಸ್ತಿಯಿಂದ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ ಸ್ವೀಕೃತಿಗಳ ಡಿ.ಸಿ.ಬಿ. ಬಾಬ್ತುವಾರು ವಿವರಗಳು (ತಃಖ್ತೆ IIರ ಭಾಗ ಬಿ1ಕ್ಕೆ ವಿವರಗಳು)
- ನಮೂನೆ 1 ಸಿ: ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಅಧಿಕಾರದಿಂದ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ ಸ್ವೀಕೃತಿಗಳ ಡಿ.ಸಿ.ಬಿ. ಬಾಬ್ತುವಾರು ವಿವರಗಳು (ತಃಖ್ತೆ IIರ ಭಾಗ ಬಿ2ಕ್ಕೆ ವಿವರಗಳು)
- ನಮೂನೆ 1ಡಿ: ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಕಛೇರಿ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ವೇತನ ವಿವರಗಳು
- ನಮೂನೆ 1ಇ: ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾಮಗಾರಗಿಳು (ತಃಖ್ತೆ IIIರ ಭಾಗ ಬಿಗೆ ವಿವರಗಳು)
- ನಮೂನೆ 1 ಎಫ್: ಸಾಲ ಮತ್ತು ಮರು ಪಾವತಿ ವಿವರಗಳು (ತಃಖ್ತೆ IIIರ ಭಾಗ ಡಿಗೆ ವಿವರಗಳು)
- ನಮೂನೆ 1ಜಿ: ಸಾಮಾನ್ಯ ರಾಜಸ್ವದಿಂದ ಸಾಲ ತೀರುವಳಿ ನಿಧಿಗೆ ವರ್ಗಾವಣೆ.

ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಆಯವ್ಯಯವನ್ನು ತಯಾರಿಸಿದ ನಂತರ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಅಂಶಗಳು

ಯಾವುದೇ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವಾಗ ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಲಾಗಿದೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು.

ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಆಯವ್ಯಯ ಮತ್ತು ಲೆಕ್ಕಪತ್ರ ನಿಯಮಗಳು 2006ರಲ್ಲಿನ ನಮೂನೆ 2 (ನಿಯಮ 15) ಆಯವ್ಯಯ ನಿಯಂತ್ರಣ ರಿಜಿಸ್ಟರ್‌ನ್ನು ಇಟ್ಟು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಲೆಕ್ಕ ಶೀರ್ಷಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಕೋಷ್ಟಕವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿ ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ತೆಗೆದಿರಿಸಿದ ಖರ್ಚನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಉದಾ:

ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಮರವಂತೆ
ಆಯವ್ಯಯ ನಿಯಂತ್ರಣ ರಿಜಿಸ್ಟರ್

ಆಯವ್ಯಯ ಲೆಕ್ಕ ಶೀರ್ಷಿಕೆ ಬೀದಿ ದೀಪ ನಿರ್ವಹಣೆ

ರೂ. 200000.00

ಆಯವ್ಯಯ–ದಲ್ಲಿರಿಸಿದ ಮೊತ್ತ	ವೆಚ್ಚದ ವಿವರ	ವೋಚರ್ ಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು ದಿನಾಂಕ	ಹಿಂದಿನ ತಿಂಗಳವರೆಗಿನ ವೆಚ್ಚ	ಆಗಿರತಕ್ಕ ವೆಚ್ಚ	ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ	ಲಭ್ಯವಿರುವ ಅನುದಾನ
200000.00	ಬೀದಿ ದೀಪ ಖರೀದಿ	4–20/05/2011	20000.00	13000.00	33000.00	1,67,000

ಮೇಲಿನ ಕೋಷ್ಠಕದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದಂತೆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಬೀದಿ ದೀಪಕ್ಕೆ 200000.00 ಅನುದಾನವನ್ನು ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಮೀಸಲಿರಿಸಿದ್ದು, ಅದರಂತೆ ಒಟ್ಟು 33,000/– ರೂನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದ್ದು, ಉಳಿದ 1,67,000/–ನ್ನು ಸದರಿ ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಲಭ್ಯವಿರುವ ಅನುದಾನಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಣ ಖರ್ಚು ಮಾಡುವ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಬಂದಲ್ಲಿ ಬಜೆಟ್‌ನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಬಜೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶ ಮಾಡದಿದ್ದರೂ ಸಂದಾಯ ಮಾಡಬಹುದಾದ ಬಾಬ್ತುಗಳು

ನಿಯಮ 14ರ ಅನ್ವಯ ಆಯವ್ಯಯ ಹಂಚಿಕೆ ಇಲ್ಲದೆ ಕೆಲವೊಂದು ಸಂದಾಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ:

- ನಿಯಮಾನುಸಾರ ಹಿಂದಿರುಗಿಸಬೇಕಾದ ಪಂಚಾಯಿತಿ ತೆರಿಗೆ ಮತ್ತು ಇತರೆ ಹಣದ ಮರುಪಾವತಿ
- ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರಿಗೆ ಸೇರಿದ ಠೇವಣಿಯ ಮರುಪಾವತಿ
- ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಪರಿಹಾರ ರೂಪವಾಗಿ ನೀಡಬೇಕಾದ ಹಣ
- ಸರ್ಕಾರದ, ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯಿತಿಯ ಅಥವಾ ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಯಿತಿಯ ಆದೇಶದ ಪ್ರಕಾರ
- ಸಿವಿಲ್ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಡಿಕ್ರಿ ಇಲ್ಲವೇ ಆದೇಶದ ಪ್ರಕಾರ
- ನೀರು ಸರಬರಾಜು ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಸರ್ಕಾರ ಅಥವಾ ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಅಥವಾ ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಯಿತಿ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳು ಹಾಗೂ ಇತರೆ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಅಥವಾ ಸೇವೆಗಳಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾದ ವಂತಿಗೆಗಳು.

ನಿಯಮ 15ರಂತೆ ಈ ಮೇಲಿನ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಮಾಡಿದ ನಂತರ ಪರಿಷ್ಕೃತ ಬಜೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಬೇಕು. ಪರಿಷ್ಕೃತ ಆಯವ್ಯಯವನ್ನು ತಯಾರಿಸುವಾಗ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಅನುಮತಿ ಇಲ್ಲದೆ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ ಅನುದಾನದ ಶೇ. 10ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವಂತಿಲ್ಲ.

❑

ಡಾ. ಎಂ.ಡಿ. ಉಮೇಶ್ *
ಮೊಬೈಲ್ : 9535736501

ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಹೊಸ ಸಮಾಜ ರಚನೆಗೆ ಬೇಕಾದುದು ರಾಜ ನೀತಿಯಲ್ಲ, ಲೋಕ ನೀತಿ.

ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ಗ್ರಾಮ ಸ್ವರಾಜ್ಯ

ಭಾರತದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನಕೋಟಿಯ ಬದುಕು ಹಸನಾಗದೆ, ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ, ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಸಬಲವಾಗದೆ ಭಾರತದ ನಿಜವಾದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಆಗಲಾರದು. ಭಾರತದ ಆತ್ಮ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿದೆ. ನಿಜವಾದ ಭಾರತ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿದೆಯೇ ಹೊರತು ಕೆಲವೇ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲ. ಹಳ್ಳಿಗಳು ನಾಶವಾದರೆ ಭಾರತವೂ ನಾಶವಾದಂತೆ, ಭಾರತ ಇದ್ದೂ ಇಲ್ಲದಂತಾಗುತ್ತದೆ ಆದ್ದರಿಂದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸರಕಾರದ ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯ ಪ್ರಮಾಣದ ಗಮನ ನೀಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಶ್ರದ್ಧಾನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ದೃಷ್ಟಿಯ ಗ್ರಾಮ ಸ್ವರಾಜ್ಯವೆಂದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಗ್ರಾಮವೂ ಸರ್ವಸ್ವತಂತ್ರ ಗಣರಾಜ್ಯವಾಗಬೇಕು. ತನ್ನ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ತಾನು ಪೂರೈಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹೊಂದಿರಬೇಕು; ಯಾವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೋ ಅವುಗಳನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಸಮೀಪದ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಂದ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಗ್ರಾಮದ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಉತ್ಪನ್ನವನ್ನು ಸಮೀಪದ ಅವಶ್ಯಕ ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ಪೂರೈಸಬೇಕು. ಅಕ್ಕ ಪಕ್ಕದ ಗ್ರಾಮಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಮನೋಭಾವದಿಂದ ಬಾಳಬೇಕು. ಪ್ರೀತಿ, ವಿಶ್ವಾಸ, ಸಹನೆ, ಸೌಹಾರ್ದ, ಸತ್ಯ, ಅಹಿಂಸೆ ಪರೋಪಕಾರ ಮುಂತಾದ ಸದ್ಗುಣಗಳು ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಕಾಣುವಂತಿರಬೇಕು. ಗ್ರಾಮದ ಜನರು ಅಖಂಡ ಭಾರತದ ನಿಜವಾದ ಅರ್ಥದ ಸತ್ಪ್ರಜೆಗಳಾಗಬೇಕು.

ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಗ್ರಾಮದ ಆದ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದರೆ ತನ್ನ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಪ್ರಮಾಣದ ದವಸ ಧಾನ್ಯಗಳು, ಅಗತ್ಯ ಪ್ರಮಾಣದ ಹಣ ಸಂಪಾದನೆಯ ಯೋಗ್ಯ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬೆಳೆಗಳು, ತರಕಾರಿ ಹಣ್ಣುಹಂಪಲು, ಔಷಧೀಯ ಗಿಡಮೂಲಿಕೆಗಳು, ಹಾಲು ಉತ್ಪನ್ನಗಳು, ಜೇನುತುಪ್ಪ ಮತ್ತು ಬಟ್ಟೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಉತ್ಪಾದಿತವಾಗಬೇಕು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಗ್ರಾಮವೂ ಸಹ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆಗಳಿಸಬೇಕು.ಪ್ರತಿಯೊಂದುಗ್ರಾಮದ ದನಕರುಗಳಿಗೆ ಮೇಯಲು ಅಗತ್ಯ ಪ್ರಮಾಣದ ಗೋಮಾಳಗಳು ಇರಬೇಕು ಅವುಗಳ ವಸತಿ ಅಗತ್ಯ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿರಬೇಕು ಮತ್ತು ಯೋಗ್ಯ ರೀತಿಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಅವುಗಳ ವಾಸಕ್ಕೆ ಮಾಡಿರಬೇಕು ಪಶುಸಂಗೋಪನೆಯಿಂದ ದೊರಕುವ ಪ್ರಯೋಜನಗಳ ಅರಿವು ಜನರಿಗಿರಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ವಯಸ್ಕರಿಗೆ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಅಭಿರುಚಿಯ ಮನರಂಜನಾ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು, ಆಟದ ಮೈದಾನಗಳು ಇರಬೇಕು. ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಯೋಗ್ಯ ರೀತಿಯ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಬಹುದು. ಈ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬೆಳೆಗಳಲ್ಲಿ

* ಅತಿಥಿ ಉಪನ್ಯಾಸಕ, ಗಾಂಧಿ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ, ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಮಾನಸಗಂಗೋತ್ರಿ, ಮೈಸೂರು – 570 006.

ಗಾಂಜಾ ತಂಬಾಕು ಮತ್ತು ಇನ್ನಿತರ ಅಫೀಮು ಅಮಲು ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಗ್ರಾಮವು ಒಂದು ಥಿಯೇಟರನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು. ಇಲ್ಲಿ ಕೀಳು ಅಭಿರುಚಿ ಮನರಂಜನೆಗೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ ಜನಮನವನ್ನು ಹರ್ಷಗೊಳಿಸುವ ಸದ್ಗುಣಗಳನ್ನು ಬಿತ್ತುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಇಲ್ಲಿ ನಡೆಯಬೇಕು. ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಾಧನೆಗೆ ಪ್ರೇರಣೆ ನೀಡುವ ಸಂದೇಶಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರವಾಗಬೇಕು. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ನೀಡುವ ಶಾಲೆ, ಸಮುದಾಯ ಭವನಗಳು ಇಲ್ಲಿರಬೇಕು. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡಾಯವಿರಬೇಕು. ಸಾಧ್ಯವಾದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಸಹಕಾರ ತತ್ವದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನಡೆಯಬೇಕು. ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿಗೆ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿಅವಕಾಶವಿರಬಾರದು. ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಒಂದೇ ಎಂಬ ಪರಸ್ಪರ ಭ್ರಾತೃತ್ವದ ಸೌಹಾರ್ದಯುತ ವಾತಾವರಣ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿರಬೇಕು. ಗ್ರಾಮದ ಆಡಳಿತವು ಐದು ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಪಂಚಾಯಿತಿಗೆ ಸೇರಿರಬೇಕು. ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣು ಎಂಬ ತಾರತಮ್ಯ ಇಲ್ಲದೆ ಐದು ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಬೇಕು. ವಯಸ್ಕರು ಈ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಪಂಚಾಯಿತಿ ಸದಸ್ಯರಾಗುವವರು ಯೋಗ್ಯ ಅರ್ಹತೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು ಎಂದು ಗಾಂಧೀಜಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ,

ಗಾಂಧೀಜಿ ನಂತರ ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ತಿರುವು ಗ್ರಾಮ ಜೀವನವನ್ನು ಹಳೆಯ ಜಾಡಿಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದುಬಿಟ್ಟಿತು. ಭಾರತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ವಾದೊಡನೆ ಯಾವ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಪುನರಚಿಸ ಬೇಕೆಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಗಾಂಧೀ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಚಿಂತಿಸಿ ಪ್ರಬಲವಾದ ಪ್ರಭಾವಯುತವಾದ ಯಾತ್ರೆಯ ಸಹಸ್ರಾರು ಹಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸಿ ಹದಿನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಗ್ರಾಮ ಸ್ವಾರಾಜ್ಯದ ಹೊಸ ರೂಪರೇಕೆಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿಕೊಟ್ಟವರು ಆಚಾರ್ಯ ವಿನೋಬಾಭಾವೆ. ಆವರ ಭೂದಾನ– ಗ್ರಾಮದಾನ ಚಳುವಳಿಯ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ ಗ್ರಾಮೋದ್ಯೋಗ ಪ್ರಧಾನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕ್ರಾಂತಿ ನವೋದಯ ಸಮಾಜದ ಸ್ಥಾಪನೆ ಗ್ರಾಮ ಸ್ವರಾಜ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ನಡೆಯಬೇಕಾ ಅಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ಕ್ರಾಂತಿ. ಪಕ್ಷರಾಜಕಾರಣ, ರಾಜ್ಯಶಕ್ತಿ. ಶಾಸನ ಶಕ್ತಿಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದ ಲೋಕಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೆಳಗಿನ ಹಂತಗಳಿಂದ ಶಾಸನ ಶಕ್ತಿಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದ ಸುಭದ್ರವಾಗಿ ಸಂಘಟಿಸಲು ಗ್ರಾಮಸಮಾಜ, ಗ್ರಾಮಸಭೆ,ಗ್ರಾಮಸಂಕಲ್ಪ. ಗ್ರಾಮ ದಿನವೆಂಬ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸರ್ವೋದಯ ಕ್ರಾಂತಿಪಥ ಅನಾವರಣವಾಯಿತು. ಜಯಪ್ರಕಾಶ್ ನಾರಾಯಣರಂತಹ ಸಕ್ರಿಯ ಕ್ರಾಂತಿದರ್ಶಿಗಳು ಈ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀ ವಿಚಾರ ಧಾರೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ನವೋದಯ ನಾಯಕರಾದರು. ಸರ್ವೋದಯ ಕೇವಲ ಆರ್ಥಿಕ ರಾಜಕೀಯ ಸಿದ್ದಾಂತವಲ್ಲ, ಅದೊಂದು ಸಮಗ್ರ ಜೀವನ ಮಾರ್ಗ ಸಂಪೂರ್ಣ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಮೂಲಕವೇ ಸಾಧಿಸಬೇಕು. ಈಗಿನ ರಾಜ್ಯಶಾಸ್ತ್ರವಾಗಲೀ ಅದಕ್ಕೆ ಪೋಷಕವಲ್ಲ. ಕಟ್ಟಕಡೆಯವನಿಗೆ ನ್ಯಾಯ (ಅಂಟು ದಿಸ್ ಲಾಸ್ಟ್) ಅಥವಾ ಅಂತ್ಯೋದಯದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗ ಬೇಕೆಂದು ಗಾಂಧೀಜಿ ಯಾವ ರಚನಾತ್ಮಕ ಕ್ರಾಂತಿ ಪಥವನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೋ ಅದೇ ಏಕೈಕ ಆಶಾಕಿರಣ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಹೊಸ ಸಮಾಜ ರಚನೆಗೆ ಬೇಕಾದುದು ರಾಜನೀತಿಯಲ್ಲ ಲೋಕನೀತಿ. ಶಸ್ತ್ರಶಕ್ತಿಯ ಅವಲಂಬನೆಯಲ್ಲಿ ಜನಶಕ್ತಿಯ ನೈತಿಕ ಪ್ರಭಾವ, ದಿಲ್ಲಿಯ ಕೇಂದ್ರಿತ ರಾಜ್ಯಾಧಿಕಾರವಲ್ಲ. ಗ್ರಾಮ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಹಂಚಿ ನಿಲ್ಲುವ ರಾಜ್ಯವೇ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಜಾಗತೀಕರಣ, ವಾಣಿಜ್ಯೀಕರಣ. ಬೃಹತ್ ಉದ್ಯಮಗಳ ಮತ್ತು ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಬಂಡವಾಳ ಶಾಹಿಗಳ ವಿಶ್ವಮೋಹ ಜಾಲದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕು ಒದ್ದಾಡುತ್ತಲಿರುವ ಹಿಂದುಳಿದಿರುವ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಶೀಲ ಸಮಾಜಗಳ ಗೌರವಯುತ ಹಾಗೂ ಆರೋಗ್ಯಯುತ ಪ್ರಗತಿಗೆ “ಗಾಂಧೀ ಮಾರ್ಗವೇ ರಾಜಮಾರ್ಗ” ಎಂಬ ಅರಿವು ಅಭಿವೃದ್ದಿಯ ಶಿಖರ ವನ್ನೇರಿದ ಸಮಾಜಗಳಲ್ಲೂ ಮೂಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನಾವು ಗಮನಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಜೀವನ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದೆ.

❑

ಜೆ.ಸಿ.ಬಿ. (ಸಾಮಾಜಿಕ ಲೆಕ್ಕ)

– ಡಾ॥ ರಾಜಪ್ಪ ದಳವಾಯಿ

(ನಾಟಕದ ಪ್ರಾರಂಭಕ್ಕೆ ಸ್ಟೇಜ್ ಮೇಲೆ ಮೂವರು ಜೆ.ಸಿ.ಬಿ.ಯ ಹಾಗೆ ನಿಂತಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಕಲಾವಿದರು ಸುತ್ತುವರಿದಿರುತ್ತಾರೆ.ಡೊಳ್ಳಿನವರು 3ನೇ ಬೆಲ್ ಹೋಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಸಿಂಗಾರಿ ಓಡಿ ಬಂದು.

ಸಿಂಗಾರಿ : ಓಂಯ್ ಮಹಾ ಜನಗಳೆ ಇವತ್ತು ನಮ್ ಊರಿಗೆ ಹೊಸ ಜೆ.ಸಿ.ಬಿ. ಬಂದಿದೆ. ನಮ್ ಊರಿನ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರ್ದಾರನಾದ ಚೆನ್ನಂಜಯ್ಯ ಇದನ್ನು ತಂದಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಜೆ.ಸಿ.ಬಿ. ನೂರು ಜನ ಮಾಡೊ ಕೆಲ್ಸನ ಇದೊಂದೆ ಮಾಡುತ್ತೆ.ನೋಡಿ ಅಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಂಜಯ್ಯ ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ ಸೆಕ್ರೆಟರಿ ಮೆರವಣಿಗೆ ಮುಖಾಂತರ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

(ಡೊಳ್ಳಿನವರು ಮೆರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಊರ ಜನರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರ್‍ತಾರೆ ಎಲ್ಲಾ ಸೇರಿ ಜೆ.ಸಿ.ಬಿ ಗೆ ಪೂಜೆ ಮಾಡ್ತಾರೆ.)

(ಈಶಣ್ಣ ಹೋಟೆಲ್ ಮಾಲೀಕ ಕಂ ಕುಕ್ ಕಂ ಕ್ಲೀನರ್ ಕಂ . . . . ಹೋಟೆಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಕೆಲಸಗಳ ಕಾರಣ ಪುರುಷನಾಗಿರತಕ್ಕಂತ ಈಶಣ್ಣನು ಗಂಭೀರ ಮುಖ ಮುದ್ರೆಯ ಮನುಷ್ಯ. ಆ ಹೊಟೇಲ್ಲು ಇತ್ತ ಮನೆಯ ಪಕ್ಕಕ್ಕೇ ಇದ್ದರೂ ಮನೆಯಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕಗೊಂಡು ಇದೆ. ಎಷ್ಟೋ ಬಾರಿ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಬೀಡಿ ಕಚ್ಚಿಯೋ ಟೀ ಅಂದವರಿಗೆ ಟೀಯನ್ನು, ಇಡ್ಲಿ ಎಂದವರಿಗೆ ಇಡ್ಲಿಯನ್ನು, ಬೋಂಡಾ ಮಂಡಕ್ಕಿ ಎಂದವರಿಗೆ ಅವನ್ನೂ ನೀಡುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಸದಾ 3 ವಿಭೂತಿ ಪಟ್ಟೆ ಮಾತ್ರ ಈಶಣ್ಣ ಮಕ ತೊಳೆಯದಿದ್ದರೂ ರಾಜಾಜಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಕ್ಯಾಶ್ ಗಿರಾಕಿಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸ್ಮೈಲ್ ಮಾಡುವ ಈಶಣ್ಣ ಉದ್ರಿ ಗಿರಾಕಿಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಮುಖದಲ್ಲೇ ಗುಡುಗು ಮಿಂಚು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸೃಷ್ಟಿಸಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ. ಅದರಲ್ಲೂ ಉದ್ರಿ ಪಟ್ಟಿ ಯಾವ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬೆಳೆದಿರುತ್ತೆ ಆ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ತಕ್ಕನಾಗಿ ಅವನ ಸಿಟ್ಟು ಏರು–ಪೇರು ಆಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಹೋಟೆಲಿನಲ್ಲಿ ಹಲವರು ಇದ್ದಾರೆ. ಸಿಂಗಾರಿ ಹೋಟೆಲಿಗೆ ಬಂದು

ಸಿಂಗಾರಿ : ಈಸಣ ಮಂಡಕ್ಕಿ ಬೋಂಡಾ ತತಾ (ಈಶಣ್ಣನ ಪಿತ್ತ ನೆತ್ತಿಗೇರಿ ದುರುದುರು ಸಿಂಗಾರಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾನೆ.)

ಅದ್ಯಾಕಣ್ಣೋ ಹಂಗ್ ನೋಡೀಯಾ ? (ಮತ್ತೂ ದುರು ದುರು ನೋಡಲು)

ಪಟ್ಟಿ ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಬೆಳ್ದೈತೆ ಅಂತ್ಲಾ ? (ಈಶಣ್ಣ ಜಾಸ್ತಿ ಕೋಪ ಮಾಡಿಕೊಳ್ತಾನೆ)

ನಿನ್ನ ಹೋಟ್ಲಾಗು ಪಟ್ಟಿ ಬೆಳ್ಸಾಕೆ ದಮ್ ಇರ್ಬೇಕೇಳು !

ಮುಂದಿನ ವಾರಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಾ ಫೈಸ್ಲು.

ಒಬ್ಬ : ಏನ್ ಒಡೀತಪ್ಪಾ ಅಂತಾ ಬಂಪರ್‍ರು ?

ಸಿಂಗಾರಿ : ಅವೆಲ್ಲಾ ಹೇಳಾಕಾಗುತ್ತಾ ?

ಇನ್ನೊಬ್ಬ : (ಒಬ್ಬನನ್ನ ಕುರಿತು) ಟೀ ಹೇಳು ಮತ್ತೆ !

ಒಬ್ಬ : ಹೇಳಿದ್ರಾತು ತಗಾ. ಬಂಪರ್‍ರು ಏನಂತಾ ಹೇಳ್ಲ ಸಿಂಗಾರಿ !

ಸಿಂಗಾರಿ : ಸ್ಕೀಮು ಗೌರ್ಮೆಂಟ್ದು

(ಹಾಡು:– ಚಿಂತಿ ಸಂತಿಯೊಳಗ ಹಾಡು– ನೃತ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ)

ದೃಶ್ಯ –2

ಒಂದು ಕಡೆ ನಟರಲ್ಲನೇಕರು ಜೆಸಿಬಿ ಯಂತ್ರದಂತೆ ಸಂಯೋಜಿತವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ಕಂಟ್ರೋಲ್ ಮಾಡಲು ಎಲ್ಲರ ಮೇಲೊಬ್ಬ ಕುಳಿತ್ತಿದ್ದಾನೆ. 3 ಜನ ತಮ್ಮ ಕೈಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ ಜೆಸಿಬಿ ಅಗೆಯುವ ಹಲ್ಲುಗಳಂತೆ ನಿಂತಿದ್ದಾರೆ. ಏನನ್ನಾದರೂ ಅಗೆಯುವ ಶೈಲಿ ಅವರದು. ಮುಂದಕ್ಕೆ ಚಲಿಸಲು ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಸದ್ದು ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಜೆಸಿಬಿಯ ಎಲ್ಲಾ ಗುಣ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ನಟರು ಅನುಕರಿಸಬೇಕು. ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ತನ್ನ ಕತೆಯನ್ನು ಜೆಸಿಬಿ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ . . . .

ಜೆಸಿಬಿ : (ಜೆಸಿಬಿ ಮಾತಾಡುತ್ತದೆ) ಅಯ್ಯೋ ಶಿವನೇ ಪರಮಾತ್ಮ ನನಗ್ಯಾಕಪ್ಪ ಇಂಥ ನಾಯಿ ಪಾಡು ತಂದ್ಬಿಟ್ಟೆ. ಅಲ್ಲಾ ! ನಾನು ಎಂಥಾ ವೈಭವದಿಂದ ಮೆರೆದವನು. ರಾಜ, ರಾಜ ಇದ್ದಂಗಿದ್ದವನು. ಈಗ ಆಳಿಗಿಂತ ಕಡೆಯಾಗಿ ಹೋಗ್ಬಿಟ್ಟೆನಲ್ಲ. (ಅಳುತ್ತದೆ.) ಕೂಲಿ ನಾಲಿ ಮಾಡೋ ಆಳು ಮಕ್ಕಳ ಹೊಟ್ಟೆ ಮೇಲೆ ಹೊಡೆದು ಅವ್ರ ಅನ್ನಾನೆಲ್ಲಾ ಕಿತ್ಕಂತಿದ್ನಲ್ಲ (ಸೊರ್ ಸೊರ್ ಎಂದು ಮೂಗಿನಲ್ಲಿ ದುಃಖ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತದೆ.)

ಇದನ್ನು ಒಬ್ಬ ಕಲಾವಿದ ಅನುಭವಿಸುವುದು. ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಕಲಾವಿದ ಅಯ್ಯೋ ಶಿವಶಿವ ಹರಹರ ಹರೋಹರ . . . . ಎಂದು ಜೋರಾಗಿ ಕಿರಚುತ್ತಾನೆ.

ಎರಡನೇ ಮಹಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಗಮ್ಮತ್ತೇನು ? ಇಡೀ ಜರ್ಮನೀನ ಸರ್ವನಾಶ ಮಾಡಿದ ಟ್ಯಾಂಕರ್ ನಾನು. ಅಮೇರಿಕಾದ ಕ್ಯಾಟರ್‌ಪಿಲ್ಲರ್ ಕಂಪನಿ ನನ್ನ ತಯಾರ್‍ಮಾಡಿತ್ತು. (ದುಃಖಿಸುತ್ತಾ) ಸ್ವಲ್ಪ ದಿವಸ ಆದ್ಮೇಲೆ ನನ್ನ ಬಾಂಬು ನಳಿಕೆಯೊಳಗೆ ಗುಬ್ಬಿ ಗೂಡು ಕಟ್ತು. ನನ್ನನ್ನು ಪೆಂಟಗಾನ್ ಬಿಲ್ಡಿಂಗ್ ಮುಂದೆ ಷೋಗಿಟ್ಟರು. ನನ್ನ ಮೈನೆಲ್ಲಾ ತುಕ್ಕು ತಿಂತಾ ಬಂತು. ಮೇಲೆ ಬಣ್ಣ ಹೊಡೆಯೋರು. ಒಳಗೆ ತುಕ್ಕು ತಿಂತಾ ಬಂತು. ಏನ್ ಹೇಳ್ಲಿ ನನ್ನ ಪಾಡಾ ?

(ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಸತ್ತವರ ಮುಂದೆ ಅಳುವ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ) ಅಯ್ಯೋ . . . . ಆ ಹಿರೋಶಿಮಾ ನಾಗಸಾಕಿ ನಾಶವಾದ್ಮೇಲೆ ಜಪಾನಿಗಳು ಅಂಥಾ ಟ್ಯಾಂಕರ್ ಆಗಿದ್ದ ನನ್ನನ್ನ ಹಿಟಾಚಿ ಕಂಪನಿ ಒಳಗೆ ಹಾಕಿ ನುಜ್ಜುಗುಜ್ಜು ಮಾಡಿ ಯುದ್ಧ ಮಾಡೋ ಕೆಲ್ಸಕ್ಕೆ ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಡ್ಸಿ (ಜೋರಾಗಿ ಅಳು) ಮಣ್ಣ ಅಗಿಯೋ ಕೆಲ್ಸಕ್ಕೆ ತಂದ್ಬುಟ್ರಲ್ಲಾ ! ಇದೇ ಅಲ್ವಾ ನನ್ ಪಾಡು. (ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ)

ನೂರಾರು ಜನರ ಅನ್ನ ಕಸ್ಕಂಡ ನಾನು ಬಡವರ ಶಾಪ ತಟ್ಟಿ ಈ ತರ್‍ವಾದೆ ! ಜನ ಕೆಲ್ಸ ಮಾಡಿ ಕೂಲಿ ತಗೊಳ್ಳಿ ಅಂತಾ ಸರ್ಕಾರ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತ್ರಿ ಯೋಜನೆ ತಂದ್ರೂ, ನನಿಗಾದ್ರೂ ಪುರಸೊತ್ತೆಲ್ಲಿದೆ ? ಮತ್ತೂ ನೂರಾರು ಜನ್ರ ಕೆಲ್ಸಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಬಳಸಬಾರ್‍ದು ಅಂತಾ ಕಾನೂನಿದ್ರೂ (ಕರುಣೆಯಿಂದ)

ಭಾರತದಾಗೆ ಕಾನೂನು ತಪ್ಪಾದ್ಮೆಲೆ ಜಾರಿ ಆಯ್ತುವೆ. ತಪ್ಪೇ ನಡೀದಂಗೆ ಈ ದೇಶ ಯಾವಾಗ ಆದಾತೋ ಏನೋ ? ಗೊಳೊ ಎಂದು ಅಳುತ್ತಾ, ಮೂಗು ಒರೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ. ಅಂತಾ ದಿನಗಳನ್ನ ನೋಡೋ ಭಾಗ್ಯ ನನ್ಗೆ ಇದ್ದಾತೋ ಇಲ್ವೋ, ಆ ದೇವ್ರೇ ಬಲ್ಲ. (ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ)

ಅಮೇರಿಕಾದಾಗೆ ಹುಟ್ಟಿ ಜಪಾನ್ನಾಗೆ ಮರುಹುಟ್ಟು ಪಡ್ದು ಈ ಪ್ರಕಾರ್‍ವಾಗಿ ಈ ಭಾರತವೆಂಬ ಬಡವರ ದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಜನ್ರ ನೋಡಿದ್ರೆ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಸಂಕಟ ಆಗ್ತದೆ. ಮುಗ್ಧರು, ಅಮಾಯಕರು, ಈ ಜನಾನೆಲ್ಲಾ ಮುಕ್ಕಿ ತಿಂತವ್ರಲ್ಲಪ್ಪೋ ದಲ್ಲಾಳಿಗಳು, ರಾಜಕಾರಣಿಗಳು, ಬಣ್ಣ ಹಚ್ದೇ ನಾಟಕ ಆಡಿದ್ರೆ, ಅವ್ರ ಏಜೆಂಟ್ರು ಹಳ್ಳೀಲಿ ಬಣ್ಣ ಹಚ್ಚಿಸ್ಕೊಂಡೇ ನಾಟ್ಕ ಆಡ್ತಾರೆ. ಒಟ್ನಲ್ಲಿ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತ ಬರೀ ನಾಟಕವೇ ನಡೀತೈತೆ. (ಅಳುತ್ತದೆ) ಅಮಾಯಕರನ್ನ ಕೇಳೋರ್‍ಯಾರು ತಂದೆ !

ಹಾಡು : *ಹಿಟಾಚಿ ಕಂಪನಿ ಜೆಸಿಬಿ*
ನಿನಗಿರುವ ಮರುಕ ನಮ್ಮ ಜನಕ್ಕಿಲ್ಲ ॥

ಯುದ್ಧವ ಬಿಟ್ಟು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂತ್ರ ಹಿಡಿದು
ಹೊಸ ವೇಷ ತೊಟ್ಟು ಬಂದೆ
ಆ ಲೋಕದ ವಿಚಿತ್ರ ಜೀವಿ ನಿನದೆಂತ ಮನಸು
ಈ ಲೋಕದ ನೋವಿಗೆ ನಿನ್ನಾ ಮನವು ಕರಗಿ

ದೃಶ್ಯ –3

(ಜೆಸಿಬಿ ಬಳಸಿ ಹೂಳು ಎತ್ತುವ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಒಂದು ಕಡೆ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರ್ ಚನ್ನಂಜಯ್ಯ ಟ್ರಿಮ್ಮಾಗಿ ವೈಟ್ ಅಂಡ್ ವೈಟ್‌ನಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ [ಬಿಳಿ ಪಂಚೆ, ಬಿಳಿ ಅಂಗಿ, ಬಿಳಿ ಟವಲ್] ಕರೀ ಖದೀಮನ ತರಾ ಇದ್ದಾನೆ. ಒಬ್ಬ ಜೆಸಿಬಿ ಕಂಟ್ರೋಲ್ ಮಾಡ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಸಿಂಗಾರಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಆಗಮನ.)

ಸಿಂಗಾರಿ : ಓಹೋ, ಚನ್ನಂಜಯ್ಯ ನಿನ್ನ ಜೆಸಿಬಿ ಚಲೋ ಕೆಲ್ಸ ಮಾಡ್ತದಪ. ಅಲ್ಲಾ ಅದು ಮಣ್ಣ ಕೆರಿಯೋದೇನು ? ಎತ್ತಿ ಒಗೆಯಾದೇನು ? ಈ ಕೆರೆನೆಲ್ಲಾ ಇನ್ನೊಂದು ವಾರ್ದಾಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಅಗ್ದುಬಿಡ್ತದಾ ಹೆಂಗೆ ?

ಚನ್ನಂಜಯ್ಯ : ಏನ್ಲಾ ಸಿಂಗಾರಿ ! ಇಲ್ಲಿಗಂಟಾ ಬಂದಿದ್ದೀಯಾ ಮಾಡಾಕ್ಕೆ ಏನ್ ಕೇಮಿಲ್ವಾ ?

ಸಿಂಗಾರಿ : ಇರಾ ಕೆಲ್ಸಾನೆಲ್ಲಾ ನಿನ್ನ ಜೆಸಿಬಿ ಕಿತ್ಕಂತಲ್ಲಪ್ಪಾ !

ಚನ್ನಂಜಯ್ಯ : (ಚನ್ನಂಜಯ್ಯನಿಗೆ ಕಸಿವಿಸಿಯಾಗುತ್ತದೆ.) ಮಾಡಯ್ಯ, ನೀನ್ ಕೆಲ್ಸ್ ಮಾಡ್ತೀನಿ ಅಂದ್ರೆ ಕೆಲ್ಸಿಲ್ವೆ. ಮಕ್ಳಾ ಕೆಲ್ಸ ಮಾಡ್ಲಾಗ್ದೇ ಹೋತ್ಲಾ ಹೊಡ್ಕಂಡಿದ್ದೀರಾ, ಅದ್ಕೆ ನಿಮ್ಮ ಕೆಲ್ಸಾನೆಲ್ಲಾ ಇದ್ರ ಕಡೀಂದ ಮಾಡಿಸ್ಬೇಕಾಯ್ತು. ನಿಮ್ಮ ಕೆಲ್ಸ, ನಿಮ್ಮ ದುಡ್ಡು, ಕೆಲ್ಸ ಮಾಡದಿದ್ರೂ ನೂರ್ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ರೂಪಾಯನ್ ನಂಬಿ ನೀವೇ ತಾನೆ ಕೆಡ್ತಾ ಇರಾದು ! ನನ್ಗೇನ್ರಯ್ಯ ಈ ಊರು ಇಲ್ಲಾ ಇನ್ನೊಂದು ಊರು. ಒಂದಲದಿದ್ರೆ ಇನ್ನೊಂದು ಜೆಸಿಬಿ ಹದಿನೆಂಟು ಮಡಿಗಿದ್ದೀನಿ ಹದಿನೆಂಟ ಅಗಿಯದು ಕಡದು ಕಟ್ಟೆ ಹಾಕಾದು, ಎಷ್ಟೈತೆ ಅಂತಾ ಗೊತ್ತಾ (ಜೆಸಿಬಿ ತೋರಿಸುತ್ತಾ) ಇದೇ ನನ್ನ ಭಾಗ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿ. ಇದಾ ತಗಂಡೇ ತಗಂಡೆ ನನ್ನ ಗ್ರಾಚಾರ್ವೇ ಬ್ಯಾರೆ ಆಯ್ತು. ನಾನು ನಿನ್ನಂಗೆ ಮೊದ್ಲೆಲ್ಲಾ ಡ್ಯಾಮಿಗೆ ಚಪ್ಪಡಿ ಹೊರ್ತಿದ್ದೆ ಗೊತ್ತೊ ?

ಸಿಂಗಾರಿ : (ಮೆಲ್ಲಗೆ) ಅವ್ನೆಲ್ಲಾ ಈಗ ನಮ್ಮ ತಲೆ ಮ್ಯಾಲೆ ಹಾಕ್ತಾ ಇದಿಯಾ !

ಚನ್ನಂಜಯ್ಯ : ಆ . . . . ಏನಂದೇ ?

ಸಿಂಗಾರಿ : ಚನ್ನಂಜಯ್ಯ ಈ ಕೆಲ್ಸ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತ್ರೀದು ತಾನೆ ?

ಚನ್ನಂಜಯ್ಯ : ಯಾಕೆ ? ಯಾತ್ರದ್ ಆದ್ರೆ ನಿನ್ಗೇನು ?

ಸಿಂಗಾರಿ : ಮಾಹಿತಿಗಾಗಿ ಕೇಳ್ದೇ. ಹೌದು ತಾನೇ ?

ಚನ್ನಂಜಯ್ಯ : (ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ) ಹೌದು ಏನೀಗ ? ನಿಂಗೇನ್ಬೇಕು ?

ಸಿಂಗಾರಿ : ಈ ಸ್ಕೀಮು ಒಟ್ಟು ಎಷ್ಟು ದುಡ್ಡಿಂದು ?

ಜೆಸಿಬಿ : ಸಿಂಗಾರಿ ಸಖತ್ತಾಗಿ ಕೇಳ್ತಿದ್ದೀಯಾ ? ಕೇಳು ಕೇಳು, ಯಾವುದ್ನೂ ಬಿಡ್‌ಬ್ಯಾಡ. ಮಗ ತಿಂದು, ತಿಂದು, ನುಂಗಿ ನುಂಗಿ ಬಲೆ ಬಲ್ತು ಬಿಟ್ಟವೆ. (ಯಾರೋ ಮಾತಾಡಿದಂತಾದುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಜೆಸಿಬಿ ನೋಡಿ ಫ್ಲಿ ಫ್ಲಿ ಫ್ಲಿ ಎಂದು ಹಲ್ಲು ಕಿರಿಯುತ್ತಾ)

ಚನ್ನಂಜಯ್ಯ : ಎಷ್ಟು ದುಡ್ಡಿಂದಾದ್ರೆ ನಿಂಗೇನು ? ಹೋಗೊ ಕೆಲ್ಸ ನೋಡು. ಏನೋ ! ನನ್ನತ್ರವೇ ಹಫ್ತಾ ವಸೂಲಿ ಮಾಡಕೆ ನೋಡ್ತೀದ್ದೀಯಾ ? ಲೋ . . . . ನಾನು ಮೇಗ್ಲಿಂದ ಕೆಳ್ಗಿನವ್ರ ತನ್ಕ ಕೊಟ್ಟೆ ಬಂದಿರಾದು ಹೋಗೊ ! ಈ ನಿಮ್ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯ್ತಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ ಸಾಕ್ತಾ ಇರಾದು ನಾನೇ ಕಣಯ್ಯ.

ಸಿಂಗಾರಿ : (ಪಕಪಕನೆ ನಗುತ್ತಾ) ಸೋ ಅಂದುದ್ಕೆ ಸೋಬಾನೇನೆ ಹೇಳ್ತಾ ಇದ್ದೀಯಲ್ಲಯ್ಯ ಚನ್ನಂಜಯ್ಯ. ನೀನು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಒಳಗಾಕಿಕೊಂಡಿರ್‍ಬೌದು ಆದ್ರೆ ಜನಾನೆಲ್ಲಾ ಒಳಗಾಕಣಾಕ್ಕಾಗಲ್ಲ. ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ಅನ್ನೋದಿದ್ದಂಗೇ ಸಾಮಾಜಿಕ ಲೆಕ್ಕ ಅಂತಾ ಐತಪ್ಪ. ಅದಕ್ಕೆ ನೀನು ಉತ್ತರ ಕೊಡ್ಲೇ ಬೇಕು.

ಜೆಸಿಬಿ : ಕೊಡಾಗಂಟ ಬಿಟ್ಗಿಟ್ಟೀರಾ, ಇವ್ನಗೆ ಬಾಚಿಕೊಳ್ಳಾದು ಬಿಟ್ರೆ ಲೆಕ್ಕಾ ಪಕ್ಕಾ ಏನೂ ಇಲ್ಲ! (ಮತ್ತೆ ಯಾರೋ ಮಾತಾಡಿದಂತೆ ಜೆಸಿಬಿಯನ್ನು ಅನುಮಾನದಿಂದ ನೋಡಿ ಅದರ ಸುತ್ತೆಲ್ಲಾ ಒಂದು ರೌಂಡ್ ಹೋಗಿ ಬರ್ತಾನೆ ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ)

ಚನ್ನಂಜಯ್ಯ : ಜೆಸಿಬಿನೂ ಮಾತಾಡುತ್ತಾ ? ಅದೂ ನನ್ನ ಜೆಸಿಬಿ ! ನನ್ನ ವಿರುದ್ಧವಾಗೆ !

ಸಿಂಗಾರಿ : ಸಾಮಾಜಿಕ ಲೆಕ್ಕ ತಪಾಸಣೆ ಮಾಡಾಕೆ ನಿಂತ್ರೆ ಜೆಸಿಬಿ ಏನಪ್ಪಾ ಪೇಪರ್ರು ಪೆನ್ನೂ ಮಾತಾಡ್ತಾವೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲಾ ನಿಮ್ಮಂದೆ ಸರಳುಗಳಿರೋ ಚಿತ್ರಗಳ್ನ ಬರೀತಾವೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಲೆಕ್ಕ ಅಂಬೋದು . . . .

ಹಾಡು : (ತತ್ವಪದದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ) ಸಾಮಾಜಿಕ ಲೆಕ್ಕವೆಂಬುದು
ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯದಂತೆ ॥ ಅಣ್ಣ ಕೇಳಣ್ಣ ॥ ॥ ಅಕ್ಕ ಕೇಳವ್ವ ॥

ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದ ರೊಕ್ಕ
ಕಣಜ ಹೆಗ್ಗಣ ಹೊಕ್ಕ
ಲೆಕ್ಕ ಇದ್ರೆ ಪಕ್ಕ
ಬದ್ಕು ಎಂಥಾ ಚೊಕ್ಕ ॥ 1 ॥

ದೃಶ್ಯ 4

(ಊರ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಸೇರಿದೆ. ಒಂದು ಕಡೆ ಸಿಂಗಾರಿ. ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ಚನ್ನಂಜಯ್ಯ. ಎತ್ತರದ ಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಜಡ್ಜ್ ತರ ಕುಳಿತಿದ್ದಾರೆ. ಚನ್ನಂಜಯ್ಯ ಅಪರಾಧಿಯಾದರೂ ತುಂಬಾ ರೋಫಾಗಿಯೇ ಜಬರ್‌ದಸ್ತಿನಿಂದ್ಲೇ ಇದ್ದಾನೆ. ಗುಜು ಗುಜು ಗದ್ದಲ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆ ಸೆಕ್ರೆಟರಿ ಮುಖ ನೋಡಲು ಸೆಕ್ರೆಟರಿ ನರಿ ತರಹ ಷ್ಹಿ ಷ್ಹಿ ಎನ್ನುತ್ತಾ ಸೂಚನೆ ಅರ್ಥವಾದವನಂತೆ ಸಭೆ ಆರಂಭಿಸಲು ಸಜ್ಜಾಗುತ್ತಾನೆ.)

ಸೆಕ್ರೆಟರಿ : (ಇವನೊಬ್ಬ ಮಹಾಪ್ರಾಣಾಕ್ಷರಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಾ ಪದಗಳನ್ನು ಅಂತ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ) ಮಹಾಜನಗ್ಳೇ ಜವಗಾನಳ್ಳಿ ಮಂಡಲ ಪಂಚಾಯ್ತಿ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಬರತಕ್ಕಂಥ ಗ್ರಾಮಗಳ ಮಹಾ ಪ್ರಜೆಗಳೇ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಇವತ್ತು ಘಟ್ಟಿಯಾಗ್ಬೇಕಂದ್ರೆ ಜನಾಭಿಪ್ರಾಯ ಮುಖ್ಯ ಅಂದ್ರೆ ನೀವು ಮುಖ್ಯ ನೀವಿಲ್ಲದಿದ್ರೆ ನಾವಿಲ್ಲ. ನಾವಿಲ್ಲ ಅಂದ್ರೆ ಡೆಮಾಕ್ರಸಿ ಇಲ್ಲ.

(ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ಕಸಿವಿಸಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ದುರುಗುಟ್ಟಿ ಒಮ್ಮೆ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ಸೆಕ್ರೆಟರಿನೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಅದೇ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನು ನೋಡಿ ಗಲಿಲಿಗೊಂಡು)

ಸರಿ, ಸರಿ ಮೇಡಂ (ಎಂದು ತಾನು ನಿಲ್ಲುವ ಭಂಗಿ, ಮಾತಾಡುವ ಶೈಲಿ ಎಂಬುದನ್ನೂ ಬದಲಿಸಕೊಂಡವನಂತೆ ಅಭಿನಯಿಸುತ್ತಾ) ಇವತ್ತು ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತ್ರಿ ಯೋಜ್ನೆಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಲೆಕ್ಕ ಪರಿಶೀಲನಾ ಸಭೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕರೆದಿದ್ದೇವೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಲೆಕ್ಕ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಬಾಳ ಮುಖ್ಯ. ಮೊದ್ಲು ನಮ್ಮ ಮನೆಗೇ ಲೆಕ್ಕ ಮುಖ್ಯ ಹಾಗೆಯೇ ನಮ್ಮ ಪಕ್ಕದ ಮನೆ ಲೆಕ್ಕಾನೂ ಮುಖ್ಯ. ನಮ್ಮ ಊರ ಲೆಕ್ಕಾ ಮುಖ್ಯ. ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಲೆಕ್ಕಾನೂ ಮುಖ್ಯ. ಯಾವ ಲೆಕ್ಕ ಮುಖ್ಯ ಅಲ್ಲ ನೀವೇ ಹೇಳಿ ? (ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಕಡೆ ತಿರುಗುತ್ತಾ ಷ್ಹಿ ಷ್ಹಿ ಷ್ಹಿ . . . . ಅಧ್ಯಕ್ಷೆ ಹಲಲ್ಲು ಕಡಿಯುತ್ತಾ ಕೆಂಡಾಮಂಡಲವಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಅದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ಸೆಕ್ರೆಟರಿ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಬರುವವನಂತೆ) ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತ್ರಿ ಯೋಜ್ನೆಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಲೆಕ್ಕ ಪರಿಶೋಧನಾ ಸಮಿತಿಯ ಸಭೆಯನ್ನು ಕರೆಯಬೇಕೆಂದು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲೊಬ್ಬರಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಪ್ರಜೆಗಳೂ ಆದಂತಹ ಜವಗಾನಳ್ಳಿಯ ಸತ್ಪ್ರಜೆಗಳೂ ಆದಂತಹ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಸಿಂಗಾರಿಗೌಡ ಉರುಫ್ ಸಿಂಗಾರಿ ಅವರು ಬಿನ್ ದೊಡ್ಡ ಜವರಾಯಿ ತಿಮ್ಮಗೌಡ ಅವರು ಪಂಚಾಯ್ತಿ ಸಭೆ ಸೇರಿ ತೀರ್ಮಾನಿಸಬೇಕಾಗಿರುವ ವಿಷಯವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯ್ತಿ ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಮಹಿಳೋನ್ಮಣಿಗಳಾದ ಜವಗಾನಳ್ಳಿಯ ಮಾನ್ಯ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯ್ತಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆಯರೂ ಆದಂತಹ ಚಿರಂಜೀವಿ ಸೌಭಾಗ್ಯವತಿಯರೂ ಧೀರ್ಘ ಸುಮಂಗಲಿಯರೂ ಆದಂತಹ ಚಿಕ್ ತಾಯಮ್ಮನವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಈ ಸಭೆ ಸೇರಲಾಗಿಯೂ ಗೌರವಾನ್ವಿತರೆಲ್ಲರೂ ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಸೇರಲಾಗಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಲೆಕ್ಕ ! (ಅಧ್ಯಕ್ಷರತ್ತ ನೋಡುತ್ತಾ) ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಈಗಾಗಲೇ ಮಾತಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯ ನಮ್ಮ ಆಸುಪಾಸಿನ ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಕಂತ್ರಾಕ್ಟರ್ ಆದಂತಹ ಚನ್ನಂಜಯ್ಯನವರ ಕಾಮಗಾರಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ವಿಚಾರವಾಗಿ ವಿಚಾರಣೆ ಎಂಬುದು ಇವತ್ತಿನ ಮುಖ್ಯ ಅಜೆಂಡಾ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಪರಂತು, ಆ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ತಾವುಗಳೆಲ್ಲಾ ನೆರೆದಿರುವುದು ಇವತ್ತು ನಮಗೆ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಪಂಚಾಯ್ತಿಗೆ ಘನಗೆ ತರುವಂಥ ವಿಚಾರವಾಗಿದೆಯೆಂಬುದು ನನ್ನ ಅಂಬೋಣ. (ಕಸಿವಿಸಿಯಿಂದ) ಈಗ ಮಾನ್ಯ

ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದಂಥ ಚಿರಂಜೀವಿ ಸೌಭಾಗ್ಯವತಿಯರೂ ಧೀರ್ಘ ಸುಮಂಗಲಿಯರೂ ಆದಂಥ ಚಿಕ್‌ತಾಯಮ್ಮನವರು ಒಂದೆರ್ಡು ಮಾತಾಡ್ಬೇಕಾಗಿ ತಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಪರವಾಗಿ ಅವರಲ್ಲಿ ವಿನಂತಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಚಿಕ್ಕತಾಯಮ್ಮ : ಸಾಮಾಜಿಕ ಲೆಕ್ಕ ಪರಿಶೀಲನಾ ಸಮಿತಿಯ ಸಭೆ ಸೇರಿರುವುದು ತುಂಬಾ ಸಂತೋಷ. ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತ್ರಿ ಯೋಜನೆ ಬಂದು ನಮ್ಮ ಜನಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಒಳ್ಳೇದೇ ಆಗಿದೆ. (ಸೆಕ್ರೆಟರಿ ಹ್ಹಿ ಹ್ಹಿ ಹ್ಹಿ ಬಾಳ ಒಳ್ಳೇದಾಗಿದೆ ಎಂಬಂತೆ ಹಾವಭಾವ) ಸೆಕ್ರೆಟರಿಗಳು ತಮ್ಮ ಪರಿಚಯ ಭಾಷಣವನ್ನೇ ಉದ್ದ ಮಾಡಿ, ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯವನ್ನೇ ಮೂಲೆ ಗುಂಪು ಮಾಡಿಬಿಟ್ರು. ಸಿಂಗಾರಿಗೌಡ್ರು ಆಪಾದಿಸಿರುವಂತೆ ಚನ್ನಂಜಯ್ಯನ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರ್‌ಗಿರಿ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತ್ರಿ ಯೋಜ್ನೆಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದದ್ದಲ್ಲ ಎಂಬುದು ನನ್ಗೂ ಮನವರಿಕೆ ಆಗಿದೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ನಡಿಯಲಿ.

ಚನ್ನಂಜಯ್ಯ : ಲೋ ಸಿಂಗಾರಿ. ಏನೋ ಅನಾಹುತ ಆದವ್ರ ತರಾ ಹಿಂಗೆಲ್ಲಾ ಮಾಡ್ತಿದ್ದೀರ. ಸರ್ಕಾರಿ ಸ್ಕೀಮು ಬಿಲ್ಲು ಖರ್ಚು, ವೆಚ್ಚ ತೋರದೇ ದುಡ್ಡು ಕೊಟ್ಟಾರಾ ?

ಸಿಂಗಾರಿ : ಸಾಮಾಜಿಕ ಲೆಕ್ಕ ಪರಿಶೀಲನಾ ಸಮಿತಿ ಸದಸ್ಯನಾಗಿ ಮಾಹಿತಿಗಾಗಿ ಕೇಳಿದ ಮಾತುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೀನು ಅಲಕ್ಷ್ಯ ಮಾಡಿದ್ದೀಯ. ಒಂದು. ಎರ್ಡು – ಜನ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರೋ ಕೆಲಸಾನ ನಿನ್ನ ಜೆಸಿಬಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಸ್ತಿದೀಯಾ. ಮೂರು ಲೆಕ್ಕಪಕ್ಕಾ ಇಲ್ಲ ಅನ್ನಾದು ನಮ್ಗೆ ಮೇಲ್ನೋಟಕ್ಕೆ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆ.

ಚನ್ನಂಜಯ್ಯ : ಸಿಂಗಾರಿ ಇಲ್ಲದ ಉಸಾಬರಿ ಮಾಡಿ ಬೊಂಡದಂಗೆ ಉಬ್ಬಿ ಹೋಗ್ಬ್ಯಾಡ. ಪಿನ್ನ ಚುಚ್ಚಿದ್ರೆ ಬಲೂನು ಏನಾಗ್ತದೆ ?

ಸಿಂಗಾರಿ : ಅದೇನಾಗ್ತದೆ ಹೇಳಿಬಿಡು. ಜನರ ಯೋಜ್ನೇನ ಜನ ನಿರ್ವಾಣೆ ಮಾಡ್ಬೇಕು ಹೊರ್ತಾಗಿ ನಿನ್ನ ಜೆಸಿಬಿ ಅಲ್ಲ.

ಚನ್ನಂಜಯ್ಯ : ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತ್ರೀಲಿ ಕೆಲ್ಸ ಮಾಡಕ್ಕೆ ಯಾರೂ ಬರಾದೇ ಇಲ್ಲ. ಮಾನ ಹೋಯ್ತುದೇಂತ, ಮರ್ಯಾದೆ ಕಮ್ಮಿಯಾಯ್ತುದೇಂತ.

ಸಿಂಗಾರಿ : ಯಾಕೆ ಕಳ್ಳ ದುಡ್ಡು 125 ರೂಪಾಯ್ನ ನಿನ್ನತ್ರ ಇಸ್ಕಾಳ್ಳಾಕೆ ಮಾನ ಹೋಗಲ್ವಂತಾ ? ಮರ್ಯಾದೆ ಕಮ್ಮಿ ಅಗಲ್ವಂತಾ ? ನೀನು ಅಧ್ಯಕ್ಷರ್ನೇ ಕಂಡ್ಕೊಂಡಂಗೆ ಡೈಲಾಗ್ ಹೊಡೀತಿದ್ದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಕೆರೆ ಅಂಗಳ್ದಾಗೆ ಈಗ ಅವ್ರೆದ್ರೀಗೇ ಹೇಳ್ಬಿಡು. ಎಷ್ಟು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀಯಾ?

ಚನ್ನಂಜಯ್ಯ : ಹೇ ನಾನೆಲ್ಲಿ ಹಂಗಂದೆ ?

(ಜೆಸಿಬಿ ಜನರ ನಡುವಿನಿಂದ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಹತ್ರ ಬಂದು ನಿಲ್ಲುತ್ತೆ.)

ಜೆಸಿಬಿ : ಸುಳ್ಳು ಹೇಳ್ತಾ ಇದ್ದೀಯಾ. ಸಿಂಗಾರಿ ಹೇಳಿದ್ದು ನಿಜ.

ಸಿಂಗಾರಿ : ನಿನ್ನ ಜೆಸಿಬಿಗೆ ಇರೋ ಒಂದೀತು ನಿಯತ್ತೂ ನಿನ್ಗೆ ನಿನ್ ಮಾತಿನ್ ಮ್ಯಾಲಿಲ್ವಲ್ಲಯ್ಯ ?

(ಅಧ್ಯಕ್ಷೆ ಕೋಪಗೊಂಡು)

ಚಿಕ್ಕತಾಯಮ್ಮ : ನಿನ್ನ ಪುಡಿಗಾಸ್ನ ಯಾರ್ಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀಯಾ ಹೇಳಯ್ಯಾ ? ನನ್ನ ಹೆಸರಿಗ್ಯಾಕ್ ಮಸೀ ಬಳೀತೀಯಾ?

ಚನ್ನಂಜಯ್ಯ : ನಿಮ್ಮ ಯಜಮಾನ್ರ ಕಡೀಕೆ ತಲುಪಿಸಿದ್ದೆ. (ಸೆಕ್ರೆಟರಿ ಕಸಿವಿಸಿಗೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.) ಈ ಸೆಕ್ರೆಟರಿನೇ ಎಲ್ಲಾ ದಲ್ಲಾಳಿ ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು.

ಸಿಂಗಾರಿ : ಸೆಕ್ರೆಟರಿ ಲೆಕ್ಕಾ ಪಕ್ಕಾ ಇರ್ಬೇಕಲ್ವಾ ?

ಸೆಕ್ರೆಟರಿ : ಹೌದೌದು ಮಾನ್ಯ ಸಿಂಗಾರಿಗೌಡ ಉರುಫ್ ಸಿಂಗಾರಿ ಅವ್ರೇ ಬಿನ್ ದೊಡ್ . . . .

ಸಿಂಗಾರಿ : ಹೊಯ್ ಮುಚ್ಚಯ್ಯ ಕಂಡಿದ್ದೀನಿ. ಗುಳ್ಳೆನರಿ ನೀನು. ಗುಳ್ಳೆನರಿ. ಮಾತಿನಾಗೆ ಮನೆ ಕಟ್ಟಿ ಮಾತಿನಾಗೇ ಕೆಡ್ವೋ ನನ್ಮಗ. ಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದ ಲೆಕ್ಕ ಕೊಡು. ಯಾರ್‍ಯಾರಿಗೆ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಹಂಚಿಕೆ ಆಗೇತೇಂತ !

ಸೆಕ್ರೆಟರಿ : ಇಂಥಾ ಪಬ್ಲಿಕ್ಕಿನಾಗ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಲೆಕ್ಕಗಳ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೇಳಿದ್ರೆ ಸಾಮಾಜಿ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯ ಕೆಡಬ್ಬುದೇನೋ ?

ಒಬ್ಬ : ಯೇ ಅದೇನ್ ಸರ್ಯಾಗಿ ಬೊಗ್ಳು, ಕಂತೆ ಪುರಾನ ಬಿಚ್‌ಬ್ಯಾಡ.

ಸೆಕ್ರೆಟರಿ : ಅಲ್ಲಾ, ಅನೇಕ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕುಳಗಳ ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ಬರ್ಬೌದು ಅಂತಾ. ಗೌರವ ಕಾಪಾಡಾನ ಅಂತ.

ಸಿಂಗಾರಿ : ಚನ್ನಂಜಯ್ಯ, ಇಲ್ಲದ ದೌಲತ್ತು ಮಾಡ್ತಾವ್ನೆ ಸೆಕ್ರೆಟರಿ. ನೀನೇ ಯಾರ್ಯಾರಿಗೇನೇನು ಬಾಬ್ತು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀಯಾ ಹೇಳ್ಬಿಡು.

ಚನ್ನಂಜಯ್ಯ : ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಟಚ್ ಮಾಡಾಕ್ಕಾಗಲ್ಲ ಅಂತಾ ಗೊತ್ತಾಗಿ ಅವ್ರ ಯಜಮಾನ್ರನ್ನ ಟಚ್ ಮಾಡಿದ್ವಿ. ವರ್ಕ್‌ಔಟ್ ಆಯ್ತು. ಈ ಕಲ್ಲಣ್ಣ, ಸತ್ಯಪ್ಪ, ಗುರಪ್ಪ ಇವ್ರಿಗೆಲ್ಲಾ ಅವ್ರವ್ರ ಬಾಬ್ತು ಹೋಗೇತಪ್ಪ.

(ಕಲ್ಲಣ್ಣ, ಸತ್ಯಪ್ಪ, ಗುರಪ್ಪ ಕಸಿವಿಸಿಗೊಂಡು ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸಿ ಕೂತಿರ್ತಾರೆ.)

ಸಿಂಗಾರಿ : ಯಂಗ್ರಯ್ಯ ಸಾಧ್ಯ ? ತಿಂದ ಮನೀಗೇ ಕನ್ನ ಹಾಕಾದು. ನೀವು ಸಾಮಾಜಿಕ ಲೆಕ್ಕ ಪರಿಶೀಲನಾ ಸಮಿತಿ ಸದಸ್ಯರು. ನೀವೂ ಶಾಮೀಲಾ ?

ಜೆಸಿಬಿ : ಸೆಕ್ರೆಟರಿನೇ ಅವರ ಮೂತಿಗೆಲ್ಲಾ ಬೆಲ್ಲ ಸವ್ರಿದೋನು. ಆದ್ರೂ ಸವರಿದ ಬೆಲ್ಲಾನ ಇವ್ರು ನೆಕ್ಕಬಾರದಾಗಿತ್ತು. ಇವ್ರ ಹಲ್ಕಟ್ ಕೆಲ್ಸದಿಂದ್ಲೇ ನಾನು ಕರೆ ಹೂಳ ಎತ್ತಂಗಾಗಿದ್ದು. ಎಲ್ಲರ ಜಾಬ್ ಕಾರ್ಡ್ ಸೆಕ್ರೆಟ್ರಿ ಹತ್ರಾನೇ ಅವೆ. ಚನ್ನಂಜಯ್ಯನ್ನೂ ಕುಲಗೆಡಿಸಿರೋನು ಈ ಸೆಕ್ರೆಟ್ರೀನೇ.

ಕಲ್ಲಣ್ಣ : ನಾವೇನ್ ನಿಮ್ಮಷ್ಟು ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡಿಲ್ಲ

ಚಿಕ್ಕತಾಯಮ್ಮ : ಕೈಯ್ಯಾಗೆ ತಿಂದ್ರೂ ಅದೇನೆ ಸ್ಪೂನಾಗೆ ತಿಂದ್ರೂ ಅದೇನೇ, ಒಟ್ನಲ್ಲಿ ತಿಂದಿದ್ದೀರಿ ತಾನೇ ?

ಜೆಸಿಬಿ : (ಜೆಸಿಬಿ ದುಃಖಿಸುತ್ತಾ) ನಿಮ್ಮ ದಮ್ಮಯ್ಯ ನನ್ ಮೊದ್ಲು ಇಲ್ಲಿಂದ ಓಡ್ಸಿ. ನಿಮ್ದು ನೀವೇ ತೊಳ್ಕಳಿ, ನಿಮ್ದು ನೀವೇ ಮಾಡ್ಕಳಿ. ನನ್ನನ್ನ ತೊಲಗಸ್ದೇ ಇದ್ರೆ ನಿಮ್ಗೆ ಉಳಿಗಾಲವಿಲ್ಲ.

ಸಿಂಗಾರಿ : ಈ ಜೆಸಿಬಿಗೂ ಇಂಥ ಮರುಕಾ ಮನುಷ್ಯಾಗಿದ್ದಿದ್ರೆ ಹಿಂಗೆಲ್ಲಾ ಎಲ್ಲಿ ಆಗ್ತಿತ್ತು . . . . ಮನುಷ್ಯಾನೇ ಯಂತ್ರ ಆದ್ಮೇಲೆ ಯಂತ್ರ ತಾನೇ ಏನ್ ಮಾಡ್ತದೇ ?

ಗುರಪ್ಪ : ನನ್ ಎಂಜಲ ಕಾಸ್ನ ನಾನು ವಾಪಸ್ಸು ಕೊಡ್ತಿದ್ದೀನಿ. (ಎನ್ನುತ್ತಾ ಜೇಬಿನಿಂದ 800 ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದಿಡುವನು. ಸಿಂಗಾರಿ ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಪಕಪಕನೇ ನಗುತ್ತಾ)

ಸಿಂಗಾರಿ : ಎಂಟು ಜನ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತ್ರಿ ಕೂಲಿ ಮಾಡಿದ್ರೆ ಇದೇ ದುಡ್ಡು ನಿನ್ಗೇ ಸಿಗುತ್ತೆ ಗುರಣ್ಣ. ನೀನು ದೊಡ್ಡ ಮನ್ಶ. ತಿಂದದ್ದ ದಕ್ಕಿಶಿಕೆಣಲಾರ್ದೆ ಕಕ್ಕಿದೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವ್ರು ಹೊಟ್ಟೆಗೇ ಇಟ್ಕಂಡವ್ರೆ. ಮುಕ್ಕಿದವ ಕಕ್ಲೇಬೇಕು ತಿಳ್ಕಳ್ಳಿ. ತೀರಾ ಮಿಕ್ಕೂ ಆ ದೇವ್ರೆ ನಮ್ಮಿಂದ ಕಕುಸ್ತಾನೆ. (ಸತ್ಯಪ್ಪನೂ ತನ್ನ ಜೇಬಿನ ಹಣವನ್ನು ಮುಜುಗರಪಡುತ್ತಾ ತೆಗೆದಿಡುತ್ತಾನೆ. 1300 ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಸಿಂಗಾರಿ ಎಣಿಸುತ್ತಾನೆ) ಎಂಟ್ನೂರು + ಸಾವಿರ್ದ ಮುನ್ನೂರು ಕಲ್ಲಣ್ಣ ನಿಂದು ? (ಕಲ್ಲಣ್ಣ ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ಜೇಬಿನಿಂದ ಹಣ ತೆಗೆದುಕೊಡುತ್ತಾನೆ 1600 ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಸಿಂಗಾರಿ ಎಣಿಸುತ್ತಾ) + ಸಾವಿರ್ದ ಆರ್ನೂರು. ನಗುತ್ತಾನೆ. ಓಹೋ. ಅವ್ರವ್ರ ಲೆವೆಲ್ಲಿಗೆ ಸರ್ಯಾಗಿ ಲಂಚ. ಪವರ್‌ಫುಲ್ಲಾಗಿರೋನ್ಗೆ ಜಾಸ್ತಿ. ಆವ್ರೇಜಾಗಿರ್‍ನಾಗೆ ಮಿಡ್ಲು. ಡಿಪ್ರೆಸ್ಡ್ ಕ್ಯಾಸ್ಟ್‌ನೋನ್ಗೆ ಲೋ. ಆಹಾ. ಎಷ್ಟೊಂದ್ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ ಹಂಚಿಕೆ. ನರಿ ನಿಂದು ತಾ ಮರಿ. (ಸೆಕ್ರಟರಿ ಕಸಿವಿಸಿಗೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.) ತನ್ನ ಕೋಟಿನ ಜೇಬಿನಿಂದ, ತನ್ನ ತಲೆಯ ಶೆಟ್ಟಿ ಟೋಪಿಯಿಂದ ನೋಟುಗಳ ಕಂತೆಯನ್ನು ಸಿಂಗಾರಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ ಎಣಿಸಿ.

ಸಿಂಗಾರಿ : ಅಬ್ಬಾಬ್ಬಾ ಬರೋಬರಿ ಆರು ಸಾವ್ರ. ಅಲಾಲ ಚನ್ನಂಜಯ್ಯ ಏನಪ್ಪಾ ಎಲ್ರನ್ನೂ ದುಡ್ನಾಗೇ ಕೊಂಡ್ಕೊಂಡಿದ್ದೀಯಾ. (ದನಿ ಬದಲಿಸಿ) ಆ ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ ಈಗ ತಮ್ಮ ಸರದಿ. ನಿಮ್ಮ ಯಜಮಾನ್ರ ಬಾಬ್ತು

(ಅಧ್ಯಕ್ಷೆ ಚಿಕ್ಕತಾಯಮ್ಮ ನಿರ್ಧಾರಕ ಮನೋಭಾವದಿಂದ ತನ್ನ ಕೊರಳ ತಾಳಿ ತೆಗೆಯ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಹೌಹಾರುತ್ತಾರೆ.)

ಸೆಕ್ರೆಟರಿ : ಅಮ್ಮಾರೆ, ಚಿ.ಸೌ. ದೀರ್ಘಸುಮಂಗಲಿಯರಾದ

ಚಿಕ್ಕತಾಯಮ್ಮ : ಬೆಂಕಿ ಬಿತ್ತು. (ತಾಳಿ ಕೈಲ್ಡಿದ್ಕೊಂಡು) ಊರೆಂಜಲ ತಿನ್ನೋ ನಾಯಿ ಕಟ್ಟಿರೋ ಈ ತಾಳಿ ತಾನೇ ನಂಗ್ಯಾಕೆ ಅದ್ರ ದುಡ್ಡಿಗೆ ಇದ್ನೇ ಮುರೆ ಹಾಕ್ಕಳ್ಳಿ.

ಜೆಸಿಬಿ : ಇದು ಮರ್ಯಾದಸ್ಥರ ಮಾತು. ಮಾನಗೆಟ್ಟ ಗಂಡ್ಸು ಅವನ್ಯಾವನು ಇನ್ನೂ ಈ ಊರಿನ್ ಬದುಕ್ಯಾವ್ನಾ ?

(ಚಿಕ್ಕತಾಯಮ್ಮನ ಗಂಡ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಬಂದು ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸಿ ನಿಂತಿರ್‍ತಾನೆ)

ಚಿಕ್ಕತಾಯಮ್ಮ : ಇಲ್ಲಿಗಿನ್ನಯಾಕ್ ಬರಾಕೋದೆ. ನಿನ್ನ ಎಂಜ್ಲಿ ತೀರುವಳಿಗೆ ನೀನು ಕಟ್ಟಿದ್ ತಾಳೀನೇ ಕಿತ್ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀನಿ. ನಡಿ ಮನಿಗೆ.

(ತನ್ನ ಜೇಬಿನ ದುಡ್ಡನ್ನು ತೆಗೆದು ಸಿಂಗಾರಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ ಎಣಿಸುತ್ತಾ)

ಸಿಂಗಾರಿ : ಅಬ್ಬಬ್ಬ ಬರೋಬ್ಬರಿ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ. ಚೆನ್ನದಂಥ ನಮ್ಮ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ನೀನು ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು ಕಣಯ್ಯ. ಥೂ ಅವ್ರ ಮುಖಕ್ಕೆ ಯಾಕೆ ಮಸಿ ಬಳೀತೀಯಾ. ಕೂಲಿ ಮಾಡಿ ಬದ್ಕೋ ಹೆಣ್ಣು ಮಗ್ಳಿಗೆ. (ಚನ್ನಂಜಯ್ಯನನ್ನು ಕುರಿತು) ಹೋಯ್ ಅಬ್ಬಬ್ಬಾ ಅಂದ್ರೆ ಹದಿನೈದು ಇಪ್ಪತ್ತು ಸಾವ್ರ ಚೆಲ್ಲಿ ಈ ನಮ್ಮೂರ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತ್ರಿ ದುಡ್ನೇ ದೋಚಾಕೆ ನೋಡಿದ್ಯಾ ? ತಗಾ ನಿನ್ ದುಡ್ಡು. ನಿನ್ನ ಜೆಸಿಬಿ ಜತೆ ರೈಟ್ ಹೇಳ್ತಾ ಇರು. ತಿರ್‍ಗಿ ನೋಡ್ದೆ. ನಿನ್ಗೆ ಏಟೇ. ದುಡ್ಡಿಗೆ ಮಾರ್‍ಕಾಳಕ್ಕಾಗುತ್ತೇನ್ರಯ್ಯಾ? ಯೋಜ್ನೆ ನಮ್ದು. ಅದ್ನ ಸರ್ಯಾಗಿ ಇಟ್ಕಾಬೇಕಾಗಿರೋದು ನಮ್ಮ ಹೊಣೆ.

ಚಿಕ್ಕತಾಯಮ್ಮ : ಕಾಸು ಸಿಗುತ್ತೆ ಅಂದ್ರೆ ಕರಿಮಣ್ಣನ್ನೂ ಮಾರ್‍ತಾರೆ ಮಾರಾಯ್ರು

ಜೆಸಿಬಿ : ನೂರು ರೂಪಾಯ್ಗೆ ಎಂಥಾವ್ರೂ ಕೊಂಡ್ಕಾಬೌದು

ಸಿಂಗಾರಿ : ಅದು ಓಟಿನ ನೋಟಾಗಿ, ಲಂಚದ ದುಡ್ಡಾಗಿ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ದುಡ್ಡು ಕಾಸು ಅಂದ್ರೆ

(ಸ್ಟಿಲ್ – ಹಾಡಿಗೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷಮ್ಮನ ಗಂಡ ತಲೆಗೆ ಬಟ್ಟೆ ಹಾಕಿ ವೇದಿಕೆ ಮಧ್ಯ ಬಾಗದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಫ್ಯಾನ್ಸ್)

ಹಾಡು : *ಸಾರ್ವಜನಿಕ ದುಡ್ಡು ಕಾಸು*
ಬೇಕಾಬಿಟ್ಟಿ ಸಿಕ್ಕೋದಲ್ಲ
ಒಬ್ಬ ಮಾಡೋ ಅನ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ
ಎಲ್ಲರ ಪಾಲು ಇರ್‍ತಾದಲ್ಲ ॥

ಎಂಜಲು ಎಂಜಲು ಎಂಜಲು
ಇದ್ಕೆ ಯಾಕೆ ಬಾಯ ಬಿಡ್ತೀರಿ
ನಮ್ಮ ದುಡಿಮೆಯ ದುಗ್ಗಾಣಿ
ಒಳ್ಳೆ ಬದುಕಿನ ಕಟ್ಟಾಣಿ ॥

* * *

ಹಕ್ಕು ಹರಕೊಂಡು ಹೋಯ್ತು ಅಧಿಕಾರ ಕಿತ್ಕೊಂಡು ಹೋಯ್ತು

– ಡಿ.ಎಸ್. ಚೌಗಲೆ.

ದೃಶ್ಯ–1

(ಜಯಕುಮಾರ ಬಡವ ಹಾಗೂ ಹೈಸ್ಕೂಲು ಅರ್ಧಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟವ. ಪಾಪ್‌ತಾರೆಯರ ತರಹ ಉಡುಗೆ–ತೊಡುಗೆಗಳು. ಮೈಕಲ್ ಜಾಕ್ಸನ್ ಹಾಡಿನ ನೃತ್ಯ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಡುತ್ತ ರಂಗ ಪ್ರವೇಶಿಸುವನು. ಊರ ಹೊರಗೆ ಹನುಮಂತದೇವರ ಗುಡಿ. ಅದರ ಕಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಮಾಸ್ತರ ಮಹಾಂತು, ರುದ್ರಪ್ಪ, ಭರಮಾ ಇರುವರು.)

ಹಾಡು : *ಬೆಳಗಿನ ಸೂರ್ಯ ಏಳೋ ಹೊತ್ತು*
ನಾ ಕೆಲಸಕೆ ಹೊರಟು ನಿಂತಿರುವೆ
ಹೊಸ ಆಶಾಕಿರಣ ಮೂಡುವ ಎಡೆಗೆ
ಕೆಲಸವು ಕಠಿಣವೋ ಸುಲಭವೋ ಕಾಣೆ
ಯಾವುದಿದ್ದರೆ ಏನಂತೆ ಸ್ವಾಮಿ
ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಹಿಟ್ಟು ಮುಖ್ಯ ಅಲ್ಲವೇ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿ!
ಕೆಲಸಕೆ ಬಂದ ಹೆಣ್ಣೋ ಗಂಡೋ
ಸಮಾನ ವೇತನ ಇಲ್ಲ ತರತಮ
ಕರಿಯ ಇರಲಿ ಬಿಳಿಯರೇ ಇರಲಿ
ಜಾತಿ, ಕುಲಗಳಿಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಅಲ್ಲವೇ ಅಲ್ಲ
ಇದು ಯಾರ ಅನುಕಂಪದ ಭಿಕ್ಷೆಯಲ್ಲ
ಬೆವರು ಹನಿಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಬೆಲೆಯೇ ಇಲ್ಲ
ಬಡವರ ಬವಣೆಗೆ ತೆರೆದುಕೊಂಡಿದೆ ಈ ವಿಶ್ವ
ನೋವು ಮರೆತು ನಲಿದು ಗೈಯೋಣ ಕಾಯಕವ
ಉದ್ಯೋಗ ಅರಸಿ ಬಂದವಗೆ
ಉದ್ಯೋಗ ನೂರು ದಿನ
ನೀಡುತಾರೆ ಪ್ರತಿದಿನಕೆ ನೂರು ಧನ
ಇದು ಪವಾಡವಲ್ಲ ವಾಸ್ತವ
ಸರಕಾರವೇ ನೀಡಿದೆ ಈ ಹಕ್ಕು ಅಧಿಕಾರವ

(ಹಾಡು, ಕುಣಿತ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಜಯಕುಮಾರ ಮಹಾಂತ ಮತ್ತು ಅವರ ಗೆಳೆಯರ ಕಡೆಗೆ ಬರುವನು.)

ಜಯಕುಮಾರ : ಹಾಯ್ ಮಾಂಟೋ, ರುದ್ರ ಅಂಡ್ ಭರಮಾ . . . . ಹೌ ಆರ್ ಯು ಮೈ ಗೈಸ್ ! ಐ ಮೀನ್ ಹೇಗಿದ್ದೀರಿ?

ಮಹಾಂತ ಮಾಸ್ತರ : (ವಿಡಂಬನಾತ್ಮಕವಾಗಿ) ನಾವ, ಹಿಂಗದೀವಿ ಬಿಡಪ...ಆದರ ತಮ್ಮ ಪರಿಚಯ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಯಾವ ಗ್ರಹದ ಜೀವಿಗಳು ? ಐ ಮೀನ್ ಯಾವ ದೇಶದೋರು ಅಂತ? ಆಫ್ರಿಕಾನೋ ಇಲ್ಲ ನೈಜೇರಿಯಾನೋ ?

ಜಯಕುಮಾರ : ಏಯ್ ಯು ಗೈಸ್, ಡೋಂಟ್ ಬಿ ಸಿಲ್ಲಿ (ರುದ್ರ–ಭರಮಾರಿಗೆ) ರುದ್ರಾ ಆ್ಯಂಡ್ ಭಮ್ಮು ! ನಿಮಗೂ ನನ್ನ ಗುರುತ ಸಿಗಲಿಲ್ಲೇನು ?

ರುದ್ರ : ಕೆಂಪ ಮಸಡ್ಯಾವರಷ್ಟ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಮಾತಾಡತಾರ ಅಂದಕೊಂಡಿದ್ನಿ . . . . ಇಂವ (ಭರಮಾ ರುದ್ರನ ಮಾತನ್ನ ತಟ್ಟನೆ ತಡೆದು)

ಭರಮಾ : ಕರಿ ಮಸಡಿ ಮಂಗ್ಯಾ ! (ನಗುವರು.)

ಜಯಕುಮಾರ	:	ಹೆಯ್, ಡೋಂಟ್ ಬಿ ಜೋಕಿಂಗ್ ಯಾರ್ ! ಯು ನೋ, ಐ ಆ್ಯಮ್ ಯುವರ್ ಫ್ರೆಂಡ್, ಕ್ಲಾಸ್‌ಮೇಟ್– ನಾನ್ ಮೆಟ್ರಿಕ್ ಜಾಯಕೋ ! ಅಂದರ ಜಯಕುಮಾರ ! (ಅಚ್ಚರಿಯಿಂದ ಎಲ್ಲರೂ ಆತನನ್ನು ಅಪ್ಪುವರು.)
ಮಾಸ್ತರ	:	ಅಬಬಬ ! ಏನಲೇ ಇದು ನಿನ್ನವತಾರ ಜಯಾ ಸೂಳಿಮಗನ . . . . ಪೂರ ಬದಲಾಗಿದ್ದಿ ?
ಭರಮಾ	:	ಎಮ್ ಟೀವ್ಯಾಗ ಬರೋ ಆಫ್ರಿಕಾದ ಸಿಂಗರ್ ತರಹ ಆಗ್ಯಾನ ಮಗಾ.
ರುದ್ರ	:	ಇವನಾಪ್ಪನ ಮೊದಲs ಇದ್ದಲಿ ಜತಿ ಬೀಗತನ. ಆಮ್ಯಾಲ ಅದಕ್ಕೊಂದು ಈ ಅವತಾರದ ಸಿಂಗಾರ ! (ನಗುವರು)
ಜಯಕುಮಾರ	:	ಮಹಾಂತಣ್ಣ ಮಾಸ್ತರಕಿನಾದರು ಮಾಡತಾನ. ಆದರ ನೀವ ? ಕಲಿತೂ ಖಾಲಿ . . . . ಉದ್ಯೋಗ ದಂಧಾ ಇಲ್ಲ. ಮನ್ಯಾಗ ಉಣ್ಣೋದು ಪಿರಿಪಿರಿ ಅಡ್ಡ್ಯಾಡೋದು. ಆದರ ನಾನು ನೋಡು ! ಮ್ಯಾಟ್ರಿಕ್ ನಾಪಾಸ. ಆದರೂ ಭಲೋದಂಗ ಕಮಾಯಿಸತೀನಿ. (ರುದ್ರ–ಭರಮಾರಿಗೆ) ನೀವು ಬರ್ರಿ ಗೋವಾಕ್ಕ. ಅಲ್ಲಿ ನಿಮಗ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತರಿಯಾಗಿ ಸಿಕ್ಕೆ ಸಿಗತದ.
ಭರಮಾ	:	ನಮಗಿಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತರಿ ಅದs ಅಪ್ಪs ! ಸರಕಾರ ಅದನ್ನ ನಮ್ಮ ಹಕ್ಕು ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರ ಅಂತನ ಕಾಯಿದೆಶಿರ ಮಾಡಿ ಬಿಟ್ಟೇದ, ಗೊತ್ತೈತಿಲ್ಲೋ ?
ಜಯಕುಮಾರ	:	(ವ್ಯಂಗ್ಯ) ಗೊತ್ತೈತಿ ಬಿಡು, ನಿಮ್ಮ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತ್ರಿ ಯೋಜನಾ. ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಕೊಡಲಿಲ್ಲಂತsನ ನಾನು ಬ್ಯಾಸತ್ತು ಕೆಲಸ ಹುಡುಕಿಕೊಂಡ ಗೋವಾಕ್ಕ ಹೋಗಿದ್ದು.
ಭರಮಾ	:	ಯಾಕ ? ಯಾಕ ಬ್ಯಾಸತ್ತಿ ಅಂತೀನಿ ?
ರುದ್ರ	:	ಯಾಕಂತ ಕೇಳತಿ ? ಈ ಜೈಕ್ಯಾ ಮೊದಲ ತಾಳ್ಮೆಗೆಟ್ಟವ. ಮುಕಳಿಸುಟ್ಟ ಬೆಕ್ಕಿನಂಗ ಓಡಿ ಹ್ವಾದ . . . . ಈ ಮಹಾಂತಣ್ಣಗ ಕೇಳ ಹೇಳತಾನ.
ಭರಮಾ	:	ಏನ ಹಕಿಕತ್ತು ಮಾಸ್ತರಣ್ಣ ?
ಮಾಸ್ತರ	:	ಇಂವ ಹೇಳೋದ ಖರೇ ಅದs. ಆವಾಗsನ ಗೋವಾಕ್ಕ ಹೊಂಟ ನಿಂತಿದ್ದ. ನಾನs ತಡಿದಿನಿ. 'ನಿನ್ನದೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಜಮೀನ ಐತಿ. ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ತೀರಿದ ಮ್ಯಾಲ ಸರಕಾರನ ಕಡುಬಡವರಿಗಿ ನೂರ ದಿನ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನ ಕೊಡತದ' ಅಂತ ಹೇಳಿದ್ನಿ . . . .
ರುದ್ರ	:	ಆದರ ಆ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತ್ರಿದ್ದು ಕೊನೆಗೇನಾತು? ನಾವಿಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಮ್ಯಾಲ ನೊಣ ಹೊಡಕೊಂತ ಕೂಡ್ರು ಹಂಗಾತು.
ಭರಮಾ	:	ನಾನು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ ದುಡ್ಡನ್ನು ಇನ್ನೂ ಬ್ಯಾಂಕಿಗಿ ಹಾಕಿಲ್ಲ. ಕೇಳಿದರ ಚೀಟಿ ಮಾಡದೋದದ ಅಂತಾರ.
ಜಯಕುಮಾರ	:	ಮತ್ತ ನಾನು ಗೋವಾಕ್ಕ ಓಡಿ ಹೋಗೋ ಹಂಗಾತು.
ಮಾಸ್ತರ	:	(ಕೋಪದಿಂದ) ನನಗ ಮಾತಾಡಲಾಕ ಬಿಡ್ರೆಲ.
ರುದ್ರ	:	ಅಷ್ಟ್ಯಾಕ ಸಿಟ್ಟಾಗತಿಯೋ ಮಾರಾಯಾ ? ಸಮಾಧಾನಲೇ ಹೇಳು.
ಭರಮಾ	:	ನಮ್ಮ ಕಷ್ಟ ತ್ರಾಸನ ತೋಡಕೊಂಡ ಹಗರಾದಿವಿ ಅಪ !
ಮಾಸ್ತರ	:	ಸಾರಿ ! ನಾನೇನೋ ಹೇಳೋದಕ್ಕ ಹೊರಟಿದ್ನಿ. ಆ ಓಘಕ್ಕ ತಡಿಯಾತಂತ ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ನಿ, ಸಾರಿ.
ಜಯಕುಮಾರ	:	ಇರಲಿ, ಹೇಳ ಮಹಾಂತಣ್ಣ.

ಮಾಸ್ತರ : ಹುಂ ! ಇಂವ ಗೋವಾಕ್ಕ ಗುಳೇ ಹೋಗೋದ ತಡೀಲಾಕ ನಾನಿವನನ್ನ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ಸೆಕ್ರೆಟರಿ ಕಡಿಗಿ ಕರಕೊಂಡು ಹೋದಿನಿ. ಅಲ್ಲಿ 'ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತ್ರಿ ಯೋಜನೆ–ಕರ್ನಾಟಕ' ಇದರ ವಿವರ ನೀಡಿ ಹೆಸರನ್ನ ನೊಂದಾಯಿಸಿದಿನಿ. ಉದ್ಯೋಗ ಚೀಟಿ ಹೆಸರು ಹೊಂದಿದ ಕುಟುಂಬದ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರು, ಅಂದರ ಮಕ್ಕಳನ್ನ ಬಿಟ್ಟು ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೋದು. ಅದು ಸಹ ನೂರು ದಿನಗಳು.

ರುದ್ರ : ಉದ್ಯೋಗ ಅಪೇಕ್ಷ ಮಾಡಿದ 15 ದಿನಗಳ ಒಳಗಾಗಿ ಅವರೇನು ಉದ್ಯೋಗ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಈ ಮಗಾ ಜೈಕ್ಯಾನಿಗಿ ತಾಳ್ಮೆನೇ ಇಲ್ಲ. ಓಡಿ ಹ್ವಾದ, ಹೌಂದಲ್ಲೊ? (ತಡೆದು) ಆದರ ಯಾರಿಗೂ ಪರಿಹಾರನು ಸಿಗಲಿಲ್ಲ.

ಮಾಸ್ತರ : ಹೌದ, ಇಂವಗ ತಾಳ್ಮೆನೆ ಇಲ್ಲ. ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನ 15 ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನೀಡದಿದ್ದರ ಅರ್ಜಿದಾರರಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷದ ಮೊದಲ 30 ದಿನಗಳಿಗೆ ದಿನಗೂಲಿಯ ಶೇಕಡ 25 ರಷ್ಟು, ಉಳಿದ ಅವಧಿಗೆ ದಿನಗೂಲಿಯ ಶೇಕಡ 50 ರಷ್ಟನ್ನು 'ನಿರುದ್ಯೋಗ ಭತ್ಯೆ' ಅಂತ ಪಡಕೊಳ್ಳೊ ಹಕ್ಕ ಅದ.

ರುದ್ರ : ಅಗದೀ ಬರೋಬ್ಬರ ಅದ. ಆದರ ಮಹಾಂತಣ್ಣ. ನೋಂದಾಯಿತ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಕನಿಷ್ಠ ಒಂದು ಮೂರರಷ್ಟಿರುವ ಹಂಗ ಆದ್ಯತೆ ಪ್ರಕಾರ ಕೆಲಸ ಕೊಡಬೇಕು. ಆದರ ಈ ಅಧ್ಯಕ್ಷ, ಸೆಕ್ರೆಟರಿ ಏನೋ ಮಸಲತ್ತ ಮಾಡಾಕತ್ತಾರ. ಆ ಕೆಲಸಾನS ಕೊಡತಿಲ್ಲ !

ಮಾಸ್ತರ : ಅದಷ್ಟ ಅಲ್ಲ . . . . ಉದ್ಯೋಗವನ್ನ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಗ್ರಾಮ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯೊಳಗS 5 ಕಿ.ಮೀ. ಅಂತರದೊಳಗ ಕೊಡಬೇಕು. ಒಂದು ವೇಳೆ ದೂರ ಕೊಟ್ಟರ ಕೂಲಿ ದರದ ಶೇಕಡ 10 ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಹಣಾನ ಸಾರಿಗೆ ಮತ್ತು ಜೀವನ ವೆಚ್ಚಂತ ಕೊಡಬೇಕು ಅಂತ ಕಾಯಿದೇನS ಅದ.

ಭರಮಾ : ನೀನು ಹೇಳೋ ಇವೆಲ್ಲ ಕಾಯಿದೇನ ಗಾಳಿಗಿ ತೂರ್‍ಯಾರ ಮಾಂತಣ್ಣ. ಊರಿಗೇನ ಲಕ್ವಾ ಹೊಡೆದಂಗ ಆಗೇದ.

ರುದ್ರ : ಅದಕ್ಕ ಇವತ್ತ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಿ ನಮ್ಮ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯಕರ್ತ ವಿಶಾಲಪ್ಪ ಮುತ್ತಿಗಿ ಹಾಕೋರು ಇದ್ದಾರ . . . .

ಮಾಸ್ತರ : ಆಂ ! ಹೌದಲ್ಲ ಮರೆತಿದ್ದೆ. ಈ ಜಾಯಿಕೋ ಐ ಮೀನ್ ಜಯಕುಮಾರನ ಗದ್ದಲದೊಳಗ ! ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ನಡಿರಿ ಅತ್ತ ಹೋಗೋಣ. (ಹೊರಡುವರು)

(ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ದಲಿತರ ಕೇರಿಯಿಂದ ಧಿಕ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಅನ್ಯಾಯದ ವಿರುದ್ಧದ ಘೋಷಣೆಗಳು ಕೇಳಿ ಬರುವವು.)

ದೃಶ್ಯ–2

(ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯತಿ ಕಚೇರಿ. ಗ್ರಾ.ಪಂ. ಅಧ್ಯಕ್ಷೆ ನಿರ್ಮಲ ಆಸೀನರಾಗಿ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯ ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಹೆರಿಗೆಗೆಂದು ದೀರ್ಘಕಾಲ ಗ್ರಾ.ಪಂ. ಕಚೇರಿಗೆ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಬಾಣಂತಿತನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗಂಡನೆ ಕಾರುಬಾರು ನಡೆಸಿದ್ದ. ಆಕೆ ಗಂಡ ನಿಂಗನಗೌಡ, ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಶಂಕರಪ್ಪ, ಏಜೆಂಟ್ ಧರೆಪ್ಪ ಆತಂಕ ತರುವ ವಿಚಾರ 'ಮೋರ್ಚಾ' ಕುರಿತು ಚರ್ಚೆ ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ.)

(ಧರೆಪ್ಪ ಹೊರಗಿನಿಂದ ಧಾವಿಸಿ ಬರುವನು.)

ಧರೆಪ್ಪ : (ಉಸಿರು ಬಿಡುತ್ತ) ಮೇಡಮ್ . . . . ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಬಾಯಾSರ.

ನಿರ್ಮಲ : ಹಂಗ್ಯಾಕ ಎದುಸಿರು ಬಿಡತೇರಿ ? . . . . ಸಮಾಧಾನಿಲೆ ಏನಾತು ಹೇಳ್ರಿ ?

ಧರೆಪ್ಪ : ಅದSರಿ, ಅತ್ತ ಕೆಳಗೇರಿ ಕಡಿಂದ ಬರಾಕ ಹತ್ತಿದ್ನಿ . . . . ಅಲ್ಲಿಂದ ಈ ಕಡೆ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಕಡೀನ ಮೋರ್ಚಾ ಬರಾಕ ಹತ್ತೇತಿ?

ನಿರ್ಮಲ : ಮೋರ್ಚಾ ? ಯಾವ ಮೋರ್ಚಾ ? ಅದು ಪಂಚಾಯತಿ ಕಡೇನ ?

ಧರೆಪ್ಪ : ಅದs ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತರಿ ಯೋಜನಾದೊಳಗ ಅಪರಾತಪರಾ ಆಗೇತಿ ಅಂತ, ಆ ಕುಲಕರ್ಣಿ ವಿಶಾಲಪ್ಪ ಮತ್ತ ಮಹಾಂತ ಮಾಸ್ತರ, ಅವನ ಗೆಳ್ಯಾರು ಸೇರಿಕೊಂಡು ಬರಾಕತ್ತಾರ...ದೊಡ್ಡ ಬ್ಯಾನರು, ಸ್ಲೇಟು ಹಿಡಿದು ಘೋಷಣಾ ಕೂಗಲಿಕ್ಕೆ ಹತ್ತ್ಯಾರ . . . .

(ನಿಂಗನಗೌಡ, ಸ್ರೆಕ್ರೆಟರಿ ಶಂಕರಪ್ಪ ಅವರ ಮುಖ ಕಿವುಚುವರು)

ನಿರ್ಮಲ : ನಾನು ಬಾಣಂತಿತನಕ್ಕ ಹ್ವಾದಾಗ ಎಲ್ಲಾನು ಹೇಳಿಯೇ ಹೋಗಿದ್ನಿ . . . . ' ಕಾಯಿದೆ ಪ್ರಕಾರ ಕೆಲಸ ಕೇಳೋರ ಹಕ್ಕು ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರsನ ನೀಡಿರಿ ಅಂತ. ಬಡೋರದು ಬಡಕೊಂಡು ತಿಂದಳು ಅಂತ ಆಗಬಾರದು. (ಸ್ರೆಕ್ರೆಟರಿ ಕಡೆಗೆ) ಈ ಸೆಕರೆಟರಿ– 'ಬಾಯಾರ ನೀವ್ಯಾನ ಕಾಳಜಿ ಮಾಡಬ್ಯಾಡರಿ, ನಾವ ಕೂಲಿಕಾರರದ್ದಾಗಲಿ, ಅವರ ಕಾರ್ಯಕ್ಕ ಬೇಕಾಗೋದರ ರೀತಿಸಿರ ವ್ಯವಸ್ಥೆನ ಮಾಡತೀವಿ' ಅಂತ ಅಂದಿದ್ದರು. ಈಗೇನ ಹೇಳತೀರಿ ಸೆಕರೇಟರಿ ಸಾಹೇಬರ?

ಶಂಕರಪ್ಪ : ಅದು . . . . ಅದು . . . . (ನಿಂಗನಗೌಡ ತಡೆದು)

ನಿಂಗನಗೌಡ : (ನಿರ್ಮಲಾಳಿಗೆ) ನೀನ್ಯಾಕ ಇಷ್ಟ ಉತಾವಳಿ ಆಗತಿ... ರಾಜಕಾರಣದೊಳಗ ಈ ಮೋರ್ಚಾ, ಮೆರವಣಿಗೆ ಇರೋದsನ ..... ಅವರು ಬರಲಿ ನಾನ ಉತ್ತರ ಕೊಡತೀನಿ. ಮತ್ತ ಪ್ರಪಂಚದಾಗ ನಾವs ಅಷ್ಟ ಏನು ಇಂಥಾದ್ದನ್ನ ಎದುರಿಸೋರು?

ನಿರ್ಮಲ : ಅಂದರs 'ಕಳ್ಳನ ಮನಸ್ಸು ಹುಳ್ಳಗ' ಅಂದಂಗ ಮಾತಾಡ್ತಿರಲ್ಲ. ಹಂಗಾರ ಅಪರಾ ತಪರಾ ಖಾತ್ರೀನs ಆದಂಗಿರಬೇಕು. ನಾ ಮೊದಲs ಕಮ್ಮಿ ಕಲಿತಾಕಿ . . . . ಈ ಸ್ರೆಕ್ರೆಟರಿ ಮನಿಗಿ ಬಂದ ಸಹಿ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡ ಹೋಗತಿದ್ದರು...ಅವರ ಮ್ಯಾಲ ನಂಬಿಕಿ ಇಟ್ಟಿನಿ.

ನಿಂಗನಗೌಡ : ಅಗಾ . . . . ಅಗಾ ನೋಡು, ನೀನು ಏನಾರ ವಿಪರೀತ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳತಿ . . . . ಇಂಥದ್ದನ್ನ ಎದುರಿಸೋದು, ಮೋರ್ಚಾ ಇರೋದು ಅಂದರs ಇವೆಲ್ಲ ರಾಜಕಾರಣದೊಳಗ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ ಅಂತ ಅಂದಿನಿ ಅಷ್ಟ !

(ಶಂಕರಪ್ಪ ಅಳುಕುತ್ತ)

ಶಂಕರಪ್ಪ : ಜೆಸಿಬಿ ಯಂತ್ರ ಬಾಯಾರ ತಮ್ಮ ಕಿರಿತಮ್ಮನದs ಐತಿ ಅಲ್ಲ ! ಅದು ತುಕ್ಕು ಹಿಡಿಕೋಂತ ಮೂಲ್ಯಾಗ ಬಿದ್ದಿರೋದು ಬ್ಯಾಡಂತ. ಜರಾ . . . . ಅದರ ಧೂಳ ಜಾಡಿಸೇವಿರಿ ಅಷ್ಟ. ಮತ್ತ (ನಗೆ ತಂದು) ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಸಾಲ ತಿರಿಸೋದ ಬ್ಯಾಡ ಏನರಿ.

ನಿರ್ಮಲ : ಅಂವ ತಗೊಂಡಾನ ಅಂದ ಮ್ಯಾಲ ತೀರಿಸತಾನ . . . . ನೀವು ಕಾಳಜಿ ಮಾಡಬ್ಯಾಡರಿ.

ಶಂಕರ : ಇದನ್ನ ತಮ್ಮ ಯಜಮಾನರs ಹೇಳ್ಯಾರ . . . . ಜೆಸಿಬಿ ಯಂತ್ರ ಬಳಕೆ ಮಂತ್ರಾನ !

ನಿರ್ಮಲ : (ಮುನಿಸಿಂದ) ಏನರಿ? ಇವರು ಹೇಳೋದು ಖರೇ ಏನು ?

ಧರೆಪ್ಪ : ತಾವು ಇಲ್ಲದಾಗ ನಿಂಗನಗೌಡರs ಅಲ್ಲೇನು ಮತ್ತ ?

ನಿರ್ಮಲ : ಮಹಿಳೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗೋದಕ್ಕ ಸಂವಿಧಾನ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸೇದ . . . . ಅವರದೇನಿದ್ದರೂ ಮನೆ ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ..... ಇದನ್ನ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಅವರs ಹೇಳ್ಯಾರ . . . . ಈಗ ಮಾತಿಗಿ ತಪ್ಯಾರ !

ನಿಂಗನಗೌಡ : ಅಲ್ಲs, ನಿನ್ನ ತಮ್ಮನ ಕಾಳಜಿ ಮಾಡಿದರ ತಪ್ಪೇನು ?

ನಿರ್ಮಲ : ಕಾಳಜಿ ಮಾಡಿರಿ. ಆದರ 'ತಪ್ಪಾಗಿ' ಮಾಡಬ್ಯಾಡ್ರಿ. (ಸ್ರೆಕ್ರೆಟರಿಗೆ) ಸೆಕರೇಟರಿಗಳs . . . . ನಾನು ಅಧ್ಯಕ್ಷಳು. ಪಂಚಾಯತಿ ವಿಷಯದೊಳಗ ಘರಗೂತಿ ತರಬ್ಯಾಡರಿ.

ನಿಂಗನಗೌಡ : ಪಾಪ ಅವರೇನು ಮನಿ ವಿಷಯ ತರತಾರು . . . . ಏನಾದರೊಂದು ತಲ್ಯಾಗ ಹಾಕ್ಕೋಬೇಡ...ನೋಡು ಹೆಣ್ಣೆಂಗಸು, ಕೆಲವು ರಾಜಕಾರಣ ಪಟ್ಟುಗಳು ನಿನಗ ತಿಳಿಯೋ ಮಾತಲ್ಲ. ಇದು ವಿರೋಧಿಗಳ ಕಾರಸ್ಥಾನ ಅದs. ನೋಡ್ಕೋಳ್ಳಲಾಕ ನಾವ ಗಟ್ಟಿ ಅದೀವಿ. (ಸ್ರೆಕ್ರೆಟರಿ ಕಡೆಗೆ ಕಣ್ಣು ಮಿಟುಕಿಸುವನು.) ಹೌದಲ್ಲಪ್ಪ ಶಂಕರು.

ಶಂಕರಣ್ಣ : ಮತ್ತ ಇಷ್ಟೊತ್ತನ ನಾನದನ್ನ ಇಚಾರ ಮಾಡಾಕ ಹತ್ತಿದಿನಿ.

ನಿರ್ಮಲ : ನಾನು ಇಲ್ಲದಿರೋವಾಗಿನ ನಡೆದ ಬಗ್ಗೆ ತಪಶೀಲವಾರ ಮಾಹಿತಿ ತಯಾರ ಮಾಡಿರಿ...ಒಂದರ್ಧ ಗಂಟೇಲಿ ಬರತೀನಿ. ಕೆಲಸ ನಡೆದ ಜಾಗೆಗಳಿಗಿ ಹೋಗೋಣ.

ನಿಂಗನಗೌಡ : ನೀನದರ ವಿಚಾರ ಬಿಡು ಅಂತೀನಲ್ಲ !

(ನಿರ್ಮಲ ಆಸನದಿಂದ ಏಳುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಮೋರ್ಚಾದವರ ಆಗಮನ ಪಂಚಾಯತಿ ಎದುರಾಗುತ್ತದೆ ಅವಳು ಹೋಗದೇ ಅಲ್ಲೆ ಇರುವಳು. ಅವರ ಘೋಷಣೆಗಳು. ದೃಶ್ಯ ಮುಗಿಯುತ್ತದೆ.)

ದೃಶ್ಯ–3

(ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯತಿ ಎದುರು ಪ್ರತಿಭಟನೆಗಾರರು ಘೋಷಣೆಗಳನ್ನು ಕೂಗುತ್ತ ಬರುವರು. ಘೋಷಣೆ ಮತ್ತು ಫಲಕಗಳು ಹೀಗಿರುವವು– 'ಉದ್ಯೋಗ ನಮ್ಮ ಹಕ್ಕು ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರ', '100 ದಿನ–ಮಾನವ ಕೂಲಿದಿನ', 'ಹೆಣ್ಣಿರಲಿ–ಗಂಡಿರಲಿ: ಸಮಾನ ವೇತನ', 'ಬೇಕೇ ಬೇಕು 15 ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಬೇಕು' 'ಕೊಡಿರಿ ಕೊಡಿರಿ–ಪರಿಹಾರ ಕೊಡಿರಿ', ಉಚಿತ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಚಿಕಿತ್ಸಾ ಪರಿಹಾರ ಕೊಡಿರಿ' ಮುಂತಾದವು.)

(ಅಧ್ಯಕ್ಷೆ ನಿರ್ಮಲ ಸ್ಥಿತಪ್ರಜ್ಞೆ, ನಿರ್ಮಲ ಗಂಡ ನಿಂಗನಗೌಡ ಮತ್ತು ಸೆಕ್ರೆಟರಿ ಶಂಕರಣ್ಣ ಗಲಿಬಿಲಿಗೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಏಜೆಂಟ್ ಧರೆಪ್ಪ ತನಗೇನು ಆಗಿಲ್ಲ ಎಂಬಂತೆ ನಿಂತಿರುವನು.)

(ಮೋರ್ಚಾದಲ್ಲಿ ಮಾಸ್ತರ ಮಹಾಂತ, ರುದ್ರ, ಭರಮಾ, ಜಯಕುಮಾರ ಹಾಗೂ ಮೋರ್ಚಾ ನೇತೃತ್ವ ವಹಿಸಿದ ವಿಶಾಲ ಕುಲಕರ್ಣಿ ಮತ್ತು ಸಂಗಡಿಗರು. ಉದ್ಯೋಗ ಪಡೆದು ಅದು ಸಿಗದೆ ಭ್ರಷ್ಟ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಬಲಿಯಾದವರು ಇರುವರು.)

(ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಜನ ಜೋಗತಿಯರು. ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಕವಡಿಸರ, ಮುತ್ತಿನ ಸರ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಹಣೆತುಂಬ 'ಭಂಡಾರ' ಬಳೆದು ಚೌಡಕಿ ನುಡಿಸುತ್ತ ಪದವೊಂದನ್ನು ಹಾಡುವರು.)

ಚೌಡಕಿಪದ : *ತಂದಾನೆ ತಾನೋ ತಾನೆ ತಂದಾನೋ ತಾನ*
ತಾನ ತಂದಾನೊ ತಾನೆ ತಾನೋ
ಹೊರಟೇವ ನಾವ ಹೋರಾಟ ಖಾತ್ರಿ
ದೊರಿಲಿಲ್ಲ ನಮಗ ನೋಡಿರಿ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತರಿ
ಸರಕಾರ ಕೊಟ್ಟರೂ ಸೆಕರೇಟರಿ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ
ಏಜೆಂಟರ ಹಾವಳಿಗೆ ಮಿತಿಯಿಲ್ಲ
ಅದಕ್ಕ ಹೋರಾಟ ನಮ್ಮದ ಜೋರಾತಲ್ಲ
ಅಕ್ಕ ಬರ್‍ರಿ ತಂಗಿ ಬರ್‍ರಿ ಬರ್‍ರೋ ನಮ್ಮ ತಮ್ಮಗಳs
ಭ್ರಷ್ಟತೆ ವಿರುದ್ಧ ಸಾರೋಣ ಯುದ್ಧಗಳs
ದುಡಿದೇವ ನಾವು ದುಡಿತೇವು ನಾವು
ಕೊಡಿರಿ ನಮ್ಮ ಕೈಗೆ ಕೆಲಸಗಳ
ಮೆರೆದೇವು ನಾವು ಮೆರಿತೇವು ನಾವು
ಬಿಡುವವರಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಹಕ್ಕು ಅಧಿಕಾರಗಳ
ಹೊರಟೇವ ನಾವು ಹೋರಾಟ ಖಾತ್ರಿ
ದೊರಿತೈತಿ ನೋಡಿರಿ ನಮಗ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತರಿ
ತಂದಾನೆ ತಾನೋ ತಾನೆ ತಂದಾನೋ ತಾನ
ತಾನ ತಂದಾನೊ ತಾನೆ ತಾನೋ

(ಚೌಡಕಿ ಪದ ಮುಗಿಯುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಜೋಗವ್ವ ಒಬ್ಬಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವ್ವ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಬರುವಳು. ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ರಣಹಲಗೆ ವಾದನ, ಚೌಡಕಿ ವಾದನದ ಲಯಕ್ಕೆ 'ಅಹ . . . . ಅಹ . . . . ಅಹ . . . . ಹ್ಹಾಂ' ಎನ್ನುತ್ತ ಎರಡ್ಮೂರು ನಿಮಿಷ ಕುಣಿಯುವಳು. ಎಲ್ಲರೂ ದಂಗಾಗುವರು. ಒಬ್ಬ ಜೋಗಪ್ಪ ಅಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಭಂಡಾರವನ್ನು ಹಣೆಗೆ ಹಚ್ಚ ತೊಡಗುವನು...ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲವ್ವ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಬಂದವಳು ಮಾತಾಡ ತೊಡಗುವಳು. ಒಂದಷ್ಟು ಜನ ಕಾಲಿಗೆ ಧಡಾನೆ ಬೀಳುವರು. ತಮ್ಮ ಅರ್ಜ ಕೇಳುವರು.)

ವ್ಯಕ್ತಿ–1	:	ಅವ್ವ, ನನತಾಯೆ, ಈ ಮೋರ್ಚಾದೊಳಗsನೂ ನೀ ನನ್ನ ಭಕ್ತರನ್ನ ಮರೆತಿಲ್ಲ . . . . (ಜೋರಾಗಿ) 'ಎಲ್ಲವ್ವ ನಿನ್ನ ಮ್ಯಾಲಕ ಉಧೋ ಉಧೋ ಉಧೋs' ನನ್ನ ಅರ್ಜ ಕೇಳು ತಾಯಿ . . . .
ಎಲ್ಲವ್ವ	:	ಲೋ ಮಗನs ನಾ ಮೋರ್ಚಾದೊಳಗsನ ಯಾಕ ಬಂದ್ನಿ ಹೇಳು ?
ವ್ಯಕ್ತಿ–1	:	ಯಾಕ ತಾಯಿ ?
ಎಲ್ಲವ್ವ	:	ಕಾರಣ . . . . ಮನುಷ್ಯ ಮಣ್ಣಿನ ರಿಣ, ನೀರಿನ ರಿಣ, ಗಾಳಿ ಬೆಳಕಿನ ರಿಣ ತೀರಿಸದs ಕೃತಘ್ನನಾಗಿ, ರಾಕ್ಷಸನಾಗಿ ಮನಸ್ಯಾರನ್ನ ತಿಂದ ಹಾಕಲಿಕ್ಕ ಹತ್ತ್ಯಾನ. ಅದಕ್ಕ ನಿಮ್ಮ ಕಷ್ಟ ಕೇಳಾಕ ಬಂದೇನೋ ಮಗನs !
ವ್ಯಕ್ತಿ–2	:	ಹಂಗಾರ ನನ್ನ ಮಗಳಿಗಿ ಎಂದ ಲಗ್ನ ಕೂಡಿ ಬರತೇತಿ ತಾಯಿ.
ಎಲ್ಲವ್ವ	:	(ಒಮ್ಮೆಲೆ) ಏಯ್ . . . . ಮೂರ್ಖ, ಶತಮೂರ್ಖ ! ಮೋರ್ಚಾಕ ಬಂದ ನೀ ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಕಷ್ಟದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳು ಅಂದರ . . . . ಮಗಳ ಮದವಿ ಎಂದ ಅಂತಿಯಲ್ಲ ಧಡ್ಡ! ಅದನ್ನ ಗುಡಿಗಿ ಬಂದ ಕೇಳು.
ವ್ಯಕ್ತಿ–2	:	ತಪ್ಪಾತು ತಯಿ ನಂದು ತಪ್ಪಾತು . . . . (ಗಲ್ಲಿಗೆ ಬಡಿದುಕೊಳ್ಳುವನು.)
ವ್ಯಕ್ತಿ–3	:	ತಾಯೇ, ಇಲ್ಲಿ ಬಂದವರು ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತ್ರಿಯ ಅನುಷ್ಠಾನದ ವಿಫಲತೆಯ ಪ್ರತಿಭಟಿಸೋರು ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕು ಅಧಿಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಹೊಡೆದಾಡೋರು. ಅವರ ಮನದಾಳದ ತುಡಿತವನ್ನು ಆಲಿಸು ತಾಯೆ . . . .
		(ಎಲ್ಲವ್ವ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಕುಣಿಯುವಳು. ಜನ 'ಉಧೋ ಉಧೋ' ಎನ್ನುವರು. ಕುಣಿಯುತ್ತ ಎಲ್ಲವ್ವ ನಿರ್ಮಲ, ನಿಂಗನಗೌಡ, ಶಂಕರಣ್ಣ, ಏಜೆಂಟ್ ಧರೆಪ್ಪ ಅವರ ಎದುರು ನಿಲ್ಲುವಳು. ಗೌಡ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ತಲೆಬಾಗಿಸುವನು.)
ಎಲ್ಲವ್ವ	:	ಲೋ ಭಕ್ತ . . . .
ನಿಂಗನಗೌಡ	:	ತಾಯಿ ಆಜ್ಞಾ ಮಾಡವ್ವ ......
ಎಲ್ಲವ್ವ	:	ನಿನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಮುಗ್ದೆ. ಈ ಹಳ್ಳಿಯ ಏಳ್ಗೆಗೆ ಧಡಪಡಿಸೋಳು. ಗ್ರಾಮ ಸ್ವರಾಜ್ಯದ ಕನಸು ಕಾಣೋಳು ...... ಅವಳಿಲ್ಲದ ವೇಳೆಯೊಳಗ ನೀವು ಮಾಡಿದ್ದು ಸರಿಯೇನು ?
ನಿಂಗನಗೌಡ:		(ಅಂಜುತ್ತ, ಅಳಕುತ್ತ) ನಾವು . . . . ನಾವೂ ಛಲೋನs ಮಾಡಾಕತ್ತೀವಿ ತಾಯಿ . . . .
ಎಲ್ಲವ್ವ	:	(ಕಿರುಚುವಳು) ಇಲ್ಲ . . . . (ನಿಂಗನಗೌಡ ಕಕ್ಕಾವಿಕ್ಕಿ. ಶಂಕರು, ಧರೆಪ್ಪ ಅವರ ಮುಖ ಕಪ್ಪಿಡುವುದು.)
ವ್ಯಕ್ತಿ–2	:	ತಾಯಿ ಅಗದೀ ವಾಜಮಿ ಹೇಳಿದಿ. ಇವರೆಲ್ಲ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳತಾರ. ಬಡವರ ರೊಟ್ಟೀನs ಕಸಗೊಂಡ ತಿಂದಾರ...ನೀ ಸತ್ತುಳ್ಳವ್ವ ನೋಡು ! ನೀನs ಹೇಳು.
ವ್ಯಕ್ತಿ	:	ಸರಕಾರ ಕಡುಬಡವರ ಹಕ್ಕ ಮತ್ತ ಅಧಿಕಾರಂತ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತ್ರಿ ಮಾಡೇದ . . . .
ಎಲ್ಲವ್ವ	:	ಅದನ್ನ ಬೇದರಕಾರದಿಂದ ಕಿತ್ತುಕೊಂಡೇರಿ . . . . ಹೌಂದ ?
ಶಂಕರಪ್ಪ	:	ಇಲ್ಲ ನಮ್ಮವ್ವ...ಒಂದೀಟು ತಡ ಆಗೇದ ಅಷ್ಟ. ಇಂವ ಸುಳ್ಳ ಹೇಳಾಕತ್ತಾನ. ಕೂಲಿಗಿ ನೋಂದಣಿ ಮಾಡಿ, ಕೆಲಸಾನು ಪಡಕೊಂಡು ಹೀಂಗ ಮಾಡತಾನ . . . . (ಆತನಿಗೆ) 'ಅಣ್ಣ ಶಂಕರಣ್ಣ ಅಂತ ಹಲ್ಲುಗಿಂಜುತ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ ಏನೋ'
ಎಲ್ಲವ್ವ	:	ಯಾರು ಯಾರೆದುರು ಹಲ್ಲುಗಿಂಜೋ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ . . . . (ತಡೆದು ವಿಚಿತ್ರ ದನಿ ಹೊರಡಿಸಿ) ಈಗ ಹಾಲಿದ್ದ ಹಾಲ ನೀರಿದ್ದದ್ದನ್ನ ನೀರ ಮಾಡಿ ತೋರಿಸ್ತೀನಿ . . . . ಲೋ ವಿಶಾಲಪ್ಪ . . . .
		(ತಟ್ಟನೆ ವಿಶಾಲಪ್ಪ ಕುಲಕರ್ಣಿ ಮುಂದೆ ಬರುವನು.)
ವಿಶಾಲಪ್ಪ	:	ತಾಯೆ . . . . ಅಪ್ಪಣೆ ಆಗಲಿ . . .
ಎಲ್ಲವ್ವ	:	ನಿನ್ನ ಕಾಗದ ಪತ್ರದೊಳಗ ಏನದ ಅದನ್ನ ನೀನು ಹೇಳ್ತಿಯೋ, ಏನು ನಾನs ಹೇಳಿಬಿಡಲೋ?
ವಿಶಾಲಪ್ಪ	:	ಆಯಿತು . . . . ತಾಯೇ ನಾನs ಸಭಾಕ್ಕ ಹೇಳತೀನಿ . . . . ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲಿ ನೀ ಒಪ್ಪಿಸು . . . .
ಎಲ್ಲವ್ವ	:	ಹುಂ. (ಒಮ್ಮೆ ಸುತ್ತಿದಂಗೆ 'ಉಹುಂ ಉಹುಂ' ಎಂದು ಸುತ್ತ ತೊಡಗುವಳು. ಬಳಿಕ ಶಾಂತವಾಗಿ ಸುತ್ತುವಳು.)

ವಿಶಾಲ	:	ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳ, ತಾಯಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಸವದತ್ತಿ ಎಲ್ಲವ್ವನ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿಟ್ಟು ಹೇಳತೀನಿ. ಇವು ಮಾಹಿತಿ ಹಕ್ಕಿನಡಿ ನಾನು ತಂದ ಕಾಗದ ಪತ್ರಗಳು. ಅಧ್ಯಕ್ಷರ, ನೀವಿಲ್ಲದಾಗ ನಡೆದ ಕಾರುಬಾರು. 'ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿ ಹೆಸರಿನ ಈ ಗ್ರಾಮೀಣ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತರಿ ಯೋಜನಾ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನ ಬಯಸಿ ಬಂದ ಬಡಕೂಲಿಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಪಂಚಾಯತಿ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ದಿಬ್ಬನಹಟ್ಟಿ, ಪರೂರ, ಬೆಡಗಿನಹಳ್ಳದ ಬಹುತೇಕ ಕಾಮಗಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಪರಾ ತಪರಾ ಆಗೇದ ......
ಎಲ್ಲವ್ವ	:	(ಎಲ್ಲವ್ವ ಮಧ್ಯೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ) ಜೆ.ಸಿ.ಬಿ.ಯಂತ್ರ ಬಳಸಿ ಕಾಮಗಾರಿ ಮಾಡೇರಿ. ಇದನ್ನ ಮಾಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಗಳಿಗಿ ಗೌಡರs ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದಾರ. ಅಹ..ಅಹ ಅಹ ಅಹ (ತಿರುಗುತ್ತ ಬಂದು) ಏಯ್ ಧರೆಪ್ಪಾ .... ಕೂಲಿಗಳ ಏಜೆಂಟs .... ಕೂಲಿ ಅರಸಿ ಬಂದ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಚೀಟಿಗಳನ್ನ ಈ ಸೂಟಿಕೇಸಿನ್ಯಾಗ ಇಟ್ಟಿದ್ದಿಯಲ್ಲ, ತಗಿ ಅವುಗಳನ್ನ ! (ರುದ್ರ, ಭರಮಾ, ಜ.ಕು. ಓಡಿ ಹೋಗಿ ಧರೆಪ್ಪನ ಕೈಯೊಳಗಿನ ಸೂಟಕೇಸು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಎಲ್ಲರೆದುರು ತೆರೆಯುವರು. ಅದರಲ್ಲಿಯ ಉದ್ಯೋಗ ಚೀಟಿಗಳು ಇದ್ದವು ನೆಲಕ್ಕುದುರುವವು.) (ಜನರು ಗುಜುಗುಜು ಮಾಡುವರು.)
ಎಲ್ಲವ್ವ	:	(ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತ) ಇಂವ ಚರಂಡಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡ್ಯಾನ ರೊಕ್ಕ ಚುಕ್ತಾ ಆಗಿಲ್ಲ. ಕೇಳಿದರ ಈ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳು ಖೊಟ್ಟಿ ಸಬೂಬು ಹೇಳತಾ ಬಂದಾರ.
ಜಯಕುಮಾರ	:	ಓಹ್ ಮೈ ಗಾಡೆಸ್ ಎಲ್ಲವ್ವ . . . . ಈ ಶೋಷಣ ತಡಕೊಳ್ಳದsನ ನಾ ಗೋವಾಕ್ಕ ಹ್ವಾದ್ನಿ. ಸಿನ್ಸಿಯರಲಿ ಐ ಸೆಲ್ಯೂಟ್ ಯು. (ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿ ವಂದಿಸುವನು.)
ಮಹಾಂತ	:	ಎಲ್ಲವ್ವ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅರ್ಜ ಮಾಡಕೋತೀನಿ
ಎಲ್ಲವ್ವ	:	ಕೇಳು ಮಗನs . . . .
ಮಹಾಂತ	:	ಊರ ಜನರ ಕಣ್ಣೊಳಗ ಮಣ್ಣೆರಚಿದವರ ಇವರ ಇನ್ನಷ್ಟ ಕಾರಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಅರಹೋ ತಾಯಿ...ನೀ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ದೇವಿ . . . . ನೀ ಎಲ್ಲ ಬಲ್ಲವಳು...ಎಲ್ಲವ್ವ ಅನಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಿ.
ವಿಶಾಲ	:	ಸರಕಾರಿ ಶಾಲೆಯೆದರು ಗುಂಡಿ ತೊಡಿಸ್ಯಾರ, ಶಾಲಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ 2 ಲಕ್ಷ ತೋರಿಸ್ಯಾರ...ಆದರ ಅಲ್ಲಿ ಕಾಮಗಾರಿಯ ಸುಳಿವೇ ಇಲ್ಲ, ಮಾತಾಯಿ !
ಎಲ್ಲವ್ವ	:	ಹಾಲಿನಂಥ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳ ಮಕ್ಕಳs ಹೇಳತೇನ ಕೇಳಿರಿ. ಕೂಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಅಸಹಾಕತನ ಬಳಸಿ ಅವರ ಹಕ್ಕಗಳನ್ನ ಕಸಿದು, ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನ ಧೂಳಿಪಟ ಮಾಡ್ಯಾರ. ಖೊಟ್ಟಿ ದಾಖಲೆ ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡಿ 100 ದಿನಗಳ ಮಾನವ ಕೆಲಸ ತೋರಿಸಿ ಯಂತ್ರಗಳಿಂದ ಕೆಲಸ ನಡೆಸ್ಯಾರ. ಕಾಂಪೋಸ್ಟ್ ಗುಂಡಿಗೆ 2 ಲಕ್ಷ ವೆಚ್ಚ ತೋರಿಸಿದ ಇವರು ಗುಂಡೀನs ತೋಡಿಸಿಲ್ಲ. ಉದ್ಯೋಗ ಚೀಟಿ ಹೊಂದಿದವರ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಜಮಾ ಆದ ಹಣದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಅವ್ಯವಹಾರ ಅದs . . . . ನಿರ್ಮಲ ಖರೇವಂದರು ಒಳ್ಳೆ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳು . . . . ಅವಳ ಗೈರು ಹಾಜರೀಲಿ ನಿಂಗನಗೌಡ, ಶಂಕರೆಪ್ಪ, ಧರೆಪ್ಪ ಅಪರಾಧ ಎಸಗ್ಯಾರ . . . .
ವ್ಯಕ್ತಿ	:	ತಾಯೆ, ನಾವು ಕೂಲಿ ಮಾಡೊವಾಗ, ನನ್ನವ್ವಗ ಅವಘಡ ಆಗಿ ಮೆಲುಕಿಗಿ ಕಲ್ಲಿನ ಪೆಟ್ಟು ಬಿದ್ದೆದ. ಪರಿಹಾರ ಮಾತ್ರ ಸಿಗತಿಲ್ಲ.
ಎಲ್ಲವ್ವ	:	ಕಾಮಗಾರಿ ವೇಳ್ಯಾದಾಗ ಏನs ಅವಘಡ ಆದರ ಪರಿಹಾರ ಪಡೆಯೋ ಹಕ್ಕು ನಿಮ್ಮದಾಗೇದ...ಆದರ ಈ ಧೂರ್ತರು ಅದನ್ನು ನುಂಗ್ಯಾರ...ಅದಕ್ಕ ಮನುಷ್ಯ ರಾಕ್ಷಸನಾಗತಿದ್ದಾನ ಅಂದಿದ್ದು . . . . ಇಂಥ ತಪ್ಪಿತಸ್ಥರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ ಆಗsನ ಬೇಕು.
ಎಲ್ಲರೂ	:	ಹುಂ. ಹುಂ. ಆಗನsಬೇಕು.
ವ್ಯಕ್ತಿ 5	:	(ಕೋಪದಿಂದ) ಎಲ್ಲರ ಅವ್ವ ಎಲ್ಲವ್ವ, ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾಗಿ ನಮಗ ಮೋಸ ಮಾಡಿ ಹಣ ಹೊಡೆದದ್ದನ್ನ ಹೇಳ್ಯಾಳ...ಎಲ್ಲ ನೋಡತ ನಿಂತೀರಲ . . . . ಹೂಂ ತಗೊಳ್ರಿ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರನ್ನ . . . . (ಕೆಲವರು ನುಗ್ಗುವರು.) (ತಕ್ಷಣ ನಿಂಗನಗೌಡ, ಶಂಕರಪ್ಪ, ಧರೆಪ್ಪ ಎಲ್ಲವ್ವಳ ಕಾಲಿಗೆ ಬೀಳುವರು. ನಿರ್ಮಲ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಡೆಯುವಳು.)

ನಿರ್ಮಲ : ತಡಿರಿ . . . . ತಡಿರಿ . . . . ಶಾಂತರಾಗಿರಿ. ಕಾಯಿದೆ ಕೈಯ್ಯಾಗ ತಗೋಬ್ಯಾಡ್ರಿ . . . . ತಾಯಿನs ಇದಕ್ಕೊಂದು ದಾರಿ ತೋರಿಸಲಿ . . . . (ಕೆಲವರು 'ಎಲ್ಲವ್ವ ನಿನ್ನ ಹೆಸರಿಗೆ ಉಧೋ ಉಧೋ ಕೂಗುವರು.)

ಎಲ್ಲವ್ವ : ಇಲ್ಲ ಮಗಳs, ನಾನು ಹೇಳೋ ಸತ್ಯಾನ ಹೇಳಿದ್ನಿ ಇನ್ನ ಕಾಯಿದೆಶಿರ ಕೆಲಸ ನಿನ್ನದು . . . .

ನಿರ್ಮಲ : ಬಂಧುಗಳs ನಡೆದದ್ದಕ್ಕೆಲ್ಲ ನೀವs ಸಾಕ್ಷಿ ಅದೀರಿ. ನಾನು ಮೇಲಿನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಸೂಚನಾ ಮಾಡ್ತೀನಿ...ಇದರ ತನಿಖೆ ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತವಾಗಿ ಆಗಿ ತಪ್ಪಿತಸ್ಥರು ನನ್ನ ಗಂಡನೆ ಆಗಿದ್ರು ಶಿಕ್ಷೆ ಆಗಲಿ...ಇದರ ಹಿಂದಿರೋ ಎಲ್ಲ ಶಕ್ತಿಗಳಿಗೂ ದಂಡನೆ ಆಗಲಿ . . . . ಇದು ತಾಯಿ ಸವದತ್ತಿ ಎಲ್ಲವ್ವನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಮಾಣ ಹೇಳ್ತಿನಿ...

(ಎಲ್ಲರೂ ಖುಷಿಯಿಂದ ಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟುವರು. ಮೈಯಲ್ಲಿ ದೇವರು ಬಂದವಳು– 'ಉಹುಂ, ಅಹ, ಅಹ ಹ್ಞಾಂ' ಎಂದು ಕಣ್ಣು ಬೆಳ್ಳಗೆ ಮಾಡುವಳು. ಒಂದಷ್ಟು ಕ್ಷಣ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಕಳಕೊಂಡು ಮೊದಲಿನಂತೆ ಸಾಮಾನ್ಯಳಾಗುವಳು.)

ವ್ಯಕ್ತಿ–1 : ಹಂ . . . . ತಾಯಿ ಸಾರಿ ಆದಳು.

ಜನರು : ಹೌದೌದು . . . . ನಮ್ಮ ಕಣ್ತೆರೆಸಿ ಸಾರಿಯಾಗಿ ಹೋದಳು ಮಾತಾಯಿ.

(ಜನ ಚದುರುವರು . . . . ದೃಶ್ಯ ಮುಗಿಯುವುದು.)

ದೃಶ್ಯ–4

(ಮಾಸ್ತರ ಬರುತ್ತಿರುವನು. ಮೊಬೈಲು ರಿಂಗಣಿಸುವುದು. ಆನ್ ಮಾಡಿ ಮಾತನಾಡುವನು.)

ಮಹಾಂತ ಮಾಸ್ತರ : ಹಲೋ ಮಹಾಂತ ಮಾತಾಡ್ತಿದೀನಿ . . . . ಯಾರು ವಿಶಾಲಪ್ಪ ಹೇಳಿರಿ . . . . ಹಂ ಹಂ . . . . ಏನು ದಿಬ್ಬನಹಟ್ಟಿ, ಪರೂರು, ಬೆಡಗಿನಹಳ್ಳಿಗಳ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತರಿ ಯೋಜನೆ ತನಿಖೆ ಮುಗೀತs ಹಂ. ಏನಾತು? ಅಚ್ಛಾ ಅಚ್ಛಾ . . . . ನಿಂಗನಗೌಡರು, ಏಜೆಂಟ್ ಧರೆಪ್ಪರ ಮೇಲೆ ಕಾನೂನು ಕ್ರಮಾನಾ, ಹಾಂ . . . . ಹೌದೌದು . . . . ಶಂಕರಣ್ಣದು ಏನಾತು ? ಆಂ ! ವಜಾ ಮಾಡಿದ್ದಾರ . . . . ಗುಡ್ . . . . ಹಾಂ. ಮುಂದಿನ ಕ್ರಮ ಕೈಕೊಳ್ಳsನ ಬೇಕಲ್ಲ. ಮತ್ತ ನಮ್ಮ ಕಾರ್ಮಿಕರದದೇನು? ಹೌದು, ವೆರಿಗುಡ್ . . . . ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತ್ರಿ ಯೋಜನೆಯ ವಂಚಿತ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಯಥೋಚಿತ ಪರಿಹಾರ ಮತ್ತ ಕಾಮಗಾರಿ ಅವರ ಹಕ್ಕಂತ ಸಾರಿದ್ದಾರ.. ಭಾಳ ಛಲೋ ಬಾತಮಿ ಹೇಳಿದ್ರಿ . . . . ಅಚ್ಛಾ ಥ್ಯಾಂಕ್ಸ್ ವಿಶಾಲಪ್ಪ.

(ಮುಖದಲ್ಲಿ ನಗು, ಎದುರಿಗೆ ಜಯಕುಮಾರ ಜಾನಪದ ಹಾಡೊಂದಕ್ಕೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕುತ್ತ ಸರಳ ಜಾನಪದ ಶೈಲಿಯ ಉಡುಗೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವನು.)

ಮಹಾಂತ : ಅರೆ, ಜಯಕುಮಾರ, ಐ ಮೀನ್ ಜಾಯಕೋ ಇದೇನಿದು ಹೊಸ ಅವತಾರ !

ಜಯಕುಮಾರ : ಈಗ ಜಾಯಕೋ ಅಲ್ಲ, ಕೇವಲ ಜಯಕುಮಾರ ಮಾಂತಣ್ಣ. ನಾನೀಗ ಇಲ್ಲೇ ಇರಬೇಕಂತ ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದೀನಿ.

ಮಹಾಂತ : ವಾವ್ ! ಗ್ರೇಟ್. ಗೋವಾ ?

ಜಯಕುಮಾರ : ನಾನು ಗೋವಾಕ್ಕ ಹೋಗೋದಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಬೇರುಗಳಿದಾವ . . . . ನನ್ನದs ಜನ ಇದ್ದಾರ . . . . ಅನ್ಯಾಯದ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡೋ ನಿನ್ನಂಥೋರ ಇದಾರ. ಮತ್ತ ನನ್ನದೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಜಮೀನ ಐತಿ. ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತ್ರಿ ಈಗ ಖಾತರಿಯಾಗಿನs ಸಿಗತೇತಿ. ನಮ್ಮ ಹಕ್ಕು ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನ ಇನ್ನ ಮ್ಯಾಲ ಯಾರು ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳೋ ಧೈರ್ಯ ಮಾಡಲಾರರು. ಗೋವಾದೊಳಗ ಪರದೇಶಿತನ ಅನುಭವಿಸೋದಕ್ಕಿಂತ ನಮ್ಮವರ ನಡುವ ಸುಖ ದುಃಖ ಹಂಚಿಕೊಂಡ ಬದುಕಬೋದಲ್ಲ. ಹೌದಲ್ಲೇನು ?

ಮಹಾಂತ : (ಆನಂದದಿಂದ) ಅಗದೀ ಬರೋಬ್ಬರಿ ಅದ ! ನಿನ್ನ ನಿರ್ಧಾರ ಭಾಳ ಖುಷಿ ತಂದಿತು. (ಅವನನ್ನು ಅಪ್ಪುವನು.)

* * *

ಬಡವರ ರೊಕ್ಕ ತಿಂದವರ್‍ಯಾರು ?

– ಪ್ರೊ. ಶಿವರಾಮಯ್ಯ

ಹಾಡು

ದುಡಿಯುತ್ತೇವ ನಾವು ದುಡಿಯುತ್ತೇವ
ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತ್ರಿ ಯೋಜನೆ ಪಡೆಯುತ್ತೇವ

ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ನಮಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ಕೊಟ್ಟೈತಿ
ನೆಲಮುಟ್ಟಿ ನಾವೆಲ್ಲೂ ದುಡಿಯುತ್ತೇವ

ಒಡೆದೋ..ದ ಕೆರೆಗಳ ಕಟ್ಟುತ್ತೇವೆ
ಹರಿದೋ..ಗುವ ತೊರೆಗಳ ತಡೆಯುತ್ತೇವೆ

ಕೃಷಿ ಹೊಂಡ ನಾವು ತೆಗೆಯುತ್ತೇವೆ
ಬೇಸಾಯಕ ನೀರು ಬೆಳೆಸುತ್ತೇವೆ

ಹಸಿವಿಲ್ಲದ ನಾಡನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತೇವೆ
ಸಮಾನತೆಯ ಬೀಜವ ಬಿತ್ತುತ್ತೇವೆ

ಗಾಂಧೀಯ ಕನಸನ್ನು ನನಸು ಮಾಡುತೇವ
ಗ್ರಾಮ ಸ್ವರಾಜ್ಯವ ಕಟ್ಟುತ್ತೇವ

('ವಿ' ಶೇಪಿನಲ್ಲಿ ಕಲಾವಿದರು ಕುಳಿತಿರುತ್ತಾರೆ. ಎಡಗಡೆಯಿಂದ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತ್ರಿ ಬ್ಯಾನರ್ ಹಿಡಿದು ಇಬ್ಬರು ಕುಣಿಯುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಾರೆ ಅದನ್ನು ನೋಡಿದ ಕಲಾವಿದರು ಹಾಡುತ್ತಾರೆ)

ಬಂತು ಬಂತು ಬಂತು ನೋಡು
ತುಂಬಿ ತುಂಬಿ ಹೊಳೆ ಬಂತು
ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತ್ರಿ ಯೋಜನೆ ಬಂತು
ಕೋಟಿ ಕೋಟಿ ಹಣವನು ತಂತು

ಆ ದಿಲ್ಲಿಯಿಂದ ಬಂತು
ಈ ಹಳ್ಳಿತನಕ ಬಂತು
ಕೆಂಪುಕೋಟೆಯಿಂದ
ಹೊಳೆಯು ಹರಿದು ಬಂತು
ಕೋಟೊ ಕೋಟಿ
ಕೋಟಿ ಕೋಟಿ ಹಣವು ಬಂತು
ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತ್ರಿ ಯೋಜನ ತಂತು

(ಎರಡು ತೋಳಗಳ ಹಾಗು ಕುರಿಗಳ ಗುಂಪು. ಎಡಗಡೆ ಮತ್ತು ಬಲಗಡೆಗೆ ಗುಂಪಾಗಿ ಕುಳಿತಿರುತ್ತಾವೆ)

ಅವತಾರ ಅವತಾರ
ಗುಳ್ಳೆ ನರಿಗಳ ಅವತಾರ
ಲಂಚಕೋರರ ಅವತಾರ

ಎಂಜಲು ಕಾಸಿಗೆ ನಾಲಿಗೆ ಚಾಚುವ
ಕಳ್ಳರ ಅವತಾರ
ಪಂಚಾಯ್ತಿಯನ್ನೇ ನುಂಗಿಹಾಕುವ
ಖದೀಮರ ಅವತಾರ ಈ ಭ್ರಷ್ಟರ ಅವತಾರ

(ಬಲಗಡೆಯಿಂದ ಒಬ್ಬ ತಮಟೆ ಬಾರಿಸುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಾನೆ)

ತಮಟೆ : ಕೇಳ್ರಪ್ಪೋ ಕೇಳಿ, ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತ್ರಿ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡೋರು ಜಾಬ್‌ಕಾರ್ಡ್ ಪಡಿಬೇಕಂತೆ. ಅದಕ್ಕ ಯಾರ್‍ಯಾರು ಕೂಲಿ ಕೆಲಸಕ್ಕ ಬರೋರು ಅದೀರಿ ಜಾಬ್‌ಕಾರ್ಡ್‌ಗೆ ಅರ್ಜಿ ಕೊಟ್ಟು ಜಾಬ್‌ಕಾರ್ಡ್ ಪಡೀಬೇಕು ಮತ್ತು ಪಡೆದವರು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕು. ಪಂಚಾಯ್ತಿಯೊಳ್ಗ ಮೀಟಿಂಗ್ ಐತೆ ಬರ್‍ರಪ್ಪೋ ಬರ್‍ರಿ.

ಹೆಂಗಸು 1 : ಅಣ್ಣ ನಾವು ಜಾಬ್‌ಕಾರ್ಡ್ ಪಡೆದಿಲ್ಲ. ಇವತ್ತ ಅರ್ಜಿ ಕೊಡಬೇಕ

ತಮಟೆ : ಹೌದಮ್ಮ. ಇವತ್ತ ಅರ್ಜಿ ಕೊಡು. ಇನ್ನು 15ದಿನದೊಳಗ ಜಾಬ್‌ಕಾರ್ಡ್ ಸಿಗುತ್ತ

ಹೆಂಗಸು 2 : ಕೆಲಸಕ್ಕ ಹೋಗಬೇಕು ಜಾಬ್‌ಕಾರ್ಡ್ ಐತಿ. ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗಬೇಕು. ಪ್ಯಾಟಿಗಾ?

ತಮಟೆ : ಇಲ್ಲೇ ನಮ್ಮೂರಾಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕಮ್ಮ. ಪ್ಯಾಟಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಕೆಲಸ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಇವತ್ತು ಚಾಲು ಮಾಡ್ತಾರ. ಎಲ್ಲರೂ ಬರ್‍ರಿ.

ಹೆಂಗಸು 2 : ಆಯ್ತುಪ್ಪ ಬರ್ತೀವಿ. ನೀನು ಮಂದೆ ಸಾರುತ್ತಾ ನಡಿ.

ತಮಟೆ : ಆಯ್ತು. ಕೇಳ್ರಪ್ಪೋ............... (ಹೋಗುವನು)

ಸೂತ್ರಧಾರ : ಜಾಬ್‌ಕಾರ್ಡ್‌ಂತೆ ಜಾಬ್‌ಕಾರ್ಡ್? ಒಂದು ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಒಂದೇ ಕಾರ್ಡ್. ಹೆಣ್ಣಿರಲಿ ಗಂಡಿರಲಿ. ಒಂದು ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಒಂದು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ನೂರು ದಿನ ಕೆಲಸ. ದಿನಕ್ಕೆ ಒಂದು ಆಳಿಗೆ 125ರೂ ಅಂತೆ. ಯಾರಿಗುಂಟು ಯಾರಿಗಿಲ್ಲ.

ಹಾಡು

ಯಾರಿಗುಂಟೋ ಯಾರಿಗಿಲ್ಲ
ಪುಗಸಟ್ಟೆ ಗಂಟು ಬಾಚೋದಿಲ್ಲ
ಮೈ ಬಗ್ಗಿಸಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲೇಬೇಕು

(ಕೆಲಸ ಮಾಡೋ ದೃಶ್ಯ. ಗುತ್ತಿಗೆದಾರ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಎರಡು ಗುಂಪುಗಳು ಇರುತ್ತವೆ.)

ಗುತ್ತಿಗೆದಾರ : (ಒಂದು ಗುಂಪಿಗೆ) ನೋಡಪ್ಪಾ ನಿನು ಇವರ್‍ನ ಕರಕೊಂಡು ಆ ರಸ್ತೆ ಕಾಮಗಾರಿ ನಡೆದಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಹಿಟಾಚಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡತದೆ. ಅಲ್ಲಿ 2 ಮೊರಿಗಳನ್ನ ಕಟ್ಟಬೇಕು. ಒಂದು ಪುಟ್ಟಿ ಸಿಮೆಂಟಿಗ 10 ಪುಟ್ಟಿ ಉಸುಗ ಹಾಕಬೇಕು ನೋಡು.

ಕೆಲಸಗಾರ : ಆಯ್ತು ಧಣಿ, ಇನ್ನೂ 2 ಪುಟ್ಟಿ ಜಾಸ್ತೀನ ಹಾಕ್ತೀನಿ ಬಿಡಿ.

ಗುತ್ತಿಗೆದಾರ : ಸಬಾಶ್, (ಮತ್ತೊಂದು ಗುಂಪಿಗೆ) ನೋಡ್ರಪ್ಪ, ಈ ಹೆಣ್ಮಕ್ಕಳನ್ನ ಕರಕೊಂಡು ಹೋಗಿಊರ ಹೊರಗಿರೋ ಆ ಗುಡಿ ಸುತ್ತಲೂ ಸಸಿಗಳನ್ನ ನೆಡಬೇಕು ಆಯ್ತು. ಗುಂಡಿ ತೋಡಿ, ಒಂದು ಮೊಳ ತೋಡ್ರಿ. ಬೇಗ ಮುಗಿಬೇಕು.

(ಒಂದು ಕಡೆ ಮೋರಿ ಕಟ್ಟಡ, ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ಸಸಿ ನೆಡೋ ಕೆಲಸ)

ಗುತ್ತಿಗೆದಾರ ಹಿಟಾಚಿ ತಂದ
ನೂರಾಳಿನ ಕೆಲಸ ಮೂರೆದುನಕ್ಕೆ ಅಂದ
ಹೂಳು ಎತ್ತಿ ಮೋರಿ ಕಟ್ಟಿ
ಮೂರುದಾರಿಗೆ ಮಣ್ಣು ಹಾಕ್ತೀನಂದ

ಗೋಮಾಳಕ್ಕೆ ಗಿಡನಡಿಸಿ
ಗುಡಿಗೊಂಡಾರಕೆ ಸುಣ್ಣಾಬಳಿಸೀ

ಆಯ್ತು ಆಯ್ತು ಬಿಲ್ ರೆಡಿ ಆಯ್ತು
ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಕ್ರಾಸ್ ಚಕಂಗೆ ಆಯ್ತು

ಸೂತ್ರಧಾರ : ಹೌದು. ನೋಡಿದ್ರಲ್ಲಾ ಕೆಲಸ ಯಾರ್ ಮಾಡ್ಬೇಕಿತ್ತು, ಏನ್ ಮಾಡ್ತು, ಹಣ ಯಾರಿಗ್ ಸೇರಬೇಕಿತ್ತು, ಯಾರಿಗೆ ಸೇರುತ್ತೈತಿ. ಮುಂದೆ ನೋಡಿ.

(ತಾ.ಪಂ. ಈ ಓ ಆಫೀಸ್. ಗುತ್ತಿಗೆದಾರ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಸಿಪಾಯಿ ತಡೆಯುವವನು)

ಸಿಪಾಯಿ : ಏನ್ರೀ ಹಾಗೆ ಬರ್ತಿರಲ್ಲ ಇದು ಆಫೀಸು ದನದ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲ ಸ್ವಲ್ಪ ತಡೀರಿ ಸಾಹೇಬ್ರನ್ನ ಕೇಳ್ತೀನಿ. ನಿಮ್ಮ ಹೆಸರು?

ಗುತ್ತಿಗೆದಾರ : ಗುತ್ತಿಗೆದಾರ, ಕುಬೇರಪ್ಪ ಬಂದಾರಂತ ಹೇಳು

ಸಿಪಾಯಿ : (ಒಳಬಂದು) ಸಾರ್, ಗುತ್ತಿಗೆದಾರ ಕುಬೇರಪ್ಪ ಬಂದಾನೆ ತಮ್ಮನ್ನ ಕಾಣಬೇಕಂತೆ.

FN : ಆಯ್ತು ಬರಲು ಹೇಳು. (ಕಾಗದ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ಕುಳಿತಿದ್ದಾನೆ)

ಗುತ್ತಿಗೆದಾರ : ಸಾರ್ ನಮಸ್ಕಾರ, ನಾನು ಗುತ್ತಿಗೆದಾರ ಕುಬೇರಪ್ಪ

FM : ಹಾ! ಏನಾಗ್ಬೇಕಿತ್ತು ಕುಬೇರಪ್ಪ, ಹೇಳಿ ಏನ್ ಕೆಲ್ಸ್

ಗುತ್ತಿಗೆದಾರ : ಅದೇ ಸಾಹೇಬರೇ, ನಮ್ಮ ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯಿತಿ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ನಡೆದೈತಲ್ಲಾ ಆ ಕೆಲಸ ನಾನೆ ಮಾಡಿಸಿದ್ದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಕೆಲಸ ಮುಗಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಅದರ ಬಿಲ್ ಆಗ್ಬೇಕಾಗಿತ್ತು ಅದ್ಕೆ.......

FM : ನೋಡಿ ಕುಬೇರಪ್ಪನೋರೆ, ನಮ್ಮ ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯಿತಿಯೊಳ್ಗ ನಡ್ದಿರೋದು ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತ್ರಿ ಕೆಲಸ. ಜಾಬ್‌ಕಾರ್ಡ್ ಪಡೆದಂತ ಗಾಮೀಣ ಜನರು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ದಿನಕ್ಕೆ 125 ಕೂಲಿ ನೀಡುತ್ತೇವೆ. ಆ ಹಣ ಅವರ ಸ್ವಂತ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಖಾತೆಗಳಿಗೆ ಜಮ ಆಗುತ್ತೆ. ಬಿಲ್ ನಿಮ್ಮ ಹೆಸರಿಗೆ ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಬರೋದಿಲ್ಲ.

ಗುತ್ತಿಗೆದಾರ : ಏನಂದಿರಿ, ಲಕ್ಷಾಂತರ ರುಪಾಯಿಗಳನ್ನ ನಾನೇ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಸಿದ್ದರೂ ಬಿಲ್ ಕೊಡೋದಿಲ್ವಾ

FM : ಹಾಗ್ ಬರೋದಿಲ್ಲ ಸ್ವಾಮಿ. ಅದು ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತ್ರಿ ಕೆಲಸ. ಅದನ್ನು ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರಿಗೆ ಕೊಡೋದಿಕ್ಕೆ ಬರೋದಿಲ್ಲ. ಬಿಲ್ ಎಲ್ಲಿಂದ ಮಾಡೋದು. ಬೇರೆ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದ್ರು ಕೆಲ್ಸ ಮಾಡ್ಸಿ ನೋಡೋಣ

ಗುತ್ತಿಗೆದಾರ : (ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಒಂದು ಕಡೆ ಬಂದು ಮೊಬೈಲ್ ತೆಗೆದು ಎಂ.ಎಲ್.ಎ ಗೆ ಫೋನ್ ಮಾಡುವಂತೆ ನಟಿಸಿತ್ತಾನೆ. ನಂತರ ಆಫೀಸಿನ ಫೋನ್ ರಿಂಗ್ ಆಗುತ್ತದೆ)

FM : ಸರ್, ನಮಸ್ಕಾರ ಸರ್. ಹೌದು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅದೇ ಸಾರ್. ಹಾ ಸಾರ್. ಹಾಗೆ ಮಾಡೋಕೆ ಬರೋದಿಲ್ಲ ಯಾಕಂದ್ರೆ ತಮಗೂ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಅದು ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತ್ರಿ ಹಣ, ಸಾರಿ ಸರ್... ಬೇರೆ ಯಾವ್ದಾದ್ರೂ ಕೆಲ್ಸ. ಇದೊಂದು ಸಾರಿ ಬಿಡಿ, ಮಾಡ್ಕೊಡ್ತೀನಿ. ಸರ್. ಸರ್. (ಒತ್ತಾಯಕ್ಕೆ ಚಕ್ ಬರೆದು ಕೊಡುವನು)

ಗುತ್ತಿಗೆದಾರ : (ನಗುತ್ತಾ ಈ ಓ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು) ಏನು ಬಿಲ್ ಮಾಡೋದಿಕ್ಕೆ ಬರೋದಿಲ್ಲ ಅಲ್ಲಾ. ಅದು ಯಾಪರಿ ಕಿಸಿತಿದ್ದಿ ಈಗ ಕಿಸಿ. ಹೂ ಕೊಡು ಕೊಡು (ಚಕ್ ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳುವನು)

(ಎರಡು ಗುಂಪುಗಳ ಜಗಳ)

ಲೆಕ್ಕ ಬುಕ್ಕ ಸರಿ ಇಲ್ವಂತೆ
ಲಕ್ಷಾಂತರ ಹಣ ತಿಂದಾರಂತೆ
ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದವರು ಕೂಗಾಡ್ತಾರೆ
ಆಡಳಿತ ಪಕ್ಷದವರು ದಬಾಯಿಸ್ತಾರೆ.

ಸೂತ್ರಧಾರ : ನೋಡಿದ್ರ ಹ್ಯಾಗಿದೆ ಕಾಳಗ, ಯೋಜನೆಯ ಕೆಲಸ ಮಾಡೊರು ಯಾರು, ಹಣ ತಿನ್ನೋರು ಯಾರು. ಲಕ್ಷಾಂತರ ಹಣ, ಬಡವರ ಹಣ, ಕೂಲಿಕಾರ ಹಣ ಅದು ಅವರಿಗೆ ಸಿಕ್ತಾಯಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನ ಕೇಳೋರು ಯಾರು?

ಬೆಕ್ಕಿಗೆ ಗಂಟೆ ಕಟ್ಟೋರ್‍ಯಾರು?
ಲಂಚದ ಮಂಚ ಮುರಿಯೋರ್‍ಯಾರು?
ಕಳ್ಳರ ಗ್ಯಾಂಗ್ ಹಿಡಿಯೋರ್‍ಯಾರು?
ಕಲ್ಯಾಣ ರಾಜ್ಯ ಕಟ್ಟೋರ್‍ಯಾರು? ನೀವೆ ನೋಡಿ

(ಮೂರು ಕಪಿಗಳು ಮೂರು ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣು ಕಿವಿ, ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತಿರುತ್ತಾರೆ. ಹಾಡು)

ಕಪಿ 1 : ಬೆಕ್ಕಿಗೆ ಗಂಟೆ ನಾವು ಕಟ್ಟುತ್ತೇವೆ.

ಕಪಿ 2 : ಕಳ್ಳರ ಗ್ಯಾಂಗ್ ನಾವು ಹಿಡಿತ್ತೇವೆ

ಕಪಿ 3 : ಲಂಚದ ಮಂಚ ನಾವು ಮುರಿಯುತ್ತೇವೆ ಕಲ್ಯಾಣ ರಾಜ್ಯ ಕಟ್ಟುತ್ತೇವೆ.

ಹಾಡು

ಕಪಿಗಳು ಸಾರ್, ನಾವು ಗಾಂಧಿ ಕಪಿಗಳು
ಬೆಕ್ಕಿಗೆ ಗಂಟೆ ಕಟ್ಟುತ್ತೇವೆ
ಲಂಚದಮಂಚ ಮುರಿಯುತ್ತೇವೆ
ಕಳ್ಳರ ಗ್ಯಾಂಗು ಹಿಡಿಯುತ್ತೇವೆ ॥ ಕಪಿಗಳು ॥

ಕಪಿ 1 : ನಾನು ಇಲ್ಲಿವರೆಗೂ ಈ ಅನ್ಯಾಯ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ನೋಡಬಾರ್ದು ಅಂತ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದ್ದೆ ಆದ್ರೆ ಜಾಗೃತಿಗಾಗಿ ತೆರೆಯುತ್ತೇನೆ

ಕಪಿ 2 : ಹೌದು ನಾನು ಕೆಟ್ಟದ್ದನ್ನು ಮಾತಾಡಬಾರ್ದು ಅಂತ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದ್ದೆ. ಈ ಅನ್ಯಾಯ ಸಹಿಸದೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಕಪಿ 3 : ಅಯ್ಯೋ ಇದೆಲ್ಲ ಕೇಳಬಾರದು ಅಂತ ಕಿವಿ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದ್ದೆ. ಆದ್ರೆ ಕೇಳುತ್ತೇನೆ, ಜನರ ಜಾಗೃತಿಗಾಗಿ, ಬಡವರ ಒಳಿತಿಗಾಗಿ ಸಾರುತ್ತೇನೆ. ಹಳ್ಳಿಹಳ್ಳಿಗೂ ಸಾರುತ್ತೇನೆ.

1 : ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತ್ರಿ – (ಗುಂಪು) – ನಮ್ಮ ಹಕ್ಕು

2 : ದುಡಿಯುವ ಕೈಗೆ – ಕೆಲಸ ಕೊಡಿ

3 : ಉದ್ಯೋಗ ಕೊಡದಿದ್ದರೆ – ನಿರುದ್ಯೋಗ ಭತ್ಯೆ ಕೊಡಿ

(ಕೂಗುತ್ತಾ ಗ್ರಾ.ಪಂ ಆವರಣಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾರೆ)

ಅಧ್ಯಕ್ಷ : ಏನ್ರೀ ಸೆಕ್ರೆಟರಿ, ಏನದು ಗಲಾಟೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ನೋಡಿ

ಸೆಕ್ರೆಟರಿ : ಅಲ್ಲಪ್ಪಾ ಹಿಂಗ ಗಲಾಟೆ ಮಾಡುದ್ರ ನಿಮಗ ಕೆಲಸ ಸಿಗುತ್ತ, ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಿ. ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಬಂದಾರ ಅವರು ಸರಿ ಮಾಡ್ತಾರ.

ಒಬ್ಬ : ಸೆಕ್ರಟ್ರಿಯವರ ಅದೇನ್ ಸರಿಮಾಡ್ತಾರ, ಬಡವರ ಕೆಲಸ ಕಸಗೊಂಡಾರ

ಇನ್ನೊಬ್ಬ : ನಮ್ಮ ಜಾಬ್‌ಕಾರ್ಡ್ ತಗೊಂಡು ಹಣ ನುಂಗ್ಯಾರ.

ಮತ್ತೊಬ್ಬ : ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಇವತ್ತು ಸುಮ್ಮನೆ ಬಿಡೋದಿಲ್ಲ, ಮ್ಯಾಲಿನ ಸಾಹೇಬ್ರು ಬರ್‍ತಾರಂತ ಅದ್ಕ ಅವರ್‍ನ ಕೇಳ್ತೀವಿ.

(ಈ ಓ ಬರುತ್ತಾರೆ)

ಗುಂಪು : ಸಾಹೇಬ್ರ ನಮಸ್ಕಾರ, ನಮ್ಮೂರಿಗೆ ಬಂದೀರಿ. ಈ ಸೆಕ್ರೆಟರಿನ, ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನ ಸರಿಯಾಗಿ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ. ನಮ್ಮ ಕೆಲಸ ಕಸ್ಗೊಂಡಾರ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಕೂಲಿ ಸಿಗಬೇಕು, ನ್ಯಾಯ ಬೇಕು.

ಗುಂಪು : ಹೌದು ಹೌದು

ಅಧ್ಯಕ್ಷ : ಏ ಸುಮ್ನಿರ್ರೋ ನಾನ್ ಸರಿ ಮಾಡ್ತೀನಿ.

ಗುಂಪು 1 : ಏನ್ ಸರಿ ಮಾಡ್ತೀರಿ. ನೀವು ಮಾಡಿದ್ದೇ ಸಾಕಷ್ಟು ಐತಿ. ಸುಮ್ನ ಕೂಡ್ರಿ.

ಮಹಿಳೆ : ಅಲ್ರೀ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೆ, ನಿಮ್ಮ ಜವಬ್ದಾರಿ ಏನು ಅನ್ನೋದು ಗೊತ್ತೈತೇನು ನಿಮ್ಗ

ಅಧ್ಯಕ್ಷ : ಯಾಕವ್ವಾ ನಾನೇನ್ ಅಂತಾದ್ ಮಾಡಿದ್ದೀನಿ

ಮಹಿಳೆ 2 : ಎವ್ವಿ ಎವ್ವಿ ಬೆಕ್ಕು ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹಾಲು ಕುಡಿದರೆ ಯಾರ್ಗೂ ಗೊತ್ತಾಗೊಲ್ಲಾ ಅಂದ್ಕೋತಂತೆ. ಹಂಗಾಯ್ತು. ಎಂತಾ ಕಾಲ ಬಂತಲ್ಲಪ್ಪ

ಮಹಿಳೆ 3 : ಮಳ್ಳಿ ಮಂಚಕ್ಕೆ ಕಾಲೆಷ್ಟು ಅಂದ್ರೆ ಮೂರು ಮತ್ತೊಂದು ಅಂದ್ಲಂತೆ. ಅದೇನೋ ಅಂತಾರಲ್ಲಾ ಊರ್ಗೆಲ್ಲಾ ಗೊತ್ತಿರೋ ಗುಟ್ನ ಅಗಸ ಕತ್ತೆ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ನಂತೆ. ಹಂಗಾಯ್ತು ಇವರ ಕಥೆ

ವ್ಯಕ್ತಿ 1 : ಸಾಹೇಬ್ರೆ ನಾನು ಲೆಕ್ಕ ಪರಿಶೋಧನಾ ಸಮಿತಿಯೊಳ್ಗ ಇದೀನಿ. ಯಾವತ್ತಾದ್ರೂ ಈ ಸೆಕ್ರೆಟ್ರಿ ಇಂತಾದಿನ ಮೀಟಿಂಗ್ ಐತೆ ಅಂತಾ ಒಂದು ನೋಟಿಸ್ ಕಳಿಸ್ಯಾನ.

ಒಬ್ಬ : ಸಾಹೇಬ್ರೆ ಎಲ್ಲಾ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರ ಅಪ್ರಾ ತಪ್ರಾ ಮಾಡಿ ಇಡೀ ನಮ್ಮೂರ ಕೂಲಿ ಜನರಿಗೆ ಮೋಸ ಮಾಡ್ಯಾರ. ಇವನ್ನ ವರ್ಗ ಮಾಡಿ ಇಲ್ಲಾ ಸಸ್ಪೆಂಡ್ ಮಾಡಿ.

ಸಿಈಓ : ಆಯ್ತು, ಸ್ವಲ್ಪ ಸುಮ್ನೆ ಇರಿ. ಏನು ಹೇಳ್ತಿಯಪ್ಪಾ ಸೆಕ್ರೆಟರಿ. ಜನ ಹಿಂಗ್ ಕೇಳ್ತಾರ ಅವರಿಗೆ ಯಾವುದೂ ಮಾಹಿತಿ ಕೊಡದೆ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಾನು ಸರಿಯಾಗಿ ಇಡದೆ ನೀನು ಹಿಂಗಾ ನೌಕರಿ ಮಾಡೋದು ನೋಡು ನಿನ್ ಮೇಲೆ ಇಲ್ಲಿನ ಯುವಕರು ಕಂಪ್ಲೇಟ್ ಮಾಡ್ಯಾರ. ಅದು ಅಲ್ಲದೆ ನಾವು ಕೇಳಿದ ಎಲ್ಲಾ ಕಾಗದ ಪತ್ರಗಳನ್ನ ನೀನು ಸರ್ಯಾಗಿ ಪ್ರೊಡ್ಯೂಸ್ ಮಾಡಿಲ್ಲ ಅದಕ್ಕೆ ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯ್ತಿಗೆ ನಿನ್ ಮ್ಯಾಲೆ ದೂರು ಬಂದೈತಿ. ನಿನ್ನನ್ನ ಈಗಲೇ ಸಸ್ಪೆಂಡ್ ಮಾಡ್ತೀನಿ. ಹೋಗು ಮನೆಗೆ. ವಿಚಾರಣೆ ನಂತರ ಮುಂದಿನ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಬರತೀವಿ ಜನರೆ

ಸೂತ್ರಧಾರ : ಈ ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತ್ರಿ ಯೋಜನೆ ತಿಳ್ಕೋಬೇಕು. ಇಲ್ಲಿ ನೀವು ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕು. ಯಾಕಂದ್ರೆ 125 ರುಪಾಯಿ ಕೂಲಿ ಅಂತ ತಾತ್ಸಾರ ಮಾಡುದ್ರೆ ನಿಮ್ಮ ಕೈಗೆ ಬರೋ ಹಣ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೆ ಅಂತ ನೀವೇ ನೋಡುದ್ರಲ್ಲಾ. ಇನ್ನಾದರೂ ಜಾಗೃತರಾಗಿ.

ಬಡವರ ರೊಕ್ಕ ತಿಂದವರ್ಯಾರು? ಹೇಳಿ

* * *

ಧರೆಗಿಳಿದ ಗಾಂಧಿ

– ಮಾಯಸಂದ್ರ ಕೃಷ್ಣಪ್ರಸಾದ್

ನಾಟಕದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಆತಂಕದ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಸಂಗೀತ. ಆ ಸಂಗೀತಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಶಿವ–ಪಾರ್ವತಿಯರು ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕುತ್ತಾ ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಗಾಂಧಿ ಉಪವಾಸ ವ್ರತ ಮಾಡುತ್ತಾ ಕುಳಿತಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಮುಂದೆ ಇಬ್ಬರು ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿಗಳು ಇರುತ್ತಾರೆ.

ಶಿವ : ಮಹಾತ್ಮ ಎನಿದು ನಿನ್ನ ಅವಾಂತರ ? ಏಕೆ ಈ ಉಪವಾಸ ?

ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿ : ಬರೀ ಉಪವಾಸವಲ್ಲ ಆಮರಣಾಂತ ಉಪವಾಸ.

ಶಿವ : ಕೈಲಾಸದಲ್ಲಿ ಮರಣವೇ ? ಕೈಲಾಸವಾಸಿಗಳಾದ ಮೇಲೆ ಮನುಷ್ಯರು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವುದು. ಇಲ್ಲಿ ಸಾವು ಇಲ್ಲ.

ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿ : ಸಾವಿಲ್ಲದಿರಬಹುದು, ಆದರೆ ಬದುಕಿದ್ದೇ ಸತ್ತಿರಬಹುದಲ್ಲ.

ಬಾಪೂಜಿ : ಅಮೃತವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ನಿರಾಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಶಿವ : ಅದನ್ನರಿತೇ ನಾನಿಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರುವುದು. ಇದರಿಂದ ಕೈಲಾಸಲೋಕ, ಸ್ವರ್ಗಲೋಕ ತಲ್ಲಣಗೊಂಡಿದೆ.

ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿ : ಇದರ ಪರಿಣಾಮ ಭೂಲೋಕ, ಪಾತಾಳ ಲೋಕಕ್ಕೂ ತಲುಪಲಿದೆ.

ಪಾರ್ವತಿ : ಓ ಶಿವನೇ . . . .

ಶಿವ : ಏನಾಯ್ತು ದೇವಿ ?

ಪಾರ್ವತಿ : ಸಂಕಟ ಬಂದಾಗ ನಿನ್ನ ಭಕ್ತರು ನಿನ್ನನ್ನು ಕೂಗುವುದಿಲ್ಲವೇ ಹಾಗೆ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಕೂಗಿದೆ.

ಶಿವ : ಅಯ್ಯೋ ನೀನು ಬೇರೆ, ಮೊದಲೇ ನಾನು ಟೆನ್ಷನ್ನಲ್ಲಿ ಇದ್ದೀನಿ ನನಗೇ ಸಂಕಟ ಬಂದಿರುವುದರಿಂದ ನಾನೇ ವೆಂಕಟರಮಣ ಎಂದು ಕೂಗಬೇಕಾಗಿದೆ.

(ಸಂಗೀತ ಅಲೆ ಏಳುತ್ತದೆ. ಆ ಅಲೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮ–ವಿಷ್ಣು ತೇಲಿ ಬರುತ್ತಾರೆ.)

ಬ್ರಹ್ಮ : ಕೈಲಾಸದಲ್ಲಿ ಏನಾಗುತ್ತಿದೆ ?

ಶಿವ : (ಕೋಪದಿಂದ) ಏನಾಗುತ್ತಿದೆ ? ಎಲ್ಲವೂ ಸರಿಯಾಗಿದೆ.

ವಿಷ್ಣು : ಇಲ್ಲ ಪರಮೇಶ್ವರ, ಇಲ್ಲೇ ಏನೋ ಆಗುತ್ತಿದೆ ಇದರ ಬಿಸಿ ದೇವಲೋಕಕ್ಕು ತಟ್ಟುತ್ತಿದೆ. ಮುಂದೆ ಭೂಲೋಕಕ್ಕೂ ಹರಡುತ್ತದೆ.

ಶಿವ : ಹರಡಲಿ ಬೇಗ, ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಹರಡಲಿ. ಈ ಮಹಾತ್ಮ ಸುಮ್ಮ ಸುಮ್ಮನೆ ಆಮರಣಾಂತ ಉಪವಾಸ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಯಾರೋ, ಏನೋ ಹಚ್ಚಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಪಾರ್ವತಿ : ಇನ್ಯಾರು ಇದು ನಾರದರ ಕೆಲಸವೇ.

ಶಿವ : ಓ ನಾರದರೇ . . . . (ತಾಂಡವ ನೃತ್ಯ ಆರಂಭಿಸುತ್ತಾರೆ, ವಿಷ್ಣು, ಬ್ರಹ್ಮ, ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿಗಳು ನಿಲ್ಲಲಾರದೆ ವಾಲಾಡುತ್ತಾ ವೇದಿಕೆ ತುಂಬಾ ಹಿಂಸೆಯಿಂದ ಓಡಾಡುತ್ತಾರೆ. ಗಾಂಧಿ ಮಾತ್ರ ನಿಶ್ಚಲವಾಗಿ ಕುಳಿತಿರುತ್ತಾರೆ. ಸಂಗೀತ ಮುಗಿಯುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ)

ವಿಷ್ಣು : ನಿಲ್ಲಿಸು, ನಿಲ್ಲಿಸು, ಪರಮೇಶ್ವರಾ, ನಿಲ್ಲಿಸು.

ಬ್ರಹ್ಮ : ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳಾದ ನಾವು ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ವೃಥಾ ನೀನೇಕೆ ಕೋಪಗೊಳ್ಳುತ್ತೀ . . ?

ಶಿವ : ನೋಡಿ, ನೋಡಿ ಈ ಮಾಹತ್ಮನು ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವೇ ಅಲುಗಾಡಿದರೂ ಅಳ್ಳಾಡದೇ ಕುಳಿತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿ : ಬಾಪೂಜಿಯವರ ಚಳುವಳಿಯೆಂದರೆ ಹೀಗೆ, ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಅಳ್ಳಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ತಾಂಡವ ನೃತ್ಯಕ್ಕೂ ಅಷ್ಟೇ.

ಶಿವ : ನೀನು ಸುಮ್ಮನಿರಯ್ಯ, ಈ ಮನುಷ್ಯ ಯಾವಾಗಲೂ ನನ್ನನ್ನು ಪೇಚಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಸುತ್ತಾನೆ.

ವಿಷ್ಣು : ನೀನೇ ಪೇಚಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದು, ದೇವೇಂದ್ರ ಹೇಳಿರಲಿಲ್ಲವೇ, ಮಹಾತ್ಮ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲೇ ಇರಲಿ ಕೈಲಾಸದಲ್ಲಿ ಬೇಡ ಎಂದು. ನೀನೇ ಆಸೆಪಟ್ಟು ಇಲ್ಲಿ ಕರೆತಂದದ್ದು.

ಬ್ರಹ್ಮ : ದೇವೇಂದ್ರನಾಗಿದ್ದರೆ ಉಪಾಯವಾಗಿ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದ.

ಪಾರ್ವತಿ : ವೃಥಾ ಆರೋಪ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಒದ್ದಾಡುವುದು ಬೇಡ, ಮಹಾತ್ಮನನ್ನು ಉಪವಾಸದಿಂದ ಎಬ್ಬಿಸಿ.

ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿ : ಬರೀ ಉಪವಾಸವಲ್ಲ ಆಮರಣಾಂತ ಉಪವಾಸ.

ಬ್ರಹ್ಮ : ಅಯ್ಯೋ ಸುಮ್ಮನಿರಯ್ಯ. ಆತನ ಜೊತೆ ನಿಮ್ಮ ಕಾಟ ಬೇರೆ ನಿಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲ ಸೃಷ್ಟಿಸುವಾಗ ಸತ್ಯದ ಮುದ್ದೇನ ನಿಮ್ಮೆದೇಲಿಟ್ಟಿದ್ದೆ ನನ್ನ ದೊಡ್ಡ ತಪ್ಪಾಗಿದೆ.

ವಿಷ್ಣು : ಇಲ್ಲ ಬ್ರಹ್ಮ ನೀನು, ಸರಿಯಾಗೇ ಮಾಡಿದ್ದೀಯ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಈ ಮಹಾತ್ಮ ಮಾಡೋ ಕೆಲಸ ನಾವು ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಶಿವ : ಏನೇ ಇರಲಿ ಆ ಮಹಾತ್ಮರನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿ.

ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿ : ಹಾಗೆ ಬಾಪೂಜಿ ಏಳುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರು ಏಳ ಬೇಕಾದರೆ ಭೂಲೋಕವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲ ನಾರದರು ಇಲ್ಲಿರಬೇಕು.

ಶಿವ : ಓ . . ನಾರದರೇ . . (ಶಿವನು ಕೂಗಿದ ಧ್ವನಿಗೆ ಓಗೊಟ್ಟು "ನಾರಾಯಣ, ನಾರಾಯಣ" ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತಾ ನಾರದರು ವೇದಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಬರುತ್ತಾರೆ.)

ಪಾರ್ವತಿ : ಇಂಥಾ ಕೆಲ್ಸ ಮಾಡೋರು ಇನ್ನಾರು ? ನಾರದರೇ ಇರ್ಬೇಕು.

ಶಿವ : (ಕೋಪದಿಂದ) ಓ . . . . ನಾರದರೇssss . . . .

ನಾರದ : (ಪ್ರವೇಶಿಸಿ) ನಾರಾಯಣ, ನಾರಾಯಣ, ಇಲ್ಲೇ ಇದ್ದೇನೆ ಪರಮೇಶ್ವರ, ತಪ್ಪು ತಿಳಿಯಬೇಡ, ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುವಾಗ ಅಲ್ಲಿನ ಕಷ್ಟ ಕೋಟಲೆಗಳನ್ನು ಕಂಡು "ಮಹಾತ್ಮರು ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಬರಲೇಬೇಕು" ಅನ್ನಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ ಬಂದೊಡನೆ ನಾನೇ ಇವರಿಗೆ ಸಲಹೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು, ಮಹಾತ್ಮನ ಕನಸುಗಳು ಸಾಕಾರಗೊಳ್ಳುವ ದಿನಗಳು ಬಂದಿದೆ. ಆದರೆ ಜನ ನಿಲಿಪ್ತವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಕನಸುಗಳೇ ಬೀಳುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಶಿವ : ಅದಕ್ಕೆ ನಾನೇನು ಮಾಡಬೇಕು ?

ನಾರದ : ವೆರಿ ಸಿಂಪಲ್, 'ಮಹಾತ್ಮರ ಬಯಕೆಯನ್ನು ಈಡೇರಿಸುತ್ತೇನೆ' ಎಂದು ಹೇಳಿಬಿಡು ಎಲ್ಲಾ ಅವಾಂತರಗಳು ಸಮಾಪ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

ವಿಷ್ಣು : ಮಾತು ಕೊಟ್ಟುಬಿಡು ಪರಮಾತ್ಮ.

ಬ್ರಹ್ಮ : ಇನ್ನು ಎನು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೀಯಾ ?

ಪಾರ್ವತಿ : ಸ್ವಾಮಿ "ಹ್ಞೂಂ" ಅಂದು ಬಿಡಿ.

ಶಿವ : (ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ) ಸರಿ ಮಹಾತ್ಮನನ್ನು ಮೇಲೇಳಲು ಹೇಳಿ.

ವಿಷ್ಣು : ಮಹಾತ್ಮರೇ ಉಪವಾಸ ಬಿಟ್ಟು ಮಲೇಳಿ ಶಿವ "ಹ್ಞೂಂ" ಎಂದಾಯ್ತು.

ಗಾಂಧಿ : ಧನ್ಯವಾದಗಳು, ನಿಂಬೆರಸ ಕೊಡಿ.

ಬ್ರಹ್ಮ : ಕೈಲಾಸದಲ್ಲಿ ನಿಂಬೆಹಣ್ಣೆಲ್ಲಿ ಸಿಗುತ್ತೆ ?

ನಾರದ : ನನ್ನತ್ರ ಸ್ಟಾಕಿದೆ. ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿಗಳೇ ಮಹಾತ್ಮರಿಗೆ ನಿಂಬೆರಸ ಕುಡಿಸಿ, ಹಳ್ಳಿಗಳು ಉದ್ಧಾರವಾದರೆ ದೇಶ ಉದ್ಧಾರವಾಗುತ್ತದೆ, ಎಂದು ಸರ್ಕಾರ ಅರಿತಿದೆ ಪರಮಾತ್ಮ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಮಹತ್ವದ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ತಂದಿದೆ.

ಗಾಂಧಿ : ಮಹತ್ವದ ಯೋಜನೆ ತಂದರೆ ಗ್ರಾಮಗಳು ಉದ್ಧಾರವಾಗಲೇಬೇಕು ತಾನೆ ? ಮೊದಲು ಆ ಯೋಜನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿ.

ನಾರದ : "ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತರಿ ಯೋಜನೆ" ಎಂದು ಆ ಯೋಜನೆಯ ಹೆಸರು ಆ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು "ಮಹಾತ್ಮಗಾಂಧಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯೋಗ ಯೋಜನೆ" ಎಂದೇ ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು 2009 ಡಿಸೆಂಬರ್ 31ರಿಂದ "ದಿ ಗೆಜೆಟ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ"ದಲ್ಲಿ ಸಹ ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ.

ಗಾಂಧಿ : ನನ್ನ ಹೆಸರಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಅಂದ ಮೇಲೆ, ಯಾವ ಮೋಸವೂ ಇರಬಾರದು. ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಇದ್ರೆ ಮತ್ತೆ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಕೂರುತ್ತೇನೆ.

ಶಿವ : ಉಪವಾಸ, ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಅನ್ನಬೇಡಿ ಮೈ ನಡುಗುತ್ತದೆ.

ವಿಷ್ಣು : ಬೇಗೆ ನಿಂಬೆರಸ ಕುಡಿಸ್ರಪ್ಪ ಅವ್ರಿಗೆ. (ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿಗಳು ನಿಂಬೆರಸವನ್ನು ಕುಡಿಸುತ್ತಾರೆ.)

ಪಾರ್ವತಿ : ಹ್ಞೂಂ, ತುಂಬಾ ಟೆನ್ಷನ್ ಮಾಡ್ಕೊಂಡು ತಾವೂ ಡಿಸ್ಟರ್ಬ್ ಆಗಿ ನನ್ನನ್ನೂ ಟೆನ್ಸ್ ಮಾಡ್ಬೇಡಿ.

ಶಿವ : ಇರಲಿ ಈ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿಗರಿಗೆ ಏನೇನು ಉಪಯೋಗಗಳಿವೆ ?

ನಾರದ : ಮಳೆ ಬಾರದಿದ್ದಾಗ, ತಾವು ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆಯ ಫಸಲು ಸರಿಯಾಗಿ ಬಾರದಿದ್ದಾಗ ಪಾಪ, ಈ ಸಣ್ಣ ರೈತರುಗಳು ಕಂಗಾಲಾಗುತ್ತಾರೆ. ಸಾಲ ತೀರಿಸಲಾಗದೇ ವಿಷ ಕುಡಿಯುತ್ತಾರೆ. ನೇಣಿಗೆ ಶರಣಾಗುತ್ತಾರೆ. ಹರಿಯುವ ನದಿಗೆ, ಸಿಹಿ ನೀರಿನ ಬಾವಿಗೆ, ಆಮೇಲೆ . . . .

ಶಿವ : ಸಾಕು, ಸಾಕು, "ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ" ಎಂದು ಒಂದೇ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿ ವಿವರಗಳು ಬೇಡ.

ಗಾಂಧಿ : ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮಹಾಪಾಪ.

ಪಾರ್ವತಿ : ಆಮರಣಾಂತ ಉಪವಾಸ ಮಾಡುವುದೂ ಸಹ ಒಂದು ಪಾಪವೇ.

ಗಾಂಧಿ : ನನ್ನ ಮೇಲೆ ವೃಥಾ ಆರೋಪ ಹೊರಿಸಬೇಡಿ ಆಮೇಲೆ ನಾನು . . . .

ಶಿವ : (ಗಾಂಧಿ ಮಾತನ್ನು ಅರ್ಧದಲ್ಲೇ ತೆಗೆದು) ಪಾರ್ವತಿ ಸುಮ್ಮನಿರು ಮಹಾತ್ಮರನ್ನು ಕೆಣಕಬೇಡ, ಪಾಪ ಅವರು ಕರ್ನಾಟಕದ ರೈತರ ಬಗ್ಗೆ ಕಾಳಜಿ ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ, ನಾರದರೆ, ಬೇಗ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಬನ್ನಿ.

ನಾರದ : ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರ ಹಳ್ಳಿ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಕೆಲಸ ಕೊಟ್ಟು ` 100.00ಗಳ ಕೂಲಿ ಕೊಟ್ಟು ರೈತರನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದು ಈ ಯೋಜನೆಯ ಮಹತ್ವ ಅಕಸ್ಮಾತ್ ರೈತರು "ಜಾಬ್‌ಕಾರ್ಡ್" ತೆಗೆದುಕೊಂಡ 15 ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ಕೆಲಸ ಕೊಡದಿದ್ದರೆ ನಿರುದ್ಯೋಗ ಭತ್ಯೆ ಕೊಡುತ್ತದೆ, ರೈತರ ಹಳ್ಳಿಗಿಂತಾ 5.00 ಕಿ.ಮೀ.ಗೂ ಹೆಚ್ಚು ದೂರ ಹೋಗಬೇಕಾದ್ದಲ್ಲಿ ರೂ. 10.00 ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಭತ್ಯೆ ಸಿಗುತ್ತೆ. ಹೆಂಗಸು-ಗಂಡಸು ಎನ್ನುವ ಭೇದವಿಲ್ಲ, ಇಬ್ಬರಿಗೂ ರೂ. 100.00 ಕೂಲಿ, ಇನ್ನು ಏನೇನೋ ವಿಷಯಗಳಿವೆ.

ಶಿವ : ಆ ವಿಷಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಹೋದ ಮೇಲೆ ಮಾತಾಡಿ.

ಗಾಂಧಿ : ಇದು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಯೋಜನೆ ರೈತರ ತಕರಾರೇನು ?

ನಾರದ : ತಕರಾರೇ ಇಲ್ಲ, ಇದೆಲ್ಲಾ ಇದ್ದರೂ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಾರದೆ ತಮ್ಮ ಜಾಬ್‌ಕಾರ್ಡ್‌ಗಳನ್ನು ದಲ್ಲಾಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದು ಬಿಡುತ್ತಾರೆ.

ಗಾಂಧಿ : ಇಂಥವರಿಂದ ಗ್ರಾಮೋದ್ಧಾರ ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ ?

ನಾರದ : ಅಸಾಧ್ಯದ ಕೆಲಸವಾದ್ದರಿಂದಲೇ ಧರೆಗಿಳಿಯಿರಿ ಅಂಥ ತಮ್ಮನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದು, ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ನೀವು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗದಿದ್ದರೆ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿರೋ ದೀನ–ದಲಿತರು ಗುಳೇ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

ಗಾಂಧಿ : ಗುಳೇ ಹೋಗುತ್ತಾರೆಯೇ ? ಏಕೆ ?

ಶಿವ : ನಾರದರೇ ಈ ತಕ್ಷಣವೇ ಮಹಾತ್ಮರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೊರಟುಬಿಡಿ.

ನಾರದ : ನನಗೆ ಶಿಕ್ಷೆಯೋ ಪರಮಾತ್ಮ ?

ಶಿವ : ಹೇಗಾದರೂ ತಿಳಿದುಕೋ ಪಾಪ ಆ ರೈತರು ಬದುಕಬೇಕು ಹಳ್ಳಿಯಿಂದ ಗುಳೇ ಹೋಗಿ ಪಟ್ಟಣ ಸೇರಿ ಕುಡಿಯಲು ಗಾಳಿಯೂ ಇಲ್ಲದೆ ಒದ್ದಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಪಾರ್ವತಿ : ಯಾಕೆ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಗಾಳಿಗೂ ಕೊರತೆಯೇ ?

ನಾರದ : ಇದೆ, ಇಲ್ಲದೇ ಏನು ? ಶ್ರೀಮಂತರನ್ನು ಪಟ್ಟಣದ ಪ್ರೈವೇಟ್ ಹಾಸ್ಪಿಟಲ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಹಣದ ಆಸೆಗಾಗಿ, ಸತ್ತು, ಹೆಣಗಳನ್ನು ಕೊಡದೆ ಐಸಿಯುಗಳಲ್ಲಿಟ್ಟು ಕೃತಕ ಉಸಿರಾಟದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಬದುಕಿರೋ ಜನ ಉಸಿರಾಡೋದಿಕ್ಕೆ ಆಮ್ಲಜನಕವೇ ಸಿಗದ ಹಾಗೆ ಆಗಿಬಿಟ್ಟಿದೆ, ಆಮ್ಲಜನಕವೆಲ್ಲಾ ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಸಿಲಿಂಡರ್‌ನೊಳಗೆ ಭರ್ತಿಯಾಗಿದೆ.

ಗಾಂಧಿ : ನಾರದರೇ ನೀವು ರಾಜಕಾರಣಿಗಳ ತರಹ ಹೆಚ್ಚು ಮಾತಾಡ್ತಾ ಇದ್ದೀರ. "ಮಾತಾಡಿದ್ದು ಸಾಕು ಕೆಲಸ್ಬೇಕು" ಎಂಬ ಆಂದೋಲನವನ್ನು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನಾವು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ ಹೊರಡೋಣ, ಹೊರಡೋಣ, ಬನ್ನಿ (ಎನ್ನುತ್ತಾ ಟಿಪಿಕಲ್ ಗಾಂಧಿ ನಡೆಗೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕಲಾರಂಭಿಸುತ್ತಾರೆ.)

ನಾರದ : ನಾರಾಯಣ, ನಾರಾಯಣ (ಎನ್ನುತ್ತಾ) ಗಾಂಧಿಯಷ್ಟು ವೇಗವಾಗಿ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕಲಾರದೆ ಹೆಚ್ಚು ಕಮ್ಮಿ ಓಡತೊಡಗುತ್ತಾನೆ, ಆಗ ಹಾಡು ಪ್ರಾರಂಭ:

ಗಾಂಧಿ ನಾರದರು ಧರೆಗಿಳಿದು ಬಂದರು
ಕಂಡರಂದಿನ ಭಾರತವ, ನವಭಾರತವ
ದೇಶ, ದೇಶವಾಗಿಲ್ಲವೇಕೆ ?
ಕರ್ನಾಟಕ ಹೀಗೇಕೆ, ಇದು ಹಳ್ಳಿ ಬದುಕೇ ?
ಶಿವನೇ . . . . ಶಿವನೇ . . . . ಶಿವನೇ . . . .

(ಹಾಡು ಮುಗಿಯುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮುದುಕ ಮತ್ತು ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗ ಗುಳೇ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಗುಂಪನ್ನು ತಡೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಅದನ್ನು ಕಂಡು)

ಗಾಂಧಿ : ಆ ಮುದುಕ ಯಾಕೆ ಗುಂಪನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದಾನೆ ?

ನಾರದ : ಹಿಂಬಾಲಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ, ಗುಳೇ ಹೋಗೋ ಜನನ್ನ ತಡೀತಾ ಇದ್ದಾನೆ, ಸ್ವಲ್ಪ ಅವರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ.

ಮುದುಕ	:	ನಿಲ್ರೋ ನಿಲ್ಲಿ, ನಿಂತಾರೂ ನಿಲ್ರೋ, ಯೋಚಿಸೋ ಶಕ್ತಿನೋ ಇಲ್ವಲ್ರೋ ನಿಮ್ಗೆ.
ಹುಡುಗ	:	(ಓಡ್ಹೋಗಿ ಗುಂಪನ್ನು ಅಡ್ಡಕಟ್ಟಿ) ನಿಲ್ರಪ್ಪಾ ತಾತನ ಮಾತು ನಿಮ್ಗೆ ಕೇಳೋದಿಲ್ವೇನು ?
ಒಬ್ಬ	:	ಏ, ಬೆಳಕು, ದಾರಿಬಿಡು ಸುಮ್ಮನೆ, ಆ ಮುದುಕ ಕತ್ತಲಲ್ಲಿದ್ದು, ನಮ್ಮನ್ನು ಅಲ್ಲೇ ಇರು ಅಂತ ಹೇಳ್ತಾನೆ.
ಮುದುಕ	:	ಹೌದ್ರಪ್ಪ, ನಾ ಕತ್ಲಾಗೇ ಇದ್ದೀನಿ, ಆದರೆ ಕಾಣ್ಬೇಕು ಅಂತ ಆ ಬೆಳಕನ್ನು ಕಾಪಾಡಿದ್ದೀನಿ ನೋಡಿ. ಅವನನ್ನ ನೋಡಿದ ಮೇಲೂ ನಿಮ್ಗೆ ಬದ್ಕೋ ಆಸೆ ಬರಲ್ವೇನ್ರೋ ?
ಇನ್ನೊಬ್ಬ	:	ಈ ಹಳ್ಳಿ ಕತ್ತಲು, ಬೆಳಕಿನ ಸಹವಾಸವೇ ಬೇಡ ನಮ್ಗೆ ಕತ್ಲೇ ಇಲ್ದೇ ಇರೋ ಪಟ್ನ ಸೇರ್ತೀವಿ.
ಹುಡುಗ	:	ಮೂರ್ಖರಾ, ಅಲ್ಲಿರೋದು ಈ ಬೆಳಕಲ್ರೋ, ಥಳಕಿನ ಬೆಳಕು, ಥಳಾ ಥಳಾ ಅಂತ ಹೊಳಿತಾನೇ ನಿಮ್ಮ ಕಣ್ಣನ್ನ ಕುರುಡು ಮಾಡಿಬಿಡುತ್ತೆ.
ಮುದುಕ	:	ಈ ಬೆಳಕಿನ ಮಾತು ಕೇಳ್ರೋ, ಗುಳೇ ಹೋಗಬ್ಯಾಡ್ರೋ.
ಒಬ್ಬ	:	ಗುಳೇ ಹೋಗೋದ್ಬ್ಯಾಡ್ರಾ, ನೇಣ್ಹಾಕೋಳ್ಲಾ ಆ ಶಿವಪ್ಪನ್ಹಂಗೆ, ವಿಷ ತಗೋಳ್ಲಾ ಆ ಮುನಿಯ ಹಂಗೆ, ಗಂಗೇಲಿ ತೇಲಿ ಹೋಗ್ಲಾ ಆ ಗುರುಸ್ವಾಮಿ ಹಂಗೆ, ಇದ್ದೇನ್ ಮಾಡ್ಲಿ ?
ಮುದುಕ	:	ಇದ್ದು ಜಯಿಸಬೇಕು, ದುಡೀಬೇಕು.
ಮತ್ತೊಬ್ಬ	:	ದುಡಿಯಕ್ಕೆ ಏನಿದೆ ಇಲ್ಲ, ಈ ಕತ್ತಲೇಲಿ ಎಷ್ಟು ದಿನ ಬದ್ಕೋದು.
ಮುದುಕ	:	ಕತ್ಲಲ್ಲಿ ಈ ಕತ್ಲೆ ಇದ್ದು ಬೆಳಕು ಬರುತ್ತಾ ಅಂತಾ ಕಾಣ್ತಾ ಇದ್ದೆ. ಗಾಳಿ ಬೀಸ್ತಾ ಬೀಸ್ತಾ ಕಪ್ಪನೇ ಇದ್ದಿಲು ಕೆಂಡದಂತೆ ಕೆಂಪಾಯ್ತು. (ಹುಡುಗನ ಕೈತೋರಿ) ಈಗ ಬೆಳಕು ಕಾಣ್ತಾ ಇದೆ ಕಣ್ರೋ, ಕಣ್ಬಿಡಿ ಈ ಸಣ್ಣ ಬೆಳಕು ಬೆಳದಿಂಗಳಾಗ್ಬೇಕು. ದೇಶಾನ ಬೆಳಗ್ಬೇಕು. (ಗಾಂಧಿ ಬಂದದನ್ನು ಕಂಡು) ಬಾಪೂಜಿ . . . . ತಾತ ಬಂದೇ ಬಿಟ್ಯಾ ನೀನೆಂದು ಬರುತ್ತೀಯಾ ಅಂಥಾ ಕಾಯ್ತಾ ಇದೆ, ಬೆಳಕು ಕೊಟ್ಟ ತಂದೆ ಮತ್ತೆ ಬಂದೆ ಬರುತ್ತಾನೆ ಅಂಥ ಈ ಬೆಳಕಿಗೆ ಹೇಳ್ತಿದ್ದೆ. ಕತ್ತಲು ಇನ್ನು ಹೋಯ್ತು.
ಗಾಂಧಿ	:	(ಪ್ರವೇಶಿಸಿ) "ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತರಿ ಯೋಜನೆಯಿದೆಯಪ್ಪ" ಅದೇನ್ ಕಮ್ಮಿ ಏನು ? ಕತ್ಲೇಲಿ ಇರೋವ್ರಿಗೆ ಬೆಳಕು ಅದು.
ನಾಲ್ಕನೆಯವನು	:	ಯಾರಿವ್ರು ? ಊರಿಗೂ, ಗಾಂಧಿ ವೇಷ ಹಾಕ್ಕೊಂಡೆ ಬಂದು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.
ಮುದುಕ	:	ಗಾಂಧಿ ವೇಷ ಅಲ್ರೋ, ಗಾಂಧೀನೇ (ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಗುಜು ಗುಜು ಆರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ರಘುಪತಿ ರಾಘವ ಹಾಡ ತೊಡಗುತ್ತಾರೆ ಹಾಡು ನಿಂತಮೇಲೆ)
ಗಾಂಧಿ	:	ಹೇಗಿದ್ದ ಹಳ್ಳಿ ಹೇಗಾಗ್ಹೋಯ್ತು, ಯಾಕ್ಹೀಗಾಯ್ತು ?
ಮುದುಕ	:	ಸ್ವಾರ್ಥದಿಂದ ತಾತ, ನಿಮ್ಮ ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ಈ ನಮ್ಮಕ್ಳು, ನಿನ್ನ ಮೊಮ್ಮಕ್ಳು ಗಾಳಿಗೆ ತೂರಿಬಿಟ್ಟರು, ನೀನು ಯಾವ ಕನಸು ಕಂಡಿದ್ಯೋ ಆ ರಾಮ ರಾಜ್ಯದ ಕನಸು ಕನಸಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಿದೆ.
ಹುಡುಗ	:	ಆ ರಾಮನ್ನ ಹರಾಜಾಕಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಬೀದೀಲಿ ಈಗ ರಾಮ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿರೋದು ಅವನ ಪ್ರತಿಮೆ ಮಾತ್ರ.
ಗಾಂಧಿ	:	ಹೇ ರಾಮ್, ಹೇ ರಾಮ್
ಹುಡುಗ	:	ಕೂಗ್ಬೇಡಾ, ರಾಮನ ಹೆಸರ್ಹಿಡಿದು, ಕೋಗ್ಲೇಬೇಡ, ಜಯಾ, ಜಯಾ ಅನ್ಕೊಂಡು ಬಂದೇ ಬಿಡ್ತಾರೆ. ಮಲ್ಗಿರೋ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿದೋರು ಅವ್ರು, ರಾಷ್ಟ್ರಧ್ವಜದ ಬಣ್ಣಗಳೆಲ್ಲಾ ಕಿತ್ಕೊಂಡ್ ಬಿಟ್ಟವ್ರೆ. ಕೇಸರಿ ತಲೆಗೆ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಂಡವ್ರೆ, ಹಸಿರನ್ನು ಹೆಗಲಮೇಲೆ ಹಾಕೊಂಡವ್ರೆ. ಬಿಳಿ ಬಣ್ಣಾನಾ ಮಲಿನ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟವ್ರೆ, ಆ ಬಣ್ಣಗಳಿಗೆ ಅರ್ಥಾನೇ ಇಲ್ಲ, ತಾತ.

ಮದುಕ : ಸುಮ್ನಿರೋ ಹುಡ್ಗಾ, ತಾತನ ಮುಂದೆ ಇಷ್ಟು ಮಾತಾಡ್ಬಾರ್ದು.

ಹುಡುಗ : ಮಾತಾಡ್ದೆ ಮಾತಾಡ್ದೇನೆ ದೇಶ ಹೀಗಾಗಿರೋದು.

ಗಾಂಧಿ : ಹೆಚ್ಚು ಮಾತಾಡೇ ಈ ದೇಶ ಹಾಳಾಗಿರೋದು ಮಗು.

ನಾರದ : (ಪ್ರವೇಶಿಸಿ) ಮಹಾತ್ಮರೇ, ಮಹಾತ್ಮರೇ ನೀವೀಕಡೆ ಬಂದ್ರಲ್ಲಾ, ನಾನು ಆ ಪಂಚಾಯ್ತಿ ಕಛೇರಿ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟೆ, ಅದಿರ್‍ಲಿ ಅದ್ಯಾರೋ ನೀವು ಬಂದಿರೋ ಸುದ್ದಿ ಹೇಳ್ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ದಲ್ಲಾಳಿಗಳ ತರಾ ಇರೋ ಕಾಂಟ್ರಾಕ್ಟರ್‌ಗಳೂ, ನೀವೂ ಒಂದು ಆಂದೋಲನಾನೇ ಮಾಡಿಬಿಡ್ತೀರಾ ಅಂತ ಭಯ ಬಿದ್ದಿದ್ದಾರೆ.

ಮತ್ತೊಬ್ಬ : ಇವು ನಿಜವಾದ ನಾರದರಾ ? ನಾಟಕದವ್ರಾ ? ಮೇಳದೋರೆ ಬನ್ರೀ ಇಲ್ಲೇ ನಮ್ಮ ತಲೆ ಕೆಟ್ಹೋಗೈತೆ, ಬನ್ರಿ ಬೇಗ. (ಮೇಳದವರು ರಂಗದ ಮೇಲೆ ಬರುತ್ತಾರೆ.) ನಾಟಕ ಮಾಡೋಣ ಅಂತಲೇ ನಾವು ಬಂದಿದ್ದು, ಆದ್ರು ಇಲ್ಲಿ ಮಹಾತ್ಮಗಾಂಧಿ ಮತ್ತು ನಾರದರು ಮೇಲಿಂದ ಇಳ್ದು ಬಂದ್ಬಿಟ್ಟವ್ರೆ.

ಕಾಂಟ್ರಾಕ್ಟರ್ : ಓಹೋ ಏನು ನಿಜವಾದ ಗಾಂಧಿ ತರಾನೇ ಮಾತಾಡ್ತೀಯ ?

ಗಾಂಧಿ : ಗಾಂಧೀ ತರಾನೇ ಅಲ್ಲ ಗಾಂಧೀನೇ, ನನ್ನ ರೈತರ ಹತ್ತಿರ ನಾನು ಮಾತಾಡಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದೀನಿ. ಸುಮ್ಮನಿದ್ದುಬಿಡು, ನೀವೂ ಉತ್ತರ ಹೇಳಿ ಗುಳೇ ಯಾಕ್ ಹೋಗೋರಿದ್ರೀ ?

ಒಬ್ಬ : ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯೋದು ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸಾಕಾಗಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಯಂತ್ರಗಳು ಬಂದು ಕೂಲೀನೂ ಸಿಕ್ಕಲ್ಲ.

ಗಾಂಧಿ : ನಿನ್ನ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ದುಡಿದ ಮೇಲೆ ಪಂಚಾಯ್ತಿಯವರು ಹೇಳೋ ಕೆಲ್ಸ ಮಾಡು, ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತರಿ ಯೋಜನೇಲಿ ರೂ. 100.00 ಕೂಲಿ ಕೊಡ್ತಾರಲ್ಲ.

ಒಬ್ಬ : ಹೌದು ತಾತ ಕೊಟ್ತಾರಂತೆ. ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇವ್ನಾಗೆ ನನ್ಗೆ ಜಮೀನು ಇಲ್ಲ, "ಜಾಬ್‌ಕಾರ್ಡ್ ಮಾರ್‍ಕೊಂಡ್ ಬಿಟ್ಟೆ" ಈ ಕಾಂಟ್ರಾಕ್ಟರ್‌ಗೆ.

ಹುಡುಗ : ಮಾರ್‍ಕೊಂಡಿದ್ರೇನಂತೆ ? ವಾಪಸ್ ತಗೋ ಅವನ ಹತ್ರ, ಕೊಡೋಲ್ಲ ಅಂದ್ರೆ ಕಂಪ್ಲೇಟ್ ಕೊಡು.

ಗಾಂಧಿ : ಅಲ್ಲಪ್ಪ ಇಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿರೋ ಯೋಜನೆ ಇದೆ. ನೀವು ಸ್ವಾವಲಂಭಿಗಳಾಗೋದು ನನ್ನ ಕನಸೂ ಹೌದು ಅಲ್ವ ?

ಅಲ್ಲಾ ನಿಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿ ಕೆರೇಲಿ ಹೂಳೇತ್ತೋದು ತಪ್ಪಾ ? ಚರಂಡಿ ತೋಡೋದು, ಕಾಲ್ವೆ ಕೆಲ್ಸ, ಕಾಡು ಬೆಳಸಕ್ಕೆ ಸಸಿ ನೆಡೋದು, ಮಳೆನೀರು ಕೂಯ್ಲು ಮಾಡೋದ್ರಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿದೆಯೇನ್ರಪ್ಪಾ ?

ನಾಲ್ಕನೆಯವನು : ನಮ್ಮ ತಾಯಾಣೆಗೂ ತಪ್ಪಿಲ್ಲಾ ತಾತ. ಮನೇಲಿ ನಾನು ನನ್ನ ಹೆಂಡ್ತಿ ಮಾತ್ರ ಇರೋದು ನಾನೊಬ್ಬನೇ ದುಡೀಬೇಕು ಮನೇಲಿ ಚಿಕ್ಕ ಮಗಾ ಆದೆ, ನನ್ನ ಹೆಂಡ್ತಿ ದುಡೀಯಾಕ್ಕಾಗಲ್ಲ.

ನಾರದ : ಮಗೂನು ಕರ್‍ಕೊಂಡ್ಹೋಗಕ್ಕೆ ಹೇಳಪ್ಪಾ ಕೆಲ್ಸಕ್ಕೆ ಮಗು ನೋಡ್ಕೋಳ್ಳೋಕೆ ಅಂತಾನೆ ಆಳಿಟ್ಟು ಅವಳಿಗೆ ರೂ. 100.00 ಕೂಲಿ ಕೊಡ್ತಾರೆ ಈ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ.

ಹುಡುಗ : ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಕೆಲ್ಸತ್ತಾವ ನೆರಳೈತೆ, ಸುಧಾರಿಸ್ಕೋಳ್ಳೋಕೆ, ಕುಡಿಯಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆ ನೀರಿರ್ತದೆ ಅಲ್ಲಿ.

ಗಾಂಧಿ : ನೋಡಿದ್ರಾ ಎಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಸೌಕರ್ಯ ನಿಮ್ಮ ಹಳ್ಳೀಲೇ ನಿಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಒಳ್ಳೇದಾಗೋ ಹಾಗೆ ಕೆಲ್ಸ ಮಾಡಿ ರೂ. 100.00 ತಗ್ಗೊಳ್ಳೋದು.

ಕಾಂಟ್ರಾಕ್ಟರ್ : ಕೆಲ್ಸ ಕೊಡ್ತಾರೆ, ನಿಮ್ಗೆ, ಮೈ ಬಗ್ಗಿಸಿ, ದುಡಿಯಾಕ್ಕಾಗುತ್ತಾ, ಸೋಮಾರಿ ನನ್ಮಕ್ಳು ನೀವು ಕೆರೆ ಹೂಳೆತ್ತೀರಾ ?

ಗಾಂಧಿ : ಯಾರು, ಯಾರು ಹಾಗೆ ಅಂದೋರು ? ರೈತ್ರು ಸೋಮಾರಿಗಳಲ್ಲ ನಿಮ್ಮ ಮಾತು ವಾಪಸ್ ತಗೊಳ್ಳಿ.

ಹುಡುಗ : ಇವ್ನೆ ಹಾಗಂದದ್ದು ಯಂತ್ರಗಳನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕೆರೆ ಹೂಳೆತ್ತುತ್ತಾನೆ. ನಮ್ಮ ಕೂಲಿ ಕಾಸನ್ನೆಲ್ಲಾ ನುಂಗ್ತಾಕ್ತಾನೆ, ಇನ್ನು ನಿನ್ನ ಆಟ ನಡೆಯೋದಿಲ್ಲ ಗಾಂಧಿ ತಾತ ಬಂದಾಯ್ತು.

ಗಾಂಧಿ : ಯಂತ್ರಗಳು ಬೇಕು ಸರಿ. ಚರಕನು ಒಂದು ಯಂತ್ರನೇ ಆದರೆ ಜನರ ಅನ್ನನ ಕಸಿಯೋ ಯಂತ್ರಗಳು ನಮ್ಗೆ ಬೇಡ. ಅದರ ವಿರುದ್ಧದ ನನ್ನ ಧ್ವನಿ ಎಂದಿನಿಂದಲೂ ಇದೆ. ಈಗ್ಲೂ ಅದರ ವಿರುದ್ಧ ಧ್ವನಿ ಎತ್ತೋಕೆ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ.

ಕಾಂಟ್ರಾಕ್ಟರ್ : ಗಾಂಧಿಕಾಲ ಮುಗಿದ್ಹೋಯ್ತು.

ಮುದುಕ : ಆದ್ರೆ ಗಾಂಧಿ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಇನ್ನೂ ಇದೆ. ಹೋರಾಟದ ಕಾಲ ಇನ್ನೂ ಮುಗಿದಿಲ್ಲ.

ಹುಡುಗ : ಹೌದು, ನೀನಾಗಿ ನೀನು ನಮ್ಹತ್ರ ಕಸ್ಕಿಕೊಂಡು ಇರೋ 'ಜಾಬ್‌ಕಾರ್ಡ್, ಚೆಕ್‌ಬುಕ್, ಎಟಿಎಂ ಕಾರ್ಡ್'ನ್ನು ಕೊಟ್ಬಿಡು ಆಗ ನಿನ್ನ ಘನತೇನೂ ಉಳಿಯುತ್ತೆ. ಇಲ್ದಿದ್ರೆ ದೊಡ್ಡ ಹೋರಾಟಾನೇ ಆಗುತ್ತೆ. ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ಅವಮಾನ ಆಗೋಹಾಗೆ ಬರೀತಾರೆ.

ಕಾಂಟ್ರಾಕ್ಟರ್ : ಅಂದ್ರೆ ನೀವು ಹೇಳೋದು ಗಾಂಧಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಹುಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ ಅಂತಾನಾ ?

ಗಾಂಧಿ : ಮೂರ್ಖ ನಾನ್ ಇಲ್ದೇ ಇರ್ಬಹ್ದು, ನಾನು ಸತ್ತಿರ್ಬಹ್ದು, ಹಾಗೇ ಅಂದ್ಕೊಂಡು ದೀನ ದಲಿತರ ಶೋಷಣೆ ಮಾಡ್ಬೇಡಿ. ಸರ್ಕಾರ ಅವ್ರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಸವಲತ್ತನ್ನು ಅವ್ರಿಗೆ ಬಿಡಿ. ವಂಚನೆ ಮಾಡಿ, ಅದನ್ನ ಅವರಿಂದ ಕಸ್ಕೋ ಬೇಡಿ ಈಗ ಇವರೆಲ್ಲಾ ಗಾಂಧಿ ಆಗಿದ್ದಾರೆ ಹೌದು ತಾನೇ ?

ಜನ : ಹೌದು, ಹೌದು, ನಾವೆಲ್ಲಾ ಗಾಂಧಿಗಳು, ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನಮ್ಮ ಶೋಷಣೆ ಮಾಡೋಕೆ ನಾವು ಬಿಡೋದಿಲ್ಲ.

ಗಾಂಧಿ : ಈಗ್ಹೇಳು ಇವ್ರಲ್ಲಿ ನೀನೂ ಒಬ್ನಾಗಿ ಬಾಳ್ತೀಯಾ ಅಥವಾ ಮೋಸ ಮಾಡ್ಕೊಂಡೇ ಬದುಕುತ್ತೀಯಾ ?

ಎಲ್ಲಾ : ಹೇಳೋ ಬಾಳ್ತೀಯಾ ಇಲ್ಲಾ ಹಳ್ಳಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗ್ತೀಯಾ ?

ಕಾಂಟ್ರಾಕ್ಟರ್ : ಇಲ್ಲ ಇನ್ಮೇಲೆ ಮೋಸ ಮಾಡೋಲ್ಲಾ ಇವ್ರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾಗಿ ಬದ್ಕುತ್ತೀನಿ.

ಗಾಂಧಿ : ನೀವ್ಹೇಳಿ "ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತರಿ ಯೋಜನೆ"ಯಲ್ಲಿ ದುಡಿದು ನೀವೂ ಗಳಿಸಿ, ಹಳ್ಳೀನೂ ಉಳಿಸ್ತೀರಾ ?

ಎಲ್ಲಾ : ಹೌದು ಹೌದು. ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತರಿ ಯೋಜನೇಲಿ ದುಡೀತೀವಿ ಹಸಿರುಳಿಸ್ತೀವಿ. ಹಳ್ಳಿ ಉಳಿಸ್ತೀವಿ. ನಾವೂ ಉಳೀತೀವಿ. (ಅರೆ ವೇದಿಕೆಯ ಮೇಲಿದ್ದವರು ಇದ್ದಹಾಗೆ ನಿಂತು ಬಿಡುತ್ತಾರೆ.)

ಮೇಳದವರು ಪ್ರಾರಂಭದ "ಶರಣು ಶರಣು" ಹಾಡನ್ನು ಮತ್ತೆ ಹಾಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತಾರೆ.
ಮಿಕ್ಕವರು ತಾವೂ ಹಾಡಲಾರಂಭಿಸುತ್ತಾರೆ.

* * *

ಕೊಳಕಮಂಡಲ

– ಮಂಜುನಾಥ ಬೆಳಕೆರೆ

(ದೃಶ್ಯದ ಮೊದಲಿಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಸರ್ಕಲ್ ಬಂದು ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯ ನಾಟಕ ನಾಟಕ ಬರೀ ನಾಟಕ ಅನ್ನುವುದನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ಆ ಜನಗಳನ್ನು ಮರೆಮಾಡಲು ಸ್ಕ್ರೀನ್ ಹಿಡಿದು ಇಬ್ಬರು ಹುಡುಗಿಯರು ಬರುತ್ತಾರೆ.)

1ನೇ ಹುಡುಗಿ : ನಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವ ನಾಟಕ.

2ನೇ ಹುಡುಗಿ : ಬರೀ ನಾಟಕವಲ್ಲ, ಬೀದಿ ನಾಟಕ (ಎಂದು ಸ್ಕ್ರೀನ್ ಓಪನ್ ಮಾಡಿ ನಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ನಂತರ ನಗಾರಿ ಡೊಳ್ಳು ಗೊರವರ ಕುಣಿತವು ಸಾಲಾಗಿ ಮೆರವಣಿಗೆ ಹೊರಡುತ್ತವೆ. ಆಗ 'ಸೌ ಸಾಲ್ ಪೆಹಲೇ' ಹಾಡನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಒಬ್ಬ ನೃತ್ಯಗಾರ್ತಿ ಬಂದು ನರ್ತಿಸುತ್ತಾಳೆ.. ಒಬ್ಬ ಅದನ್ನು ತಡೆದು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ' ನಿಲ್ಲಿಸಯ್ಯ ಅದೇನ್ ಸೌ ಸಾಲ್ ಪೆಹಲೇ ಅಂತ ಹಳೇ ಹಾಡು ಹೇಳ್ತೀಯ. ಈಗ ನಾನ್ ಹೊಸ ಹಾಡಿಗೆ ಕುಣಿತೀನಿ ನೋಡು. ಮುಖ ಏನ್ ನೋಡ್ತೀಯ ಬಾರಿಸೋ. ' ಪರದೇಸಿ ಪರ್‌ದೇಸಿ ಜಾನಾ ನಹೀ' ಹಾಡನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅದು ಮುಗಿಯುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೆ ಮೆರವಣಿಗೆ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತದೆ. ನಗಾರಿ ಡೊಳ್ಳಿನ ಶಬ್ಧ ಜೋರಾಗಿ ಕೇಳುತ್ತದೆ. ಆಗ ಎಲ್ಲರೂ ಎದ್ದು ಡಾನ್ಸ್ ಮಾಡಿ ಪುನಃ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.)

[ಸರ್ಕಲ್‌ನಿಂದ ಮುದುಕ ಎದ್ದು ಬರುತ್ತಾನೆ ಅವನು ಬರುವಾಗ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಾರೋ ಮಳೆ ರಾಯ ಹಾಡು ಹಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ.}

ಮುದುಕ : ನನ್ನಜ್ಜ ಮುತ್ತಜ್ಜ ಎಲ್ಲಾ ಇಲ್ಲೆ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದವರು.ಈ ಜಲ ಈ ನೆಲವನ್ನ ಇಲ್ಲೇ ಹಾಗೇ ಬಿಟ್ಟು ಹೋದರು ಆದರೇ ಏನ್ ಮಾಡಲಿ ಜನರೆಲ್ಲಾ ಹೊರಟು ನಿಂತವರೆ. ನನ್ನ್ ಮನಸ್ಸ್ ಹೇಳ್ತಾ ಇದೆ ಈ ನೆಲವನ್ನ ಬಿಟ್ಟು ಹೇಂಗೆ ಹೋಗಲಿ ಅಂತ ಆದರೆ ಮಳೆರಾಯ ನೀ ಬರುತ್ತಿಯಾ ಎನ್ನುವ ಖಾತ್ರಿ ನಮಗ್ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ನಾವ್ಯಾಕೆ ಈ ಊರು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗ್‌ತಿದ್ವಿ. ಈ ವಯಸಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ್ ಇದ್ರೆ ನನ್ನ ನೋಡ್ ಕೊಳ್ಳುವವರು ಯಾರು. (ಹಾಡು :– ಸಾಗುತ್ತಿದೆ ಬದುಕು . . . ಆಲಾಪನೆ)

ಮುದುಕ ಊರಾಗ ಹಬ್ಬ ಆಯ್ತು ಜಾತ್ರೆಲಿ ಜನ ಕುಣಿದು ಕುಪ್ಪಳಿಸಿದ್ರು ಕೈನಲ್ಲಿ ಈರೋದ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಳ್ಕೊಂಡ್ರು, ಇರೋದೆಲ್ಲಾ ಮಾರಿ ಈಗ ಹೊರಟ್ ನಿಂತವ್ರೆ (ಆಲಾಪ).

ಆಲಾಪ ಮುಗಿಯುತ್ತಿದಂತೆ ಜೋರಾಗಿ ಡೊಳ್ಳಿನ ಶಬ್ದ ತಾರಕಕ್ಕೆ ಏರುವುದು ಅದು ಇಳಿಯುತ್ತಿದ್ದಂತೆ.

ಹುಡುಗಿ 1 : ಊರಲ್ಲಿ ಮೇವಿಲ್ದೆ ಅಡವಿಯಾಗ ಹುಲ್ಲಿಲ್ದೆ ದನಕರುಗಳನ್ನ ಕಸಾಯಿಖಾನೆಗೆ ಹೊಡೆಯಾಕತ್ತಾರ, ಈ ಅಜ್ಜ ಚಿಂತೆ ಮಾಡಿ ಮಾಡಿ ಸೊರಾಗಾಕತ್ತಾನ.

ಹುಡುಗಿ 2 : ಮಳೆ ಇಲ್ದೆ ಬೆಳೆ ಬೆಳಿದೆ 3 ವರ್ಷ ಆಯ್ತು ಹಟ್ಟಿಲಿ ಹೈಕಳೆಲ್ಲಾ ಹಾಲಿಲ್ದೆ ಕೊರಗ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ, ಊರಿನ ಹೆಂಗಸರೆಲ್ಲಾ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಹಿಟ್ಟಿಲ್ದೆ ಅಳಕತ್ತಾರ, ಊರಿನ ಜನರೆಲ್ಲಾ ಮನೆ ಗಂಡಸರೆಲ್ಲಾ ಕೆಲಸ ಹುಡ್ಕೊಂಡು ಗುಳೆ ಹೊಂಟಾವ್ರೆ.

ಹುಡುಗಿ 3 : ಲೇ ಇಲ್ಲೇನ್ ಮಾಡ್ತಾ ಇದ್ದೀರಾ ಊರ್ ಜನಯೆಲ್ಲಾ ಈಗಾಗ್ಲೆ ಬಹಳ ದೂರ ಹೋಗವ್ರೆ ನೀವು ಈ ಬಿದ್ದೋಗ್ ಮರದ ಹತ್ರ ಏನ್ ಮಾತಾಡ್ತೀರಿ ನಡೀರಿ (ಹಾಡು:– ಪಯಣ ಪಯಣ . . . ಇದರೊಂದಿಗೆ ಗುಳೆ ಹೋಗೋ ದೃಶ್ಯ)

(ಆ ಬಳಿಕ ಗುಂಪಿನಿಂದ ಒಂದು ಹುಡ್ಗ ಅಜ್ಜನ ಬಳಿ ಬಂದು)

ಹುಡುಗ : ಅಜ್ಜ. . . ಹೇ.. ಅಜ್ಜ ಇಲ್ಲಿ ಕುತ್ಕೊಂಡು ಏನ್ ಮಾಡ್ತೀಯಾ? ಊರಿನ ಜನರೆಲ್ಲಾ ಸುಮಾರು ದೂರ ಹೋಗವ್ರೆ. ನಿನಗೆ ಈ ಊರು ಬಿಟ್ಟು ಬರೋಕೆ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲ ಅಂಥ ನನಗೆ ಗೊತ್ತು. ಆದರೆ ನಿನ್ನ ನೊಡ್ಕೋಳ್ಳೋಕೆ ಇಲ್ಲಿ ಯಾರಿದ್ದಾರೆ ಬಾ ಅಜ್ಜ ಹೋಗೋಣ.

(ಆ ಬಳಿಕ ಡೊಳ್ಳಿನ ಜೋರಾಗಿ ಸದ್ದು ಕಲಾವಿದರು ಬಂದು ಸ್ಟೇಜ್ ಮೇಲೆ ಹಾವಿನ ಬುಟ್ಟಿಯನ್ನು ತಂದು ಇಡುತ್ತಾರೆ. ಡೊಳ್ಳಿನ ದನಿ ಇಳಿಯುತ್ತಿದ್ದಂತೆ 3 ಹುಡುಗಿಯರ ಪ್ರವೇಶ)

ಹುಡುಗಿ 1 : ಬೇಡ ಬೇಡವೋ ದೂರದ ಬೆಟ್ಟ, ಕಟ್ಟು ಬಾರೋ ಇಲ್ಲೇ ಕನಸಿನ ಅಟ್ಟ

ಹುಡುಗಿ 2 : ಅಂಗೈಯಲ್ಲಿದೆ ಬದುಕಿನ ಅರಮನೆ ಬೇಡೆನ್ನು ನೀ ಅರಗಿನ ಅರಮನೆ

ಹುಡುಗಿ 3 : ಅರಿತು ನಡೆದರೆ ಹಸನ ಬದುಕು ದುಡುಕಿ ನಡೆದರೆ ನರಕ ಬದುಕು

ಹುಡುಗಿ 1 : ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಏಣಿ ಹಾಕೋದು ಸಾಕು ಗ್ರಾಮದೊಳಗೆ ಅಡಗಿದೆ ಬಂಗಾರದ ಬದುಕು

ಹುಡುಗಿ 2 : ಗ್ರಾಮದ ಕೆಲಸ ನಿನ್ನ ಕೆಲಸ ಅದಕೆ ನೀ ಅರಸ ಗ್ರಾಮದುದ್ಧಾರ ನಿನ್ನ ಉದ್ಧಾರ ಅದಕೆ ನೀನೇ ಸೂತ್ರಧಾರ

ಹುಡುಗಿ 3 : ಕನಸು ಕಟ್ಟಿಕೋ ಕಣ್ಣೊಳಗೆ ನನಸು ಮಾಡಿಕೋ ಊರೊಳಗೆ ವಿಷಗಾಳಿ ಬರದಂಗೆ ನೊಡಿಕೋ ಊರೊಳಗೆ (ಹುಡುಗಿಯರ ನಿರ್ಗಮನದೊಂದಿಗೆ ಹಾವಾಡಿಗನ ಪ್ರವೇಶ)

ಹಾವಾಡಿಗ : ಜನರೆಲ್ಲ ಒಂದು ಸಾರಿ ಚಪ್ಪಾಳೆಯನ್ನು ತಟ್ಟಿ (ಜನರೆಲ್ಲ ಚಪ್ಪಾಳೆಯನ್ನು ತಟ್ಟುತ್ತಾರೆ) ಹೇ . . . ಬಾಬು (ಹಾವಾಡಿಗರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗ ಬರುತ್ತಾನೆ)

ಬಾಬು : ಬಂದೆ ಅಣ್ಣ . . . .

ಹಾವಾಡಿಗ : ಹೇ ಬಾಬು ಹಾವಿನಾಟ ನೋಡಲಿಕ್ಕೆ ಯಾರು ಯಾರು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಬಾಬು : ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯತಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು (ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಎದ್ದು ಸುತ್ತಲೂ ಕೈ ಮುಗಿಯುತ್ತಾನೆ)

ಅಧ್ಯಕ್ಷ : ಮಹಾಜನಗಳೇ ನಾನು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಚಿನ್ನೂರಪ್ಪ ಮಣಿಸಿನಕಾಯಿ. ಶಾರ್ಟ್ ಅಂಡ್ ಸ್ವೀಟಾಗಿ ಸಿ.ಎಂ.ಮು ಅಂತ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ (ಜನರು ಚಪ್ಪಾಳೆಯನ್ನು ತಟ್ಟುತ್ತಾರೆ)

ಬಾಬು : ಸೆಕ್ರೆಟ್ರಿ, ಪಂಚಾಯಿತಿ ಸದಸ್ಯರು ಬಂದಿದೆ. ಊರು ಜನ ಬಂದವ್ರೆ (ಎದ್ದು ನಿಂತು ಕೈ ಮುಗಿಯುತ್ತಾರೆ ಜನರು ಚಪ್ಪಾಳೆಯನ್ನು ತಟ್ಟುತ್ತಾರೆ)

ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷ : ಹೇ ಹಾವಾಡಿಗಪ್ಪ ನಾನು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷ ಕೆಂಡಗಣ್ಣಪ್ಪ ಮಾವಿನಕಾಯಿ ಬಂದೀವ್ನಿ. ಎಲ್ಲರೂ ನನ್ನ ಕೆ.ಎಂ.ಮು ಅಂತ ಕರೀತ್ತಾರೆ (ಜನರು ಚಪ್ಪಾಳೆಯನ್ನು ಹೊಡೆಯೋದಿಲ್ಲ) ಚಪ್ಪಾಳೆ ಹೊಡೀರಲಾ (ಜನರು ಚಪ್ಪಾಳೆಯನ್ನು ತಟ್ಟುತ್ತಾರೆ–ನಗುತ್ತಾರೆ)

ಅಧ್ಯಕ್ಷ : (ಸೆಕ್ರಟರಿಗೆ) ಇವನ್ಯಾಕೆ ಬಂದ ಇಲ್ಲಿ

ಸೆಕ್ರಟರಿ : ಬರಲಿ ಬಿಡಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ನಾವೇ ಸುಮ್ನಿದ್ರಾಯಿತು.

ಹಾವಾಡಿಗ : ಹೇ ಬಾಬು ಊರಿನ ದೊಡ್ಡವರು, ಚಿಕ್ಕೋರು ಬಂದವರೆ ಅಮ್ಮಗೋಳು ಅಕ್ಕಗೋಳು

ಬಾಬು : ಅವರು ಬಂದವ್ರೆ

ಹಾವಾಡಿಗ : ಯಾರೂ

ಬಾಬು : ಚೆಂದ ಚೆಂದ ಹುಡುಗೇರು ಬಂದವ್ರೆ

ಹಾವಾಡಿಗ : ಚೆಂದ ಚೆಂದ ಚಪ್ಪಲಿನೂ ತಂದವ್ರೆ

ಹಾವಾಡಿಗ : ನಾವು ಈ ಊರಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದು ಯಾಕೆ

ಬಾಬು : ಹಾವು ಬಿಡೋಕೆ

ಹಾವಾಡಿಗ : ಹೇ ಬಾಬು ಹಾವು ಬಿಡೋಕಲ್ಲ ಹಾವು ತೋರಿಸಾಕೆ

ಬಾಬು : ಹೌದು ಹಾವಿನ ಆಟ ಆಡಿಸೋಕೆ

ಹಾವಾಡಿಗ : ಹೇ ಬಾಬು ನಮ್ಮ ಬುಟ್ಟಿಯಾಳಗೆ ಎಂತೆಂಥಾ ಹಾವು ಇದ್ದಾವೆ

ಬಾಬು : (ಹಾಡು)

ಕರಿಹಾವು, ಬಿಳಿ ಹಾವು, ಹಸಿರು ಹಾವು,
ಗಿಡ್ಡಹಾವು, ಕೆರೆ ಹಾವು, ಹೆಬ್ಬಾವು ಕಾಳಿಂಗ ಸರ್ಪ
ನಾಗರಹಾವು, ಗೋಧಿಹಾವು, ಚೋಟಾ ಹಾವು,
ಕಟ್ಟೆ ಹಾವು, ಉದ್ದಹಾವು , ಎರಡು ತಲೆಹಾವು
ಕೊಳಕಮಂಡಲ, ಅಣ್ಣ ಕೊಳಮಂಡಲ

ಹಾವಾಡಿಗ : (ಹಾಡು ಬಾರಿಸುತ್ತಾನೆ ಹಾವಾಡಿಗ ಹಾವಿನ ಬುಟ್ಟಿಗಳ ಬಳಿ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಹಾವಿನ ಬುಟ್ಟಿ ಬಳಿ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ) ನೋಡಿ ಸ್ವಾಮಿ, ನೀವು ಸಿನಿಮಾದಾಗೆ, ಮೈಸೂರು ಜೂನಾಗೆ, ಕಾಡಿನಾಗೆ, ಅಡಿವಿಯಾಗೆ ಹಾವುಗಳನ್ನು ನೋಡಿರ್‍ತೀರಾ. ಆದರೆ ಇಂತಾ ಹಾವುಗೆ ನೀವು ನೋಡಿರೋಲ್ಲ.

ಬಾಬು : ನೋಡಿದ್ದಾರೆ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಹಾವು (ಜನರು ನಗುತ್ತಾರೆ)

ಹಾವಾಡಿಗ : ನೋಡಿ ಸ್ವಾಮಿ ಈ ಬುಟ್ಟಿಯೊಳಗೆ 3 ಕೊಳಕು ಮಂಡಲಗಳು ಇವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾದವಲ್ಲ. ಇದರ ನಾಲಗೆ ಮನುಷ್ಯನ ಮೈಗೆ ತಗಲಿದ್ರೆ ಮೈಯೆಲ್ಲ ರಣವಾಗುತ್ತೆ. ಆದರೆ ಅದನ್ನ ತೋರ್‍ಸೋ ಮೊದ್ಲು ನಮ್ಮ ಮಾಯಾ ಬುಟ್ಟಿನ ನಮ್ಮ ಜನಕ್ಕೆ ತೋರಿಸಿಬಿಡೋಣ. ಅಲ್ಲಿವರೆಗೆ ನೀವೆಲ್ಲಾ ತಗೋಳ್ಳಿ ಒಂದು ಸ್ಮಾಲ್ ಬ್ರೇಕ್.

(2 ಹುಡುಗಿಯರು ಬಂದು ಪರದೆ ಹಿಡಿಯುತ್ತಾರೆ. ಅದರ ಮುಂದೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಹಾಗೂ ಸೆಕ್ರೆಟರಿ ಬರುತ್ತಾರೆ)

ಅಧ್ಯಕ್ಷ : ಏ ! ಸೆಕ್ರೆಟರಿ ಈ ಹಾವಾಡಿಗಪ್ಪಾ ನಮ್ಮ್ ಬುಡಕೆ ಹಾವೂ ಬಿಡೋ ಹಾಗ್ ಇದೆಯಲ್ಲಾ. ಮೊದ್ಲು ಇವ್ನ ಇಲ್ಲಿಂದ ಓಡ್ಸು

ಸೆಕ್ರೆಟರಿ : ಬುಡಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೆ ನೀವು ಊರಲ್ಲಿ ಎಂಥೆಂಥ ಹಾವು ಬಿಟ್ಟೋರು ಇಂಥಹ ಹಾವಾಡಿಗ್ನ ಆಟಕ್ಕೆ ಭಯ ಪಟ್ರೆ ಹೆಂಗೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷ : ಅದೆಲ್ಲಾ ಇಲ್ಲ್ ಮಾತಾಡ್ ಬಾರ್ದು ಮೊದ್ಲು ಹಾವಾಡಿಗನ. . . .

ಸೆಕ್ರೆಟರಿ : ನಡೀರಿ ನಾನಿದ್ದೀನಲ್ಲಾ ನಾನೆಲ್ಲಾ ಸರಿ ಮಾಡ್ತೀನಿ ನೀವ್ ನಡೀರಿ

(2 ಹುಡುಗಿಯರು ಪರದೆಯನ್ನು ಸರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಾವಾಡಿಗನ ಪ್ರವೇಶ)

ಹಾವಾಡಿಗ : ಬ್ರೇಕ್ನ ನಂತರ ಮತ್ತೆ ನಮ್ಮ ಆಟಕ್ಕೆ ಸ್ವಾಗತ ಸುಸ್ವಾಗತ, ಬಾಬು ಆ ಬುಟ್ಟಿ ತಾ

ಬಾಬು : ತಂದೆ ತಗೊಳ್ಳಿ ಖಾಲಿ ಬುಟ್ಟಿ

ಹಾವಾಡಿಗ : ಇದರೊಳಗೆ ನೋಡಿ ಏನಿಲ್ಲ ಖಾಲಿಗೆ ಇದೆ. ಹೇ ಬಾಬು ನಿನಗೆ ಅಂಜನ ಹಚ್ಚಿಬುಟ್ಟು , ಬುಟ್ಟಿಯೊಳಗೆ ಹಾಕಿದ್ರೆ ನೀನು ಏನಾಗುತ್ತೀಯ ?

ಬಾಬು : ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.

ಹಾವಾಡಿಗ : ಹಾಗಾದ್ರೆ ನೋಡೇ ಬಿಡೋಣ. (ಅಂಜನದ ಡಬ್ಬವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ ಅದನ್ನ ತೆಗೆದು ಕೈಗೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು) ನೋಡಿ ಅಣ್ಣ ಇದು ಅಂಜನ. ನಮ್ಮ ಗುರುಗಳು ಹಿಮಾಲಯದಲ್ಲಿ ಹದಿನೆಂಟು ವರ್ಷ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿ ಸಿದ್ದಿ ಮಾಡಿ ತಯಾರಿಸಿದ ಅಂಜನ. ಈ ಅಂಜನಗೆ ಹಚ್ಚಿಬಿಟ್ಟು ನಾನು ಈ ಹುಡುಗನ್ನ ಬುಟ್ಟಿಯೊಳಗೆ ಹಾಕಿ ಬಿಡ್ತೀನಿ . . . . (ಅಂಜನವನ್ನು ಬಾಬುಗೆ ಹಚ್ಚಿಬಿಟ್ಟು ಬುಟ್ಟಿಯೊಳಗೆ ಮಲಗಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅದರ ಮೇಲೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಹೊದಿಸುತ್ತಾನೆ. ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿಸಂಗೀತ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ.) ಹೆತ್ತ ತಾಯಿ ಮ್ಯಾಲೆ ಆಣೆ ಮಾಡಿ ಹೇಳ್ತೇನೆ ಸ್ವಾಮಿ. ಇದು ಮಾಯ ಅಲ್ಲ ಮಾಟ ಅಲ್ಲ ಮೋಡಿ ಅಲ್ಲ. ಆ ಭಗವಂತ ನಮಗೆ ಕೊಟ್ಟ ವಿದ್ಯೆ ಸ್ವಾಮಿ..ದಯಮಾಡಿ ಯಾರು ಕೈ ಕಟ್ಟಬೇಡಿ, ಹೆಬ್ಬೆರಳು ಮಡಚ್ಬೇಡಿ ಸ್ವಾಮಿ. ಕೈ ಕಟ್ಟಿದ್ರೆ, ಹೆಬ್ಬೆರಳು ಮಡಿಚಿದ್ರೆ ಹುಡುಗನ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಅಪಾಯ ಅದೆ ಸ್ವಾಮಿ. ಹೇ ಬಾಬು ಒಳಗಡೆ ಏನು ಮಾಡ್ತದೆ.

ಬಾಬು : ದೇವರಿಗೆ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡ್ತದೆ.

ಹಾವಾಡಿಗ : ಹೇ ಖುದಾ ಪರವದಿಗಾರ್, ಹೇ ಅಲ್ಲಾ, ತಿರುಪತಿ ತಿಮ್ಮಪ್ಪ, ಧರ್ಮಸ್ಥಳದ ಮಂಜುನಾಥ ಸ್ವಾಮಿ, ಕೋಟೆ ಅಂಜನಯ್ಯ ಹಟ್ಟಿ ಲಕ್ಕವ್ವ, ಸೌದತ್ತಿ ಎಲ್ಲವ್ವ . . . ಕಾಪಾಡು ತಾಯಿ . . . ಓಂ . . . ಪಟ್.

(ಕಣ್ಣ ಮುಚ್ಚುತ್ತಾನೆ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಗೀತ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ ಜನರು ಕುತೂಹಲದಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ) ನೋಡಿ ನಮ್ಮುದು ಹುಡುಗನ ದೇಹ ಮಾಯಯಾಗಿಬಿಡ್ತು ಸ್ವಾಮಿ. (ಒಂದು ಕೋಲನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬುಟ್ಟಿಯೊಳಗೆ ಹಾಕಿ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಗೂ ತೀವಿಯುತ್ತಾನೆ) ಹೌದು ಸ್ವಾಮಿ ನಮ್ಮ ಬಾಬು ದೇಹ ಮಾಯವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದೆ ಆದ್ರೆ ಅವನ ಆತ್ಮ ಇಲ್ಲೇ ಇದೆ. ನೀವೆಲ್ಲ ಹೂಂ ಅಂದ್ರೆ .... ನಮ್ಮ ಬಾಬುಗೆ ಮಾತಾಡಿಸುತ್ತೇನೆ

ಜನರು : ಮಾತಾಡಿಸಿ

ಹಾವಾಡಿಗ : ಹೇ ಬಾಬು ಬಾ ಇಲ್ಲಿ (ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಬರುತ್ತಾನೆ)

ಇನ್ನೊಬ್ಬ : ಬಂದೆ ಅಣ್ಣ

ಹಾವಾಡಿಗ : ಜನ ಹೇಳ್ತಾರೆ ಬಾಬುಗೆ ಮಾತಾಡಿಸಿ ಬಿಡೋಣ.

ಇನ್ನೊಬ್ಬ : ಮಾತಾಡಿಸಿ.

ಹಾವಾಡಿಗ : ಸರಿ ಹಾಗಾದ್ರೆ . . . . ನೋಡಿ ಸ್ವಾಮಿ ನಾವು ನಮ್ಮ ಹುಡುಗಗೆ ಮಾತಾಡಿಸಿದ್ರೆ. ಅಲ್ಲಾನ ಮೇಲೇ ಅಣೆ ಮಡ್ಗಿ ಹೇಳ್ತೀನಿ. ನಮ್ಮ ಹುಡುಗಂದು ಆತ್ಮ ಮಾತಾಡುತ್ತೆ. ಈ ಆಟ ನೋಡಿ ಯಾರು ಹಾಗೆ ಹೋಗಬೇಡಿ ಸ್ವಾಮಿ ನಿಮ್ಮಕೈಲಾದಷ್ಟು ಕಾಸು ದಾನ ಮಾಡಿ

ಇನ್ನೊಬ್ಬ : ಅಣ್ಣ ಮಾತಾಡಿಸೋ ಮೊದ್ಲು ಅದನ್ನ ಹೇಳಿ ಬಿಡು.

ಹಾವಾಡಿಗ : ನೋಡಿ ಸ್ವಾಮಿ ನಮ್ಮ ಹುಡುಗ ಹೇಳ್ತದೆ. ಸತ್ಯ ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟು ಆಟ ಮಾಡೋದು ಬ್ಯಾಡ ಅಂತ. ಏನಪ್ಪ ಅದು ಅಂದ್ರೆ ನಮ್ಮ ಬಾಬುಗೆ ಈಗ ನಾವು ಮಾತಾಡಿಸಿದ್ರೆ ನಮ್ಮ ಬಾಬು ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರೋದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೆ ಸ್ವಾಮಿ. ನೀವ್ಯಾರು ಬೇಸರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಇದು ಮಾಯ ಅಲ್ಲ ಸ್ವಾಮಿ ದೇವರಾಟ.. ಎಲ್ಲರೂ ಜೋರಾಗಿ ಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟಿ (ಜನರು ಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಗೀತ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ) ಹೇ .... ರಾಮ್ ರಹೀಮ .... ಜೈ ಜೈಯಾಂಜನೇಯಸ್ವಾಮಿ ಹಟ್ಟಿ ಲಕ್ಕವ್ವ . . . . ಓಂ ಪಟ್ (ಸಂಗೀತ ತೀವ್ರವಾಗುತ್ತದೆ) ಹೇ ಬಾಬು ಬಾ ಇಲ್ಲಿ (ಬುಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿರುವ ಬಾಬು ಮಾತಾಡುತ್ತಾನೆ)

ಆತ್ಮಬಾಬು : ಬಂದೆ

ಹಾವಾಡಿಗ : ಎಲ್ಲಿದ್ದೀಯ

ಆತ್ಮಬಾಬು : ನಿಮ್ಮ ಪಕ್ಕ

ಹಾವಾಡಿಗ : ನನಗೆ ನೀನು ಕಾಣ್ತಿಲ್ಲ

ಆತ್ಮಬಾಬು : ನನಗೆ ನೀವು ಕಾಣ್ತೀರಿ

ಹಾವಾಡಿಗ : ನೋಡಿ ಸ್ವಾಮಿ ಆತ್ಮಗೆ ನಾವು ಕಾಣ್ತೀವಿ ನಮ್ಗೆ ಆತ್ಮ ಕಾಣ್ತಿಲ್ಲ...ಹೇ ಖುದಾ.. ಪರವದಿಗಾರ್ ಜೈ ಶ್ರೀರಾಮ್... ಹೇ ಬಾಬು ಬಾ ಇಲ್ಲಿ

ಆತ್ಮಬಾಬು : ಬಂದೆ

ಹಾವಾಡಿಗ : ಇವರು ತಲೆಮ್ಯಾಲೆ ಏನು ಹಾಕೊಂಡಾರೆ ಹೇಳು

ಆತ್ಮಬಾಬು : ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣದು ಪೇಟಾ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ (ಜನರು ಚಪ್ಪಾಳೆಯನ್ನು ತಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಹಾವಾಡಿಗೆ ರಾಜುನ ಬಳಿಗೆ ಬರುತ್ತಾನೆ)

ಹಾವಾಡಿಗ : ಹೇ ಬಾಬು ಇವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಏನಿದೆ ಅದನ್ನ ಹೇಳು

ಆತ್ಮಬಾಬು : ಹೇಳಿದ್ರೆ ಅವರು ನಿಮಗೆ ಬಡಿತ್ತಾರೆ, ಬೇಸರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ತಾರೆ

ರಾಜು : ಇಲ್ಲ ಹೇಳಪ್ಪ ನಾನ್ಯಾಕೆ ಸತ್ಯ ಹೇಳಿದ್ರೆ ಹೊಡೀಲಿ ಹೇಳು

ಹಾವಾಡಿಗ : ಹೇ ಬಾಬು ಅವರು ಹೊಡಿಯೋಲ್ಲ ಬೇಸರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲ್ಲ ಹೇಳು

ಆತ್ಮಬಾಬು : ಇವರು ಪಕ್ಕದಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿರೋ ಹುಡುಗಿನ ಹೆಂಗೆ ಹಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗೋದು ಅಂತ ಪ್ಲಾನ್ ಮಾಡ್ತಾರೆ (ಜನರು ಹೋ ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತಾರೆ)

(ಆವಾಗ ಸರ್ಕಲಲ್ಲಿ ಕೂತಿದ್ದ ಮಹಿಳೆಯೊಬ್ಬಳು ಹೊರಡುತ್ತಾಳೆ. ಹಾವಾಡಿಗ ಅವಳನ್ನು ತಡೆದು)

ಹಾವಾಡಿಗ : ತಾಯಿ ನಾನು ಮೊದಲೆ ಹೇಳಿದೆ ಆಟ ನಡಿಬೇಕಾದ್ರೆ ಯಾರೂ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೋಗುಬಾರದು ಅಂತ ಏನಾಯ್ತು ತಾಯಿ ನಿನ್ನ ಮುಖ ನೋಡಿದ್ರೆ ಬಹಳ ಸಣ್ಣಗಾಗಿದೆ. ಬಾಬು ಏ ಬಾಬು ಈ ತಾಯಿ ಮನಸಿನಾಗೆ ಬಹಳ ಬೇಜಾರ್‌ಗೆ ಇದೆ ಯೇನಾಗಿದೆ ಅಂತ ಹೇಳ್ ಬಾಬು

ಬಾಬು : ಅಣ್ಣಾ ಈ ತಾಯಿ ತನ್ನ್ ಊರಲ್ಲಿ ಕೆಲ್ಸ ಇಲ್ಲಂತ ಬೇರೆ ಊರಿಗೆ ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನ ಕರ್ಕೊಂಡು ಗುಳೆ ಹೋಗಿದ್ಲು ಅಲ್ಲಿ ಇವಳ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನಡಿಬಾರದ ಘಟನೆ ನಡೀತು ಅದು ಏನು ಅಂದ್ರೆ (ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆ ತಾಯಿ ಬಾಬು ಮಾತನ್ನ ಅರ್ಧದಲ್ಲೆ ತಡೆದು ಬೇಡ ಹೇಳ್‌ಬೇಡ ಅಂತ ಕಿರುಚಾಡುತ್ತಾ ಸ್ಟೇಜ್ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬೀಳುತ್ತಾಳೆ.)

ಹಾವಾಡಿಗ : ಏನಾಯ್ತು ತಾಯಿ

ತಾಯಿ : ನಾನು ಕೆಲ್ಸಕ್ಕಂತ ಸೋಮವಾರಪೇಟೆಗೆ ನನ್ ಮಗಳನ್ನ ಕರ್ಕೊಂಡ್ ಹೋಗಿದ್ದೆ ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಾಫಿ ಎಸ್ಟೇಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಕೆಲ್ಸ ಮಾಡ್ತೀದ್ವಿ. ಆ ಕಾಫಿ ಎಸ್ಟೇಟ್ ಮಾಲೀಕ ನನ್ ಮಗಳನ್ ಕೆಡಿಸಿ ಕೊಂದು ಬಿಟ್ಟ. ಈಗ ನನಗ್ಯಾರು ದಿಕ್ಕು

ಹಾವಾಡಿಗ : ಬಾಬು ನನ್ನ ತಾಯಿ ಜೀವನ ಒಳ್ಳೇದ್ ಆಗ್ ಬೇಕಾದ್ರೆ ಅವಳಿಗೆ ಒಂದು ಕೆಲ್ಸ ಬೇಕು ಆ ಕೆಲ್ಸ ಯಾವುದು ಹೇಳು.

ಬಾಬು : ಈ ತಾಯಿ ಜೀವನ ಒಳ್ಳೇದು ಆಗಬೇಕಾದ್ರೆ ಆಕೆ ಇವತ್ತೆ ತನ್ನ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗೆ ಹೋಗಿ ತನ್ನ ಹೆಸರನ್ನ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತ್ರಿ ಯೋಜನೆಯಡಿ ನೊಂದಾಯಿಸಬೇಕು. ಅವರು ಇವಳಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ಚೀಟಿ ಕೊಡ್ತಾರೆ. ಆ ಉದ್ಯೋಗಚೀಟಿಯಿಂದ ಈಕೆ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ನೂರುದಿನ ಕೆಲ್ಸ ಪಡೀಬಹುದು. ಆ ನೂರು ದಿನ ದಿನಕ್ಕೆ ನೂರ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ರೂಪಾಯಿ ಕೂಲಿ ಕೊಡ್ತಾರೆ,ಒಂದು ವೇಳೆ 15 ದಿನದಲ್ಲಿ ಕೆಲ್ಸ ಕೊಡದಿದ್ದಲ್ಲಿ ನಿರುದ್ಯೋಗಭತ್ಯೆ ಕೊಡ್ತಾರೆ ಅಣ್ಣಾ.

ಹಾವಾಡಿಗ : ಕೇಳಿದಿಯಾ ತಾಯಿ ಇವತ್ತೆ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗೆ ಹೋಗಿ ನಿನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ನೊಂದಾವಣೆ ಮಾಡಿ ಕೆಲಸಪಡಿ ಹೋಗು ನಿನಗೆ ದೇವರು ಒಳ್ಳೆಯದು ಮಾಡಲಿ.

(ತಾಯಿ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ. ಆವಾಗ ಒಬ್ಬ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟದಾರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸೂಟ್‌ಕೇಸ್ ಹಿಡಿದು ಬಂದು ಕೂರುತ್ತಾನೆ. ಹಾವಾಡಿಗ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ)

ಹಾವಾಡಿಗ : ಹೇ. . ಬಾಬು ಬಾ ಇಲ್ಲಿ, ಇಲ್ಲೊಬ್ಬ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯ ಬಂದು ಕುಳಿತಿದಾನೆ ಅವನ ಕೈಲಿ ಸೂಟ್ ಕೇಸ್ ಇದೆ ಅದರ ಒಳಗಡೆ ಏನಿದೆ ಹೇಳು

ಬಾಬು : ಅದರ ಒಳಗಡೆ ಏನಿದೆ ಅಂತ ಹೇಳಿದರೆ ಜನ ಎಲ್ಲಾ ಅವನಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಾಪಟ್ಟೆ ಹೊಡಿತ್ತಾರೆ ಅಣ್ಣಾ

ಜನ : ಏ ಕೊಡಯ್ಯ ಸೂಟ್ಕೇಸ್ನ(ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಬಂದು ಸೂಟ್ಕೇಸ್ ನ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟಾರನ ಕೈಯಿಂದ ಕಸಿದು ಹಾವಾಡಿಗನ ಕೈಗೆ ನೀಡುವನು.)

ಹಾವಾಡಿಗ : ನೋಡಿ ಜನಗಳೆ ಈ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯನ ದೊಡ್ಡ ಕೆಲಸಾನ (ಎಂದು ಸೂಟ್ಕೇಸ್ನ ಓಪನ್ ಮಾಡಿ ಜನರ ಮುಂದೆ ಎಸೆಯುತ್ತಾನೆ. ಅದರ ಒಳಗೆ ಪಾಸುಬುಕ್,ಉದ್ಯೋಗಚೀಟಿ, ಇತ್ಯಾದಿ ಪತ್ರಗಳು ಇರುವುದು. ಎಲ್ಲಾ ಜನರು ಬಂದು ಬಿದ್ದಿರುವ ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.)

ಮಹಿಳೆ 1 : ನೋಡ್ರಪ್ಪಾ ಈ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟದಾರ ನಮ್ಮ,ಅಧ್ಯಕ್ಷರು,ಈ ಸ್ಕೆರೆಟರಿ ಜೊತೆ ಸೇರಿ ನಮ್ಮ ಉದ್ಯೋಗ ಚೀಟಿನೆಲ್ಲಾ ನಮಗೆ ಕೊಡದೆ ಹೇಗೆ ಸೂಟ್ಕೇಸ್ನಲ್ಲಿ ಮಡಕೊಂಡವ್ರೆ. ಇವರ ಬಾಯಿಗಿಷ್ಟ್ ಮಣ್ಣಾಕ

ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷ : (ವ್ಯಂಗ್ಯದಿಂದ) ಏ ಅಧ್ಯಕ್ಷಪ್ಪಾ ನೀನ್ ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಮಾಡ್ತೀಯಾ ಅಂತ ಗೊತ್ತಿದ್ರೆ ನಾನು ನನ್ನ ಹೆಂಡ್ತಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನ ಕರ್ಕೊಂಡ್ ಬರ್ತೀದ್ದೆ ಅಲ್ಲಾಪ್ಪ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷ : ಈಗೇನಾಗಿದೆ ಕರ್ಕೊಂಡ್ ಬಾ ನಮ್ ಹೆಣ ಎತ್ತೋಕೆ.

ವ್ಯಕ್ತಿ : ಏ ಹಾವಾಡಿಗಪ್ಪಾ ಹಾವು ತೋರಿಸ್ತೀನಿ ಅಂತ ಹಾವೇ ತೋರ್ಸಿಲ್ಲ ಎಲ್ಲಯ್ಯ ಹಾವು

ಮಹಿಳೆ 2 : ಏ ಮಂಕ್ಮುಂಡೆದೆ, ತೋರ್ತಾ ಇಲ್ವಾ ನಿಮ್ ಎದುರಿಗ್ ಇರುವ ಈ 3 ಹಾವುನ್ನ ಅದಕ್ಕಿಂತ ದೊಡ್ಡ ಹಾವು ಯಾವುದು ತೋರಿಸ್ಬೇಕು ನಿನಗೆ. ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಕಂಡ್ ಹೋಗ್ಲಾ ಆ ಕಡೆ. ಯವ್ವೀ ಯವ್ವೀ ಈ ಮೂವರು ಮೊದಲು ಎಮ್ಮೆ ಮೇಯಿಸ್ತಿದ್ರು ಈಗ ಆ ಎಮ್ಮೆಲ್ಯೆ ಜೊತೆ ಕಾರಲ್ಲ್ ತಿರ್ಗಾಡ್ತಾರೆ ಅದೆಲ್ಲಾ ಹೆಂಗಂತ ನನ್ಗೀಗ ಗೋತ್ತಾತು. ಉಗೀರ್ಲಾ ಅವರ ಮಖಾಕ್ಕೆ.

ಮುದುಕಿ : ಅದ್ಯಾವ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮನೋ ಏನೋ ನೀನು ನಮ್ಗೆಲ್ಲಾ ಇವರ ಬಣ್ಣನ ಬಯಲ್ ಮಾಡ್ದೆ ಯಾರಪ್ಪಾ ನೀನು?

ಹಾವಾಡಿಗ : ನಾನ್ಯರಂತ ಗೊತ್ತಾಗ್ಬೇಕಾ (ಎನ್ನುತ್ತಾ ತನ್ನ ಹಾವಾಡಿಗನ ವೇಷವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಳಚುತ್ತಾನೆ. ಅಧ್ಯಕ್ಷ, ಸೆಕ್ರೆಟರಿ, ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟದಾರ, ಜನರು ಬೆಚ್ಚಿಬೀಳುತ್ತಾರೆ.)

ಹಾವಾಡಿಗ : ತಾಲೂಕು ಪಂಚಾಯತ್ ಆಫೀಸರ್(ಸೆಕ್ರೆಟರಿ ಕಿರುಚುತ್ತಾ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೆ ಇಓ ಸಾಹೇಬರು)

ಅಧ್ಯಕ್ಷ : ಇವರು ಇಓ ಆದರೆ ಆ ಬಾಬು ಯಾರಾಗಿರಬಹುದು

ಹಾವಾಡಿಗ : ನಮ್ಮ ಅಫೀಸರು . . . . ಬನ್ನಿ ಬನ್ನಿ (ಬಾಬು ಹೊರಬಂದ ಡ್ರೆಸ್ ತೆಗೆಯುತ್ತಾನೆ)

ಸೆಕ್ರಟರಿ : ಅಧ್ಯಕ್ಷರೆ ಸಿಇಓ ಸಾಹೇಬ್ರು . . . . ಮುಗೀತು ನಂ ಕಥಿ

ಸಿಇಓ : ಇನ್ನು ಮುಗಿದಿಲ್ಲ ಇನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಾರಂಭ. (ಬುಟ್ಟಿಯಿಂದ ಎದ್ದು ಬರುತ್ತಾನೆ. ಜನರು ಬೆರಗಾಗುತ್ತಾರೆ ಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟುತ್ತಾರೆ) ಇವರ ಮೇಲೆ ತಕ್ಷಣ ಎನ್‌ಕ್ವರಿ ಕಂಡಕ್ಟ್ ಮಾಡಿ. ಈ ಜಾಬ್ ಕಾರ್ಡ್‌ಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಹಂಚಿಬಿಡಿ. ಅರ್ಜಿಕೊಟ್ಟವರಿಗೆಲ್ಲ ನಿರುದ್ಯೋಗ ಭತ್ಯೆ ಕೊಡಿ. ನೋಡಿ ಮಹಾಜನಗಳೆ ಊರು ನಿಮ್ಮದು ಯೋಜನೆಗಳು ನಿಮ್ಮವು. ಸರಕಾರ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡುವ ಯೋಜನೆಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ಅನುಷ್ಟಾನ ಆಗೋ ಹಾಗೆ ಮಾಡೋ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನಮ್ಮದು. ಮಧ್ಯೆದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಕೀಚಕರು ಹುಟ್ಟಿ ಸರಕಾರದ ಯೋಜನೆಗಳು ನಿಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ಬಾರದಾಗೆ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬಿಡ್ತಾರೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತರಿ ಯೋಜನೆ ಬಾಳ ಒಳ್ಳೆಯ ಯೋಜನೆ ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಗ್ರಾಮದೋರು ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಂಡ್ರೆ. ಯಾರು ಕೆಲಸವಿಲ್ಲಂತ ಗುಳೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಹಳ್ಳಿ ಜನರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ ಅಂದಾಗ ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯಿತಿ ಊರಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗುವಂತ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಈ ಮಹಾತ್ಮಗಾಂಧಿ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತರಿ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಕೊಡಬಹುದು. ನಿಮ್ಮೂರಿನ ಇಬ್ಬರು ಯುವಕರು ನಮ್ಮತ್ರ ಬಂದು 'ನಮ್ಮೂರಿನಲ್ಲಿ ಅನ್ಯಾಯ ನಡೀತ್ತಿದೆ ಅಂತ ನಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದರು' ನಾವು ಈ ಪ್ಲಾನ್ ಮಾಡಿ ನಿಮಗೆ ನಿಮ್ಮೂರಿನ ಹೆಬ್ಬಾವುಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿದೆವು

ಜನರು : ಹೇ ಹಾಕ್ರೋ . . . . ಅವರಿಗೆ (ಹೊಡೆಯಲು ಮುಂದೆ ಬರುತ್ತಾರೆ)

ಸಿಇಓ : ಬೇಡ ಬೇಡ ಅದೆಲ್ಲ ಮಾಡಬ್ಯಾಡಿ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಕಾನೂನನಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷೆ ಇದ್ದೇ ಇದೆ. ನೀವು ಮತ್ತೊಂದು ತಪ್ಪು ಮಾಡಬೇಡಿ. ಎಲ್ಲಿವರೆಗೆ ನೀವುಗಳು ಎಚ್ಚರವಾಗಿರೋಲ್ಲವೋ ಅಲ್ಲಿತನಕ ಇಂತಹ, ಕೊಳಕಮಂಡಲಗಳು, ಹೆಬ್ಬಾವು ಕಾಳಿಂಗ ಸರ್ಪಗಳು ಬೆಳೆಯುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತವೆ. ನೋಡಿ.

ವ್ಯಕ್ತಿ 1 : ಉರಿಮಂಡಲ

ವ್ಯಕ್ತಿ 2 : ಗೆಜ್ಜ ಮಂಡಲ

ಗುಂಪು : ಕೊಳಕು ಮಂಡಲ

(2 ಹುಡುಗಿಯರು ಬಂದು ಪರದೆ ಹಿಡಿಯುವರು ಆಗ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ಸೌ ಸಾಲ್ ಪೆಹೆಲೆ ಹಾಡು ಬರುವುದು ಎಲ್ಲಾ ಕಲಾವಿದರು ಸಾಲಾಗಿ ನಿಂತು ನಮಸ್ಕರಿಸುವರು.)

* * *

ಹುಯ್ಯೋ ಹುಯ್ಯೋ ಮಳೆರಾಯ

– ಪ್ರೊ. ಹೆಚ್.ಎಲ್. ಕೇಶವಮೂರ್ತಿ

ದೃಶ್ಯ–1

(ಬಯಲು ಪ್ರದೇಶ. ನಿರ್ಜನ ಆಗಿದೆ. ಮುದುಕನೊಬ್ಬ ಬರುತ್ತಾನೆ.)

ಮುದುಕ : ಅಬ್ಬಾ ಅಬ್ಬಾ, ರಣಬಿಸಿಲು ನೆಳ್ಳಲ್ಲಿ ಕುಂತ್ಕಳಾನಾಂದ್ರೆ ಒಂದೂ ಮರಿಲ್ಲ. ಲೋ ಮನಸ್ಸು ಮರಗಳ ಸಂಬಂಧ ಅಂದ್ರೆ, ತಾಯಿ–ಮಗ ಸಂಬಂಧ ಇದ್ದಂಗಾ ಕಣ್ರಲಾ. ಅವು ಕಡಿಬ್ಯಾಡಿ ಅಂದ್ರೂ ಕೇಳ್ಳಿಲ್ಲ. ಕಡಿದು ಬಿಸಾಕಿದ್ರು. ಮಗೀಗೆ ಎದಿ ಕೊಟ್ರೆ ತಾಯಿಗೂ ತುರುಪ್ತಿ. ಹಾಲು ಕುಡಿದ ಕಂದನಿಗೂ ಸಂತೋಸ. ಮಗ ತಾಯಿ ರಕುತಾನೇ ಹೀರಿದ್ರೆ .... ಮಗುವೂ ಸಾಯ್ತದೆ .... ತಾಯೀನೂ ಸಾಯ್ತಾಳೆ .... ಹಂಗಾಗದೆ ನಮ್ಮ ಕತೆ. ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ಮಾಡ್ತೀವಿ ಅಂತಾ ಭೂಮ್ತಾಯಿ ಒಗೆದೂ ಬಗೆದೂ ಬರಿದು ಮಾಡ್ತಾನೆ ಅವ್ರೆ. ಬೆಟ್ಟವಾ ಸಿಡಿಮದ್ದು ಹಾಕಿ ಸಿಡಿಸ್ತಾ ಕುಂತವ್ರೆ. ಕಾಡೂ ಇಲ್ಲ. ಪರಾಣಿ ಪಕ್ಸಿಗಳೂ ಕಾಣದಂಗಾವೆ. ಮಳೆ ಬಾ ಅಂದ್ರೆ ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದಾತು. ಕತ್ತೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿದ್ರೆ ಮಳೆ ಬೀಳ್ತದೆ ಅಂತಾವ ಹುಯ್ಲೋ ಅಂದೋ, ಕತ್ತೆ ಮದ್ವೇನೂ ಮಾಡ್ದೋ. ಮಳೆ ಬರ್ನಿಲ್ಲ. ಊರು ದೇವ್ರ ಹಬ್ಬ ಮಾಡುದ್ರೆ ಮಳೆ ಕುರುತೇಟು ಅಂತಾವ ಹಬ್ಬಾನೂ ಮಾಡ್ದೋ. ಇದ್ದ ಬದ್ದ ಪುಡಿಗಾಸ ಖರ್ಚು ಮಾಡ್ಕೊಂಡೊ. ಮಳೆರಾಯ ಕಣ್ಬಿಡ್ನಿಲ್ಲ. ನಾವು ಹುಡುಗರಾಗಿದ್ದಾಗ .... (ಹಂಗೇ ಒಳಗಣ್ಣಾಗುವನು)

ಹುಯ್ಯೋ ಹುಯ್ಯೋ ಮಳೆರಾಯ
ಹೂವಿನ ತೋಟಕೆ ನೀರಿಲ್ಲ
ಕೆಚ್ಚೋ ಕೆಚ್ಚೋ ಮಳೆರಾಯ
ಕೆರೇ ಕಟ್ಟೆಗೆ ನೀರಿಲ್ಲ
ಬಾರೋ ಬಾರೋ ಮಳೆರಾಯ
ಬಾಳೇ ತೋಟಕೆ ನೀರಿಲ್ಲ
ಬಾರಪ್ಪ ಮಳೆರಾಯ
ಬಂದುಯ್ಯೋ ಮಳೆರಾಯ
ಚನ್ನಪಟ್ಟಣಕೆ ನಾ ಹೋದೆ
ಸಣ್ಣ ಪಂಚೆ ನಾ ತಂದೆ
ಒಗೆಯಾಕೆ ನೀರಿಲ್ಲ
ಬಾರಪ್ಪ ಮಳೆರಾಯ
ಬಂದುಯ್ಯೋ ಮಳೆರಾಯ

ಹಿಂಗೆ ಕುಣೀತಿದ್ರೆ ಧೋಽಂತ ಸುರ್‍ಯೋದು ಮಳೆ. ಈಗ ಏನು ಬಡ್ಕೊಂಡ್ರೂ ಆಟೇಯಾ. ಮಳೋಗಿ ಅಡ್ಡ ಸೇರ್‍ಕೊಂಡದೆ. ಭೂಮ್ತಾಯಿ ಮೈ ಬಿರ್‍ಕು ಬಿಟ್ಕೊಂಡದೆ .... ಇನ್ನೂ ಈ ಹಾಳಾದ ಕಣ್ಣಲಿ ಏನೇನ್ ಕಾಣ್ಬೇಕೋ. (ಮೋಟಾರ್ ಸೈಕಲ್ ಬರುತ್ತಿರುವ ಶಬ್ದ. ಹಣೆಗೆ ಕೈ ಹಿಡಿದು ನೋಡುತ್ತಾನೆ.) ಕುಟು ಕುಟು ಮೋಟಾರು ಬರ್‍ತಾ ಇರಂಗದೆ. ಯಾರೂ ....

ಸಿಂಗ್ರಿಗೌಡ: ನಾನ್ ಕಣಯ್ಯಾ ....

ಮುದುಕ : ಓ.... ಸಿಂಗ್ರೀನಾ .... ಲೋ ಸಿಂಗ್ರಿ ನೆಪ್ಪಿದ್ದಂಗೆ ಹೇಳ್ಬಿಡ್ತೀನಿ, ಸೀಮೇಲೆಲ್ಲಾ ಕಂತ್ರಾಟು ಮಾಡಿಸ್ತೀಯಲ್ಲಾ, ನಮ್ಮೂರ ಕೆರೆ ಹೂಳೆತ್ಸಲಾ.

ಸಿಂಗ್ರಿಗೌಡ : ಎತ್ತಾನ ಬುಡಯ್ಯಾ .... ಜಾಬ್‌ಕಾರ್ಡ್ ತಗಂಡು

ಮುದುಕ : ಅದೇನೋ ಪೋಟಾ ಹೊಡಸ್ತೀರಿ .... ಜಾಬ್‌ಕಾರ್ಡ್ ಕೊಡ್ತೀರಿ .... ಇಂಥ ದಿನಾ ಬನ್ನಿ ಅಂತಾ ಸೆಕ್ರೆಟ್ರಿ ನೋಟೀಸ್ ಕೊಟ್ಟಿದ್ನಂತಾ, ನಮ್ಮೆದ ಹೊತ್ತಾರೆನೇ ಹೋಯ್ತು.

ಸಿಂಗ್ರಿಗೌಡ : ಅವ್ನನ್ನ ನನ್ ಬಂದು ನೋಡಾಕೇಳು

ಮುದುಕ : ಹೇಳಾನಂತೆ . . . . ಕೆರೆ ಹೂಳ್ದೇನ್ಮಾಡಿಯೇ ?

ಸಿಂಗ್ರೀಗೌಡ : ತಗ್ಯಾನ್ ಬುಡಯ್ಯಾ. ಅದೆಲ್ಲಾ ನಿನ್ನ ಕಾಲದ ಮಾತು. ಈಗ ಯಾರು ನೆನಕೊಂಡಾರು ? ದುಡ್ಡ ದುಡಿಯಾಕೆ ಕೆರಿ ಕಟ್ಟಿನಾ ಅಂತಾರೆ . . . . ಎಲ್ಲದೀಯೇ ನೀನು . . . . ಕಾಲಕೆಟ್ಟೋಗದೆ ಕಾನಯ್ಯೋ, ಕಾಲಕೆಟ್ಟೋಗದೆ.

ಮುದುಕ : ಕಾಲ ಅಲ್ಲ ಕನೋ ಕೆಟ್ಟೋಗಿರೋದು, ಅದು ಇದ್ದಂಗ ಅದೆ. ನಾವು ಕೆಟ್ಟೋಗದೀವಿ.

ಸಿಂಗ್ರಿಗೌಡ : ನಿನ್ದು ಅದೇ ಪುರಾಣಾ ಆಯ್ತು . . . . ಹತ್ತು ಹೋಗಾನ.

ಮುದುಕ : ಬ್ಯಾಡಕನಪ್ಪ . . . . ಇದ್ರ ಸಾವಾಸ ಮಾತ್ರ ಬ್ಯಾಡ. ಎಲ್ಲಾದ್ರೂ ಒಗೆದುಗಿಗೆದು ಬಿಟ್ಟಾತು.

ಸಿಂಗ್ರಿಗೌಡ : ಇನ್ನು ಜೀವದ ಮ್ಯಾಲೆ ಆಸೆ ಅದಲ್ಲಯ್ಯಾ . . . . ಸಾಯಾಕೆ ಹೆದ್ರಿಕೆಯಾ ?

ಮುದುಕ : ಹೆದರಿಕೆ ಅಲ್ಲ ಕನೋ. ಸಾವು ಬಂದು ಸಾಯ್ಬೇಕು. ಸಾವಿಗೆ ತಲೆ ಒಡ್ಡಬಾರ್ದು. ಹುಂ ನಡೀ ನೀನು. (ನಿರ್ಗಮಿಸುವರು)

ದೃಶ್ಯ–2

(ಸಿಂಗ್ರಿಗೌಡನ ಮನೆ. ಸಿಂಗ್ರಿಗೌಡ, ಸೆಕ್ರೆಟರಿ ಮತ್ತು ಗೌಡನ ಕೆಲವು ಚೇಲಾಗಳು)

ಹಾಡು :
ಬಣ್ಣದ ಮಾತ್ನೋರು ಮಳೆರಾಜ // ಇವರು
ಜಾಬು ಕಾರುಡ ಇರೋರ್ಗೆ ಮಳೆರಾಜ //
ಬಲೆ ಬೀಸಾರು ನೋಡು ಮಳೆರಾಜ //
ನೋಡು ನೋಡಯ್ಯ ಮಳೆರಾಜ //

ಸೆಕ್ರೆಟರಿ : ಎಲ್ಲಾ ಆಗದೆ ಗೌಡ್ರೆ . . . . ವರ್ಕ್ ಆರ್ಡರ್ ಬರೋದು ಒಂದು ಬಾಕಿ.

ಸಿಂಗ್ರಿಗೌಡ : ಅದೂ ಬತ್ತದೆ ಸೆಕೆಟ್ರಿ . . . . ನೋಡ್ರುಲ್ಲಾ ನೀವು ಕಂಡೇ ಇದೀರಿ. ನ್ಯಾಯ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಅಂಜಿ ನಡೆಯೋನು ನಾನು.

ಕುರ್ನಿಂಗ : ಊರ್ಗೇ ಗೊತ್ತದೆ ಬುಡಣ್ಣಾ.

ಸಿಂಗ್ರಿಗೌಡ : ಅಲ್ವಾ . . . . ಯಾರ್ಗೂ ಅನ್ಯಾಯ ಆಗಬಾರ್ದು. ಒಂದು ಜಾಬ್‌ಕಾರ್ಡ್‌ಗೆ ಇಷ್ಟು ಅಂತಾ ಕೊಟ್ಟುಬುಡ್ತೀನಿ . . . . ಆಗ್ಬಹುದೇನ್ರುಲ್ಲಾ . . . . ?

ಕರಿಯ : (ತಲೆಕೆರೆಯುತ್ತಾ) ಗೌಡ್ರೆ . . . . ಗೌಡ್ರೆ . . . . (ಕರಿಯನ ಕಡೆ ಗೌಡನು ನೋಡುವವನು) ಅದೆಸ್ಟೂಂತವಾ . . . ಒಸಿ ಏಳಿದ್ರೆ . . . .

ಕರ್ನಿಂಗ : ಅಣ್ಣ ಏನು ನಮ್ಗೆ ಮೋಸ ಮಾಡೋನಲ್ಲ . . . . ಧರ್ಮ, ಕರ್ಮ ನೋಡಿ ಕೊಡ್ತಾನೆ . . . .

ಸಿಂಗ್ರಿಗೌಡ : ಆಗ್ಬಹುದೇನ್ರುಲ್ಲಾ . . . . ಇಲ್ಲಾ ಅನ್ನಂಗಿದ್ರೆ ಹೇಳ್ಬುಡಿ . . . . ನನ್ಗೆ ಈ ಸವಾಸವೇ ಬ್ಯಾಡ.

ಕುರ್ನಿಂಗ : ಬ್ಯಾಡಾ ಅಂದೇವಾ . . . . ಆಗ್ಬೌದು . . . . ಅದೇನು ಮುಂದ್ಹೇಳು.

ಸಿಂಗ್ರಿಗೌಡ : ಹಂಗಾರೆ ಸರಿ. ನಮ್ಮ ಬೀದಿ ಜಾಬ್‌ಕಾರ್ಡ್ ಎಲ್ಲಾ ನನ್ನವು.

ಕುರ್ನಿಂಗ : ಹುಂ

ಸಿಂಗ್ರಿಗೌಡ : ಮುಂದ್ಲುಬೀದೀದು ನಿಂದು ಕನ್ಲ ಕುರ್ನಿಂಗ.

ಕುರ್ನಿಂಗ : ಸರಿ ಕಣಣ್ಣಾ.

ಸಿಂಗ್ರಿಗೌಡ : ಕೆಲಟ್ಟೀದೆಲ್ಲಾ ನಿಂದು ಕನ್ಲ ಕರ್ಯಾ.

ಕರಿಯ : ಅಲ್ಲಿರೋವೇ ಒಸಿ ಮನೆ ಅಲ್ವಾ ಗೌಡ್ರೆ . . . . ?

ಕುರ್ನಿಂಗ : ಕಿರುಜಾತಿ ಬಡೆತ್ತುದೆ . . . . ನಿನ್ಗೂ ಸಮಪಾಲು ಬೇಕ್ಲಾ . . . . ಕೊಟ್ಟಸ್ಟು ತಗೋ . . . . ಇಸ್ಟಾದ್ರೂ ಕೊಟ್ಟೀವಲ್ಲ . . . . ಕುಸಿಪಡು.

ದನಿ : ಅಲೆಲೆ ಏನಯ್ಯಾ ಇದು . . . . ಮರಿ ಕಡ್ದು ಪಾಲಾಕ್ದಾಂಗೆ ಇದ್ನೂ ಪಾಲಾಕ್ತಾ ಕುಂತವ್ರೆ . . . .

(ಒಬ್ಬನ ಪ್ರವೇಶ)

ಒಬ್ಬ : ಅಣ್ಣೋ . . . . ನನ್ ಜಾಬ್‌ಕಾರ್ಡ್ ನಿನ್ತಾವೇ ಅದೆ.

ಕುರ್ನಿಂಗ : ಇಲ್ಲಿ ಬುಡೋ ಮಾರಾಯ್ನೆ. ನಾಳೀಕೆ ಕೊಡೋದು, ಇವತ್ತೇ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀಯೇ . . . . ಎಲ್ಲೋದಾತು.

ಒಬ್ಬ : ಅದ್ಕಲ್ಲಾ ಕನೋ

ಕುರ್ನಿಂಗ : ಇನ್ನೇನು ಕೆಲ್ಸ ಮಾಡಾಕಾ . . . . ಯಾಕೆ ಕೆಲ್ಸ ಕೆಲ್ಸ ಅಂತಾ ಸಾಯ್ತಿದ್ದೀಯೊ ಕಾಣೆ . . . . ದೊರೆ ಮಗ್ನಂಗೆ ಮಲ್ಲಿರೋದ ಕಲ್ತ್‌ಕೋ. ಕೆಲ್ಸಕ್ಕೆ ಹೋದೆ ಅನ್ನು. ಎಷ್ಟು ಕೊಡ್ತಾರಪ್ಪಾ ?

ಒಬ್ಬ : ದಿನಕ್ಕೆ ನೂರು ರೂಪಾಯಿ

ಕುರ್ನಿಂಗ : ಅಲೋ . . . . ನೀನು ಕುಂತಿರೋತಾಕ್ಕೇ ದಿನಾ ಹತ್ತೊ, ಇಪ್ಪತ್ತೋ ಬಂದ್ಬೀಳ್ತದೆ. ಇನ್ನೇನ್ಬೇಕು. ಅಣ್ಣಾ ಏಳಿದ ದಿನ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗೆ ಬಂದ್ ಸೈನ್ ಮಾಡಿದ್ರಾಯ್ತು.

ಒಬ್ಬ : ಅದ್ಸರಿ ಕಲಾ ಕುರ್ನಿಂಗ . . . . ಅಣ್ಣಾ ನೀನು ಸುಮ್ನೆ ಕುಂತಿದ್ದೀಯಲ್ಲಾ . . . . ನೀನು ಹೇಳಣ್ಣ.

ಸಿಂಗ್ರಿಗೌಡ : ಏನ್ಲ ಅದು ?

ಒಬ್ಬ : ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಆರು ಜನ ಇದ್ದೀವಿ. ನೀನು ಒಂದೇ ಕಾರ್ಡ್ ಕೊಡ್ಸಿದ್ದಿ . . . .

ಸಿಂಗ್ರಿಗೌಡ : ಒಂದು ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಒಂದೇ ಕಲ ಕೊಡಾದು

ಒಬ್ಬ : ಅದೇನು ನಿನ್ ಕೈಲೇ ಅಲ್ವಾ ಅಣ್ಣಾ ಇರಾದು . . . . ಎಲ್ರೂ ಪಾಲಾಗಿ ಬ್ಯಾರೆ ಬ್ಯಾರೆ ಅವ್ರೆ ಅಂತಾ ಮಾಡಿಸ್ಬುಡು, ಎಲ್ರಿಗೂ ಕೊಡಿಸ್ಬುಡು . . . . ಹೆಂಗೋ ನಿನ್ ಹೆಸ್ರೇಳಿ ಮನೆ ದೀಪ ಹಚ್ತೀವಿ . . . .

ದನಿ : ಇದು ಐನಾತಿ ಪಾಯಿಂಟು ! ಆರು ಜನ ಅಂದ್ರೆ ಆರಿಪ್ಪತ್ಲ ನೂರಿಪ್ಪತ್ತ್ ರೂಪಾಯಿ ಬಂದ್ಬೀಳ್ತದೆ ! ಯಾರಿಗುಂಟು ಯಾರಿಗಿಲ್ಲ !?

ದೃಶ್ಯ–3

(ಸಿಂಗ್ರಿಗೌಡನ ಮನೆ. ಗೌಡ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಇದ್ದಾನೆ. ಸೆಕ್ರೆಟರಿ ಪ್ರವೇಶ.)

ಹಾಡು : *ಹೊಳನ್ನು ಎತ್ತಿದ್ರು ಮಳೆರಾಜ // ಇವರು*
ಹಾಳೇ ಮೇಲೆ ಎತ್ತಿದ್ರು ಮಳೆರಾಜ //
ಹಣವನ್ನು ನುಂಗವ್ರೆ ಮಳೆರಾಜ //
ನೋಡು ನೋಡಯ್ಯ ಮಳೆರಾಜ //

ಸೆಕ್ರೆಟರಿ : ನಮಸ್ಕಾರ ಗೌಡ್ರೆ . . . .

ಸಿಂಗ್ರಿಗೌಡ : (ನಾಟಕ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ) ವಂದನೆಗಳು ಮಹಾ ಸೆಕೆಟ್ರಿ ಅವ್ರೇ. ಇತ್ತ ಬರುವಂತಹವರಾಗಿ. ಈ ಪೀಠವನ್ನಲಂಕರಿಸುವಂತವರಾಗಿ

ಸೆಕ್ರೆಟರಿ : ನಿಮ್ಗೆ ಸುಮ್ಮಾನ ಗೌಡ್ರೆ

ಸಿಂಗ್ರಿಗೌಡ : (ಆದೇ ಶೈಲಿ) ಏಕೆ ಸೆಕೆಟ್ರಿಗಳೇ ? ಸದಾ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ಚಂದ್ರನಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದ ನಿಮ್ಮ ಮುಖಾರವಿಂದವು ಅಮಾಸೆಯ ಚಂದ್ರನಂತೆ ಕಾಂತಿ ಹೀನವಾಗಿರುವ ಕಾರಣವಾದರೂ ಯಾವುದು ? ನಿಮ್ಮನ್ನ ಕಾಡುತ್ತಿರುವ ಸಂಗತಿ ಅದಾವುದೆಂಬುದು ತಿಳಿಯಬಹುದೇ ?

ಸೆಕ್ರೆಟರಿ : ಕೆರೆ ಹೂಳಿಂದು ಗೌಡ್ರೆ

ಸಿಂಗ್ರಿಗೌಡ : (ಅದೇ ಶೈಲಿ) ಅದು ಹೋದ ಜನ್ಮದ ಕತೆಯು. ಹೂಳೆತ್ತಿದ್ದು ಆಯ್ತಲ್ಲಾ . . . . ಹಣ ಸಂದಾಯವೂ ಆಯ್ತಲ್ಲಾ . . . . ಮಳೆ ಬಿದ್ದು ಕರೆಯೂ ತುಂಬ್ತಲ್ಲಾ.

ಸೆಕ್ರಟರಿ : ಏನು ತುಂಬ್ಕಂಡಿದ್ದತ್ತು . . . . ಹುಚ್ಚೆ ಹೂಯ್ದ್ರೆ ತುಂಬ್‌ಕತ್ತದೆ, ತಿಕ ತೊಳ್ಕೊಂಡ್ರೆ ಬತ್ತೋಯ್ತದೆ

ಸಿಂಗ್ರಿಗೌಡ : ಸೆಕೆಟ್ರಿ ಅದು ಮೊದ್ಲಿಂದ್ಲೂ ಇದ್ದದ್ದೇ ಕನ . . . . ಅದಕ್ಕೇನೀಗ . . . .

ಸೆಕ್ರೆಟರಿ : ಸರ್ಕಾರ ನಮ್ಮಂತೋರ ಜೀವ ತಿನ್ನಾಕೆ ನಿಂತದೆ. ಕೇಮಿಲ್ದೆ ನಿಂದಲ್ಲ. ಅದು ಮಾಹಿತಿ ಹಕ್ಕು ಕಾಯ್ದೆ ಹಿಡ್ಕಂಡವೆ. ನೋಡಿ ಇದ.

ಸಿಂಗ್ರಿಗೌಡ : (ತೆಗೆದುಕೊಂಡು) ಕಲ್ಲಹಳ್ಳಿ ಕೆರೆಯ ಹೂಳನ್ನ ಎತ್ತಿದ್ದೀರಾ ? ಹೂಂ ಎತ್ತೀವಿ ಅನ್ನು. ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತರಿ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಅದನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದೀರಾ . . . . ? ಹೂಂ ಅಂತಾ ಬರ್ಕೊಡು ಸೆಕೆಟ್ರಿ.

ಸೆಕ್ರೆಟರಿ : ಮುಂದಕ್ಕೆ ನೋಡಿ ಗೌಡ್ರೆ.

ಸಿಂಗ್ರಿಗೌಡ : ಹಾಗಿದ್ರೆ ತಗುಲಿರುವ ಖರ್ಚು ಎಷ್ಟು ? ಇವಕ್ಕೆ ಯಾಕ್ಬೇಕಂತೆ . . . . ಇವ್ರೇನು ಅವರಪ್ಪನ ಮನೆಯಿಂದ ತಂದು ಕೊಟ್ಟಿದ್ರಾ . . . .

ಸೆಕ್ರೆಟರಿ : ಮೂರ್‍ರೂ ಬಿಟ್ಟು ನಿಂತವೆ. ಲಂಗಿಲ್ಲ, ಲಗಾಮಿಲ್ಲ. ಈ ಮಾತ ಅವ್ರಿಗೆ ಯಾರು ಹೇಳೋರು ? ಹೇಳಿ . . . .

ಸಿಂಗ್ರಿಗೌಡ : ಎತ್ತಿದ ಹೂಳಿನ ಅಂದಾಜು ತೂಕ ಎಷ್ಟು ..... __________ ಸೆಕೆಟ್ರಿ ಇನ್ನೇನು ನಿಂಗೆ ಹೊಸ ಕೆಲ್ಸ ಸಿಗ್ತು. ತಕ್ಕಡಿ ತಗಳೋದು . . . . ಹೂಳ ಅಳೆಯೋದು . . . . ತಕ್ಕಡಿ ತಗಳೋದು . . . . ಹೂಳ ಅಳೆಯೋದು ..... __________ ಬಡ್ಡೆತ್ತವು ..... ಕೇಮಿಲ್ಲದವು ಮಾಡಾಕೆ ..... ಬರ್ದಾಕು ಒಂದು ಐನೂರೋ ಆರ್‍ನೂರೋ ಲೋಡಾಗದೆ ಅಂತಾವ

ಸೆಕ್ರೆಟರಿ : ಸುಮ್ ಸುಮ್ನೆ ಹಂಗೇಳಾಕಾಯ್ತದಾ ಗೌಡ್ರೆ . . . . ಅಷ್ಟೊಂದು ಹೆಂಗಾಯ್ತದೆ ಅಂದ್ರೆ . . . .

ಸಿಂಗ್ರಿಗೌಡ : ಲಾರಿ ಲೋಡ್ ಅಲ್ಲ, ಎತ್ತಿನ ಗಾಡಿ ಲೋಡ್ ಅನ್ನು

ಸೆಕ್ರೆಟರಿ : ಅದೆಂಗಾಯ್ತದೆ ಗೌಡ್ರೆ . . . . ಇಷ್ಟು ಕಡಿಮೇನಾ ಅಂತಾ ಕೇಳಿದ್ರೆ . . . .

ಸಿಂಗ್ರಿಗೌಡ : ಟ್ರಾಕ್ಟ್ರ ಲೋಡ್ ಅನ್ನೋ . . . . ಅದ್ನೂ ನಾನೇಳ್ಕೊಡ್ಬೇಕಾ ನಿಂಗೆ.

ಸೆಕ್ರೆಟರಿ : ನಿಮ್ದು ಇದೇ ಆಯ್ತು. ಮುಂದಕ್ಕ ನೋಡಿ

ಸಿಂಗ್ರಿಗೌಡ : ಗೋಡಾನ್ನು ವಿಲೇವಾರಿ ಮಾಡಿದ್ದೀರಾ ? ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಹೇಗೆ ? ಓಹೋ ಡಿಸಿ ಸಾಹೇಬ ಕನೋ ಇವ್ನು ಸೆಕೆಟ್ರಿ ... ಈ ಸಾಹೇಬನ್ನ ಕೇಳಿ ವಿಲೇವಾರಿ ಮಾಡ್ಬೇಕಿತ್ತು . . . . ತರ್ಲೆಬಡ್ಡೆತ್ತವು . . . . ಹಿಂಗೆ ಬರಿ ಸೆಕೆಟ್ರಿ . . . . ಗೋಡು ಅಂದ್ರೆ ಗೊಬ್ರ ಇದ್ದಂಗೆ ರೈತರು ಜಮೀನಿಗೆ ಹೊಡ್ಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಅಂತಾ ಬರ್ದಾಕು.

ಸೆಕ್ರೆಟರಿ : ಇದ ಹೆಂಗೋ _________ ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲ್ಸಾನೇ ನಡೆದಿಲ್ಲ. ಇದು ವಂಚನೆ ಕಾಮಗಾರಿ ಅಂತಾವ, ಕುಂದು ಕೊರತೆ ನಿವಾರಣಾ ಸಮಿತಿಗೂ ದೂರು ಕೊಟ್ಟವಂತೆ.

ಸಿಂಗ್ರಿಗೌಡ : ನಾನಿದ್ದೀನಲ್ಲ ಬುಡೋ ಸೆಕೆಟ್ರಿ ..... ಹೆಂಗೋ ನಿಬಾಯ್ಸಾನ .....

ದೃಶ್ಯ–4

(ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಕಛೇರಿ. ಇಒ ಪ್ರವೇಶ. ಗೌಡ, ಸೆಕ್ರೆಟರಿ ಇರತ್ತಾರೆ.)

ಹಾಡು : *ಸೂಟು ಬೂಟಿನವರು ಮಳೆರಾಜ // ಅವರು*
ಬಂದಾರು ನೋಡೋ ಮಳೆರಾಜ //
ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಾರು ಮಳೆರಾಜ //
ಅದರ ವೈಖರಿಯ ಕಾಣಯ್ಯ ಮಳೆರಾಜ //

ಸಿಂಗ್ರಿಗೌಡ : ನಂಸ್ಕಾರನಾ . . . . ಬನ್ನಿನಾ . . . . ಬನ್ನಿನಾ

ಇಒ : ಏನ್ ಸಿಂಗ್ರಿಗೌಡ್ರೇ ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದೀರಾ ?

ಸಿಂಗ್ರಿಗೌಡ : ನಿಮ್ ದಯದಿಂದ ಇಂಗಿವ್ನಿನಾ . . . ಕುಂತ್ಕೊಳಿನಾ . . . ಲೋ ಅದ್ಯಾರೋ . . . ಫ್ಯಾನ್ ಆಕುರ್ಲ . . . ಕರೆಂಟ್ ಇಲ್ವಾ
(ಅಲ್ಲಿರುವ ಪೇಪರ್‌ನಿಂದಲೇ ಗಾಳಿ ಬೀಸುವನು)

ಇಒ : ಅಧ್ಯಕ್ಷರೆಲ್ರೀ ಸ್ಕ್ರೆಟರಿ ?

ಸ್ಕ್ರೆಟರಿ : ಅವರಿಗುಸಾರಿಲ್ಲಾ ಸಾ.

ಇಒ : ಮಕ ನೋಡಾನಾಂದ್ರೂ ಸಿಗೋದಿಲ್ವಪ್ಪ. ಯಾವಾಗ ಕೇಳಿದ್ರೂ 'ಉಸಾರಿಲ್ಲಾ' ಅಂತೀರಿ.

ಸ್ಕ್ರೆಟರಿ : ಅವರಂತೇಯಾನಾ . . . . ತಗಳಿನಾ . . . . ಕಂದೆಳ್ನೀರು ಗೌಡ್ರು ತೋಟದ್ದು . . . . ಹದವಾಗದೆ . . . . ನೀವು ಬತ್ತೀರಿ ಅಂತ ಅವ್ರೇ ನಿಂತು ಕೆಡ್ಸವರ್ರಾ.

ಇಒ : (ಎಳನೀರು ಕುಡಿಯುತ್ತಾ) ಎಳ್ನೀರು ಇರ್ಲೀರಿ . . . . ಎಲ್ಲದೆ ಕೆರೆ ?

ಸಿಂಗ್ರಿಗೌಡ : ಅಲ್ಲೇ ಅದೇನಾ. ನಿಧಾನವಾಗಿ ಕುಡೀರಿ.

ಇಒ : (ಕುಡಿಯುತ್ತಾ) ಕುಡಿಯೋದು, ಗಿಡಿಯೋದು ಎಲ್ಲಾ ಆಮೇಲೆ . . . . ಮೊದ್ಲು ಸ್ಪಾಟ್ ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಷನ್ ಆಗ್ಬೇಕು.

ಸಿಂಗ್ರೀಗೌಡ : ಮಾಡಿವ್ರಂತೆ . . . . ಅದ್ಕೇ ಅಂತಾನೇ ಬಂದಿದ್ದೀರಿ . . . .

ಇಒ : ನನ್ಗೆ ಡ್ಯೂಟಿ ಮುಖ್ಯ . . . . ಏನೇಳಿ. ಡ್ಯುಟಿ, ಕಾಯಕವೇ ಕೈಲಾಸ ಅಂತ ನಂಬಿರೋನು . . . . ಏನೇಳಿ ?

ಸಿಂಗ್ರಿಗೌಡ : ಅದೇನಾ . . . . ಕಾಯಕವೇ ಕೈಲಾಸ . . . .

ಇಒ : ಹಾಂ . . . . ಸ್ಪಾಟು

ಸಿಂಗ್ರಿಗೌಡ : ತೋರುಸ್ತೀನಾ . . . . ಊಟದ ಸಮಯ . . . .

ಇಒ : ಸ್ಪಾಟು

ಸಿಂಗ್ರಿಗೌಡ : ಹೋಗಾನೇನ . . . . ಕಾಯಕವೇ ಕೈಲಾಸ ಅಲ್ವೇನಾ . . . . ದಾರೀಲೇ ತೋಟದ ಮನೆ ಅದೇನಾ . . . . ಊಟ ಮುಗಸ್ಕೊಂಡು ಸ್ಪಾಟಿಗೋಗನಾ . . . . ಸೆಕೆಟ್ರಿ ಗೊಂಬೆಯಂಗೆ ನಿಂತ್ಬುಟ್ಟಲ್ಲಾ ಸ್ವಾಮಿಯೋರ್ಗೆ ಎಲ್ಲಾನು ತೋರ್‍ಸು.

ಸ್ಕ್ರೆಟರಿ : ಫೋಟೋ ತೆಗೆಸಿ ಜಾಬ್‌ಕಾರ್ಡ್ ವಿತರಿಸಿದ ದಾಖಲಾತಿ ಇದು. ಅರವತ್ತಾರು ಜನ ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದಕ್ಕೆ ಎನ್‌ಎಂಆರ್, ಗ್ರಾಮಸಭೆಯ ತೀರ್ಮಾನದ ದಾಖಲಾತಿ ಇದು, ಅಂದಾಜು ವೆಚ್ಚದ ಎಸ್ಟಿಮೇಟ್ ಕಾಪಿ ಇದು, ಆಡಳಿತ ಮಂಜೂರಾತಿ ಪಡೆದಿದ್ದಕ್ಕೆ ದಾಖಲೆ ಪತ್ರವಿದು. ಸದರಿ ಕಾಮಗಾರಿಯ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನಾ ಸಮಿತಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ನೀಡಿದ ಪತ್ರ ಇದು. ಜಾಗೃತ ಸಮಿತಿಯು ತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದು ಸದರಿ ಕಾಮಗಾರಿಯು ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದ್ದು, ಅದರ ಸಂಪೂರ್ಣ ಹಣವು ಬಿಡುಗಡೆ ಹಾಗೂ ಪಾವತಿಯಾಗಿದೆ.

ಇಒ : ರೀ ಸ್ಕ್ರೆಟರಿ ಈ ಕೆಲ್ಸಕ್ಕೆ ಬರೋಕೆ ಮುಂಚೆ ಏನಾಗಿದ್ರಿ . . . .

ಸ್ಕ್ರೆಟರಿ : ಯಾಕ್ಸಾ . . . . ?

ಇಒ : ಪುರೋಹಿತರಾಗಿದ್ರಾ ಅಂತಾ ? ಪುರೋಹಿತರು ಮಂತ್ರ ಹೇಳ್ದಂಗೆ ಹೇಳ್ತಿದ್ದೀರಲ್ಲಾ ಅದಕ್ಕೆ.

ಸಿಂಗ್ರಿಗೌಡ : ಇನ್ನೇನಾ . . . . ಎಲ್ಲಾ ಆಯ್ತಲ್ಲನಾ . . . .

ಇಒ : ಸ್ಪಾಟು

ಸಿಂಗ್ರಿಗೌಡ : ನೋಡಿವ್ರಂತೆ . . ಎಲ್ಲಾ ಆಗ್ಲಿನಾ . . ತಮ್ಮಂಥ ದೊಡ್ಡೋರು ಊಟ ಆದ್ಮೇಲೆ ಆಫೀಸ್‌ಗೆ ಬರೋದು. ಅಂದ್ರೆ ಅದೇನ್ ಮರ್ಯಾದೆ ಮಾಡ್ಯೇರೋ ಮಾಡಾನಂತೆ.

ಇಒ : ಅಲ್ಲಾ ಗೌಡ್ರೆ ಸ್ವಾಟು

ಸಿಂಗ್ರಿಗೌಡ : ಅದಲ್ಲೇ ಅದೆನಾ . . . . ಅದೇನ್ ಬರ್ದು ಸೈನ್ ಆಕ್ಬುಡಿನಾ . . . .

ಇಒ : ಅದ್ಹೇಗಾಗುತ್ತೆ ಗೌಡ್ರೆ . . . . ಸ್ಪಾಟು ?

ಸಿಂಗ್ರಿಗೌಡ : ಪಾಪ ಸೆಕೆಟ್ರಿ ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಬೀದಿಗೆ ಬತ್ತನೆ.

ಇಒ : ಸ್ಪಾಟ್ ಇನ್‌ಸ್ಪೆಕ್ಷನ್ ಮಾಡ್ದೇ (ಎನ್ನುತ್ತಿರುವಾಗ್ಲೇ ಸಿಂಗ್ರಿಗೌಡ ಫೈಲ್‌ನ್ನು ಮುಂದೆ ಇಡ್ತಾನೆ. ಬರೆದು ಸಹಿ ಹಾಕುತ್ತಿರುವಾಗ)

ಸಿಂಗ್ರಿಗೌಡ : ಮಾಡಿವ್ರಂತೆನಾ . . . . ಅದೆಲ್ಗೆ ಹೋದಾತ್ತು ?

ನಾಟಕದ ಕೊನೆಯ ಹಾಡು

ಕೋಲು ಮಲ್ಲಿಗೆ ಕೋಲೇ ಕೋಲು ಸಂಪಿಗೆ ಕೋಲೆ
ಮಳೆ ಹೋಯ್ತು ಅಂತ ಮಳೆರಾಯ್ನ ಬಯ್ಯದಿರೆ
ನೂರ್ಥೆಯ ಸರುಪಾನ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿಕೊಂಡು
ಸಾಲಕ್ಹೋಗವನೆ ಮಳೆರಾಯ

ಬೆಟ್ಟಿಲ್ಲ ಗುಡ್ಡಿಲ್ಲ ಕಾಡಿಲ್ಲ ಗೀಡಿಲ್ಲ
ಸಾಲ ಹೆಂಗೆ ಕೊಡಲೋ ಮಳೆರಾಯ / ನೀನು
ಮರ ತೋರಿಸಿ ಬಾರೋ ಮಳೆರಾಯ
ಮರವನ್ನ ಬೇಳ್ಸೀವಿ ಗುಡ್ಡನ್ನ ಉಳ್ಸೀವಿ
ದಮ್ಮಯ್ಯ ಹುಯ್ಯೋ ಮಳೆರಾಯ / ನೀರಿಲ್ಲದೆ
ಮೂಕ ಬಸವ ಬಸವಳಿದದೆ ಮಳೆರಾಯ

ಅಂಬಾರದಲ್ಲಿ ತುಂಬ್ಯಾಡೋ ಮಳೆರಾಯ
ತೊಂಬೆ ಹಚ್ಚಡದ ದೊರೆಮಗನೆ / ನೀನಿಲ್ಲದೆ
ರಂಜಿ ಹಾಕಿದ ಪೈರು ಒಣಗ್ಹೋದೊ
ಗುಡು ಗುಡು ಗುಡುಗೀದ ಗುಬ್ಬೀಲಿ ಮಿಂಚಿದ
ಹೆಬ್ಬೂರಿನ ಮ್ಯಾಲೆ ಮಳೆ ಬಿದ್ದೊ / ನಂಜನಗೂಡ
ಹೆದ್ದೇರಿನ ಮೇಲೆ ಹನಿಬಿದ್ದೋ

ಮೂಡಲಾಗಿ ಹುಯ್ಯೋದು ಮುತ್ತಿನ ಸ್ವಾತಿ ಮಳೆ
ಕಗ್ಗಲ್ಲ ನನ್ನ ತವರಿಗೆ / ಹೋಗಯ್ಯ
ಜಗ್ಗಿಸಿ ಹುಯ್ಯೋ ಮಳೆರಾಯ

ಮಳೆರಾಯ ಹುಯ್ಯಲಿ ಕೆರೆರಾಯ ತುಂಬಲಿ
ಹನ್ನೆರಡು ಕೋಡಿ ಹರಿಯಾಲಿ / ನಮ್ಮೂರ
ಸಣ್ಣಕ್ಕಿ ಬೈಲು ಬೆಳೆಯಾಲಿ.

* * *

ಹಿಂಗಾಗ್ಬೇಕು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ

– ಆಲೂರು ದೊಡ್ಡನಿಂಗಪ್ಪ
ರಂಗಾಯಣ, ಮೈಸೂರು

ಪಾತ್ರಗಳು

ತಮಟೆಯವನು	ಲಕ್ಷ್ಮಕ್ಕ	ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ	ತಿಪ್ಪ
ಹುಚ್ಚ	ನೀಲಿ	ರಾಮಕ್ಕ	ಶಿವ
ರಂಗಮ್ಮ	ರಂಗ	ಕರಿಯಮ್ಮ	ಭೈರ
ಅಗಸನ ಹೆಂಡತಿ	ಕೃಷ್ಣ	ಮಡಿವಾಳಪ್ಪ	ಮಾಯಣ್ಣ
ಕುಂಬಾರ	ತಾಯಕ್ಕ	ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ	ಪ್ರಕಾಶ
ಊರ ಹಿರಿಯ	ಲೋಕೇಶ	ಭದ್ರಮ್ಮ	ಜನಗಳು

ದೃಶ್ಯ – 1

(ಹಾಡು ಹಾಡುವರು)

ಕಾದೋನ ಕುರಿ ನೋಡು
ಗೇದೋನ ಹೊಲ ನೋಡು
ಕಾದೋನ್ಗೆ ಸಂಬ್ಳ
ಗೇದೋನ್ಗೆ ಕೂಲಿ

(ತಮಟೆಯವನ ಡಂಗೂರ)

ತಮಟೆಯವನು : ಕೇಳ್ರಪ್ಪೋ ..... ಕೇಳ್ರಿ ..... ಕೇಳ್ರಪ್ಪೋ ..... ಕೇಳ್ರಿ ..... ಸಂಜೆಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಮನೆಗೊಂದು ಆಳ್ನಂಗೆ ಪಂಚಾಯ್ತಿಗೆ ಸೇರ್ಬೇಕಂತೆ ..... ಕೂಲಿ ಇಲ್ದವ್ರಿಗೆ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ನೂರು ದಿನದ ಕೂಲಿ ಕೊಡ್ತಾರಂತೆ ..... ಸರ್ಕಾರದವ್ರು ಕೇಳ್ರಪ್ಪೋ ..... ಕೇಳ್ರಿ ..... ಕೇಳ್ರಪ್ಪೋ ..... ಕೇಳ್ರಿ ..... ಊರ ಪಂಚಾಯ್ತಿಗೆ ಸೇರ್ಲಿಲ್ಲ ಅಂದ್ರೆ ಊರಿಗೆ ದಂಡಕಟ್ಟಿಕೊಡ್ಬೇಕಾಗುತ್ತಂತೆ/ ಅವ್ರಿಗೆ ನಷ್ಟ ಆಗತ್ತಂತೆ ಕೇಳ್ರಪ್ಪೋ ..... ಕೇಳ್ರಿ .....

ಕೃಷ್ಣ : ದಂಡ . . . . ಹುಂ . . . . ನನ್ಗೆ. ನಾನ್ ದಂಡಾ ಕಟ್ಟಾದು ? ಎನ್ ತಪ್ಪ ಮಾಡೀನಪ್ಪ ? ಇರೋದು ಈ ಊರು, ಉಣ್ಣದ ಮುಂದ್ಲೂರಲ್ಲಿ. ದಂಡ ಹಾಕ್ಲಿ ನನ್ಗೆ, ಪಂಚೆ ಉದಿರಸ್ತೀನಿ ..... ದೇಶ ಕಟ್ಟೋ ಕನಸು, ಕೆಡವೋರ ನಡುವೆ ಅವರವರ ದಾರಿ, ಅವರವರ ದಿಕ್ಕು, ಈ ನನ್ನಕ್ಕುದೇನು ?

ರಂಗ : ಏನಮ್ಮಿ ಹಂಗೆ ಗೊಣಗಿಕೊಂಡು ಹೋಗ್ತಾನೆ . . . . ಆ ಕೃಷ್ಣ.

ಅಗಸನ ಹೆಂಡ್ತಿ : ಯಾರು ? ಅವ್ನಾ ಅವ್ನಿಗಿರೋ ಬುದ್ಧಿ ನಮ್ಮೂರ್ರೋರಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ಜನಕ್ಕಿದ್ದಿದ್ರೆ ಸಾಕಾಗಿತ್ತು . . . . ಇಷ್ಟೊತ್ತಿಗೆ ಊರು ಉದ್ದಾರ ಆಗೋದು.

ಕುಂಬಾರನ ಹೆಂಡ್ತಿ : ಹೇ . . . . ಬಾರಮ್ಮಿ. ಊರೇಳಾಕು ಮೊದ್ಲೇ ಭಿಕ್ಷೆ ಕೇಳ್ತಾ ಪಂಚಾಯ್ತಿ ಬಾಗಲಲ್ಲಿ ಕೂತಿರ್ತಾನೆ. ಏನಂಗೊಗುಳ್ತಾ ಇದ್ದೀಯಾ ಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡಿಕೊಂಡು ತಿನ್ನೋ ಅವ್ನಿಗೆ ಇಂತದ್ದೆಲ್ಲಾ ಅರ್ಥವಾಗದಲೇ ಮತ್ತೆ ನನ್ಗೂ ನಿನ್ಗೂ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಾ. *(ಕೃಷ್ಣನ ಕಡೆ ಕೈ ತೋರುಸ್ತಾ)* ಒಳಗೊಳಗೆ ಖುಷಿ ನನ್ನಗಂಗೆ.

ಕುಂಬಾರ : ಅಲ್ಲಾ ಕಣೇ . . . . ನಾವು ಅಲ್ಲಿಗ್ಯಾಕೆ ಹೋಗ್ಬೇಕೂಂತಾ ? ಕೆಲಸ ಇಲ್ವು ಊರ್ ಚಾವ್ಡಿಗೆ ಸೇರಿದ್ರೆ ಮಿಕ್ಕವ್ರಿಗೆ ಅಲ್ಲೇನ್ ಕೆಲ್ಸ ? ಇವುರ್‍ದ್ದೊಳ್ಳೇ ಕತೆಯಾಯ್ತು. ಯಾವುದಾದರೂ ನ್ಯಾಯ ಪಾಯ ಇದ್ಯಾ ? ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಅಷ್ಟೇನು ಜನ ಸೇರ್ತಾ ಇಲ್ಲಾ ಅಲ್ವಾ ?

ಅಗಸನ ಹೆಂಡ್ತಿ : ಹು . . . . ಐತಂತೆ ನ್ಯಾಯ; ನೀವು ಕೊಟ್ಟ ಮಡ್ಕೆ ತೂತಾಗೈತಂತೆ. ಹೇ . . . . ನಿನ್ಗೆ ಹೊರ್ಗಡೆ ಸದ್ದೇ ಕೇಳಲ್ಲ ಮಡ್ಕೆ ತಟ್ಟೋ ಸದ್ದು ಬಿಟ್ರೆ . . . . ಆಚೆ ಹೋಗ್ನೋಡು ಎಂತೆಂಥ ನಾಜೂಕಾದ ಸಾಮಾನುಗಳು ಬಂದವೆ, ನಿನ್ನೋಡಿದ್ರೆ ಇನ್ನೂ ಮಣ್ ತಕ್ಕಂಡು ತಟ್ತಾ ಇಲ್ಲೇ ಕೂತಿದ್ದೀಯ.

ಕುಂಬಾರನ ಹೆಂಡ್ತಿ : ಅದೇನೋ ಅಂತಾರಲ್ಲ ಅಂಗೆ. ಯಾರ್ ಬತ್ತಾರೋ ಬರಲ್ವೋ ಅದನ್ ತಕ್ಕಂಡು ನನ್ಗೂ ನಿನ್ಗೂ ಏನು ? ಒಬ್ರ ಬಾಯಿಗ್‌ಬರ್ದಂಗೆ ಹೋದ್ರಾಯ್ತು. ಹೇ . . . . ತಗಾ ನೀನು . . . . ಅದೇನೋ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ನೂರು ದಿನ ಕೂಲಿ ಕೊಡ್ತೀವಂತಾ ಸಾರ್ಕಂಡು ಹೋಗ್ಲಿಲ್ವಾ . . . . ಅಲ್ಲಾ ಕಣ್ ಕಾಣಲ್ಲಾ ಅಂತಿದ್ದೇ ಇದೇನು ಕಿವಿನೂ ಕೇಳಲ್ವ ? ಅಯ್ಯೋ ಕರ್ಮವೇ ಎರಡೂ ಇಲ್ದವ್ನ್ನ ಕಟ್ಕೊಂಡಗಾಯ್ತು.

ಕುಂಬಾರ : ಎಲ್ಲಾ ಕೇಳತ್ತೆ, ಸರ್ಕಾರದ ಕೂಲಿ ಮಡ್ಕೆ ಮಾಡಾಕೂ ಕೊಡ್ತಾರಂತಾ ?

ಅಗಸನ ಹೆಂಡ್ತಿ : ನಮ್ಮ ಜೊತೇಲಿ ಬಟ್ಟ ಒಗ್ದೋರ್ಗೂ ಕೊಡ್ತಾರಂತೆ . . . . ನೀನೊಳ್ಳೆ ಸುಮ್ಮಾನ್ಗಾರ. ಅದೇನ್ ನಿಂದು ? ಅದು ಸರ್ಕಾರ್ದ್ ಯೋಜ್ನೆ, ಯಾವ್ಯಾವದಕ್ ಬರುತ್ತೆ ಅದ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟೇ ಕೊಡ್ತಾರೆ. ಅದ್ಬೇರೆ ಕಣಿ ಕೇಳು.

ಕುಂಬಾರ : ಹೌದಾ !

ಕುಂಬಾರನ ಹೆಂಡ್ತಿ : ಹುಂ . . . . ಕೊಡ್ತಾರೆ . . . . ಕೊಡ್ತಾರೆ . . . . ಸಂಜೆಗೆ ಪಂಚಾಯ್ತಿಗೆ ಹೋಗು . . . . ಸುಮ್ನೆ ವಟವಟ ಅನ್ಬೇಡ.

ದೃಶ್ಯ – 2

(ರಂಗದ ಮೇಲೆ ಚಿಂದಿ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನುಟ್ಟು ಕೈಯ್ಯಲೊಂದು ಕೋಲನ್ನಿಡಿದು, ಒಂದು ಕಾಲಿಗೆ ಸಾಕ್ಸು ಮತ್ತೊಂದು ಕಾಲಿಗೆ ಚಿಂದಿ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಸುತ್ತಿಕೊಂಡ ಹುಚ್ಚನೊಬ್ಬನ ಪ್ರವೇಶ.)

ಹುಚ್ಚ : ಸಮುದ್ರಾನೇ ಉರೀತಾ ಇದೆ. ಮೀನು, ಮೊಸ್ಳೆ ಮರ ಹತ್ತಾತ್ತಾ ಇದಾವೆ. ಬೆಂಕಿನ ಕೆಡಿಸಾಕೆ ಜನ ರಾಗಿ ಹುಲ್ಲು, ಬತ್ತದ ಹುಲ್ಲು ತಂದು ಹುಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಖಾಲಿ ಖಾಲಿ ಆಯ್ತು, ಯತ್ಲಾಗೆ ಒಡ್ಲಪ್ಪ ಮೈಯ್ಯ ? ಯತ್ಲಾಗ್ ಚಾಚ್ಲಪ್ಪ ಕೈಯ್ಯ . . . . ?

(ಪಂಚಾಯ್ತಿ ಸಭೆ–ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ)

ಊರ ಹಿರಿಯ : ನಮ್ಮೂರಿಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಒಂದು ಯೋಜ್ನೆ ಬಂದಿದೆ. ಅದರೆಸರು ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತರಿ ಯೋಜನೆ ಅಂತ. ಅದ್ರಾಗೆ ಮನೆಗೆ ಒಬ್ಬರಿಗೆ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ನೂರು ದಿನ ಕೂಲಿ ಖಾತರಿ ಐತೆ. ಅದನ್ನ ನೀವು ಪಡೀಬೇಕಂದ್ರೆ, ನೀವು ಗಾಮಸಭೆ ಹೋಗಿ ನಿಮ್ಮ ಫೋಟೋ ಕೊಟ್ಟು ಹೆಸ್ರು ಬರಸ್ಬೇಕು. ಅದಾದ 15 ದಿನದೊಳ್ಗೆ ನಿಮ್ಗೆ ಒಂದು ಜಾಬ್ ಕಾರ್ಡ್ ಕೊಡ್ತಾರೆ. ಅದನ್ನು ತೋರ್ಸಿದ್ರೆ ಈ ಯೋಜನೆಯೊಳ್ಗೆ ನಿಮ್ಗೆ ಕೆಲಸ ಕೊಡ್ತಾರೆ. ನಿಮ್ಮೆಸರಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಖಾತೆ ತೆಗೀಬೇಕು. ನೀವ್ ಮಾಡಿದ್ ಕೂಲಿ ಹಣ ಅದಕ್ಕೆ ತುಂಬ್ತಾರೆ ತಿಳೀತಾ.

ಲಕ್ಷ್ಮಕ್ಕ : ಎನ್ ಕೆಲ್ಸ ಕೊಡ್ತಾರೇಂತಾ . . . . ?

ನೀಲಿ : ಊಟ ಉಂಟೋ . . . . ಇಲ್ಲಾ ನಮ್ಮ ಈರಣ್ಣನ ಮನೆ ಕೆಲಸ್ದಂಗೋ ?

ರಂಗ : ಎಷ್ಟು ಕೂಲಿ ಕೊಡ್ತಾರೇಂತಾ . . . . ?

ಕೃಷ್ಣ : ವರ್ಷ ಪೂರಾ ಕೊಡ್ತಾರಂತಾ . . . . ?

ಊರ ಹಿರಿಯ : ವಾತಾವರಣ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಕೊಡ್ತಾರೆ ಕಣ್ಲಾ . . . . ದಿನಕ್ಕೆ ನೂರು ರೂಪಾಯಿ ಕೊಡ್ತಾರೆ. ಇದೊಂದು ಒಳ್ಳೇ ಯೋಜ್ನೆ. ಸರಿಯಾಗ್ ಬಳಸ್ಕೊಳ್ಳಿ. ನೂರು ರೂಪಾಯಿ ಕೂಲಿ ಕೊಡ್ತಾ ಇರೋದು ಒಂದ್ಹೊತ್ತು / ಎರಡ್ಹೊತ್ತು ಊಟ ಮಾಡೋರು ಎರಡ್ಹೊತ್ತು / ಮೂರ್ಹೊತ್ತು ಊಟ ಮಾಡ್ಲಿ ಅಂತ.

ತಾಯಮ್ಮ : ಯಾವ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮನಪ್ಪ, ಇಂಥ ಬರಗಾಲ ಸಿಡಿಲೊಡೆದಂತೆ ಹೊಡಿತಿರೋ ಹೊತ್ನಲ್ಲಿ ಜನಕ್ಕೊಂದು ತುತ್ತು ಅನ್ನ ಕೊಡಾಕ್ಕಂತ ಇಂತದೊಂದು ಯೋಜ್ನೆ ಮಾಡಾವ್ರಲ್ಲಾ, ಅವ್ರನ ದೇವ್ರು ತಣ್ಣಗೆ ಇಟ್ಟಿರ್ಲಿ.

ಊರ ಹಿರಿಯ : ಏನೆಲ್ಲಾ ಕೆಲ್ಸ ಕೊಡ್ತಾರಪ್ಪಾಂದ್ರೆ . . . . ಗಿಡ ನೆಡಸ್ತಾರೆ, ಮಳೆ ನೀರು ಇಂಗ್ಸಕ್ಕೆ ಇಂಗು ಗುಂಡಿಗಳ ತೋಡಿಸ್ತಾರೆ. ಮಣ್ಣಿನ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಸ್ತಾರೆ. ಹಿಂಗೆ ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿ ಕೆಲ್ಸಗಳ ಮಾಡಿಸ್ತಾರೆ. ಒಂದು ನೆನಪಿರ್ಲಿ ನಿಮ್ಗೆ . . . . 18 ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟ ಎಲ್ಲಾ ಗಂಡಸ್ರಾದ್ರೂ ಸರಿ ಹೆಂಗಸ್ರಾದ್ರೂ ಸರಿಯೇ ಎಲ್ರಿಗೂ ಸಮಾನ ಕೂಲಿ. ಒಟ್ಟು ನಮ್ಮ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದಂತಹ ಸ್ಕೂಲು, ಮೈದಾನ, ಕೆರೆ, ಚರಂಡಿ, ಗೋಮಾಳ ಇಂಥವನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛಮಾಡಾದು, ಕಟ್ಟಡ ಕಟ್ಟಾದು ಇನ್ನೂ ಏನೆಲ್ಲಾ ಕೆಲ್ಸಗಳು ಇದ್ರಲ್ಲಿ ಬತ್ತವೆ.

(ಜನ ಗುಸು ಗುಸು ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುವರು)

ಕೃಷ್ಣ : ಊರ ಜನ ಒಳ್ಳೆಯವರಾಗ್ಬೇಕು. ಸರ್ಕಾರಿ ಸಂಬಳ ತಕಳಾವ್ರು ನಾಳೆ ಊರಿಗೆ ಬಂದ್ರೆ ಊರಲ್ಲಿರೋ ದಲ್ಲಾಳಿಗಳು ಅವ್ರತ್ರ ಸುಳೀದಂಗ್ ನೋಡ್ಕಾಬೇಕು. ಬರೋ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಸರ್ಯಾಗಿರ್ಬೇಕು ಅಂದ್ರೆ ಊರ್ಜನ ಒಟ್ಟಾಗ್ ಸೇರಿ ಆ ಕೆಲ್ಸ ಮಾಡ್ಬೇಕು.

ಊರ ಹಿರಿಯ : ಹೇ . . . . ಹೇ . . . . ಏನ್ಲಾ ನಿನ್ ಮಾತು. ಊರಿಗೆ ಮನುಷ್ಯಲ್ಲ ಮಸಾಣಕ್ಕೆ ಹೆಣಲ್ಲ . . . . ಮಾತು ಮಾತ್ರ ಊರ ಮನುಷ್ಯನ ತರಹ ಆಡ್ತಾನೆ.

(ಜನ ಗುಸು ಗುಸು ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುವರು)

ಭೈರ : ಇವ್ನೂ ಹೇಳಾದು ಸರೀನ್ಸುತ್ತೆ ಅಲ್ವಾ . . . .

ರಂಗ : ಅದು ಇಂಥಾದನ್ನೇ ಯೋಚ್ನೆ ಮಾಡೀ ಮಾಡೀ ಅದ್ರ ತಲೆ ಹಿಂಗಾಗಿ ಕೂತದೆ.

ಲೋಕೇಶ : ಏನೇ ಹೇಳು ಅವ್ನ ಮಾತು ಕಲ್ಲಿನಂಗಾದ್ರೂ ಮನಸು ಹೂವಿನಂಗೆ.

ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ : ನಮ್ಮೂರ ಕೆಲ್ಸ ನಾವೇ ಮಾಡ್ಕಾಳಾಕು ಕೂಲಿ ಕೊಡದಾದ್ರೆ ಮಾಡಬೌದಪ್ಪ.

ರಂಗಮ್ಮ : ಸರಿ ಕಣಕ್ಕ . . . . ಆದ್ರೆ ನೂರು ರೂಪಾಯಿ ಕಮ್ಮಿ ಅನ್ಸಲ್ವಾ ?

ರಾಮಕ್ಕ : ಕೂಲಿಗಂತ ನಗರಕ್ಕೋದ್ರೆ ನೂರೈವತ್ತೋ ಇನ್ನೂರೋ ಕೊಟ್ರು ಕುಡ್ದು ತಿಂದು ಸೇದಿ ಮನಿಗೆ ಬರೋ ಹೊತ್ಗೆ ಚೆಡ್ಡಿ ಜೇಬಲ್ಲಿ 20 ರೂಪಾಯಿ ಇರ್ಲೇಳು ಮನೆ ಗಂಡಸ್ರತ್ರ. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಕಡೆನಾ ಮನೆ ಮುಂದು ಕೊಡಾ ನೂರು ರೂಪಾಯಿ ಕೂಲಿ ?

ರಂಗಮ್ಮ : ನೀವೇಳಾದೂ ಸರಿ.

ಕರಿಯಮ್ಮ : ಹೂ ಕಣಕ್ಕ . . . . ದೂರದ ಬೆಟ್ಟ ನುಣ್ಗೆ ಅನ್ನಂಗೆ . . . .

ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ : ಅದಲ್ದೇ ಹೆಂಗಸ್ರಿಗೂ ಒಂದೇ ಕೂಲಿಯಂತಲ್ಲಾ . . . . ಮಾಡ್ಬೌದೇಳು . . . .

ಕೃಷ್ಣ : ದಲ್ಲಾಳಿಗಳು ಗೆದ್ಲು ಇದ್ದಂಗೆ ಕಣ್ರಪ್ಪೋ . . . . ಎಂತೆಂಥಾ ಯೋಜ್ನೆನೆಲ್ಲಾ ನೆಕ್ಕಿ ನೀರ್ ಕುಡ್ದವೆ. ಈ ಯೋಜ್ನೇನೂ ಅದೇ ಕತೆನಾ ಅಂತೀನಿ.

ಊರ ಹಿರಿಯ : ಲೋ ಕೃಷ್ಣ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಮಾತವೆ ಅಂತ ಯಂಗ್ಬೇಕಂಗೆ ಹರಿಬಿಡ್ಬೇಡ ಸ್ವಲ್ಪ ಸುಮ್ನಿರು. ಇದೇ ವಿಸ್ಯ ಹೇಳಾನಾಂತ ಪಂಚಾಯ್ತಿ ಕರ್ಸಿದ್ದು. ನನ್ಗೆ ತಿಳಿದಿರಾಷ್ಟು ನಿಮ್ಗೆ ತಿಳ್ಸಿದ್ದೀನಿ. ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿಷ್ಯ ಬೇಕಾದ್ರೆ ಗ್ರಾಮಸಭೆಗೋಗಿ ತಿಳ್ಕಳ್ಳಿ.

ದೃಶ್ಯ – 3

ಹುಚ್ಚ : ರಾಜ, ಗಾಣದ ಕುದುರೆ, ಸೈನಿಕರು, ಆನೆ, ನಗಾರಿ, ಈಟಿ, ಭರ್ಜಿ, ಕಾಡುಬೇಟೆ, ಓ ಹೋ ರಾಣಿ ರಾಣಿ ಹೊಡಬ್ಯಾಡ್ರೋ, ಹೊಡಿಬ್ಯಾಡ್ರೋ ರಾಕ್ಸಸ್ರು ಹುಟ್ತಾರೆ, ನೆಲಕ್ಕೆ ರಕ್ತ ಬೀಳಾದು ಬ್ಯಾಡ. ನೆಲದಗಲ ಬಟ್ಟೆ ಬರುತ್ತೆ. ಬೆಟ್ಟಕ್ಕೆ ಸುತ್ತಕ್ಕೆ ಸೀರೆ ಬರುತ್ತೆ . . . . ಹ್ಹಾ . . . . ಹ್ಹಾ . . . .

(ಗ್ರಾಮ ಸಭೆ)

ಮಡಿವಾಳಪ್ಪ : ನಮಸ್ಕಾರ ಸ್ವಾಮಿ *(ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸುವನು)*

ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ	:	ಏನು ಮಡಿವಾಳಪ್ಪ ಸಮಾಚಾರ . . . . ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದೀಯಾ ?
ಮಡಿವಾಳಪ್ಪ	:	ಏನೋ ನಿಮ್ಮ ಆಶೀರ್ವಾದ ಸ್ವಾಮಿ ಹಿಂಗಿದ್ದೀನಿ. ಅದೇ ಸ್ವಾಮಿ ನಮ್ಮ ಊರ ಯಜಮಾನ್ರು ಹೇಳಿದ್ರು ಅದೇನ್ ನೂರು ದಿನದ್ದು ಕೆಲ್ಸದ ಕಾರ್ಡು ಕೊಡ್ತಾರಂತೆ.
ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ	:	ಕೊಡ್ತಾರಪ್ಪೋ ಅದ್ಕೆಲ್ಲಾ ಒಂದು ಫಾರ್ಮ್ಯಾಟ್ ಇದೆ. ಅದನ್ನು ರೆಡಿ ಮಾಡ್ಬೇಕು. ಸ್ವಲ್ಪ ತಡ ಆಗುತ್ತೆ. ಎಲ್ಲಿ, ನಿನ್ನ ಫೋಟೋ ಕೊಡು ಮಡಿವಾಳಪ್ಪ.
ಮಡಿವಾಳಪ್ಪ	:	ತಂದಿದ್ದೀನಿ ಸ್ವಾಮಿ *(ಕಿಸೆಯಿಂದ ತೆಗೆದು ತೋರಿಸುವನು)*
ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ	:	ಓ . . . . ರೆಡಿಯಾಗೆ ಬಂದಿದ್ದೀಯೇನಪ್ಪ ? ಇಂಗಿರ್ಬೇಕು ಜನ. ಇಷ್ಟು ತಿಳ್ದಿದ್ರೆ ಸಾಕು. ನನಗೂ ಕೆಲ್ಸ ಕಮ್ಮಿ ಆಗುತ್ತೆ ಅಲ್ವಾ ? *(ಕಛೇರಿಯಲ್ಲಿದ್ದವರ ಕಡೆ ನೋಡುತ್ತಾ)*
ಮಡಿವಾಳಪ್ಪ	:	ಏನೋ ನೀವು ಬೇಗ ಕೊಟ್ರೆ ನಮ್ಮ ಹೊಟ್ಟೆಗಿಷ್ಟು ಅನ್ನವಾಗುತ್ತೆ. ನಾವುವೇ ಈ ಮನೆ ಮನೆ ಸುತ್ತಿ ಬಟ್ಟೆ ಒಗೆಯೋ ಕೆಲ್ಸ ಸಾಕ್‌ಸಾಕಾಗೋಗ್ಯೆತೆ. ಇದೊಂದ್ ಕೆಲ್ಸ್ ಆದ್ರೆ ವಸಿ ನೆಮ್ದಿ.
ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ	:	ನಾಡಿದ್ದು ಬಂದು ತಗೊಂಡೋಗಪ್ಪ ಮತ್ತೆ ಇದ್ರೆ ಜೊತಿಗೆ ನೀನೊಂದು ಬ್ಯಾಂಕ್ ಖಾತೆ ತೆಗೀಬೇಕು. ತಕ್ಷಣ ಅದನ್ ಮಾಡ್ಸು.
ಮಡಿವಾಳಪ್ಪ	:	ಇದು ಸರ್ಕಾರದ ದುಡ್ಡು ಕಣಪ್ಪ . . . . ನಿಮ್ಮ ಕೂಲಿ ಹಣ ನಿಮ್ಗೆ ಸೇರ್ಬೇಕು ಅನ್ನೋದು ಸರ್ಕಾರದ ಆದೇಶ ಇದ್ಕೇನು ದುಡ್ಡುಗಿಡ್ಡು ಏನೂ ಕಟ್ಟಂಗಿಲ್ಲ. ಈ ಯೋಜ್ನೆಗೆ ಅಂತಂದ್ರೆ ಅವ್ರೆ ಖುದ್ದಾಗಿ ನಿನ್ಗೆ ಖಾಗೆ ಮಾಡಿ ಕೊಡ್ತಾರೆ. ಹೋಗು ಇವತ್ತೇ ಮಾಡ್ಸು.
ಮಡಿವಾಳಪ್ಪ	:	ನಾಡಿದ್ದು ಬಂದು ಕಾಣ್ತೀನಿ ಸ್ವಾಮಿ . . . . *(ನಮಿಸಿ ಹೊರಡುವನು).*

ದೃಶ್ಯ – 4

(ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಮಡಿವಾಳಪ್ಪನನ್ನು ಭದ್ರಮ್ಮ ಎದುರುಗೊಳ್ಳುವಳು)

ಭದ್ರಮ್ಮ	:	*(ಸ್ವಗತ)* ಇರೋ ಒಂದೊಂದು ಮಕ್ಳು ದೇಶಾಂತರ ಹೋದ್ರೆ ಹೆತ್ತ ಕಳ್ಳು ಹೆಂಗೆ ತಡೆದಾವೇಳು . . . . ನಾವು ಹೆತ್ತೋರು ಹೆತ್ತೋರು ಯಾರ್‍ಯಾರ ಕೈಕಾಲ ಸಂದಿಗೆ ಬಿದ್ದು ಹೊಟ್ಟೆ ಹೊರೆಯದೇಳು ಈ ವಯಸ್ನಲ್ಲಿ . . . . ಈಗಿನ್ ಮಕ್ಳಗೆ ಅದೇನೂ ಬ್ಯಾಡ.
ಮಡಿವಾಳಪ್ಪ	:	ಏನು ಭದ್ರಮ್ಮ ಒಬ್ಬೊಬ್ಳೆ ಮಾತಾಡ್ಕೊಂಡು ಹೋಗ್ತಿದ್ದೀಯಾ ? ಎಲ್ಲೋಗಿದ್ದೆ ?
ಭದ್ರಮ್ಮ	:	ನಂಜೊತೆಗೆ ನಾನು ನನ್ನೊಟ್ಟೆ ಉರಿ ಮಾತಾಡ್ಕೊಂಡು ಹೋಗ್ತಿದ್ದೆ . . . . ಇಲ್ಲೇ ಮೇಗ್ಲೋರ್ಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ ಕೆಲ್ಸಕ್ಕಂತ ನಾಳೆ ಬಾ ಅಂದ್ರು, ಮನೆಗೋಗ್ತಿದ್ದೀನ ಕಣಪ್ಪ.
ಮಡಿವಾಳಪ್ಪ	:	ಕೆಲ್ಸಕ್ಕೆ ಅಂತ ಊರೂರು ಯಾಕ್ ಸುತ್ತೀಯಾ ? ಯಾರೆಲ್ಲಾದ್ರೂ ಹೋಗ್ಲಿ ನೀನು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯ್ತಿಗೆ ಎರಡು ಫೋಟೋ ತಗಂಡೋಗಿ ಕೊಟ್ಟು ಕೂಲಿ ಕಾರ್ಡ್ ಮಾಡ್ಸು, ಇದು ಸರ್ಕಾರದ್ ಯೋಜನೆ. ಅವರವರ ಕೂಲಿ ಅವರವರ ಅನ್ನ ಅವರವರ ಕೈಲೈತೆ. ಇಷ್ಟೊಂದ್ಯಾಕೆ ತಲೆ ಕೆಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೀಯಾ ? ತಿನ್ನೋದೆರಡ್ ತುತ್ತನಕ್ಕೆ ....
ಭದ್ರಮ್ಮ	:	ಸರ್ಕಾರ ...... ! ನಮ್ಮಂತವ್ರಿಗೆ ಎಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟರೇಳು ಸುತ್ಸಿ ಸುತ್ಸಿ ಸಾಯಸ್ತಾರೆ. ಇರೋರೆಲ್ಲಾ ತಿಂದ್ಹಾಕ್ತಾರೆ. ಸರ್ಕಾರ್ದ್ ಯೋಜ್ನೆ ಅನ್ನಾದು ಮರದ್ ಮೇಗಲ ಹಲಸನಣ್ಣಂಗೆ ಊರ್ ತುಂಬಾ ಗಂ ಅನ್ನತ್ತೆ ಆದ್ರೆ . ... (ಆಗ ತಿಪ್ಪನು ಸಿಗರೇಟು ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಆ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದವರು ಭದ್ರಮ್ಮನ ಮಾತು ಕೇಳಿ)
ತಿಪ್ಪ	:	ಭದ್ರಕ್ಕ ...... ನೀನು ಒಂಚೂರು ಸರ್ಕಾರದ ಯೋಜನೆಗಳ ಜಾಡು ಹಿಡಿದೆ ನೋಡು. ಅದ್ಕೆ ನಾನೇಳೋದು ಕೋಶ ಓದದಿದ್ದರೂ ನಾಲ್ಕಾರು ಬೀದಿ ಸುತ್ತಬೇಕು.
ಮಡಿವಾಳಪ್ಪ	:	ಅಲ್ಲಾ ನೀನೇಳೋದಾದ್ರೂ ಏನೂಂತ . . . . ನೇರವಾಗಿ ಹೇಳೊ ಮಾರಾಯ, ಫೋಟೋ ಹೊಡೆಸಿ ಕೊಟ್ಟು ಬ್ಯಾಂಕ್ ಖಾತೆ ಮಾಡಿಸಾಕೆ ಬ್ಯಾಂಕು ಕಡೆ ಹೊರಟಿದ್ದೀನಿ. ನಾಳೆ ನಾಡಿದ್ದು ಬಂದು ನಿನ್ ಕೂಲಿ ಕಾರ್ಡ್ ತಕ ಅಂತಾ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳೇ ಹೇಳಿ ಕಳ್ಸವ್ರೆ. ನೀನದೇನೋ ಒಂಥರ ಮಾತಾಡ್ತಿದ್ದೀಯ. ನಾನಿದನ್ ಒಪ್ಪಲ್ಲ ಬುಡು.

ತಿಪ್ಪ : ಕೊಡೋದೇನೋ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀಯಾ . . . . ನಿನ್ನ ಕೈಗೆ ಮತ್ತೆ ಬಂದು ತಲ್ಪಬೇಕಲ್ಲಾ.

ಭದ್ರಮ್ಮ : ಅಂಗಂದ್ರೆ . . . . ಕುರ್ಡಿಕೈಲಲಿ ದೀಪ ಕೊಟ್ಟಂಗೆ ಆಗೈತೆ ಅಂತೀಯಾ ?

ತಿಪ್ಪ : ಅದೇ ಮತ್ತೆ ನಾನೇಳ್ಕೊರ್ಟದ್ದು. ಸರ್ಕಾರ ಕೊಡೋ ದುಡ್ಡು ಅಂದ್ರೆ ಕನ್ನಡಿಯೊಳಗಿನ ಗಂಟಿದ್ದಂಗೆ.

ಮಡಿವಾಳಪ್ಪ : ಅಯ್ಯಯ್ಯೋ ಆಲ್ ನೋಡ್ರಪ್ಪೋ, ನಮ್ಮೂರಿನ್ ಜನನ ಲಾರಿಲಿ ಕುರಿ ತುಂಬ್ಕೊಂಡೋಗೋಥರ ಹೋಗ್ತಾರಲ್ಲಾಪ್ಪೋ ಕೆಲ್ಸಕ್ಕೆ. ಈ ನನ್ಮಗ್ನವು ಹರ್ಷದ ಕೂಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ವರ್ಷದ ಕೂಳು ಕಳ್ಕಂತವೆ. ಈ ಊರಲ್ಲಿ ಹುಡ್ಕಿದೆ ಜನ ಇಲ್ಲಿ, ಒಂದು ನೊಣವೂ ಇಲ್ಲ. ನಾನೊಬ್ಬ ಇಲ್ಲ ಅಂದ್ರೆ, ಹಗಲೊತ್ತಲೇ ದರೋಡೆ ಆಗೋದು ಈ ಊರು.

ಭೈರ : ದುಡ್ಡು ಮಾತಾಡ್ದಾಗ ದಿಟ ಮೂಕ್ವಾಗುತ್ತೆ. ಊರ್‍ಯಾರಿಗ್ಬೇಕು ? ಕೇರ್‍ಯಾರಿಗ್ಬೇಕು ?

(ಹಾಡು ಹಾಡುವರು)

ಕಾದೋನ ಕುರಿ ನೋಡು
ಗೇದೋನ ಹೊಲ ನೋಡು
ಕಾದೋನ್ಗೆ ಸಂಬ್ಳ
ಗೇದೋನ್ಗೆ ಕೂಲಿ

ದೃಶ್ಯ – 5

ಹುಚ್ಚ : ನೋಟಿನ ಮಳೆ, ಪಂಜರದ ಗಿಳಿ, ರಾಕ್ಷಸರು, ಏಳು ಸಮುದ್ರದಾಚೆ ಕೆಳ ಸಮುದ್ರ, ಪಂಜರದ ಗಿಳಿ, ತೂಗು ಮಂಚ, ದೀಪ, ಮೈತುಂಬಾ ನಕ್ಷತ್ರ, ಚಂದ್ರ ಹದ್ದಾಗಿ ಕೂಕ್ತಾವೆ. ಹ್ಹಾ ... ಹ್ಹಾ ... ಹ್ಹಾ ... ರಕ್ತದ ಮಿಂಚು, ಮಳೆ ...

(ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ)

ಮಡಿವಾಳಪ್ಪ : ಅಣ್ಣಾ ತಿಪ್ಪುನ ನೋಡುದ್ಯಾ ?

ಕುಂಬಾರ : ತಿಪ್ಪಾ . . . . ಅವ್ನೀಗ ನಮ್ಮೂರ್‍ಗೆ ತಹಶೀಲ್ದಾರ್ ಆಗ್ಯಾವನಪ್ಪೋ . . . . ಅವು ಬೇಕಾದ್ರೆ ಸಿಗ್ತಾರೆ, ಇವ್ನು ಸಿಗಲ್ಲ.

ಮಡಿವಾಳಪ್ಪ : ಅವ್ನಿಗ್ಯಾವನಾದ್ರೂ ತಲೆಕೆಟ್ಟವ್ನು ಹಿಡ್ಕಂಡು ತಲೆ ತಲೆ ಮೇಲೆ ಬಿಡ್ತಾನೆ.

ಭದ್ರಮ್ಮ : *(ಹಟ್ಟಿಗುಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಪೊರಕೆ 'ರಪ್ಪನೆ' ನೆಲಕ್ಕೊಡೆದು)* ಯಾಕೆ ಮಡಿವಾಳಯ್ಯ ಅವನಿಗ್ಯಾಕೆ ಹೊಡಿತಾರೆ .... ? ಅವ್ನು ಯಾವಳ್ನಾರ ವತ್ಕಂಡೋಗವ್ನ ?

ಮಡಿವಾಳಪ್ಪ : ಯಾಕೊಡಿತಾರೆ ? ಎಂಥಾ ಸೋಜಿಗದ ಮಾತಾಡ್ತೀಯಾ ..... ಊರೊಳ್ಗೆ ಇದುವರ್‍ಗೂ ಕೂಲಿ ಕಾರ್ಡ್ ಕೊಡಸ್ತೀನಿ ಕೊಡಸ್ತೀನಿ ಅಂತಾ ಫೋಟೋ ಗೀಟೋ ಇಸ್ಕೊಂಡು ಹೋದವ್ನು ..... ಒಬ್ರಿಗಾದ್ರೂ ಕಾರ್ಡು ತಂದು ಕೊಟ್ಟವ್ನಾ ?

ಭದ್ರಮ್ಮ : ಕೂಲಿ ಕಾರ್ಡ್ ಅವನ್ಯಾಕ್ ತಂದ್ಕೊಡ್ತಾನೇಳು ..... ಅವಾಗಾವಾಗ ಇನ್ನೂರು ಮುನ್ನೂರು ದುಡ್ಡು ಕೊಡ್ತಾವ್ನೆ. ಅದೆಂತದೋ ಚೀಟಿಗೆ ಹೆಬ್ಬೆಟ್ಟು ಒತ್ತಿಸ್ಕೊಂಡು ..... ಅವನಿಗ್ಯಾಕೆ ಹೊಡಿತಾರೇಳು ?

(ಆಗ ಕೃಷ್ಣ ಬರುವನು)

ಕೃಷ್ಣ : ನಿನ್ಗೇನು ಗೊತ್ತು ಸುಮ್ನಿರಕ್ಕೋ. ಅವ್ನು ಕೊಡೋ ಚಿಲ್ರೆ ಕಾಸ್ಗೆ ಆಸೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದೀಯಾ . . . . ನಿನ್ಗೆ ಸಿಗಬೇಕಾದ್ದು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ನೂರು ದಿನಕ್ಕೆ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಕೂಲಿ. ನಿನ್ನಗೆ ಸಿಕ್ತಾ ಇರೋದು ಮುನ್ನೂರು. ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹಾಕವ್ನೆ ಬಿಡು ಟೋಪಿ. ಅದ್ಕೆ, ಯಾರಾರ ಹೊಡಿತಾರೇ ಅಣ್ಣ ಹೇಳಿದ್ದು. ಮೊದ್ಲೋಗಿ ನಿನ್ನ್ ಕೂಲಿ ಕಾರ್ಡು ಇಸ್ಕೋ. *(ಎಂದು ಕೃಷ್ಣ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಹೊರಗೆ ಹೋಗುವನು)*

ಮಡಿವಾಳಪ್ಪ : ಇಂಥವ್ರಿಂದ ಆ ಮಾಯಣ್ಣನಂಥವ್ರಿಗೆ ಕೋಟಿ ಕೋಟಿ ದುಡ್ಡು ಕೈಯ್ಲಿ ಓಡಾಡೋ ಅಂಗಾಯ್ತು. ಕೆಲ್ಸಾನಾ ಜೆಸಿಬಿ, ಟ್ರಾಕ್ಟು ತಂದು ಮಾಡಿಸ್ತಾವ್ನೆ. ನೂರಾರು ಕೂಲಿ ಕಾರ್ಡು ಹೊತ್ಕೊಂಡು ಪೇಟ್ಪೇಟೆ ಸುತ್ತವ್ನೆ. ಅವ್ನಿಗೆ ಮಾನ ಮರ್‍ಯಾದೆ ಇದ್ಯಂತಾ ?

ಕುಂಬಾರ : ಆ ಮಾಯಣ್ಣ ಈ ತಿಪ್ಪನ ಅಕ್ಕನ ಮಗಾ ಅಲ್ವಾ . . . . ಬೇಲೀನೇ ಎದ್ದು ಹೊಲ ಮೇದ್ರೆ ಯಾರೇನು ಮಾಡ್ತಾರೇಳು ?

ಭದ್ರಮ್ಮ : ತಿಪ್ಪನ ಕೈಗೆ ಕಾರ್ಡು ಕೊಟ್ಟವ್ರು ನಾನೊಬ್ಳೇ ಏನಲ್ಲ. ಇಡೀ ಊರ್‍ಗೆ ಊರೇ ಕೊಟ್ಟದ್ದೇ ನಾನೊಬ್ಳೇ ಏನ್ ಪಾಪ ಮಾಡಿದ್ದೀನಿ ಅನ್ನೋಂಗೆ ಬೀದೀಲ್ನಿಂತು ಹೇಳ್ತಿದ್ದೀರಲ್ಲಾ. *(ಪಕ್ಕದ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಜನರ ಗಲಾಟೆಯ ಸದ್ದು ಕೇಳುವುದು. ಆ ಸದ್ದು ಗದ್ದಲ ಜೋರಾಗತೊಡಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಜನರು ಬಿಟ್ಟ ಕೆಲ್ಸ ಬಿಟ್ಟಂತೆ ಅತ್ತ ಓಡುವರು.)*

ದೃಶ್ಯ – 6

ಹುಚ್ಚ : ಲೋಹದ ಹಕ್ಕಿಗಳು, ಆಕಾಶದೆತ್ತರದ ಕಟ್ಟಡಗಳು, ಕಾರು, ಕಾರು, ಕಾರು ಹ್ಹಾ . . . . ಹ್ಹಾ . . . . ಹ್ಹಾ . . . ಸತ್ಯ ಬೀದಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಬಂದೇ ಬರುತ್ತೆ. ರಕ್ತಾ ರಕ್ತಾ. ಊರೆಲ್ಲಾ ರಕ್ತ.
(ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣ ಮತ್ತು ತಿಪ್ಪ ಹೊಡೆದಾಡುತ್ತಾ ಬಿದ್ದು ಹೊರಳಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಕಾಣುವುದು. ಕೃಷ್ಣನು ತಿಪ್ಪನ ಕೊರಳಪಟ್ಟಿ ಹಿಡಿದು ಜಗ್ಗುತ್ತಾ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿರುವನು.)

ತಿಪ್ಪ : ಅಯ್ಯೋ ಸತ್ನಲ್ಲಪ್ಪೋ, ಅಯ್ಯೋ ಬಿಡಿಸ್ರಪ್ಪೋ, ಅಯ್ಯಯ್ಯೋ . . . . ಅಯ್ಯಪ್ಪಾ . . . .

ಕೃಷ್ಣ : ಬಡ್ಡಿಮಗ್ನೇ . . . . ಯಾರು ಬರ್‍ತಾರೋ ನಿನ್ ಬಿಡ್ಸಾಕೆ ನನ್ ಜಾಬ್ ಕಾರ್ಡ್ ಕೊಡೋ ಅಂದ್ರೆ ಚಿಲ್ರೆ ಕಾಸ್ ಕೊಡಾಗೆ ಬತ್ತೀಯಾ ?

ತಿಪ್ಪ : ಅಯ್ಯೋ ಅಮ್ಮಾ ಸತ್ನಲ್ಲಪ್ಪೋ . . . . ಯಾರಾದ್ರು ಬಿಡಿಸ್ರಪ್ಪೋ ನಿಮ್ ದಮ್ಮಯ್ಯ.
(ಓಡಿ ಬಂದ ಜನರು ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನು ಸುತ್ತುವರಿಯುವರು)

ರಂಗ : ಏ ಯಾಕೋ ಅವ್ನಿಗೆ ಹೊಡಿತಿದ್ದೀಯಾ ? ಏನ್ ಆಯ್ತೊ ನಿಂಗೆ ಬಿಡೋ ಅವ್ನಾ.

ಕೃಷ್ಣ : ನನ್ ಜಾಬ್ ಕಾರ್ಡ್ ನನ್ಗೆ ಕೊಡು ಅಂದ್ರೆ ಚಿಲ್ರೆ ಕಾಸು ಕೋಡಾಕೆ ಬತ್ತಾವ್ನೆ. ಏನವ್ರಪ್ಪಂದಾ ಅದು. ನನ್ ಜಾಬ್‌ಕಾರ್ಡ್ ನನಗ್ಬೇಕು ಅಷ್ಟೆ. ಯಾರಿಂದ್ಲೂ ಮಾತ್ಬೇಕಿಲ್ಲ. ನನ್ ಜಾಬ್ ಕಾರ್ಡ್ ನನ್ಗೆ ಬೇಕಷ್ಟೆ.

ಶಿವ : ಅದನ್ ಕೇಳುದ್ರೆ ಕೊಡ್ತಿರ್ಲಿಲ್ವ ಅವನ್ಮೇಲೆ ಕೈ ಮಾಡಾದ ? ಇದೇನಾ ನಿನ್ನ ತಿಳ್ವಳ್ಕೆ ? ಏಳೋ ಮೇಲೆ.

ಕೃಷ್ಣ : ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿರವ್ರು ನೀವು ಹೊಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲದವ್ರ ಕಷ್ಟ ನಿಮ್ಗೆಂಗೆ ತಿಳಿತದೆ. ಬಂದ್ಬುಟ್ಟ ಮಧ್ಯಸ್ತಿಕೆ ವೈಸ್ಕೊಂಡು ಅವನ್ ಪರ ! ಇಷ್ಟಕ್ಕೂ ಇವ್ನ ಎಲ್ಲಿ ಬಿಡ್ತೀನಿ. ಇವ್ನಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಕಾದೈತೆ ಗ್ರಾಚಾರ. *(ಎಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಜಗಳ ಬಿಡುಸುವರು.)*

ಮಡಿವಾಳಪ್ಪ : ಇವತ್ತು ಸಿಕ್ಕಿದ್ರು ನೋಡು. ವಂಚಿಸಿ ಉಣ್ಣಾಕು ಒಂದು ಮಿತಿ ಬೇಡ್ವೇ ? ಕತ್ಲು ನೆಲ ಸೀಳ್ತಾ ಇದೆ. ಯಾವಾಗ್ ಬೆಳ್ಕಾಗುತ್ತೋ ?

ಗುಂಪು : *(ನಿರ್ಗಮಿಸುವಾಗ ಗುಜುಗುಜು ಮಾತು.)* ಕಾರ್ಡ್ನೆಲ್ಲಾ ಅವ ಇಟ್ಕಂಡವ್ನೆ. ಹೆಸ್ರಿಗೆ ನೂರು ದಿನ ಕೂಲಿ ಅನ್ನಾದು, ಕೇಳ್ದವ್ರಿಗೆ ಇಪ್ಪತ್ ಕೊಡಾದು ಸಾಗಾಕದು. ಕೃಷ್ಣ ಕೇಳ್ತದ್ರಲ್ಲಿ ತಪ್ಪೇನೈತೆ. ಎಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯ್ತೀಲಿ ತೀರ್ಮಾನ ಆಗ್ಬಿಡ್ಬೇಕು. ನಡೀರಿ, ನಡೀರಿ . . . . *(ಎಲ್ಲಾ ಹೋಗುವರು. ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ತಮಟೆಯ ಸದ್ದು.)*

ತಮಟೆಯವನು : ಕೇಳ್ರಪ್ಪೋ ಕೇಳ್ರಿ ಕಾರ್ಡ್ ಗಲಾಟೆಯ ಪಂಚಾಯ್ತಿ ಐತೆ. ಸಂಜೆ ಊರ್ ಮುಂದ್ಕೆ ಮನೆಗೊಂದಾಳ್ನಂಗೆ ಬಂದು ಸೇರ್‍ಬಿಡ್ಬೇಕು. ಕೇಳ್ರಪ್ಪೋ ಕೇಳ್ರಿ. ಢಂ ಢಂ ಢಂ.

ದೃಶ್ಯ – 7

(ಪಂಚಾಯಿತಿ ದೃಶ್ಯ)

ಹಿರಿಯ : ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತ್ರಿ ಯೋಜ್ನೆ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಂದ ಗುಳೇ ಹೋಗೋದನ್ನ ತಪ್ಪಿಸ್ಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿದ್ದು, ಕಾಡು ಕಡಿದು ಹಾಳಾದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಕಾಡನ್ನು ಬೆಳ್ಸಿ ಮಣ್ಣಿನ ಸವಕಳಿ ತಪ್ಸೋದು ಮತ್ತೆ ಭೂಮಿಗೆ ಮಳೆ ಬೀಳಂಗೆ ಮಾಡೋದು. ಕೆರೆಗಳ ಹೂಳೆತ್ತಾದು. ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿವೆ. ಈ ಯೋಜ್ನೆ ದುಡಿಯುವ ಜನರಿಗಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದು. ಇದ್ರಲ್ಲಿ ಒಂದು ರೀತಿ ಉದ್ಧಾರಾನು ಆಗುತ್ತೆ. ಇಂಥಾ ಯೋಜ್ನೆ ಬಾಯಿಂದ ಬಾಯ್ಗೆ ಹರಡುತ್ತಾ ಜನ್ರಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗ್ಬೇಕು.

ದುರಂತ ಅಂದ್ರೆ ಈ ಮಾಯಣ್ಣ, ತಿಪ್ಪೇಸಿಯಂತವ್ರು ನೋಡಿ ಜನರ ಕೂಲಿ ಕಾರ್ಡ್‌ನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅಡ ಇಟ್ಕೊಂಡು ಕೂಲಿಗೂ ಕರೀದೇ ಹತ್ತೊ, ಇಪ್ಪತೋ ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟು ಮೋಸ ಮಾಡ್ತಾವ್ರೆ. ಇಂಗಾಗದ್ರಿಂದ ಯಾರ್ ಜೋಬ್ಗೆ ದುಡ್ಡೋಯ್ತು ? ನಿಜ ಹೇಳ್ಬೇಕಂದ್ರೆ ಯೋಜ್ನೆ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ತಿಪ್ಪ ಮತ್ತೆ ಮಾಯ ಇಬ್ರೆಯಾ.

ಭೈರ : ಬಡವರ್ಗಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಯೋಜ್ನೆ ಇಂತ ಜನಗಳಿಂದ ಅವ್ರಿಗೆ ತಲುಪುತ್ತಿಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಅರ್ಜಿ ಬರ್ದು ಕೃಷ್ಣ ಒಳ್ಳೇ ಕೆಲ್ಸ ಮಾಡವ್ನೆ.

ಮಾಯಣ್ಣ : *(ಮೈತುಂಬಾ ಚಿನ್ನದ ಒಡವೆಗಳ ಹಾಕ್ಕೊಂಡು ಜನರ ಗುಂಪಿನ ಮುಂದೆ ಬಂದು ಎದೆ ಎತ್ತಿ ನಿಂತು . . . .)* ನಾವೇನ್ ತಪ್ಪು ಕೆಲ್ಸ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಕೆಲ್ಸ ಫಾಸ್ಟಾಗಾಗ್ಲಿ ಅಂತ ಅಂಗ್ ಮಾಡೀವಿ. ಅವ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಬರ್ದಿರ ಅರ್ಜೀನಾ ಮೊದ್ಲು ವಾಪಸ್ ತಕ್ಕಳ್ಳಿ. ನ್ಯಾಯಾನ ಇಲ್ಗೆ ಕ್ಲೋಜ್ ಮಾಡಿ.

ಪ್ರಕಾಶ : ನಿನ್ ಮೈಮ್ಯಾಗಲ ಚಿನ್ನ ನೋಡಿದ್ರೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತೆ, ನೀನು ಮಾಡೋ ಕೆಲ್ಸ ಬಾರಿ ಫಾಸ್ಟ್ ಅಂತ. ಮುಚ್ಕಂಡು ನೂರು ದಿನದ ಕೂಲಿ ಏನೈತೆ ಎಲ್ಲಾನು ಕಕ್ಕು. ಇಲ್ಲಾ ಅಂದ್ರೆ ಇಡೀ ಪಂಚಾಯ್ತೀನೇ ನಿನ್ನ ವಿರುದ್ಧ ನಿಂತು ಮೇಲಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗ್ಬೇಕಾಗುತ್ತೆ *(ಎಲ್ಲಾರು ಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟುವರು.)*

ಯಜಮಾನ : ಮಾಯಣ್ಣ ಜನ ತಿರ್ಗಿ ಬೀಳೋಕೆ ಮೊದ್ಲೇ ಅವರ್ವರ ಜಾಬ್‌ಕಾರ್ಡ್ ಅವರ್ವಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಬಿಡಿ. ಅವ್ರವ್ರ ಕೂಲಿ ಅವ್ರು ಮಾಡ್ಕಳ್ಳಿ. ಇನ್ನು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಅರ್ಜಿ ಬರದವ್ರೆ ಅದೇನ್ ಆಗುತ್ತೋ ಆಗ್ಲಿ. ಆ ಕೆಲ್ಸಾನ ಸರ್ಕಾರ ನೋಡ್ಕೊಳುತ್ತೆ. ಅದಕ್ಕೂ ಪಂಚಾಯ್ತಿಗೂ ಸಂಬಂಧ ಇಲ್ಲ.

(ಮಾಯಣ್ಣ ತಿಪ್ಪೇಶಿ ತಮ್ಮ ಚೀಲಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ಜಾಬ್‌ಕಾರ್ಡ್ ತೆಗೆಯಲೋಗಿ ಅವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಕೈ ತಪ್ಪ ಕೆಳಗೆ ಬೀಳುವುವು. ಜನ ಅಷ್ಟೊಂದು ಕಾರ್ಡುಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಹೌಹಾರುವರು)

ಜನಗಳು : ಓಹೋ . . . . ಲೂಟಿನೇ ಮಾಡವ್ರಪ್ಪೋ . . . . ಡಕಾಯಿತ್ರು

ಕೃಷ್ಣ : ಜನಗಳತ್ರ ಕಾರ್ಡ್ ಕಿತ್ಕಾಳಕ್ಕೆ ಇವರಾಡಿದ್ದಾಟ್ವಿಲ್ಲ, ಕೊಡ್ಡಿದ್ ಮಾತಿಲ್ಲ.

ಭೈರ : *(ತಿಪ್ಪನ ಕಡೆ ಕೈ ತೋರಿಸಿ)* ಚಿಟ್ಟಳ್ಳು ಸಿಡ್ಡಂಗೆ ಸಿಡಿತಿದ್ದ. ಇವ್ನು ಯಾವತ್ತಾದ್ರೂ ಭೂಮಿ ಮ್ಯಾಲೆ ಕಾಲಲ್ಲಿ ನಡೀತಿದ್ನ. ತಲೇಲೆ ನಡೀತಿದ್ದ.

ಶಿವ : ಲೇ . . . . ಲೇ . . . . ಅವ್ನು ಯಂಗಾರ ನಡಿಲಿ ಅದನ್ ತಕ್ಕಂಡು ನನ್ಗೂ ನಿನ್ಗೂ ಏನಾಗ್ಬೇಕಾಗೈತೆ. ಮೊದ್ಲು ನಮ್ ಕಾರ್ಡಿಸ್ಕೋ.

(ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸ್ಕೊಂಡು ಮಾಯಣ್ಣ ತಿಪ್ಪೇಶಿ ಜಾಬ್‌ಕಾರ್ಡ್‌ಗಳನ್ನು ಜನ್ರಿಗೆ ಕೊಡುವರು.)

ಜನಗಳು : ಜನ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಕ್ ನಿಂತ್ಕಂಡ್ರೆ ಲೂಟಿಕೋರರಿಗೆ ಜಾಗೆಲ್ಲೈತ್ರಪ್ಪ. ಇಲ್ನೋಡಿ ತಲೆ ಎತ್ತಂಗಿಲ್ಲ. ಈ ಅಧಿಕಾರಿಗ್ಳು ಮತ್ತು ದಲ್ಲಾಳಿಗ್ಳು ಪೋಲಿ ದನಗ್ಳು ಹೊಲಕ್ಕೆ ಹೊಕ್ಕಂಗೆ. ಸಿಕ್ಕಿದ್ನೆಲ್ಲಾ ಮೇದ್ಬಿಡ್ತವೆ. ಆದ್ರೆ ನಮ್ ಬುದ್ಧಿ ನಮ್ ಕೈಲಿರ್ಬೇಕು. ಇಂಥ ಯೋಜ್ನೆಗಳು ಬಂದಾಗ ಊರ್ನವ್ರು ಒಗ್ಗಟ್ಟಿಂದ ಕೆಲ್ಸ ಮಾಡುಸ್ಲಾಬೇಕು. ಇದ್ರಲ್ಲಿ ನಮ್ದೂ ತಪ್ಪೈತೆ.

(ಹಾಡು ಹಾಡುವರು)

ಕಾದೋನ ಕುರಿ ನೋಡು
ಗೇದೋನ ಹೊಲ ನೋಡು
ಕಾದೋನ್ಗೆ ಸಂಬ್ಳ
ಗೇದೋನ್ಗೆ ಕೂಲಿ

* * *

ಕಲ್ಯಾಣದ ಕನಸು

– ಡಾ॥ ಟಿ.ಎಸ್. ವಿವೇಕಾನಂದ

ಒಂದು ಹಳ್ಳಿ ಮುಂಭಾಗ. ದೂರದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಗಂಡಸರು, ಹೆಂಗಸರು ದುಃಖಿತರಂತೆ ಕುಳಿತಿದ್ದಾರೆ. ಇವರಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದಲ್ಲಿ ವೀರಗಾಸೆ ತಂಡವೊಂದು ವೇಷ ಭೂಷಣಗಳ ಸಹಿತ ಕುಳಿತು ಪರಸ್ಪರ ಮಾತುಕತೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುತ್ತದೆ.

ಇದರ ಎದುರು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಮಂದಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ನೆರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಮಂದಿ 'ಗಂಗಿಗೌರಿ ಗುಯ್' ಹಾಡು ಹೇಳುತ್ತಾ ಪರಸ್ಪರ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಲಾಕ್ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಚಪ್ಪಾಳೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತಾ ವೃತ್ತಾಕಾರವಾಗಿ ಸುತ್ತುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಆ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಹಾಡುತ್ತಿರುವ ಹಾಡು ಸಮಸ್ಥಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಳುತ್ತಿರುತ್ತದೆ ......

ಗಂಗಿ ಗೌರಿ ಗುಯ್
ಗುಂಗಿಹುಳ ಗುಯ್
ಹಾರಿ ಬಂತು ಪಟಕ್
ತೂರಿಹೋಯ್ತು ಚುಟಕ್
ಅವ್ವ ನನ್ನ ನಾಗರಿ
ನೋಡಿದ್ಯೇನ ಸೋದರಿ
ಬಸಂತರಾನಯ ಸೊಸೆಯೇ
ಗುಳಗಿ ಗವಳ ಬಸಿಯೇ

ಹಾಡಿನ ಲಯಬದ್ಧವಾದ ಧ್ವನಿಗೆ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಕೆಲವರು ಅತ್ತ ಕಡೆಗೆ ಗಮನ ಹರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮಕ್ಕಳು ಈ ಯಾವುದರ ಪರಿವೆಯೂ ಇಲ್ಲದೆ ಹಾಡುತ್ತಾ . . . . ಸುತ್ತುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ವೀರಗಾಸೆ ತಂಡದಲ್ಲಿದ್ದ ಪ್ರಧಾನ ವೇಶಧಾರಿ ಗುಂಪಿನ ಹೊರ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಆರಂಭದಿಂದಲೂ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಮಕ್ಕಳತ್ತ ನೋಡುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ.

ತಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾತುಕತೆ ನಡೆದಿದೆ . . . .

ತಂಡದ ಒಬ್ಬ : ಏ . . . . ಈ ಊರೇನ್ ಸರಿಯಿಲ್ಲ ಬಿಡೋ !

ಇನ್ನೊಬ್ಬ : ಊರೇನ್ ಮಾಡ್ತೋ ನಿಂಗೆ ?

ಒಬ್ಬ : ಏ . . . . ಮಾಡೇತೇಳು ? ಜನಾ . . . . !

ಇನ್ನೊಬ್ಬ : ಜನ ಏನ್ ಮಾಡಿದ್ರೋ . . . . ?

ಒಬ್ಬ : ಏ . . . . ಜನ ಏನ್ ಮಾಡ್ಯಾರೇಳು ? ಕೊಡೋರಲ್ಲ . . . . !

ಇನ್ನೊಬ್ಬ : ಏನ್ ಕೊಡ್ಬೇಕಾಗಿತ್ತೋ ?

ಒಬ್ಬ : ಏ . . . . ಏನ್ ಕೊಡ್ತಾರೇಳು ? ದುಡ್ಡು . . . . !

ಇನ್ನೊಬ್ಬ : ದುಡ್ಡೇನ್ ಮಾಡ್ತೋ ನಿಂಗೆ ?

ಒಬ್ಬ : ಏ . . . . ದುಡ್ ಏನ್ ಮಾಡ್ಯಾತೇಳು ? ಬಡ್ತನ . . . . !

ಇನ್ನೊಬ್ಬ : ಬಡತನ ಏನ್ ಮಾಡ್ತೋ ನಿಂಗೆ ?

ಒಬ್ಬ : ಏ . . . . ಬಡತನ ಎನ್ ಮಾಡ್ಯಾತೇಳು ? ಇರಬೇಕಲ್ಲ . . . . !

ಇನ್ನೊಬ್ಬ : ಏನ್ ಇರಬೇಕಾಗಿತ್ತೋ ?

ಒಬ್ಬ : ಏ . . . . ಏನಿರ್ತದೇಳು ? ಕೆಲ್ಸ . . . . !

ಇನ್ನೊಬ್ಬ : ಯಾವ್ ಕೆಲ್ಸಾನೋ ?

ಒಬ್ಬ : ಏ . . . . ಯಾವ್ ಕೆಲ್ಸ ಇರ್ತದೇಳು ? ಕೂಲಿ, ನಾಲಿ . . . . !

ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರಧಾರಿ : (ಕುಳಿತ ಭಂಗಿಯಲ್ಲೇ ತಪ್ಪು ತಿದ್ದುವವನಂತೆ) ಹಾಗೆಲ್ಲಾ ಆಡ್ಬಾರ್ದು, ನಾವು ಭಿಕ್ಷೆ–ದಕ್ಷಿಣೆಗೆ ಈ ಆಟ ಆಡೋಲ್ಲ. ಇದು ವೀರಭದ್ರನ ಆರಾಧಾನೆ ಅಂತಾ ತಿಳೀರಿ. ಅವ್ರಾಗೇ ಕರೆಸಿ 'ಆಡಿ' ಅಂದ್ರೆ ಆಡುವವರು ನಾವು, ತಿಳೀರಿ.

ಇನ್ನೊಬ್ಬ : (ಎದ್ದು ಇವನ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾ) ನಾನೂ ಅಥೇ ಅರ್ಥದಾಗೇ ಹೇಳಿದ್ದು ಅಣ್ಣಾ . . . . ಆದ್ರೂ ಈ ಊರಿನಾಗೆ ಇರೋರೆಲ್ಲಾ ಜಿಪುಣ ಬಡ್ಡೀಮಕ್ಳು ಅಣ್ಣ ! ಮೊದಲೆಲ್ಲಾ ಅವ್ರೇ ಕರ್‍ಸಿ ಆಡುಸ್ತಿದ್ರುಲ್ಲಾ . . . . ! ಪುಣ್ಯ ವಶಾತ್ ನಾವೇ ಇಲ್ಗೆ ಬಂದಿದ್ದೀವಿ, ಆಡ್ಸಿದ್ರಾ ಎಲ್ರಿಗೂ ಸಂತೋಸ ಆಗಲ್ಲೇನು ?

ಒಬ್ಬ : (ಎದ್ದು ಮೊದಲು ಬಂದವನ ಜೊತೆ ಕೂಡುತ್ತಾ) ಏ . . . . ಎಲ್ಲೈತೇಳು ಕೋಡಾಕೆ. ಅದಕ್ಕೇ ಅವು ನಮ್ಮ ತಂಟೆಗೆ ಬರ್ತಿಲ್ಲ . . . . !

ಇನ್ನೊಬ್ಬ : ಯಾಕಿಲ್ಲಾ ಬಿಡು . . . . ? ಅಂಗ್ಯಾಕೆ ಮಾತಾಡೀರಿ ? ನೋಡಿದ್ರಲ್ಲಾ ಬ್ಯಾರೆ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ, ಹಿಂದಿನ ಸಲ ಹೋದಾಗ ಬರಿಗೈಲಿ ಇದ್ದೋರು, ಈಗ ಎಂಗೆ ದುಡ್ಡಾಡುಸ್ತಿದ್ದಾರೆ ! ಹಳ್ಳಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಹೆಂಗೆ ಜಗಮಗಾ ಅಂತಾವೆ !!

ಒಬ್ಬ : ಏ . . . . ಅದೇ ಎಂಗೇ ಅಂತ ?

ಇನ್ನೊಬ್ಬ : ಅಂಗೇ . . . . ಅಂತಾ !! ಅಲ್ವಲಾ ದೇಶದ್ ತುಂಬಾ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತ್ರಿ ಯೋಜನೆ ಬಂದು ಬಡಬಗ್ಗರಿಗೆಲ್ಲಾ ಕೈತುಂಬಾ ಕೂಲಿ ನಾಲಿ ಸಿಕ್ಕೋವಾಗ್ ಈ ಬಡವರಿಗೇನ್ಲಾ ಧಾಡಿ ? ವರ್ಷಕ್ಕೆ ನೂರು ದಿನಾ ಅಂತೂ ಕೂಲಿ ಗ್ಯಾರಂಟಿ ಅಲ್ವೇನಪ್ಪಾ . . . . ? ಯಾವಾಗ ಬೇರೆ ಕೆಲ್ಸ ಇರಲ್ವೋ ಆವಾಗ ಈ ಕೂಲಿ ಮಾಡಿದ್ರಾಯ್ತು.

ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರಧಾರಿ : ಹೌದಲ್ವೇನ್ಲಾ ? ಆದ್ರೂ ಯಾಕ್ ಈ ಹಳ್ಳಿ ಹಿಂಗೈತೆ ?

ಒಬ್ಬ : ಎಂಗೈತೆ . . . . ?

ಇನ್ನೊಬ್ಬ : ಸೋಂಭೇರಿ ಸಂತೆ ಇದ್ದಂಗೈತೆ !

ಒಬ್ಬ : ಏ . . . . ತಗಾ . . . . ಸುಮ್ ಸುಮ್ಮನೆ ಯಾಕೆ ಅಂದೀಯಾ ? ಅವ್ರಿಗೆ ಗೊತ್ತೋ ಇಲ್ವೋ ? ಯಾರಿಗ್ ಗೊತ್ತು?

ಇನ್ನೊಬ್ಬ : ಸರಿಯಾಗಂದೆ . . . . ನಿನ್ನ ಮುಸುಡಿ ಇದ್ದಂಗೆ. ಅಲ್ವಲಾ ಈ ಕಾಲ್ದಾಗೆ ಇಂಥಾ ಪ್ಲಾನ್ ತಿಳಿದೇ ಇರೋಂತ ಮಂದಿ ಇದ್ದಾರೇನ್ಲಾ ? ಅದೇನೋ ಹೇಳ್ತಾರಲ್ಲಾ . . . . 'ಜಗ ತೂಗೋರ್‍ಗೆ ಮಗಾ ತೂಗಾಕೆ ಬರಾಲ್ಲ' ಅಂತಾ, ಅಂಗಾತು.

ಒಬ್ಬ : ಏ . . . . ತಗಾ ಯಾರೇನಾನ ಮಾಡ್ಕಳ್ಳಿ. ನಮ್ಮ ಸ್ಥಿತಿ ಹೇಳು ?

ಇನ್ನೊಬ್ಬ : ನಿನ್ದೇನ್ಲಾ ಸ್ಥಿತಿ . . . . ? ನಿಂಗೇನಾಯ್ತು ?

ಒಬ್ಬ : ಏ . . . . ತಗಾ . . . . ಈ ಯೋಜನೆ ಗೊತ್ತಿರೋ ಹಳ್ಳಿಗೋದ್ರೆ ಜನ ಎಲ್ಲಾ ಕೂಲಿಗೋಗಿರ್ತಾರೆ, ನಮ್ಮ ಕರೆಸಿ ಆಟ ಆಡಿಸೋರಿಲ್ಲ. ಇಂಥ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಬಂದ್ರೆ ಇವ್ರಿಗೆ ಯೋಜನೇನೇ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲಾ ಅಂತಿದ್ದೀಯಾ ! ಇಲ್ಲಿ ಆಟಕ್ಕೆ ಕರೆಯೋರು ಇಲ್ಲ. ಇದನ್ನ ಏನಂತೀಯಾ ? ಜನಾನೇ ನಂಬಿಕೊಂಡು ಬದುಕೋ ನಮ್ಮ ಕಲೆಯ ಕತೆ ಏನು ಅಂತಾ ? ಕಲಿತ ವಿದ್ಯೇನಾ ಹತ್ತು ಜನ್ರ ಮುಂದೆ ತೋರಿಸಿದ್ರಾ ಎಲ್ರಿಗೂ ಸಂತೋಷ ಅಗೋಲ್ವಾ ?

ಇನ್ನೊಬ್ಬ : ಅರೆರೆರೆರೆ . . . . ಏನ್ಲಾ ಮುಂದಾಲೋಚನೆ ನಿಂದು ? ವೀರಗಾಸೆ ಬದುಕುತ್ತಾ ಬಿಡ್ಲಾ . . . ., ನಿನ್ನಂಗೇ ಯೋಚ್ನೆ ಮಾಡಿದ್ರೆ ಅದು ಸಾಯೋಕಿಲ್ಲ ಬಿಡ್ಲಾ . . . . ?

ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರಧಾರಿ : ನೀನು ಹೇಳೋದೇನೋ ಸರಿ, ಆದ್ರೆ ನಾವು ಭಗವಂತನ ಗೌರಿಸೋರು, ಜನರ ಕಷ್ಟ ಸುಖನು ಗೌರವಿಸ್ಬೇಕು ತಾನೇ ?!

ಎನ್ನುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ವೇಗವಾಗಿ ಸುತ್ತುತ್ತಾ . . . . ಸುತ್ತುತ್ತಾ . . . . ಸುತ್ತುತ್ತಲೇ ಹಾಡು ತಾರಕ್ಕೇರಿ ಇಡೀ ವಾತಾವರಣದ ತುಂಬಾ ಅವರ ಧ್ವನಿಯೇ ಆವರಿಸಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿದ್ದವರೆಲ್ಲಾ ಅವರ ನೃತ್ಯದಲ್ಲಿ ಲೀನವಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ.

ಆಗ ಹಾಗೆ ಸುತ್ತುತ್ತಿದ್ದ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು ಹುಡುಗಿ ದೊಪ್ಪನೆ ಬಿದ್ದು ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಕಾಲುಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಲಾಕ್ ಆಗಿದ್ದ ಕಾರಣ ಉಳಿದ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳೂ ಒಬ್ಬರ ಹಿಂದೊಬ್ಬರು ಬೀಳುತ್ತಾರೆ.

ನೆರೆದಿದ್ದವರ ಕನಸಿನಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೆಸೆದವರಂತೆ ಬೆಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚೆತ್ತು ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ನೋಡು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ ಮೇಲೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಮೊದಲು ಬಿದ್ದ ಹೆಣ್ಣು ಮಗು ಏಳದೇ ಹಾಗೆ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

ಮಕ್ಕಳು ಗಾಬರಿಯಿಂದ ಹಿಂಜರಿಯುವರು, ಎಲ್ಲರೂ ಮಗುವಿನ ಸುತ್ತ ಸುತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವರು, ಅನ್ಯ ಮನಸ್ಕನಂತೆ ಕುಳಿತಿದ್ದ ವೀರಗಾಸೆ ಮುಖ್ಯ ಕಲಾವಿದ ಮುಂದಾಗಿ ಆರೈಕೆ ಮಾಡುವನು . . . . ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಕೆಲವರು ಉಳಿದ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಏನಾಯಿತು ಎಂದು ಕೇಳುವರು. ಮಕ್ಕಳು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ . . . .

ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ !

ಇಲ್ಲೀವರ್ಗೂ ಚೆನ್ನಾಗೆ ಇದ್ಲು !

ಏನಾಯ್ತೋಪ್ಪಾ ?!

ಒಬ್ಬ ಹೆಂಗಸು	:	ಏ . . . . ನಾಟ್ಕ ಆಡ್ತಾಳೇಲು, ಅವಳ್ ಅಂಗೇಯಾ ? ಇತ್ಯಾದಿ ಉತ್ತರಿಸುವರು.
ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಹೆಂಗಸು	:	ನಾಟ್ಕ ಯಾಕಾಡ್ತೇಳು ಆ ಮಗಾ . . . . !
ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಹೆಂಗಸು	:	ಈ ಕಾಲ್ದವು ಮಾಯ್ಕಾರನಂಥಾ ಮಕ್ಳು. ನಾಟ್ಕಾನೂ ಆಡಾವೇ . . . . ! ಸಿನಿಮಾನೂ ಮಾಡಾವೇ !! ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ, ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಹುಡುಗಿ ಮೌನವಾಗಿ, ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಹುಡುಗಿಯತ್ತ ಬರುವಳು. ಬಂದು ಬಿದ್ದವಳನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಾ ನಿಲ್ಲುವಳು. ಆರೈಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ವೀರಗಾಸೆಯವ ಆ ಹುಡುಗಿಯತ್ತ ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕವಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಾ . . . . ಅವಳ ಕೈಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಏನಾಯ್ತಮ್ಮಾ . . . . ? ಎನ್ನುವನು.
ಹುಡುಗಿ ಒಂದು	:	ಅವ್ಳು ಮೂರು ದಿನದಿಂದ ಹೊಟ್ಗೇನೂ ತಿಂದಿಲ್ರೀ . . . . !!
ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರಧಾರಿ	:	(ಚಕಿತನಾಗಿ ಆ ಹುಡುಗಿಯ ಮುಖ ನೋಡುತ್ತಾ) ಯಾಕವ್ವಾ . . . . ಅಪ್ಪ–ಅವ್ವನ ಮೇಲೆ ಏನಾರಾ ಮುನಿಸಕೊಂಡಿದ್ಲಾ ?
ಹುಡುಗಿ ಒಂದು	:	ಅಂಗೇನಿಲ್ಲಾ ತಗೊಳ್ರೀ . . . . ?
ವೀರಗಾಸೆ		
ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿನ ಒಬ್ಬ	:	ಏ . . . . ಇನ್ನ್ಯಾಕಂತಾ . . . . ? ಅವ್ರೇ ಏನಾದ್ರೂ ಇವ್ಳ ಮ್ಯಾಲೆ ಸಿಟ್ಟಾಗೌರಾ ?
ಹುಡುಗಿ ಎರಡು	:	(ಮುಂದೆ ಬರುತ್ತಾ) ಏ . . . . ಅಂಗೇನಿಲ್ಲಾ ತಗೊಳ್ರೀ . . . . ?
ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರಧಾರಿ	:	(ಅಸಮಾನಧಾನದಿಂದೆಂಬಂತೆ) ಮತ್ತೆ ಇನ್ನೆಂಗೇ ಅಂತಾ . . . . ?
ಹುಡುಗಿ ಒಂದು	:	ಎಂಗೆ ಅಂತಾ ಹೇಳೋದ್ರೀ . . . . ?
ಇನ್ನೊಬ್ಬ	:	ಎಲಾ ಇವ್ಳಾ . . . . ? ಭಲೇ ಇದ್ದೀಯಾ ಕಣೇ ನೀನು ? ಒಳ್ಳೆ ಆರಿ ತೀರದ ಯಜಮಾನಿ ಥರಾ ಮಾತಾಡ್ತೀಯಲ್ಲಾ !!
ಹುಡುಗಿ ಎರಡು	:	(ಮುಖಾ ತಿರುವುತ್ತಾ) ಅಂಗಲ್ದೇ ಇನ್ನೆಂಗ್ ಮಾತಾಡೋದು ?
ಒಬ್ಬ	:	ಏ ..... ತಗಾ ..... ಇನ್ನೆಂಗೆ ಅಂದ್ರೆ ..... ?! ಇದ್ದದ್ದು ಇದ್ದಂಗೆ ..... ಇಂಗಾದ್ರೆ ..... ಇಂಗಾತಪ್ಪಾ ..... ಈ ಥರಕ್ಕೆ ಈ ಥರಾ ಅಂಥಾ ಹೇಳಾದ್ ಬಿಟ್ಟು . . . . !!
ಹುಡುಗಿ ಮೂರು	:	ಯಾಕೆ . . . . ಹೇಳ್ಬೇಕು . . . . ? ಇದ್ದದ್ದು ಇದ್ದಂಗೆ . . . . ಇಂಗಾದ್ರೆ . . . . ಇಂಗಾತಪ್ಪಾ . . . ಈ ಥರಕ್ಕೆ ಈ ಥರಾ ಅಂಥಾ ಹೇಳಿದ್ರೆ ನೀವೇನ್ ಆರುಸ್ತೀರಾ ತೀರುಸ್ತೀರಾ ?
ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರಧಾರಿ	:	ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ತನ್ನ ತಂಡದ ಎಲ್ಲರ ಮುಖವನ್ನೂ ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕವಾಗಿ ನೋಡುವನು. ಎಲ್ಲರ ಕಣ್ಣುಗಳೂ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬಂದಂತೆ ಬೆರೆಯುವುವು.
ಇನ್ನೊಬ್ಬ	:	(ಒಂದು ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬಂದವನಂತೆ) ಆ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಕುರಿತು, ನೀವು ಹೇಳಿ, ನಾವು ತೀರುಸ್ತೀವೋ ಇಲ್ವೋ ನೋಡಿ.
ಹುಡುಗಿ ಒಂದು	:	ಏನು ತೀರುಸ್ತೀರಾ . . . . ? ಅನ್ನ ಕೊಟ್ಟಿರೋ . . . . ಇಲ್ಲಾ ಕೂಲಿ ಕೊಟ್ಟೀರೋ ?

ಒಬ್ಬ	:	ಏ ... ತಗಾ ... ಅನ್ನ ಕೂಲಿ ಕೊಡಾಕೆ ನಾವೇನ್ ಸರ್ಕಾರ ಕೆಟ್ಟೋದ್ವಾ ... ?! ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ರೆ ... ?
ಹುಡುಗಿ ಎರಡು	:	ಪ್ರಯತ್ನಾ ಮಾಡೀರೇ ? ಏನ್ ಮಾಡೀರಿ ?
ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರಧಾರಿ	:	ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡದ್ರೆ ... ಅನ್ನ ... ಕೂಲಿ ... ಸಿಗೋ ದಾರಿ ಹೇಳ್ಬೌದು ಮಗು !!
ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಜನ ಒಟ್ಟಾಗಿ	:	ಈ ಊರಾಗೆ ಅನ್ನಾನಾ . . . . ! ಕೂಲೀನಾ . . . . ?! ದಾರಿ ತೋರ್ಸಿದ್ರೆ ನೀವು ಕಲೆಗಾರರೇ ಸೈ !!
ಹುಡುಗಿ ಎರಡು	:	(ವಿಷಾದ ಮತ್ತು ದುಃಖದಿಂದ) ಈ ಊರಾಗೆ ನಮ್ಮ ಅಮ್ಮ-ಅಮ್ಮಂದಿರ್ಗೆ ಕೂಲಿ ಸಿಕ್ಕಾ ತಿಂಗ್ಳ ಮೇಲಾಗೈತೆ. ಒಂದೊತ್ತಿಗಿದ್ರೆ ಒಂದೊತ್ತಿಗಿಲ್ಲ. ಅಂಗಾಗೈತೆ ನಮ್ಮ ಕತಿ. ದೃಶ್ಯ ಬದಲಾಗುವುದು.
ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರಧಾರಿ	:	ಕರುಣೆಯಿಂದ ಆ ಮಕ್ಕಳ ಮುಖವನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಾ ..... ನೋಡುತ್ತಾ ..... ರೋಷ ತುಂಬಿದವನಂತಾಗಿ ..... ಮೇಲೇಳುತ್ತಾ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಆ ಹುಡುಗಿಯ ಸುತ್ತ ತಾಂಡವ ನೃತ್ಯ ಮಾಡಲು ಆರಂಭಿಸುತ್ತಾನೆ ..... ಇವನ ಕುಣಿತದ ಇಂಗಿತವನ್ನು ಅರಿತಂತಹ ಅವನ ತಂಡ ನಿಧಾನವಾಗಿ ವೀರಗಾಸೆಯ ಲಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಹಾಗೆ ನಿಲ್ಲುವುದು. ಆಟ ಆರಂಭವಾಗುವುದು.
ಒಬ್ಬ	:	ಏ . . . . ಅಹಹಾ ರುದ್ರ . . . . ಅಹಹಾ ದೇವಾ . . . .
ಇನ್ನೊಬ್ಬ	:	ಊರಾದಿ ಊರು, ಕೇರ್‍ಯಾದಿ ಕೇರಿ, ಮನೆಯಾದಿ ಮನೆಯಾಗಿರೋ ಜನವೆಲ್ಲಾ ಜೇನು ನೊಣ ನೆರ್ದಂಗೆ ನೆರೆದ್ರೆ ..... ನಾವೊಂದು ಕಥೀ ಹೇಳ್ತೀವಿ. ಕಲ್ಯಾಣದ ಕಥೆ ..... ಕುಣಿತ .....
ಒಬ್ಬ	:	ಏ ..... ಕತಿ ಅಂದ್ರ ಆಗಿ ಹೋದ, ಬೀಗಿ ಹೋದ ಅರಸರ ಕತಿ ಅಲ್ಲ. ಚಿನ್ನದಂಥಾ ರಾಜಕುಮಾರನ ಬೆಳ್ಳಿ ಅಂತಾ ಕುದ್ರೆ ಹಿಂದೆ ಕುಂತು ಓಡಿ ಹೋದ ರಾಜಕುಮಾರಿ ಕತಿ ಅಲ್ಲ. ಕತಿ ಅಂದ್ರ ಕತಿ ..... ಚಲೋ ಕತಿ ..... ಅನ್ನದ ಕತಿ ..... ಕೂಲಿಯ ಕತಿ. ಹಳ್ಳಿ ಮಂದಿ ಬಾಳಿ ಬದುಕೋ ಅಂತಾ ಕತಿ. ಹೀಂಗಾ ..... ಹೊಟ್ಟೆಗಿಲ್ದ, ಬಟ್ಟೆಗಿಲ್ದ, ನಾಡಿನ ಮಕ್ಳು ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಾ ಉಂಡು, ಮೈ ತುಂಬಾ ತೊಟ್ಟು ನಲಿಯೋ ಅಂತಾ ಕತಿ.
ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರಧಾರಿ	:	(ಕುಣಿತ ನಂತರ) ಭಾರತವೆಂಬೋ ಭಾರತದೇಶದೊಳಗೆ ವಾಸವಾಗಿರತಕ್ಕ ಜನ ಅಂಬೋ ಜನ ಸದಾ ಹಸಿರಾಗಿ ಬದುಕ್ಲೀ ಅಂತಾ ಬಾಬಾ ಸಾಹೇಬ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅನ್ನೋ ಮನುಷ್ಯ ಸಂವಿಧಾನ ಅಂತಾ ಒಂದು ಬರೆದಿದ್ದಾನಪ್ಪಾ. ಕುಣಿತ ..... (ಮುಂದಿನ ಕತೆಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಕಡೆ ಅಹಹಾ ..... ರುದ್ರ ..... ಅಹಹಾ ದೇವ ..... ಎಂಬ ಪಲ್ಲವಿಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ..... ಸಂಭಾಷಣೆಗಳನ್ನು ವೀರಗಾಸೆ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಡಿಸಬಹುದು, ಕುಣಿತ ಆಟದ ಲಯಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದು)
ಒಬ್ಬ	:	ಅಹಹಾ ..... ರುದ್ರ ..... ಏನಂತಾ ಬರೆದಾನು ..... ಯಾಕಂತಾ ಬರೆದಾನು ?
ಇನ್ನೊಬ್ಬ	:	ಅಹಹಾ . . . . ದೇವ . . . . ಅದಕ್ಕೆ ನಾನಾ ಉತ್ತರ ಹೇಳ್ತೀನಿ . . . . !
ಒಬ್ಬ	:	ಆಹಹಾ . . . . ರುದ್ರ . . . . ಯಾರು ಹೇಳಿದ್ರೇನ. ಉತ್ತರ ಚಲೋ ಇದ್ರ ಆತ. ಕುಣಿತ . . . .
ಇನ್ನೊಬ್ಬ	:	ಅಹಹಾ . . . . ದೇವ . . . . ಬಾಬಾ ಸಾಹೇಬರು ಬರೆದಂಥ ಸಂವಿಧಾನದಾಗ ಈ ಭಾರತ ಭೂಮೀಲಿ ಹುಟ್ಟೋ ಎಲ್ರೂ ಸಮಾನ್ರೂ, ಈ ಸಮಾನ ಜನರಿಂದ, ಜನರಿಗಾಗಿ, ಜನರಿಗೋಸ್ಕರ ಇರೋ ಅಂತಾ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತ ಮಾಡೋಂತಾ ಸರ್ಕಾರ ಸಕಲ ಜನರ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ನೋಡ್ಕೋಬೇಕು ಅಂತಾ ಬರೆದು ಬಿಟ್ರು.
ಒಬ್ಬ	:	ಅಹಹಾ . . . . ರುದ್ರ . . . . ಯೋಗಕ್ಷೇ ಅಂದ್ರೆ . . . . ಸರ್ಕಾರ ಅನ್ನೋದು ಜನರ ಮನೆ ಬಾಗ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ . . . . ನೀ ಚಲೋ ಇದ್ದೀ ? ನಿಂಗ ಬ್ಯಾನಿ ಬಂದದಾ ? ನಿನ್ನ ಮಗಳ ಮದ್ವಿ ಮಾಡ್ದಿ ? ನೀ ಉಂಡ್ಯಾ . . . . ನೀ ತಿಂದ್ಯಾ . . . . ಅಂತಾ ಕೇಳೋ ಅಂತಾದ್ದೇನಪ್ಪಾ ?

ಇನ್ನೊಬ್ಬ : ಅಯ್ಯೋ ತಿಳಿಗೇಡಿ ಭದ್ರಾ . . . . ಸಮುದ್ರದ ನೀರ್‍ನ್ನಾ ಸಿಹಿ ನೀರು ಮಾಡೊ ಮಾತಾಡ್ತಿದ್ದೀ ನೀನು. ವಿಷಯ ಅಂಗಲ್ಲಾ ತಿಳ್ಕೋ . . . . ! ಸಂವಿಧಾನ ಹೇಳ್ತದ ನಮ್ಮದು 'ಕಲ್ಯಾಣ ರಾಜ್ಯ' ಅಂತಾ.

ಒಬ್ಬ : ಅಹಹಾ . . . . ರುದ್ರ . . . . ಬಸವಕಲ್ಯಾ ನಾವು ಕಂಡಿಲ್ವಾ ! ಅಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಎಲ್ಲಿದ್ದಾತು ? ಕಲ್ಯಾಣಿ ಎಲ್ಲಿದ್ದಾತು?

ಇನ್ನೊಬ್ಬ : ಅಯ್ಯೋ ತಿಳಿಗೇಡು ಭದ್ರಾ . . . . ಕಲ್ಯಾಣ ರಾಜ್ಯ ಅಂದ್ರೆ ದೇಶದಲ್ಲಿರೋ ಪ್ರಜೆಗಳ ಹಸಿವು, ಆರೋಗ್ಯ, ಆತ್ಮ ಗೌರವಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡ್ತಾ ಅವರ್‍ನ ಉಳಿಸಿ, ಬೆಳೆಸೋದು ಅಂತಾ ಅರ್ಥ.

ಕುಣಿತ . . . .

ಒಬ್ಬ : ಏ . . . . ತಗಾ, ಹಸಿದುಕೊಂಡಿರೋರು ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣೆದ್ರಿಗೇ ಬಿದ್ದು ಒದ್ದಾಡ್ತಾ ಇರೋವಾಗ . . . . ಕಲ್ಯಾಣವಂತೆ ! ರಾಜ್ಯವಂತೆ . . . . ! ಎಲ್ಲೈತಪ್ಪಾ ಅದು ?

ಇನ್ನೊಬ್ಬ : ಅಯ್ಯೋ ತಿಳಿಗೇಡು ಭದ್ರಾ . . . . ಕಲ್ಯಾಣ ರಾಜ್ಯ ಇಲ್ಲೇ ಐತಿ ! ಇಲ್ಲೀ ಜನಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರದ ಯೋಜನೆ ಬಗ್ಗೇನೇ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ ಅಂದ್ರೆ ಯಾರೇನು ಮಾಡಾಕಾಗುತ್ತೆ ?!

ಒಬ್ಬ : ಅಹಹಾ . . . . ರುದ್ರ . . . . ನಮಗೇನು ತಿಳಿದಿಲ್ಲ ಹೇಳು ? ನಿನ್ನ ಕಲ್ಯಾಣ ರಾಜ್ಯದ ಕಲ್ಯಾಣ ಗುಣ. ನೂರು ಜನ ಹಸಿದೋರ್‍ಮೇಲೆ ಮೂರು ಜನ ಸಿರಿವಂತರಿರೋ ದೇಶ. ಕರ್ಪಷನ್ನು ಅನ್ನೋ ಕತ್ತಿ ಮೇಲೆ ಬಡವರ್‍ನ ನಿಲ್ಸಿ, ಇಂಚಿಂಚಾಗಿ ಪಾದ ಕತ್ತರಿಸೋ ದೇಶ. ಮಾಡೋರಿಗೆ ಕೆಲ್ಸ ಇಲ್ದೆ, ಬದುಕೋರಿಗೆ ಸೂರಿಲ್ದೆ, ಬೀದಿ ಬೀದೀಲಿ ಜನ ಮಲ್ಗೋ ಅಂತಾ ದೇಶ . . . . ವಗೈರೆ ವಗೈರೆ ಅಂತಾ . . . . !!

ಇನ್ನೊಬ್ಬ : ಅಯ್ಯೋ ತಿಳಿಗೇಡು ಭದ್ರಾ . . . . ನೀನು ಈ ದೇಶಾನಾ ತುಂಬಾ ಹಳತಾಗಿ ತಿಳಕೊಂಡಿದ್ದೀ. ದೇಶದ ಇತ್ತೀಚಿನ ನಡವಳಿಕೆ ನಿನಗೆ ತಿಳಿದೇ ಇಲ್ಲಾ ಬಿಡು.

ಒಬ್ಬ : ಏ . . . . ತಗಾ, ನೂರು ವರ್ಷ ಮಾಡದಿದ್ದೋನು, ಮೂರು ವರ್ಷದಾಗೆ ಏನ್ ಮಾಡ್ತ್ಯಾನು ?

ಇನ್ನೊಬ್ಬ : ಅಯ್ಯೋ ತಿಳಿಗೇಡು ಭದ್ರಾ ತಿಳ್ಕೋ . . . . 2005ರಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ 'ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತರಿ ಯೋಜನೆ' ಅಂತಾ ಜಾರಿಗೆ ತಂತು.

ಒಬ್ಬ : ಅಹಹಾ . . . . ರುದ್ರ . . . . ಅದೇನೇನು ಹೇಳ್ತೀಯೋ ? ನಮಗಾ ನೀ ಹೇಳಿದ್ರಲ್ಲಿ ಗಾಂಧಿ ಮಹಾತ್ಮ ಗೊತ್ತು, ರಾಷ್ಟ್ರ ಗೊತ್ತು, ಯೋಜನಾ ಗೊತ್ತು . . . . ಆದ್ರೆ ಅದೇನೋ ಅಂದ್ಯಲ್ಲ . . . . ಖಾತ್ರಿ . . . .! ಈ ಖಾತ್ರಿ ಪಾತ್ರಿ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ನೋಡು. ಸರ್ಕಾರಿ ಭಾಷೆಯಾಗ ನಾವೆಂದೂ ಇದನ್ನ ಕೇಳಿದ್ದಿಲ್ಲ.

ಇನ್ನೊಬ್ಬ : ಅಯ್ಯೋ ತಿಳಿಗೇಡು ಭದ್ರಾ ತಿಳ್ಕೋ . . . . ಅದಾ ಈ ಯೋಜನೆಯ ಆತ್ಮ. ಮೊದ್ಲು ಬಡಬಗ್ಗರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ಒದಗಿಸ್ಬೇಕು ಅಂತಾ ಇತ್ತು. ಸರ್ಕಾರಾನೂ ಅದನ್ನೂ ಇದನ್ನೂ ಮಾಡಿ ನೋಡ್ತು . . . . ಐವತ್ತು ವರ್ಷ ಕಳದ್ರೂ ಗಿಟ್ಲಿಲ್ಲ ನೋಡು. ಅದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಥರಾ ಯೋಚ್ನಾ ಮಾಡಿ ಉದ್ಯೋಗದ ಹಕ್ಕನ್ನು ಖಾತ್ರಿ ಮಾಡಿ ಕಾನೂನು ತಂತು ನೋಡು.

ಒಬ್ಬ : ಅಹಹಾ . . . . ರುದ್ರ . . . . ಯಾವ ಕಾನೂನು ತಂದ್ರೇನು ? ಎಲ್ಲಾ ಅಂಗೇಯಾ ! ಈ ಕಾಯ್ದೆ ಏನು ಮಾಡ್ತ್ಯಾತೇಳು ? ಇಂಥವು ಎಷ್ಟಿಲ್ಲ ?

ಇನ್ನೊಬ್ಬ : ಅಯ್ಯೋ ತಿಳಿಗೇಡಿ ಭದ್ರಾ . . . . ಅದಾ ನೋಡು ನೀ ತಿಳಿದಿರೋ ತಪ್ಪು. ಇದು ಅಂತಿಂಥಾ ಕಾಯಿದೀ ಅಲ್ಲ. ಯಾರಾದ್ರೂ ಒಬ್ಬ ಕೂಲಿ ಕೆಲಸದ ಅಗತ್ಯ ಇರೋನು ಹೋಗಿ 'ನನಗ ಕೆಲ್ಸ ಬೇಕು' ಅಂದ್ರಾ . . . ಕೆಲ್ಸ ಕೊಡ್ಲೇಬೇಕು ನೋಡಾ ! ಕೆಲ್ಸ ಕೊಡಿಲ್ಲಾ ಅಂದ್ರ ನಿರುದ್ಯೋಗ ಭತ್ಯ ಕೊಡ್ಬೇಕು ನೋಡಾ ! ಅಂಥಾ ಕಾಯಿದೆ. ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿರೋ ಯಾವ ಪ್ರಜೆ ಆದ್ರೂ ಸರಿ, ಅವ್ರು ಕೂಲಿ ಪಡೀಬೌದು.

ಒಬ್ಬ : ಅಯ್ಯೋ ಶಿವಾದಿ ಶಿವ ರುದ್ರಾ . . . . (ಮೂರ್ಛೆ ಬೀಳುವವನಂತೆ ನಟಿಸುತ್ತಾ) ಅಲ್ಲಲೇ ತಿಳಿಗೇಡಿ ನೀನು ಯಾವ ದೇಶದ ಕತಿ ಹೇಳಕ್ಕತ್ಯಲೇ ?

ಇನ್ನೊಬ್ಬ : ಅಯ್ಯೋ ಬುದ್ಧಿಗೇಡಿ . . . . ನಾನು ನಮ್ಮದಾ ದೇಶದ ಕತಿನೇ ಹೇಳಾಕತ್ತೀನಿ.

ಕುಣಿತ . . . .

ಒಬ್ಬ : ನಮ್ಮದಾ ದೇಶದ ಕತಿ ಹೇಳಿಕತ್ತೀಯಲ್ಲಾ ? ಬಾ . . . . ನನಗೆ ಈಗ ಕೂಲಿ ಅಗತ್ಯಾ ಅದ. ಕೊಡಿಸು ಬಾ !!

ಇನ್ನೊಬ್ಬ : ಕೊಡಸ್ತೀನಿ . . . . ! ಆದ್ರಾ . . . . ಮೊದಲೇಳು, ನೀನು ಈ ಪಂಚಾಯ್ತಿ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿರೋ ಮತದಾರ್ನಾ ?

ಒಬ್ಬ : ಅಲ್ಲಾ . . . . ನಾನು ಪಕ್ಕದ ಪಂಚಾಯ್ತಿಯೋನು.

ಇನ್ನೊಬ್ಬ : ಹಾಗಾದ್ರೆ ನೀನು ನಿಮ್ಮ ಪಂಚಾಯ್ತಿ ಒಳಗ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸು. ಈಗ ಈ ಪಂಚಾಯ್ತಿ ವ್ಯಾಪ್ತಿಲಿರೋ ಯಾರ್ನಾದ್ರೂ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಕರೆ.

ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರಧಾರಿ : (ಕುಣಿಯುತ್ತಲೇ ಎಲ್ರನ್ನೂ ಅವಲೋಕಿಸುತ್ತಾ) ಈ ಪಂಚಾಯ್ತಿ ಜನರೇ . . . . ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೆ ಕೂಲಿ ಕೆಲ್ಸದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಅವ್ರು ಕೈ ಎತ್ತಿ.

(ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಬಹುಪಾಲು ಜನ ಕೈ ಎತ್ತುವರು.)

ಒಬ್ಬ : ಕೈಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ . . . . ಇಷ್ಟೂ ಜನಕ್ಕೆ ಕೆಲ್ಸ ಕೊಡ್ತೀಯಾ . . . . ?

ಇನ್ನೊಬ್ಬ : ಇಷ್ಟು ಜನಕ್ಕೇ ಏನು, ಇನ್ನೂ ಇಷ್ಟು ಜನ ಇದ್ರೂ . . . . ಇನ್ನೂ ಸಾವಿರಾರು ಜನ ಇದ್ರೂ ಕೆಲ್ಸ ಕೊಡಬೌದು.

ಒಬ್ಬ : (ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ) ಹಾಗಾದ್ರೆ ಬನ್ನಿ ಯಜಮಾನ್ರೆ ನೀವು (ಮುಂದೆ ಬರುವನು) ಕೊಡ್ಸಪ್ಪಾ ಇವ್ರಿಗೆ ಕೆಲ್ಸಾನಾ.

ಇನ್ನೊಬ್ಬ : ಅಹಹಾ . . . . ದೇವಾ . . . . ಇವ್ರನ್ನ ಪಂಚಾಯ್ತಿ ಆಫೀಸಿಗೆ ಕರ್ಕೊಂಡು ನಡಿ.

(ರಂಗವೇ ಪಂಚಾಯ್ತಿ ಕಛೇರಿಯಾಗಿ ಮಾರ್ಪಾಡಾಗುವುದು)

ಒಬ್ಬ : ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದವನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಮುಂದೆ ಹೋಗುವನು. ಎಲ್ರೂ ಅವನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸುವರು. ಕಛೇರಿಯಂತ ಒಂದು ಜಾಗದೆ ಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲುವರು. ಹೂಂ . . . ಬಂದಾಯ್ತು. ಕೊಡ್ಸಪ್ಪಾ ಕೆಲ್ಸಾನಾ . .

ಇನ್ನೊಬ್ಬ : ನಿಮಗೆ ಕೆಲ್ಸ ಕೊಡ್ಸಾಕೆ ಮುಂಚೆ ಒಂದು ಪುಟ್ಟ ಕೆಲ್ಸ ಐತೆ. ನೀವು ಅದನ್ನ ಮಾಡ್ಬೇಕು !

ಒಬ್ಬ : ಅಹಹಾ . . . . ರುದ್ರ . . . . ತಗ್ದಾ ನಿನ್ನ ಸರ್ಕಾರಿ ಕ್ಯಾತೇನಾ . . . . ! ನೀವು ಎಲ್ಲಾ ಹೇಳೋದಿಂಗೇ. ಮಾಡಿಕೋಡ್ರೀ ಅಂತಾ ಬಂದ್ರೆ . . . . ತಗೀತೀರಾ . . . . ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಪುರಾಣಾನಾ ! ಅದ್ ತಗೊಂಬಾ . . . . ಇದ್ ತಗೊಂಬಾ . . . ., ಅದೆಲ್ಲಿ . . . . ಇನ್ನೊಂದೆಲ್ಲಿ ? ಏ ತಗೀ ನಿಮ್ಮ ಜಾಯಮಾನವೇ ಅದು.

ಇನ್ನೊಬ್ಬ : ಲೇ . . . . ಲೇ . . . . ಲೇ . . . . ತಿಳಿಗೇಡಿ, ಸ್ವಲ್ಪ ತಾಳ್ಕೋ, ನಿನಗೆ ಮಗಳಿದ್ದಾಳಾ ?

ಒಬ್ಬ : ಅಹಹಾ . . . . ರುದ್ರ . . . . ಇಲ್ಲಾ . . . . ಎಂದ್ರೆ ಇಲ್ಲಾ ಅಂತಾ ನೋಡು.

ಇನ್ನೊಬ್ಬ : ಅಹಹಾ . . . . ದೇವ . . . . ಹೋಗ್ಲಿ, ಮಗಳಿರೋ ಮನೇವ್ರು ಯಾರಾದ್ರೂ ಮದುವೆ ಮಾಡಿರೋದು ನೋಡಿದ್ದೀಯಾ ?

ಒಬ್ಬ : ಅಹಹಾ . . . . ರುದ್ರ . . . . ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಮದ್ವೆ ನೊಡಿಲ್ವಾ ನಾನು !!

ಇನ್ನೊಬ್ಬ : ಮಾಡೋಕೆ ಮುಂಚೆ ಗಂಡಿನ ಕಡೇರು – ಹೆಣ್ಣಿನ ಕಡೇರು ಸೇರಿ ಏನ್ ಮಾಡ್ತಾರೇಳು ?

ಒಬ್ಬ : ಅಹಹಾ . . . . ರುದ್ರಾ . . . . ಇನ್ನೇನ್ ಮಾಡ್ತಾರೆ, ಲಗ್ನ ಕಟ್ಟಿಸ್ತಾರೆ.

ಇನ್ನೊಬ್ಬ : ಅಪ್ಪಾ ಬದ್ಕೊಂಡೆ ನಾನು ! ಇನ್ನೇನು ಹೇಳ್ಬಿಡ್ತೀಯೋ ಅಂತಾ ಗಾಬ್ರಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದೆ. ಲಗ್ನಾ ಕಟುಸ್ತಾರಲ್ಲಾ ಇದೂ ಅಂಗೇ. ಮುಹೂರ್ತಕ್ಕೆ ದಿನ ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡ್ದಂಗೆ.

ಒಬ್ಬ : ಅಹಹಾ . . . . ರುದ್ರ . . . . ಅದಕ್ಕೂ–ಇದಕ್ಕೂ ಏನ್ ಸಂಬಂಧ. ಇಲ್ಲಿ ಲಗ್ನಾ ಕಟ್ಟಾದು ಅಂದ್ರೆ ಎಂಗೆ ?

ಇನ್ನೊಬ್ಬ : ಅಹಹಾ . . . . ಭದ್ರಾ . . . . ಅಂಗೇ . . . . ! ಜಾಬ್‌ಕಾರ್ಡ್ ಮಾಡ್ಸೋ ಅಂಗೆ !!!

ಒಬ್ಬ : (ನಾಟಕೀಯವಾಗಿ ನಗುತ್ತಾ) ಜಾಬ್ ಕಾರ್ಡ್ ?! ಪೋಸ್ಟ್ ಕಾರ್ಡ್, ಸಿಮ್ ಕಾರ್ಡ್, ಮೆಮೊರಿ ಕಾರ್ಡ್, ಮದುವೆ ಕಾರ್ಡ್, ಡೆತ್ ಕಾರ್ಡ್ . . . . ಆ ಕಾರ್ಡೂ, ಈ ಕಾರ್ಡೂ ಕೇಳಿದ್ದೀನಪ್ಪಾ . . . . ಇದ್ಯಾವುದು ಜಾಬ್‌ಕಾರ್ಡ್ ?!

ಇನ್ನೊಬ್ಬ : (ಅಷ್ಟೇ ನಾಟಕೀಯವಾಗಿ ಹಾಡಿನ ರೂಪದಲ್ಲಿ)

ಜಾಬ್ ಕಾರ್ಡ್
ಜಾಬ್ ಕಾರ್ಡ್
ಜಾಬ್ ಕಾರ್ಡ್ ॥
ಜಾಬಿಕೆ ಮೂಲ ಜಾಬ್ ಕಾರ್ಡ್
ಕೆಲಸಕೆ ಬೇಕು ಕೂಲಿಗೆ ಬೇಕು . . . .
ಮೊದಲಿಗೆ ಬೇಕು ಜಾಬ್ ಕಾರ್ಡ್

ಒಬ್ಬ : ಅಂಗಂದ್ರೇನು ?

ಇನ್ನೊಬ್ಬ : ಅಂಗಂದ್ರೇ . . . . ಉದ್ಯೋಗ ಚೀಟಿ ಅಂತಾ . . . .

ಒಬ್ಬ : ಅಂಗಂದ್ರೇನು ?

ಇನ್ನೊಬ್ಬ : ಅಂಗಂದ್ರೇ . . . . ಒಬ್ಬರು ಹೋಗಿ,

ಪಂಚಾಯ್ತೀಲಿ ಕುಂತು
ನಮೂನೆ ಒಂದರ ಮೇಲೆ
ಹೆಸರು ಅಡ್ರೆಸ್ ಬರ್ದು
ಕೆಲಸ ಬೇಕು ಅಂತಾ
ಅರ್ಜಿ ಕೊಟ್ರೆ
ಸ್ಕೆಕ್ರೆಟರಿ ಕೊಡೋ ಕಾರ್ಡ್
ಇದೇ ಜಾಬ್ ಕಾರ್ಡ್
ಜಾಬ್ ಕಾರ್ಡ್
ಜಾಬ್ ಕಾರ್ಡ್ ॥

ಒಬ್ಬ : ಅಹಹಾ . . . . ರುದ್ರ . . . . ಈಗ ಗೊತ್ತಾಯ್ತು ! ಬರೋಬ್ಬರಿ ಅರ್ಥ ಆಯ್ತು . . . . !! ನಾನು ಎಸ್ಸೆಲ್ಸಿ ಪಾಸಾಗಿದ್ನಲ್ಲ ಆವಾಗ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಸೆಂಟರ್‌ನಾಗೆ ಎಂಪ್ಲಾಯ್‌ಮೆಂಟ್ ಎಕ್ಸ್‌ಚೇಂಜಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಗ ಒಂದು ಕಾಡು ಅಂತಾ ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ರು. ಅದಾ !?

ಇನ್ನೊಬ್ಬ : ಹಾ . . . . ಒಂದ ಥರಾ ಅಂಗೇ . . . .

ಒಬ್ಬ : ಅಹಹಾ . . . . ರುದ್ರ . . . . ಅಂಗಾದ್ರೆ ಇದು ಉದ್ಧಾರ ಆಗೋ ಮಾತಲ್ಲ ಬಿಡಿ. ನನಗಂತೂ ಜೀವಮಾನದಾಗೇ ಕೆಲ್ಸ ಕೊಡ್ಲಿಲ್ಲ ಅವ್ರು. ಇದೂ ಅಂಗೇ ತಾನೇ ?

ಇನ್ನೊಬ್ಬ : ಲೇ . . . . ಲೇ . . . . ಲೇ . . . . ಲೇ . . . . ಭದ್ರಾ . . . . ಏನ್ ಡ್ಯಾಮೇಜ್ ಪಾರ್ಟಿನೋ ನೀನು ? ಇರೋದ್ ಬರೋದೆಲ್ಲಾ ಡ್ಯಾಮೇಜ್ ಮಾಡಿ ಬಿಸಾಕ್ತಿಯಲ್ಲೋ . . . . ಪಾಪಿ. ಊರು ಕೆಡಿಸೋಕೆ ನಿನ್ನಂಥೋನು ಒಬ್ಬ ಸಾಕು ಕಣೋ. ಹಂಡೆ ಹಾಲಿಗೆ ತೊಟ್ಟು ಮಜ್ಜಿಗೆ ಇದ್ದಂಗೆ.

ಒಬ್ಬ : ಅಹಹಾ . . . . ರುದ್ರ . . . . ಅಂಗಂದಾ ನನ್ನ . . . . ! ಸರಿಹೋತು ಬಿಡು. ಏನೋ ತಿಳಿದ ಮಾತ್ನ ಹೇಳಿದ್ರೆ . . . . 'ತೊಟ್ಟು ಮಜ್ಜಿಗೆ' ಮಾಡ್ದೆ ನೋಡು ನನ್ನ. ಆಯ್ತು ನೀನೂ–ನಿನ್ನ ಜಾಬ್ ಕಾರ್ಡ್ ಹಂಡೆ ಹಾಲಿದ್ದಂಗಲ್ವಾ . . . . ಹೇಳಪ್ಪಾ . . . ., ಆ ನಿನ್ನ ಜಾಬ್ ಕಾರ್ಡ್ ಮಾಡೋ ಪವಾಡಾನ.

ಇನ್ನೊಬ್ಬ : ಬಾ ಇಲ್ಲಿ ಲಗ್ನ ಕಟ್ಸಾಕೆ ಬಂದಿದ್ದೀವಲ್ವಾ . . . . ಅದಕ್ಕೆ ಒಬ್ರು ಪುರೋಹಿತರು ಇರ್ತಾರಲ್ವಾ ? ಅವ್ರೇ ನಮ್ಮ ಪಂಚಾಯ್ತಿ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು, ಎಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ ಅವ್ರು ?

ಒಬ್ಬ : ಅಹಹಾ . . . . ರುದ್ರ . . . . ಇಗೋ . . . . ಇಲ್ಲಿ. ಇಲ್ಲಿ ಕುಳಿತವರೆ ದೇವರಂಗೆ.

(ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಪಾತ್ರಧಾರಿ ಅಲ್ಲಿರುವನು)

ಇನ್ನೊಬ್ಬ : ಅಹಹಾ . . . . ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳೇ ಇಲ್ಲಿ ಇರೋ ಉದ್ಯೋಗ ಗ್ಯಾರಂಟಿ ಯೋಜನೆಯೊಳಗ ಜಾಬ್ ಕಾರ್ಡ್ ಮಾಡಿಸ್ಬೇಕು ಅಂದ್ರಾ ಏನೇನ್ ಅರ್ಹತೆ ಇರ್ಬೇಕು ಹೇಳ್ತೀರಾ ?

ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ : ಅಂತಾ ವಿಶೇಷವಾದ ಅರ್ಹತೆ ಏನೂ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಅವ್ರು ನಮ್ಮ ಪಂಚಾಯ್ತಿ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಮತದಾರರಾಗಿರ್ಬೇಕು. ಹೆಣ್ಣಾಗಲೀ–ಗಂಡಾಗಲೀ 18 ವರ್ಷ ತುಂಬಿರ್ಬೇಕು.

ಒಬ್ಬ : ಒಬ್ರು ಇಲ್ಲೇ ವಾಸ ಇದಾರೆ, ಆದರೆ ಅವ್ರ ಹೆಸರು ಮತದಾರರ ಪಟ್ಟೀಲಿ ಇಲ್ಲ ಅಂದ್ರೆ ಅಥವಾ ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಹತ್ರ ಮತದಾರರ ಗುರುತಿನ ಚೀಟಿ ಇಲ್ಲಾ ಅಂದ್ರೆ ಏನ್ಮಾಡ್ತೀರಿ.

ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ : ಏನೂ ಮಾಡೋಲ್ಲ, ಅವ್ರಿಗೆ ಜಾಬ್ ಕಾರ್ಡ್ ಕೊಡ್ತೀನಿ. ಅವ್ರು ನಮ್ಮ ಪಂಚಾಯ್ತಿ ವ್ಯಾಪ್ತೀಲಿ ವಾಸ ಮಾಡೋರು ಅಂತಾ ಪಂಚಾಯ್ತಿಗೆ ಮನವರಿಕೆ ಆದ್ರೆ ಸಾಕು.

ಒಬ್ಬ : ನೀವು ಒಳ್ಳೇ ಜನ ಬಿಡಿ ಸ್ವಾಮಿ, ಇಂಥಾ ಯೋಜನೇನ ನಾವೆಂದೂ ಕಂಡಿದ್ದಿಲ್ಲ.

ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ : ಇದು ನಮ್ಮ ಒಳ್ಳೇತನ ಅಲ್ಲ ಸ್ವಾಮಿ. ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತ್ರಿಯ ನಿಯಮಾನೇ ಅಂಗಂತ ಹೇಳುತ್ತೆ !

(ತಿಕ್ಕಲನಂತೆ ಕಾಣುವ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಬಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ತೂರಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಬರುವನು, ಅವನ ಕೈಯಲ್ಲೊಂದು ತಗಡಿನ ಡಬ್ಬ ಮತ್ತು ಕೋಲು ಇರುತ್ತದೆ)

ಇನ್ನೊಬ್ಬ : ಹಾಗಾದ್ರೆ ಸರಿ, ಇವ್ರು ಸ್ವ–ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಉದ್ಯೋಗ ಕೋರಿ ಬಂದಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿ. ಇವ್ರಿಗೆ ಜಾಬ್ ಕಾರ್ಡ್ ಸಿಗ್ಬೇಕು ಅಂದ್ರೆ ಏನ್ ಮಾಡ್ಬೇಕು ಹೇಳಿ ?

ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ : ಕೂತ್ಕೊಳ್ಳಿ, ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಏನೂ ಮಾಡ್ಬೇಕಾದ್ದಿಲ್ಲ, ಈ ಅರ್ಜಿನಾ ತುಂಬಿ ಕೊಟ್ರೆ ಸಾಕು. ಇದನ್ನ ನಮೂನೆ–1 ಅನ್ತಾರೆ. (ಅರ್ಜಿ ಕೊಡುವನು)

ಇನ್ನೊಬ್ಬ : ತಗೊಳ್ಳಿ . . . . ಇದನ್ನು ಭರ್ತಿ ಮಾಡಿ, ಇದರಲ್ಲಿ ಏನೇನಿದೆ ಅಂದ್ರೆ . . . . (ಓದುವನು) ಹೆಸರು, ವಿಳಾಸ, ವಯಸ್ಸು, ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವ ವಯಸ್ಕರ ಸದಸ್ಯರ ಹೆಸರು

ಒಬ್ಬ : ಇಷ್ಟು ತುಂಬಿದ್ರೆ ಸಾಕೋ (ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ)

(ಈ ಹಿಂದೆ ಬಿದ್ದು ಹೋಗಿದ್ದ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳು ಅದನ್ನು ತುಂಬುತ್ತಿರುವಳು. ಅಪ್ಪ ಹೇಳುತ್ತಿರುವನು. ಉಳಿದ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಅವಳೊಂದಿಗೇ ಇರುವರು.)

ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ : ಸಾಕು. ಆ ಎರಡೂ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಟ್ರೆ ಮುಂದಿನ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನಮ್ದು.

ಇನ್ನೊಬ್ಬ : ತಗೊಳ್ಳಿ . . . . ಮುಂದೇನಾಗುತ್ತೆ ಅಂತಾ ಹೇಳಿ.

ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ : ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ . . . . ಇನ್ನು 30 ದಿನಗಳೊಳ್ಗೆ ಇವ್ರಿಗೆ ನಮೂನೆ–4ರಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಉದ್ಯೋಗ ಚೀಟಿ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಇವ್ರ ಫೋಟೋ ಕೂಡಾ ಇರುತ್ತೆ.

ಇನ್ನೊಬ್ಬ : ಅಹಹಾ . . . . ಭದ್ರಾ . . . . ಈಗ ಮಹೂರ್ತ ನಿಶ್ಚಯ ಆಯ್ತಾ . . . . ?

ಒಬ್ಬ : ಅಹಹಾ . . . . ರುದ್ರ . . . . 30 ದಿನಾನಾ, ಈಗ್ಲೇ ತಿಂಗಳಿನಿಂದ ಕೆಲ್ಸ ಇಲ್ಲಾ ಅಂತಾ ಒದ್ದಾಡ್ತಾ ಅವ್ರೆ ಜನ.

ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ : ಅಂಗೇನಿಲ್ಲ, 30 ದಿನ ಅನ್ನೋದು ಒಂದು ನಿಯಮ. ಆದ್ರೆ ಅವಕಾಶ ಇದ್ರೆ ನಾಳೆಯಿಂದಲೇ ನಿಮ್ಗೆ ಕೂಲಿ ಕೊಡಬ್ಹುದು.

(ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ತಿಕ್ಕಲನಂತೆ ಕಾಣುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ತಮಟೆಯಿಂದ ಡಬ್ಬವನ್ನು ಬಡಿಯುತ್ತಾ, ಸಾರುವವನಂತೆ . . . .)

ತಿಕ್ಕಲ ವ್ಯಕ್ತಿ : ಕೇಳ್ರಪ್ಪೋ ಕೇಳ್ರಿ . . . . ಜಾಬ್ ಕಾರ್ಡ್ ಬರೀ ಜಾಬ್ ಕಾರ್ಡ್ ಅಲ್ಲ ಕಣ್ರಪ್ಪೋ . . . . ಇದೊಂದು ದಂಧೆ ಕಣ್ರಪ್ಪೋ, ಯಾಮಾರೀದ್ರಾ ಕೆಲಸ ಯಾರ್ದೋ . . . . ಕೂಲಿ ಯಾರ್ಗೋ . . . . ಹೋಗುತ್ತಪ್ಪೋ, ನಿಮ್ಮ ಕೈಗೆ ಚಿಪ್ಪು ಸಿಗುತಪ್ಪೋ . . . . ಹುಶಾರಪ್ಪೋ ಹುಶಾರೂ . . . . ಹುಶಾರಪ್ಪೋ ಹುಶಾರೂ . . . .

ಜನ : ಲೇ . . . . ಲೇ . . . . ಲೇ . . . . ನಿಲ್ಲೋ ನಿನ್ ಪುರಾಣಾನಾ. ಯಾತುದ್ದಲಾ ಅದು ನೀನು ಒದುರ್ತಾ ಇರಾದು ? ಯಾರ್ಲಾ ಅಂಗ ಮಾಡೌರೆ ? ಎಂಗಲಾ ಮಾಡ್ತಾರೆ ?

ತಿಕ್ಕಲ ವ್ಯಕ್ತಿ : ವಿಕಟವಾಗಿ ನಗುತ್ತಾ . . . . ಯಾರು ಮಾಡ್ತಾರಾ ? ಎಂಗೆ ಮಾಡ್ತಾರಾ ? ಇಂಗೆ . . . . ಎನ್ನುತ್ತಾ

(ಡಬ್ಬದ ಮುಚ್ಚಳವನ್ನು ತೆಗೆದು ಸುರಿಯುವನು. ಅದರಿಂದ ಅನೇಕ ಜಾಬ್ ಕಾರ್ಡ್‌ಗಳು ಉದುರುವುವು)

ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ : (ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ನೋಡುತ್ತಾ) ಊನ್ರಪ್ಪಾ ಜಾಬ್ ಕಾರ್ಡೇ !!

ಒಬ್ಬ : ಎಲ್ಲಿಂದ್ಲಾ ಬಂದ್ವು ಇವು ನಿನ್ನತ್ರ ?! ಯಾರ್‍ಲಾ ಕೊಟ್ರು ನಿಂಗೆ ?

ತಿಕ್ಕಲ ವ್ಯಕ್ತಿ : ವಿಕಟವಾಗಿ ನಗುತ್ತಾ . . . . ಯಾರು ಕೊಡ್ತಾರೆ ? ಯಾರೂ ಕೊಡೋಲ್ಲ ! ಕಿತ್ಕೋಬೇಕಾಗುತ್ತೆ . . . . ಕಸ್ಕೋಬೇಕಾಗುತ್ತೆ . . . . !

ಇನ್ನೊಬ್ಬ : ಯಾರತ್ರ ಕಿತ್ಕೊಂಡೋ ?

ತಿಕ್ಕಲ ವ್ಯಕ್ತಿ : ಇನ್ಯಾರತ್ರ . . . . ನಮ್ಮೂರಾಗೆ ಔನಲ್ಲಾ . . . . ಕಂತ್ರಾಟ್ ಕುರುಗೇಶ ಅವ್ನತ್ರ.

ಒಬ್ಬ : ಅವ್ನತ್ರ ಯಾಕಿದ್ವೋ ಇಷ್ಟೊಂದ್ ಕಾರ್ಡು ?

ತಿಕ್ಕಲ ವ್ಯಕ್ತಿ : ಕಳ್ನನ್ಮಗಾ . . . . ಸೆಕ್ರೆಟ್ರಿನಾ ಒಳಿಕಾಕ್ಕಂಡು ಊರಾಗಿರೋರ ಹೆಸ್ರಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಡ್ ಮಾಡ್ಸಿಕೊಂಡು, ಯಾರ್‍ಯಾರ್‍ಕೈಲೋ ಕೆಲ್ಸ ಮಾಡ್ಸೋದು, ಅವ್ರೂ ಇಲ್ಲಾ ಅಂದ್ರೆ ಜೆಸಿಬೀಲಿ ಕೆಲ್ಸ ಮಾಡ್ಸಿ, ಎಲ್ಲಾರ ಕೂಲಿನೂ ಗುಳುಂ ಮಾಡ್ತಿದ್ದ. ಇನ್ನೊಂದಷ್ಟು ಜನಕ್ಕೆ ಎಂಜಲು ಕಾಸಿನ ಆಸೆ ತೋರ್ಸಿ, ಕಾರ್ಡ್ ಇಸ್ಕೋತಿದ್ದಾ .

ಇನ್ನೊಬ್ಬ : ಎಂಗ್ಲಾ ಅದು . . . . ?

ತಿಕ್ಕಲ ವ್ಯಕ್ತಿ : ಕಳ್ನನ್ಮಗಾ . . . . ಎಂಗೆ ಅಂತಾ ಏನು ಹೇಳಾದು ? ಕಾರು ಇಕ್ಕೊಂಡಿರೋ ಅವ್ನ ಹೆಂಡ್ತಿ, ಮಕ್ಕಳ ಹೆಸರ್‍ನೆಲ್ಲಾ ಸೇರ್‍ಸಿದ್ದ. ಊರಾಗೆ ಯಾರ್‍ಯಾರಿಗೆ ಇಂಥ ಕೂಲಿ ನಾಲಿ ಬೇಕಾಗಿಲ್ವೋ ಅವ್ರ ಹೆಸ್ರಲ್ಲೂ ಕಾರ್ಡ್ ಮಾಡ್ಸಿ ಮಡಿಕಂಡಿದ್ದ. ಅಷ್ಟೇ ಏನು ? ಈ ಯೋಜನೆ ಬಗ್ಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲೋರ ಹೆಸರಿನ ಕಾರ್ಡೆಲ್ಲಾ ಅವನತ್ರಾನೇ ಇದ್ವು . . . .

ಒಬ್ಬ : (ಚಕಿತನಾಗಿ) ಆಮೇಲೆ . . . .

ತಿಕ್ಕಲ ವ್ಯಕ್ತಿ : ಕಳ್ನನ್ಮಗಾ . . . ., ಒಂದ್ಸಾರಿ ಸಾಮಾಜಿ ಲೆಕ್ಕ ಪರಿಸೋಧನಾ ಸಮಿತಿ ಅಂತಾ ಐತಲ್ಲಾ ಅದ್ರ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಾಕೊಂಡ ನೋಡು . . . . ! ಆವಾಗ ಊರ್ಮುಂದೆ ಜನ ಹಿಡ್ಕೊಂಡು ರುಬ್ಬಾರುಬ್ಬನ ರುಬ್ಬಿದ್ರು ನೋಡು . . . . ಆವಾಗ್ಲೇ ಅವ್ನ ಬ್ಯಾಗ್ ಬ್ಯಾಗ್‍ನೇ ನಾನು ಕಿತ್ಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟೆ. ಬೇಕಾದೋರದೆಲ್ಲಾ ಅವ್ರವ್ರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು, ಬ್ಯಾಡವಾದೋರದೆಲ್ಲಾ ಈ ಡಬ್ಬದಾಗಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಹೊರ್‍ಟೆ . . . . ಸುತ್ತಾ ಮುತ್ತಲ ಜನಕ್ಕೆ ಇದನ್ನ ಹೇಳಿ, ಅವರೂರಲ್ಲೂ ಜನ ಮೋಸ ಹೋಗಾದು ತಪ್ಸಾನಾ ಅಂತಾ . . . .

ಜನ ಚಕಿತರಾಗಿ ಅವನತ್ತ ನೋಡುವರು, ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರದಾರಿ, ಅವನನ್ನು ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಾ, ಅಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವನು.

ತಿಕ್ಕಲ ವ್ಯಕ್ತಿ : ಜನರೇ . . . . ನೀವು ಮಾತ್ರ ಜಾಬ್ ಕಾರ್ಡ್ ತಗೊಂಡ್ರೆ ಆಗೋಲ್ಲ. ಉಳ್ದೋರ ಮೇಲೂ ಒಂದು ಕಣ್ಣಿಟ್ಟಿರ್‍ಬೇಕು. ಇಲ್ಲಾಂದ್ರೆ ಕೆಲವರು ಅದನ್ನ ದುರುಪಯೋಗ ಮಾಡಾಕೆ ಕಾಯ್ತಿರ್‍ತಾರೆ. ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದ್ರೆ ಯೋಜನೆಯ ಉದ್ದೇಶ ಸಫಲ ಆಗೋದಿಲ್ಲ, ಸಿಗ್ಬೇಕಾದೋರಿಗೆ ಫಲ ಸಿಗೋದಿಲ್ಲ . . . . ನೆನಪಲ್ಲಿ ಇಟ್ಕೊಳ್ಳಿ. ನಾನು ಬಂದ ಕೆಲ್ಸ ಮುಗೀತು. ನಾನು ಬರ್‍ತೀನಿ . . . . ನಮಸ್ಕಾರ. (ಗುಂಪಿನಿಂದ ನಿರ್ಗಮಿಸುವನು. ಜನ ಕ್ಷಣಕಾಲ ಅವನತ್ತ ನೋಡುವರು, ಕೆಲವರು ಹಿಂದಿನಿಂದಲೇ ನಮಸ್ಕರಿಸುವರು)

ಉಳಿದ ಜನ : (ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯತ್ತ ತಿರುಗಿ) ಅದ್ಸರೀ . . . . ಊರಾಗೆ ಒಬ್ರು ಅರ್ಜಿ ಕೊಟ್ರೆ, ಎಲ್ರೂಗೂ ಕೂಲಿ ಕೊಡ್ತೀರೇನ್ರೀ ?!

ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ : ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಒಬ್ರಿಗೆ ಲಗ್ನ ಕಟ್ಸಿ ಊರ ಮಂದೀಗೆಲ್ಲಾ ಮದ್ವಿ ಮಾಡ್ತೀರೇನ್ರೀ ?

ಜನ : ಅದೆಂಗಾದಾತು ಹೇಳಿ !! ಮತ್ತೆ ಅವರೂರಲ್ಲಿ ಅದೆಲ್ಲಾ ಎಂಗಾತು ?

ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ : ಅಲ್ಲಿ ಎಂಗಾತೋ ನನ್ಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದ್ರೆ ಇಲ್ಲಿ ಯಾರ್‍ಗೆ ಕೂಲಿ ಅಗತ್ಯ ಇದ್ಯೋ ಅವ್ರು ಬಂದು ಅರ್ಜಿ ಕೊಟ್ಟು ತಮ್ಮ ಹೆಸ್ರ ನಮೂದು ಮಾಡ್ಸಿದ್ರಾನಾ . . . ಅವ್ರಿಗೆ ಕೆಲ್ಸ ಗ್ಯಾರಂಟಿ ನೋಡ್ರಿ !!

ಜನ : ಕೆಲ್ಸ ಬೇಕೂಂದ್ರ, ನಮೂದು ಮಾಡ್ಸಾದು ಅಷ್ಟೊಂದು ಮುಖ್ಯಾನೇನ್ರೀ ?

ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ : ಅದೇನೋ ಅಂತಾರಲ್ಲಾ . . . . ರಾತ್ರಿ ಎಲ್ಲಾ ರಾಮಾಯಣ ಕೇಳಿ ಬೆಳ್ಗಾಗತ್ಲೂ ರಾಮಂಗು ಸೀತೆಗೂ ಏನಾಗ್ಬೇಕು ಅಂತ ಕೇಳ್ದಂಗಾತು. ಅದ್ರ ಮಹಾತ್ಮೆನಾ ಈವರ್ಗ್ಗೂ ಕೇಳಿಲ್ಲಲ್ವೇನ್ರೀ ! ಅದು ಬರೀ ನಮೂದಲ್ಲ ನೋಡ್ರೀ, ಜಾಬ್ ಕಾರ್ಡ್ . . . . ಪಡಕೊಳ್ಳೋದು ಮತ್ತು ಅದನ್ನ ಸದುಪಯೋಗ ಪಡಿಸಾದು ಮುಖ್ಯ ನೋಡ್ರೀ ! ಅದಕ್ಕೆ ನಾನು ಹೇಳಾದು ನೀವು ಒಮ್ಮೆ ಉದ್ಯೋಗ ಚೀಟಿ ಪಡ್ಕೊಂಡ್ರಾಂದ್ರಾ ನಮ್ಗೆ ಬಂತು ತಲೀಬೇನಿ ಅಂತಾನೇ ಅರ್ಥ.

ಜನ : ಯಾಕಾ, ನಾವು ಉದ್ಯೋಗ ಚೀಟಿ ಪಡೆದ್ರ ನಿಮಗ್ಯಾಕ ಬರುತ್ತಾ ತಲೀಬೇನಿ ?

ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ : ಒಂದೂ ಈಗ ಕೇಳಿದ್ರಲ್ಲಾ ಅಂಗಾಗುತ್ತಾ, ಆವಾಗ್ಲೂ ಅದು ನಮ್ಮ ತಲೆಗೆ ಬರುತ್ತಾ. ಅಲ್ದೇ ಸರ್ಕಾರದ ಇನ್ನೊಂದು ಕಾನೂನಿದ್ಯಪ್ಪಾ . . . . ನಾವೇನೂ ಮಾಡೋಹಂಗಿಲ್ಲ. ನೀವು ಅರ್ಜಿ ಹಾಕಿ, ಉದ್ಯೋಗ ಚೀಟಿ ಪಡೆದ 30 ದಿನಗಳೊಳ್ಗಾ ನಾವು ನಿಮ್ಗ ಕೆಲ್ಸ ಕೂಲಿ ಕೊಡ್ಲಿಲ್ಲಾಂದ್ರಾ . . . .

ಒಬ್ಬ : (ಆತುರವಾಗಿ) ಏನಾಗತ್ತೈತಿ ?

ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ : ನಾವು ನಿಮ್ಗೆ ನಿರುದ್ಯೋಗ ಭತ್ಯ ಕೊಡ್ಬೇಕಾತ್ತೈತಿ !!

ಕೆಲವರು : ಅಂಗಾ . . . . ?! ಅಂಗಾದ್ರಾ ಇದ್ಯಾವುದೋ ಚಲೋ ಕಾಯಿದಿ ಅದಾ !! ಬಿಡ್ರೀ ಈಗ ನೀವು ನಮಗಾ ಜಾಬ್ ಕಾರ್ಡ್ ಕೊಡ್ರಿ, ನೀವೇನೂ ಕೆಲ್ಸ ಕೊಡ್‌ಬ್ಯಾಡ್ರೀ . . . . 30 ದಿನ ಆದ್ ಮ್ಯಾಲ ನಿರುದ್ಯೋಗ ಭತ್ಯ ಕೊಟ್ಟು ಬಿಡ್ರಿ. ಅಲ್ವೇನ್ರಲ್ಲಾ ?

ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು : ಥೂ . . . . ನಿಮ್ಮ ಜನ್ಮಕ್ಕಿಷ್ಟು ಬೆಂಕಿ ಹಾಕ್ತು ?! ನಾವು ಕೂಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದ್ರೆ ಸಾಕಪ್ಪಾ ಅಂತಾ ಕಾಯ್ತಾ ಇದ್ರೆ, ಕಳ್ಳಾಟ ಹೇಳಿಕೊಡ್ತೀರಾ ? ಮುಠಾಳ್ರಾ . . . . (ಉಳಿದವರು ಅದೂ ಇದೂ ಬೈಯುವರು)

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಹಳ್ಳಿ ಜನರೆಲ್ಲಾ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ ಅರ್ಜಿ ಪಡೆದು, ತುಂಬಲು ಆರಂಭಿಸುವರು, ತುಂಬಿ ಮುಗಿದ ನಂತರ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಅರ್ಜಿಯನ್ನೇ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದು ನಿಲ್ಲವರು.

ಮೊದಲು ಬಿದ್ದ ಹುಡುಗಿ ವೀರಭದ್ರನ ಭುಜವೇರುವಳು.

ವೀರಗಾಸೆಯ ತಂಡ ಜನಗಳನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ . . . .
ಜನಗಳೆ ಜನಗಳೆ ಜಾಬ್ ಕಾರ್ಡ್
ಪಡೆಯಿರಿ ಪಡೆಯಿರಿ ಜಾಬ್ ಕಾರ್ಡ್
ಜಾಬ್ ಕಾರ್ಡ್, ಜಾಬ್ ಕಾರ್ಡ್, ಜಾಬ್ ಕಾರ್ಡ್ ॥
ಜಾಬಿಕೆ ಮೂಲ ಜಾಬ್ ಕಾರ್ಡ್
ಕೆಲಸಕೆ ಬೇಕು . . . . ಕೂಲಿಗೆ ಬೇಕು . . . .
ಮೊದಲಿಗೆ ಬೇಕು . . . . ಜಾಬ್ ಕಾರ್ಡ್
ಜಾಬ್ ಕಾರ್ಡ್, ಜಾಬ್ ಕಾರ್ಡ್, ಜಾಬ್ ಕಾರ್ಡ್ ॥

ದೊರೆಗಳೆ ದೊರೆಗಳೆ ಜಾಬ್ ಕಾರ್ಡ್
ಪಡೆಯಿರಿ ಪಡೆಯಿರಿ ಜಾಬ್ ಕಾರ್ಡ್
ದೊರೆಗಳೆ ದೊರೆಗಳೆ ಜಾಬ್ ಕಾರ್ಡ್ ॥
ಹಾಡುತ್ತಾ ಕುಣಿಯುವರು, ಜನರೂ ಅವರ ಜೊತೆಗೂಡುವರು.

* * *

STATEMENT OF OWNERSHIP
PARTICULARS ABOUT "KARNATAKA VIKAS"

Form IV (See Rule 5)

Place of Publication	:	**Rural Development & Panchayat Raj Department** Bangalore – 560 001
Periodicity of its Publication	:	**Monthly**
Printer's Name	:	**Sri G. Nagasundar**
Nationality	:	**Indian**
Address	:	**M/s. Geethanjali Graphics** # B-71, New No. 84, KSSIDC Indl Estate 6th Block, Rajajinagar, Bangaluru – 560 010.
Publisher's Name	:	**P. Kumar**
Nationality	:	**Indian**
Address	:	Publisher and Director Panchayat Raj, Karnataka Vikas, Room No. 309, 3rd Floor, Gate No. 1, Dr. Ambedkar Veedi, Multistoreyed Building Bangalore – 560 001
Editor-in-Chief's Name	:	**Bhoovanahalli Nagaraj**
Nationality	:	Indian
Address	:	Editor-in-Chief , "Karnataka Vikas" Room No. 308, 3rd Floor, Gate No. 1, Dr. Ambedkar Veedi, Multistoreyed Building Bangalore – 560 001
Names and addresses of individuals who own the newspaper and partners or shareholders holding More than one per cent of the total capital.	:	Not Applicable

I, P. Kumar, hereby declare that the particulars given above are true to the best of my knowledge and belief.

Sd/-
(P. Kumar)
Signature of Publisher

Bangalore
Date : 1-3-2012

Ministry of Rural Development and Panchayat Raj Secretariat, Bangalore.

Notification

No RDPR 186(1)/MGNREGA 2011 Bangalore dated 10.01.2012

Scheme Implementation of Social Audit Rules 2011 in Karnataka

Whereas Government of India enacted the National Rural Employment Guarantee Act 2005 dated 07.09.2005 and framed Audit of Schemes Rules 2011 on 30.06.2011, in exercise of powers conferred in sub-section(1) of section 24 of MGNREGA 2005. Whereas the rule 3 of the said notification makes it compulsory to State Governments to notify the Social Audit Scheme Rules 2011, in exercise of the powers conferred under section 32 of MGNREGA 2005, the Government of Karnataka hereby make and notify the following Scheme implementation of Social Audit in Karnataka.

I. Short-title and commencement:-

1. These rules may be called the MGNREGA Scheme Implementation of Social Audit rules 2011 in Karnataka.

2. For the purpose of these rules, audit of schemes shall include social audit.

3. They shall come into force on the date of their publication in the official Gazette.

II. Constitution of Social Audit unit:-

For the implementation of Social Audit by Gram Sabhas an independent society would be formed consisting of such facilitators on such terms and conditions as it deems fit. The entire Social Audit Directorate will function under the bye-law provisions of the society to be registered under the Societies Registration act 1960 and also the directions and guidelines issued by Government of India and Government of Karnataka from time to time.

1.	Director	Head of the Organization.
2.	Joint Director	To assist Director. (On deputation/Retd., persons)
3.	State Resource persons	4 in number.
4.	District Resource persons	30 Resource persons (One for each District).
5.	Taluk Resource persons	One resource person for 12 Gram Panchayats.
6.	Gram Panchayat resource	2 to 5 resource persons for each Gram Panchayat depending on number of Works, the number of persons will be notified by the Director.

A retired all India Service Person/a retired selection grade civil servant of State Service shall be the head of the social audit.

III. Duties and Responsibilities of Officers and staff of Social Audit Unit:-

1. DIRECTOR

- To manage day to day functioning of the society.
- To ensure that all policy level decisions related to the society are implemented.
- Undertake all activities necessary to fulfill the objective and vision of the society.
- Undertake all activities necessary to fulfill the Provisions of MGNREGS Audit of Schemes Rules, 2011.
- To frame an annual calendar to conduct at least one Social Audit in each Gram Panchayat every six months at the beginning of the year and a copy of the calendar will be sent to all DPC for making necessary arrangements.
- To oversee and responsible for every aspects of Social Audit of the NGREA in the entire State.
- To recruit Staff, award consulting contracts and incur necessary expenditures to manage the day to day affairs of the Directorate.
- To take disciplinary action over staff as per the contract rules or any other rules applicable.
- Responsible to take follow up action based on the findings of the Social Audit.
- To create resource base for conducting social audits.
- To assist the State Employment Council to monitor the action taken on Social Audit and prepare action taken report to incorporate in the annual report to be placed before the State Legislative.
- To prepare a summary of findings of social audits conducted during financial year to be submitted from the State Government to CAG of India.

2. JOINT DIRECTOR

To assist the Director in discharge of his duties.

3. STATE RESOURCE PERSONS

- To assist the Director / Joint Director in discharge of their duties.
- To oversee and responsible for every aspects of the Social Audit process from developing the Social Audit schedule to monitoring the follow up of issues identified through the social audit in their respective regions.
- To monitor District and Taluk Resource persons work in their respective regions.
- To develop and submit reports on the social audit in their respective regions.
- To report and conduct investigations in case of any lapses in the social audit process their respective regions.

- To liaise with officials on different aspects of the Social audit process in their respective regions.
- To prepare a summary of finding of Social audits conducted during financial year of the respective regions.
- To monitor the action taken on the social audit and prepare social audit report of the respective regions.
- To undertake any other relevant administrative functions.

4. DISTRICT RESOURCE PERSONS

- To assist the State Resource persons in discharge of their duties.
- To facilitate and conduct social audits in the allotted districts.
- To oversee and responsible for every aspect of social audit process from developing the social audit schedule to monitoring to follow up of issues identified through the social audit in the allotted districts.
- To monitor Taluk Resource persons work in allotted Districts.
- To prepare a summary of findings of social audits conducted during financial year of the respective District.
- To monitor the action taken on the social audit and prepare action taken report of the respective District.
- To develop and submit reports on Social Audit in the allotted District.
- Host the social audit reports including action taken report in the public domain.
- Any other administrative responsibilities entrusted by superiors.

5. TALUK RESOURCE PERSONS

- To assist the District Resource Person in discharge of his duties.
- To facilitate and conduct social audit in GP including raising awareness on NREGA at the village level.
- To facilitate presenting the Social Audit findings in Grama Sabha and public hearings.
- Writing social audit reports and ensuring follow up on findings from the Social audit reports.
- Facilitating the works of GP resource persons and consolidating their findings and placing it before Grama Sabha.
- Facilitating training of GP Resource persons.
- To prepare a summary of finding of social audits conducted during financial year of the respective taluk.
- To monitor the action taken on the social audit and prepare action taken report of the respective taluk.
- To mobilize the people to come for the social audit Grama Sabha.
- Any other administrative responsibilities entrusted by the superiors.

6. GRAMA PANCHAYATH RESOURCE PERSONS

- Mobilization of wage seekers and the village community for social Audit process using slogans, songs etc raising awareness on NREGA at village level.
- Along with primary stakeholders shall verify-

a) The Muster Roll, Entry and Payments made in the specified time period, by contacting the wage seekers whose names are entered in such muster roll.

b) The worksite and access the quantity with reference to records and also quality of work done.

c) The cash book, bank statement and other financial record to verify the quality of work done.

d) The invoice, bills, vouchers and other related records used for procurement of materials to testify such procurement as per the estimate, as per procurement laid down and was economical fulfilment of the Rights and Entitlements of Labourers and proper utilization of funds.

e) Any other payments made by implementing agency.

- Collecting evidence and filling up the Social audit format.
- Presenting the finding of Social audit in the Grama Sabha.
- Creating awareness among Labourers about their rights and entitlements under the Act.

7. ROLE & RESPONSIBILITY OF DISTRICT PROGRAMME CO-ORDINATOR AND EX-OFFICIO CHIEF EXECUTIVE OFFICER AT DISTRICT LEVEL:

a) To make necessary arrangements to conduct at least one social audit in each GP every month on receipt of copy of annual calendar to conduct social audit by the Director of MGNREGA.

b) The DPC shall attend the Grama Sabha meeting or nominate an official of appropriate level for smooth conduct of Grama Sabha.

c) Ensure that all records for conduct of social audit are furnished to the social auditors by implementing agencies through the PO.

d) Ensure that corrective action is taken on the social audit report

e) To take steps to recover the amount embezzled or improperly utlilised and issue receipts or acknowledgment for amount so recovered.

f) Maintain a separate account for amounts recovered during the social audit process.

g) To facilitate the smooth conduct of Social Audit.

h) To submit action taken report on Social Audit to the Directorate.

i) Ensure that all record for conducting Social Audit are furnished to the Resource Persons by implementing agencies through the PO.

j) Ensure that the appropriate action (including criminal case/civil case or termination of services) is initiated against the persons who misutilised or embezzled the amount meant for the schemes under the Act.

k) To monitor the action taken on the social audit and prepare action taken report of the respective District.

l) To notify the officer to preside over the Social Audit Grama Sabha/Public hearing.

8. ROLE & RESPONSIBILITY OF PROGRAMME OFFICER AND EX-OFFICIO EXECUTIVE OFFICER

a) The Programme Officer shall ensure that all required information and records of all Implementing Agencies such as, Job card Register, Employment Register, Work Register, Grama Sabha Resolution, Copies of sanctions (Administrative or Technical or Financial), Work Estimates, Work commencement Order, Muster Roll issue and Receipt register, Muster Roll, wage Payment Acquaintance and order, materials –bills and vouchers (for each work) Measurement Books, Asset Register, Action Taken Reports on previous Social Audits, Grievances or Complaints Register, any other documents that the social audit unit requires to conduct the social audit process are properly collated in the requisite formats and provided, along with photocopies, to the social Audit Unit by facilitating conduct of social audit at least fifteen days, in advance of the scheduled date of meeting of the Grama Sabha conducting social audit.

b) To prepare a summary of findings of social audits conducted during financial year of the respective Taluk

c) To monitor the Action taken on Social audit and prepare Action Taken Reports of the respective Taluk.

d) Ensure that corrective action is taken on the Audit Report.

9. ROLE & RESPONSIBILITY OF PANCHAYAT DEVELOPMENT OFFICER/SECRETARY (HE WILL ACT AS IMPLEMENTING OFFICER)

a) The Panchayat Development officer shall furnish that all required information and records of all Implementing Agencies such as, job card Register, Employment Register, work Register, Grama Sabha Resolution, Copies of sanction (Administrative or Technical or financial), Work Estimates, Work Commencement Order, Muster Roll Issue And receipt register, Muster Roll, Wages Payment Acquaintance and order materials –bills and vouchers (for each work) Measurement Books, Asset Register, Action Taken Report on previous Social Audits, Grievances or Complaints Register, any other documents that the social audit unit requires to conduct the social audit process are properly collated in the requisite formats and providing, along with photocopies, to the Social Audit Unit of facilitating conduct of social audit at least fifteen days in advance of the scheduled date of meeting of the Grama Sabha conducting social audit.

b) To prepare a summary of findings of audit conducted during financial year of the GP.

c) To Prepare Action Taken Report of the Grama Panchayat

d) To take corrective action on the Social Audit Report.

e) Creating enabling atmosphere for smooth conduct of audit.

f) Obligation on PDO/SECRETARY to present during Social audit and public hearing.

g) Ensure full, free and fair participation of labourers in the social audit Grama Sabha.

10. ROLE of NGO

1) The Directorate should explore the possibilities of engaging the NGO on the following issues.

a) Capacity building.

b) Facilitating the Grama Sabha and Public hearing.

c) As Independent observers.

d) Identifying training needs of stake holders.

e) Publicity.

2) The Directorate shall also bring out general guidelines in identifying and engaging the NGO's.

IV Duration of Social Audit:-

Social Audit shall facilitate conduct of the works taken into under the Act in every Gram Panchayat at least once in six months in the manner prescribed under these rules.

1. The expenditure incurred during the financial year for the period commencing from April to September, be subjected to the social audit to be conducted in the period commencing from October to March.
2. The expenditure incurred during the financial year for the period commencing from October to March be subjected to the social audit to be conducted in the period commencing from April to September.
3. Accordingly Director has to prepare a calendar for the social audit to be under taken in the beginning of the financial year.

V Social Audit Facilitation.

Social Audit unit is responsible for the following namely:-

(a) Build capacities of Gram Sabhas for conducting social audit; and towards this purpose, identify, train and deploy suitable resource persons at village, block, district and State level, drawing from primary stakeholders and other civil society organizations having knowledge and experience of working for the rights of the people.

(b) Prepare social audit reporting formats , resource material, guidelines and manuals for the social audit process;

(c) Create awareness amongst the labourers about their rights and entitlements under the Act;

(d) Facilitate verification of records with primary stakeholders and work sites;

(e) Facilitate smooth conduct of social audit Gram Sabhas for reading out and finalizing decisions after due discussions;

(f) Host the social audit reports including action taken reports in the public domain.

VI Process of conducting social audit:-

1) The Social Audit Unit shall, at the beginning of the year, frame an annual calendar to conduct at least one social audit in each Gram Panchayath every six months and a copy of the calendar shall be sent to all the District Programme Coordinators of making necessary arrangements.

2) For facilitating conduct of social audit by Gram Sabha, the resource persons deployed by Social Audit Unit, along with primary stakeholders shall veify-

i) The muster rolls, entry and payments made in the specified time period, by contacting the wage seekers whose names are entered in such muster rolls;

ii) The work site and assess the quantity with reference to records and also quality of work done;

iii) The cash book, bank statements and other financial records to verify the correctness and reliability of financial reporting;

iv) The invoices, bills vouchers of other related records used for procurement of materials to testify such procurement was as per the estimate, as per procedure laid down and was economical;

v) Any other payment made by the implementing agency from the funds of the scheme.

3) The labourers and the village community shall be informed about the Gram Sabha conducting social audit by the resource persons as well as the programme Officer to ensure full participation.

4) To conduct social audit process, a Gram Sabha shall be convened to discuss the findings of the verification exercise and also the review the compliance on transparency and accountability, fulfillment of the rights and entitlements of labourers and proper utilization of funds.

5) The information shall be collected and read over in Grama Sabha in the prescribed format.

VII Social Audit Grama Sabha

- **Social Audit in a Gram Panchayat takes place for 6 days.**

Day ONE :	Training of GP Resource persons by Taluk Resource Persons.
Day TWO :	Grampanchayat Resource Persons to conduct door to door survey and verify the details & payment as per Job Card and gathering other information.
DayTHREE & FOUR :	Physically visiting the works and observing the quality, Work Site Facilities.
Day FIVE :	Preparation of Report.
Day SIX :	Grama Sabha and Public Hearing.

- ➢ At the end of the Social Audit finding of the Social Audit should be presented to the Grama Sabha for discussion. Public hearings shall be conducted in Grama Sabha.
- ➢ The process of Grama Sabha should be video recorded.
- ➢ Social Audit Grama Sabha is entirely different from the Grama Sabha defined under KPR Act 1993 and it shall be presided over by the officer notified by DPC. Provided the same officer shall not be notified to the same Panchayat for successive Social Audit Grama Sabha.
- ➢ Person presiding with the consent of Grama Sabha may refer the primafacie cases & fraud/ embezzlement to Ombudsmen. Ombudsmen shall dispose these cases as per law.

VIII Obligation of certain persons in relation to social Audit.

1) The programme Officer shall ensure that all the required information and records of all implementing agencies such as, Job card register, Employment register, Work Register, Gram Sabha Resolution, Copies of the sanctions (Administrative or Technical or Financial), Work Estimates, Work Commencement Order, muster-roll issue and receipt register, muster Rolls, Wage payment Acquaintance & order, Materials –Bills and vouchers (for each work), Measurement Books (for each work), Asset Register, Action Taken Report on previous social audits, grievance or complaints register, any other documents that the Social Audit Unit requires to conduct the social audit process are properly collated in the requisite formats; and provided, along with photocopies, to the Social Audit Unit for facilitating conduct of social audit at least fifteen days in advance of the scheduled date of meeting of the Gram Sabha conducting Social audit.

2) The information referred to in sub-rule (1) shall be publically available at the same time and the photocopies shall be available at nominal cost.

3) Every District programme coordinator or any official on his behalf, shall-

a) Ensure that all records for conduct of social audit are furnished to the Social Audit Unit by implementing agencies through the Programme Officer;

b) Ensure that corrective action is taken on the social audit report;

c) Take steps to recover the amount embezzled or improperly utilized; and issue receipts or acknowledgement for amount so recovered.

d) Pay wages found to be misappropriated within seven days of the recovery of such amount to the wage seekers.

e) Maintain a separate account for amounts recovered during the social audit process.

f) Ensure that the appropriate action (including initiating criminal and Civil proceedings or termination of services) is initiated against individual or class of individuals or persons who misutilised or embezzled the amount meant for the schemes under the Act.

IX Post Social Audit Processes:-

The DPC & PO are responsible to take follow up action on the findings of Social Audit Gram Sabha vide Prakarana No:14(3)(E) & 15(5)(D) of MGNREGA.

1) Social audit reports shall be updated in MIS by Taluk Social Audit Resource person.

2) Taluk Resource person to submit social Audit reports to Programme officer, DPC, Resource Persons District/State.

3) Follow up action about Social Audit.

4) Action taken report shall be placed before in next social audit.

5) The Directorate shall post the decision of the Grama Sabha and Public hearing of each Grama Sabha on the official Website in the prescribed format.

6) Action taken report shall be uploaded to the Website by the appropriate authority.

By order and in the name of
the Governor of Karnataka

Dr. Amita Prasad
Principal Secretary to Government
Rural Development & Panchayat Raj Department

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಸಂಖ್ಯೆ : ಗ್ರಾಅಪ 33 ಗ್ರಾನೀಸ (4) 2012

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಸಚಿವಾಲಯ
ಬಹುಮಹಡಿಗಳ ಕಟ್ಟಡ
ಬೆಂಗಳೂರು. ದಿನಾಂಕ : 07-02-2012

ಸುತ್ತೋಲೆ

ವಿಷಯ : ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಯೋಜನೆಗಳ ದುರಸ್ತಿ ಸಪ್ತಾಹ ದಿ:23-29, ಫೆಬ್ರವರಿ 2012 ಕುರಿತು.

* * *

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ಅಗತ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅಂತರ್ಜಲ ಆಧಾರಿತ ನಳ ನೀರು ಸರಬರಾಜು, ಕಿರು ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಮತ್ತು ಕೈಪಂಪು ಕೊಳವೆ ಬಾವಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಪೂರೈಕೆಗಾಗಿ ಆಯಾ ಜನವಸತಿಗಳಿಗೆ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸುರಕ್ಷಿತ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆಯಾಗದಿರುವುದು ಸೋಜಿಗವಾಗಿದೆ. 2000-01ನೇ ಸಮೀಕ್ಷಾ ವರದಿಯಿಂದ ಬಹುತೇಕ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಯೋಜನೆಗಳು, ಅಂತರ್ಜಲ ಮಟ್ಟ ಕುಸಿದಿರುವುದರಿಂದ, ಕೈಪಂಪು ಕೊಳವೆ ಬಾವಿ ದುರಸ್ತಿ ಹಾಗೂ ಮೋಟಾರ್ ಪಂಪ್ ಮತ್ತು ಪೈಪ್‌ಲೈನ್ ದುರಸ್ತಿ ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಗದಿರುವುದರಿಂದ, ಮತ್ತು ನೀರಿನ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಸಮಸ್ಯೆಯಿಂದ ನಿರುಪಯುಕ್ತ / ಸ್ಥಗಿತವಾಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ, ಸುತ್ತೋಲೆಗೆ ಲಗತ್ತಿಸಿರುವ ಪ್ರಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ವಿವಿಧ ಗ್ರಾಮೀಣ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಯೋಜನೆಗಳ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ಸಮೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಆದ್ಯತೆ ಮೇಲೆ ಕೈಗೊಂಡು ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿ, CE/PRED ಹಾಗೂ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸುವುದು. ಈ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಗ್ರಾಅಪಂ.ರಾಜ್ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ವೆಬ್‌ಸೈಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಜನವಸತಿವಾರು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಲು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ, ಪ್ರತಿ ಮಾಹೆ ಸದರಿ (Functionality of RWS schemes data) ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಇಂಧೀಕರಿಸಿ, ವೆಬ್‌ಸೈಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಅಪ್‌ಲೋಡ್ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ಇದರಿಂದ, ಅನಾವಶ್ಯಕ ಯೋಜನೆಗಳ ಪ್ರಸ್ತಾಪ, ವಿವಿಧ ವಲಯಗಳಡಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಪುನರಾವರ್ತನೆಯಿಂದ ಹಣ ದುರುಪಯೋಗವಾಗುವುದನ್ನು ತಡೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ, PRIಗಳು ಸರ್ಕಾರದ ವಿವಿಧ ಮೂಲಗಳಿಂದ O & M ಬಾಬ್ತಿಗೆ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿರುವ ಅನುದಾನವನ್ನು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ವಿನಿಯೋಗಿಸುತ್ತಿರುವ ಕುರಿತು ಹಾಗೂ ಯೋಜನೆಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ ಚಿತ್ರಣ ಪಾರದರ್ಶಕವಾಗಿ ಲಭ್ಯವಾಗಲಿದೆ. ಈ ಸಂಬಂಧ, ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸಿ ಸಿದ್ಧವಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು.

ಇದಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ತಕ್ಷಣ ದಿನಾಂಕ : 23-29.02.2012ರ ತಹಲ್ 'ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಯೋಜನೆಗಳ ದುರಸ್ತಿ ಸಪ್ತಾಹ' ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತಿಗಳು ಅಗತ್ಯ ಸಿದ್ಧತೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು. ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ದುರಸ್ತಿಗೊಳಗಾಗಿರುವ ಎಲ್ಲಾ PWS, MWS & HPBWLsಗಳ ಕಾರ್ಯಸಿಂಧುತ್ವ ಆಧರಿಸಿ, ಮೊದಲ ಆದ್ಯತೆಯಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತಿಗಳಿಗೆ Coverage & Water Quality ಮತ್ತು O&M, ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಅನುದಾನ ಬಾಬ್ತಿನಡಿ ಒದಗಿಸಿರುವ ಅನುದಾನದ ವತಿಯಿಂದ ಅಗತ್ಯ ಪುನಃಶ್ಚೇತನ ಮತ್ತು ದುರಸ್ತಿ (ಪೈಪ್‌ಲೈನ್ ದುರಸ್ತಿ, ಪಂಪ್ ಮೋಟಾರ್ ದುರಸ್ತಿ, ಕೊಳವೆ ಬಾವಿಗಳನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸುವುದು, ಆಳಗೊಳಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಹೈಡ್ರೋಫ್ರಾಕ್ಚರಿಂಗ್‌ಗೊಳಿಸುವುದು) ಯಂತಹ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಈಗಾಗಲೇ ಉದ್ಭವಿಸಿರುವ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ತಗ್ಗಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತರಾಗಿ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಆದೇಶಿಸಿದೆ. ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ತಾವು ಕೈಗೊಂಡಿರುವ ಅನುಪಾಲನಾ ಪರಿಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕುರಿತಾದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಆಯಾ ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್ ವಹಿ ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸಿ, ಶೇಕಡಾವಾರು ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯಲ್ಲಿರುವ ವಿವಿಧ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಯೋಜನೆಗಳ ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿಯ ವಾಸ್ತವಿಕ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳನ್ನು / ವರದಿಯನ್ನು CE/PRED (cepred09@gmail.com) ಹಾಗೂ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ (rk3452000@yahoo.co.in) ನಿಗದಿತ ಪ್ರಪತ್ರ (ನಮೂನೆ-1 ಮತ್ತು 2) ಗಳಲ್ಲಿ ಸಲ್ಲಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

(ಡಾ. ಅಮಿತಾ ಪ್ರಸಾದ್)
ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು
ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂ.ರಾಜ್ ಇಲಾಖೆ

ನಮೂನೆ-1

ಗ್ರಾಮೀಣ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಯೋಜನೆಗಳ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ (ದುರಸ್ತಿ + ಪುನಃಶ್ಚೇತನ ಕ್ರಮಗಳ) ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿಯ ಮಾಸಿಕ ವರದಿ – 2011-12

ಮಾಹೆ : .... ವರ್ಷ : ....

ಕ್ರ.ಸಂ.	ಜಿಲ್ಲೆ	ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿರುವ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಯೋಜನೆಗಳು				ದುರಸ್ತಿ / ಪುನಃಶ್ಚೇತನಕ್ಕೊಳಗಾಗಿರುವ ಯೋಜನೆಗಳು				ಪುನಶ್ಚೇತನ / ದುರಸ್ತಿಗೊಳಿಸಿದ ಯೋಜನೆಗಳು				ಮಾಸಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಇನ್ನು ಸ್ಥಗಿತವಾಗಿರುವ / ದುರಸ್ತಿಯಾಗಬೇಕಾಗಿರುವ ಯೋಜನೆಗಳು			
		MVS	PWS	M W S	HPBWLs	MVS	PWS	M W S	HPBWLs	MVS	PWS	M W S	HPBWLs	MVS	PWS	M W S	HPBWLs
1	2	3	4	5	6				7				8				9
1	ಬಾಗಲಕೋಟೆ																
2	ಬೆಂಗಳೂರು(ಗ್ರಾ)																
3	ಬೆಂಗಳೂರು(ನ)																
4	ಬೆಳಗಾಂ																
5	ಬಳ್ಳಾರಿ																
6	ಬೀದರ್																
7	ಬಿಜಾಪುರ																
8	ಚಾಮರಾಜನಗರ																
9	ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ																
10	ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು																
11	ಚಿತ್ರದುರ್ಗ																
12	ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ																
13	ದಾವಣಗೆರೆ																
14	ಧಾರವಾಡ																
15	ಗದಗ																
16	ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ																
17	ಹಾಸನ																
18	ಹಾವೇರಿ																
19	ಕೊಡಗು																
20	ಕೋಲಾರ																
21	ಕೊಪ್ಪಳ																
22	ಮಂಡ್ಯ																
23	ಮೈಸೂರು																
24	ರಾಯಚೂರು																
25	ರಾಮನಗರ																
26	ಶಿವಮೊಗ್ಗ																
27	ತುಮಕೂರು																
28	ಉಡುಪಿ																
29	ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ																
30	ಯಾದಗಿರಿ																
	ಒಟ್ಟು																

ಇಸ : ಸ್ಥಗಿತವಾಗಿರುವ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ತಾಲ್ಲೂಕುವಾರು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮಾವಾರು ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿರುವ ಪರ್ಯಾಯ / ಪರಿಹಾರ ಯೋಜನೆಗಳ ಭೌತಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ವಿವರಗಳೊಂದಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ನಮೂದಿಸಬೇಕು.

ನಮೂನೆ-2

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಅನುದಾನದಡಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಿರುವ ಗ್ರಾಮೀಣ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಯೋಜನೆಗಳ (ಆರ್ಥಿಕ + ಭೌತಿಕ) ಮಾಸಿಕ ವರದಿ – 2011-12

ಮಾಹೆ : .... ವರ್ಷ : ....

ಕ್ರಸಂ.	ಜಿಲ್ಲೆ	ಬಿಡುಗಡೆ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಅನುದಾನ (ರೂ. ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)	ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಿದ ಕಾಮಗಾರಿಗಳ ವಿವರ												ವೆಚ್ಚ (ರೂ. ಲಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)											
			ಕೇಂದ್ರ ವಲಯ						ರಾಜ್ಯ ವಲಯ						ಕೇಂದ್ರ ವಲಯ						ರಾಜ್ಯ ವಲಯ					
			Revival			New			Revival			New			Revival			New			Revival			New		
			PWS	MWS	HPBWLs	PWS	MWS	HPBWLs	PWS	MWS	HPBWLs	PWS	MWS	HPBWLs	PWS	MWS	HPBWLs	PWS	MWS	HPBWLs	PWS	MWS	HPBWLs	PWS	MWS	HPBWLs
1	2	3																								
1	ಬಾಗಲಕೋಟೆ																									
2	ಬೆಂಗಳೂರು(ಗ್ರಾ)																									
3	ಬೆಂಗಳೂರು(ನ)																									
4	ಬೆಳಗಾಂ																									
5	ಬಳ್ಳಾರಿ																									
6	ಬೀದರ್																									
7	ಬಿಜಾಪುರ																									
8	ಚಾಮರಾಜನಗರ																									
9	ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ																									
10	ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು																									
11	ಚಿತ್ರದುರ್ಗ																									
12	ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ																									
13	ದಾವಣಗೆರೆ																									
14	ಧಾರವಾಡ																									
15	ಗದಗ																									
16	ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ																									
17	ಹಾಸನ																									
18	ಹಾವೇರಿ																									
19	ಕೊಡಗು																									
20	ಕೋಲಾರ																									
21	ಕೊಪ್ಪಳ																									
22	ಮಂಡ್ಯ																									
23	ಮೈಸೂರು																									
24	ರಾಯಚೂರು																									
25	ರಾಮನಗರ																									
26	ಶಿವಮೊಗ್ಗ																									
27	ತುಮಕೂರು																									
28	ಉಡುಪಿ																									
29	ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ																									
30	ಯಾದಗಿರಿ																									
	ಒಟ್ಟು																									

ಹಣ : ರಾಜ್ಯ / ಕೇಂದ್ರ ವಲಯಗಳಡಿ ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾಗಿ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿರುವ ಅನುದಾನದಿಂದ ಕೈಗೊಂಡಿರುವ /ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಂಡಿರುವ ಯೋಜನೆಗಳ ಸಂಪೂರ್ಣ ವಿವರಗಳನ್ನು RDPRನ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ವೆಬ್‌ಸೈಟ್‌ನಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ವಲಯದಡಿ ದಾಖಲಿಸಿ ಪಾರದರ್ಶಕತೆಯಿಂದ ಮಾಹಿತಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಬೇಕು.

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತರಿ ಯೋಜನೆ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ
ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಇಲಾಖೆ
2ನೇ ಮಹಡಿ, 3ನೇ ಹಂತ, ಬಹುಮಹಡಿ ಕಟ್ಟಡ, ಬೆಂಗಳೂರು–560 001.
ದೂರವಾಣಿ : 080–22372738 E-mail: nregs-ka@nic.in

ಸಂ : ಗ್ರಾಅಪ 204 ಉಖಾಯೋ 2011 ದಿನಾಂಕ : 25–02–2012

ಸುತ್ತೋಲೆ

ವಿಷಯ : ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತರಿ ಯೋಜನೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಪರಿವೀಕ್ಷಣೆಗೆ ಹೋದಾಗ ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಯಿತಿ, ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿವೀಕ್ಷಿಸಬಹುದಾದ ಮತ್ತು ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಅಂಶಗಳ ಕುರಿತು ತಪಾಸಣಾ ವರದಿ

ಉಲ್ಲೇಖ :
1. ಮಾನ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಇಲಾಖೆ ಇವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ದಿನಾಂಕ : 10.01.2012ರ ಸಭೆ ನಡವಳಿಗಳು
2. ಸರ್ಕಾರದ ಸುತ್ತೋಲೆ ಪತ್ರ ಸಂಖ್ಯೆ ಗ್ರಾಅಪ 204 ಉಖಾಯೋ 2011 ದಿನಾಂಕ : 22.08.2011

* * *

ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತರಿ ಯೋಜನೆಯ ಕಾರ್ಯಾಚಾರಣೆಯ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳು 2008 ಅಧ್ಯಾಯ 10 ರ ಕಂಡಿಕೆ 10.3.1 ರಲ್ಲಿ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಕೈಗೊಂಡ ಕಾಮಗಾರಿಗಳ ಕುರಿತು ಪರಿವೀಕ್ಷಣೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಯಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಅಂಶಗಳು ಮತ್ತು ಕಾಮಗಾರಿ ಪರಿವೀಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಅಂಶಗಳ ಕುರಿತು ಉಲ್ಲೇಖ (2) ರ ಪ್ರಕಾರ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತಾ ತಾಲ್ಲೂಕು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಕಛೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿವೀಕ್ಷಣೆಗೆ ಹೋದಾಗ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಅಂಶಗಳ ಕುರಿತು ಅನುಬಂಧ–1 ರಲ್ಲಿ ಲಗತ್ತಿಸಿದೆ.

ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ರಾಜ್ಯ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯದಿಂದ ಪರಿವೀಕ್ಷಣೆ ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಜಿಲ್ಲೆ ಮತ್ತು ತಾಲ್ಲೂಕು ಕಛೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಅಗತ್ಯ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ವರದಿಯನ್ನು ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸುವಂತೆ ಸೂಚಿಸಿದೆ.

ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಿಂದ ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದ ಕಛೇರಿ ಪರಿವೀಕ್ಷಣೆ ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಈ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಅಗತ್ಯ ಸೂಚನೆ ನೀಡಿ ಕ್ರಮವಹಿಸಿ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಬೇಕಾದ ವಿಷಯ ಕುರಿತು ಈ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯಕ್ಕೆ ವರದಿ ಸಲ್ಲಿಸಲು ಸೂಚಿಸಿದೆ.

ಪರಿವೀಕ್ಷಣೆಗೆ ಹೋದಾಗ ಕನಿಷ್ಠ ಎರಡು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿ ಉಲ್ಲೇಖ (2) ರಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿರುವಂತೆ ದಾಖಲೆಗನೊಳಗೊಂಡಂತೆ ಪರಿವೀಕ್ಷಣೆ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಈ ಮೂಲಕ ಸೂಚಿಸಿದೆ.

ಅಡಕಗಳು ಅನುಬಂಧ–1

(ಡಾ. ಅಮಿತಾ ಪ್ರಸಾದ್)
ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು
ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂ.ರಾಜ್ ಇಲಾಖೆ

ಅನುಬಂಧ-1

ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತರಿ ಯೋಜನೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಪರಿವೀಕ್ಷಣೆಗೆ ಹೋದಾಗ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಅನುಷ್ಠಾನ ಕುರಿತಂತೆ ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಮತ್ತು ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಯಿತಿ ಮತ್ತು ಇತರೆ ಇಲಾಖಾ ಅನುಷ್ಠಾನಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಜಿಲ್ಲಾ ಮತ್ತು ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದ ಕಛೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿವೀಕ್ಷಿಸಬೇಕಾದ ವಿವರಗಳ ನಮೂನೆ

1. ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೆಸರು
2. ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಹೆಸರು (*)
3. ಪ್ರಗತಿಯ ವಿವರಗಳು

ಕ್ರ. ಸಂ	ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಹೆಸರು	ಒಟ್ಟು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳು	ಲಭ್ಯವಿರುವ ಒಟ್ಟು ಅನುದಾನ	ಇದುವರೆಗಿನ ಖರ್ಚು	ಶೇಕಡಾ ವಾರು ವೆಚ್ಚ	ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡಿರುವ ಕಾಮಗಾರಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ
1						
2						

4. ದುರ್ಬಲ ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳ ಹೆಸರು (*) . . . .

ಕ್ರ. ಸಂ	ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಹೆಸರು
1	
2	

5. ದುರ್ಬಲ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳ ಹೆಸರು (*) . . . .

ಕ್ರ. ಸಂ	ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಹೆಸರು
1	
2	

6. ದೂರುಗಳ ವಿವರಗಳು

ಅ) ವಿಲೇ ಮಾಡಲಾದ ದೂರುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ

ಆ) ಬಾಕಿ ಉಳಿದಿರುವ ದೂರುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು ವಿವರಗಳು

ಇ) ದೂರುಗಳು ಬಾಕಿ ಉಳಿದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳು

7. ವಿದ್ಯುನ್ಮಾಚಾಲಿತ ಹಣಕಾಸು ನಿರ್ವಹಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಕೈಗೊಂಡ ಕ್ರಮಗಳ ವಿವರ
8. ಮೇಟ್‌ಗಳನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಕುರಿತು ವಿವರಗಳು
9. ಗಣಕಯಂತ್ರ ನಿರ್ವಾಹಕರು ಮತ್ತು ಎಂಐಎಸ್ ಸಂಯೋಜಕರು (Data entry operator and MIS co-ordinator) ಗಳಿಗೆ ಸಂಭಾವನೆ ಪಾವತಿಸದೇ ವಿಳಂಬವಹಿಸಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಣೆಗಳು
10. ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಖರ್ಚಿನ ಬಾಬ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದ ನ್ಯೂನ್ಯತೆಗಳು
11. ಯೋಜನೆ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಂಡ ಸುಧಾರಣೆಗಳು, ಆವಿಷ್ಕಾರಗಳು ಮತ್ತು ಯಶೋಗಾಥೆಗಳ ವಿವರಗಳು

ಸ್ಥಳ :

ದಿನಾಂಕ :

ಪರಿವೀಕ್ಷಣಾಧಿಕಾರಿಗಳ

ಸಹಿ

ಪದನಾಮ

ಹೆಸರು

(*) = ಅನ್ವಹಿಸದೇ ಇರುವಂತಹ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಖಾಲಿ ಬಿಡಿ

ಓ.....! ಗ್ರಾಮೀಣ ಬಂಧುಗಳೇ... ವಲಸೆ ಹೋಗದಿರಿ.... ಬಂದಿದೆ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತರಿ ...
ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲೇ ನಮಗೀಗ ಉದ್ಯೋಗ..... ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಸುಧಾರಣೆಗೆ ಈಗ ಸುಯೋಗ ...

ಪಾರದರ್ಶಕತೆಯತ್ತ ಮತ್ತೊಂದು ಹೆಜ್ಜೆ

ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತರಿ ಕೂಲಿಕಾರರ ಹಣ ಪಾವತಿಗೆ ನೂತನ ತಂತ್ರಾಂಶ

ಗ್ರಾ.ಪಂ.ಇಲಾಖೆ, ಎಸ್.ಬಿ.ಎಂ. ಹಾಗೂ ಎನ್.ಐ.ಸಿ ಇವರುಗಳ ಸಂಯುಕ್ತ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಎಂಜಿಎನ್‌ಆರ್‌ಇಜಿಎ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಕೂಲಿಕಾರರ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಖಾತೆಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಹಣ ತಲುಪಿಸಲು ರೂಪಿಸಿದ ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಹಣಕಾಸು ನಿರ್ವಹಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನೆಲಮಂಗಲದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಚಿವರಾದ ಜಗದೀಶ್ ಶೆಟ್ಟರ್ ಉದ್ಘಾಟಿಸಿದರು.

ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ ಗಣ್ಯರಾದ . . . .

ಶ್ರೀ ಬಿ.ಎನ್.ಬಚ್ಚೇಗೌಡ
ಕಾರ್ಮಿಕ ಹಾಗೂ ರೇಷ್ಮೆ ಸಚಿವರು

ಶ್ರೀ ಎಂ.ವಿ. ನಾಗರಾಜು
ನೆಲಮಂಗಲ ಶಾಸಕರು

ಶ್ರೀ ಈ. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ
ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ ಸದಸ್ಯರು

ಶ್ರೀ ಪಿ. ಶಿವಶಂಕರ್
ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಎಂಜಿಎನ್‌ಆರ್‌ಇಜಿಎ

ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ
ಜನರಲ್ ಮ್ಯಾನೇಜರ್,
ಸ್ಟೇಟ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಆಫ್ ಮೈಸೂರು

KARNATAKA VIKAS : MARCH 2012

A Monthly Magazine for Rural Development and Panchayat Raj Department, Government of Karnataka

Regd. No. KA/BGGPO/2531/2012-14, Licence to post "Without Prepayment" WPP-32

RNI No. 28103/1976 Total No. of Page 100. Posted at Bangalore GPO on 9th,10th,11th of every month

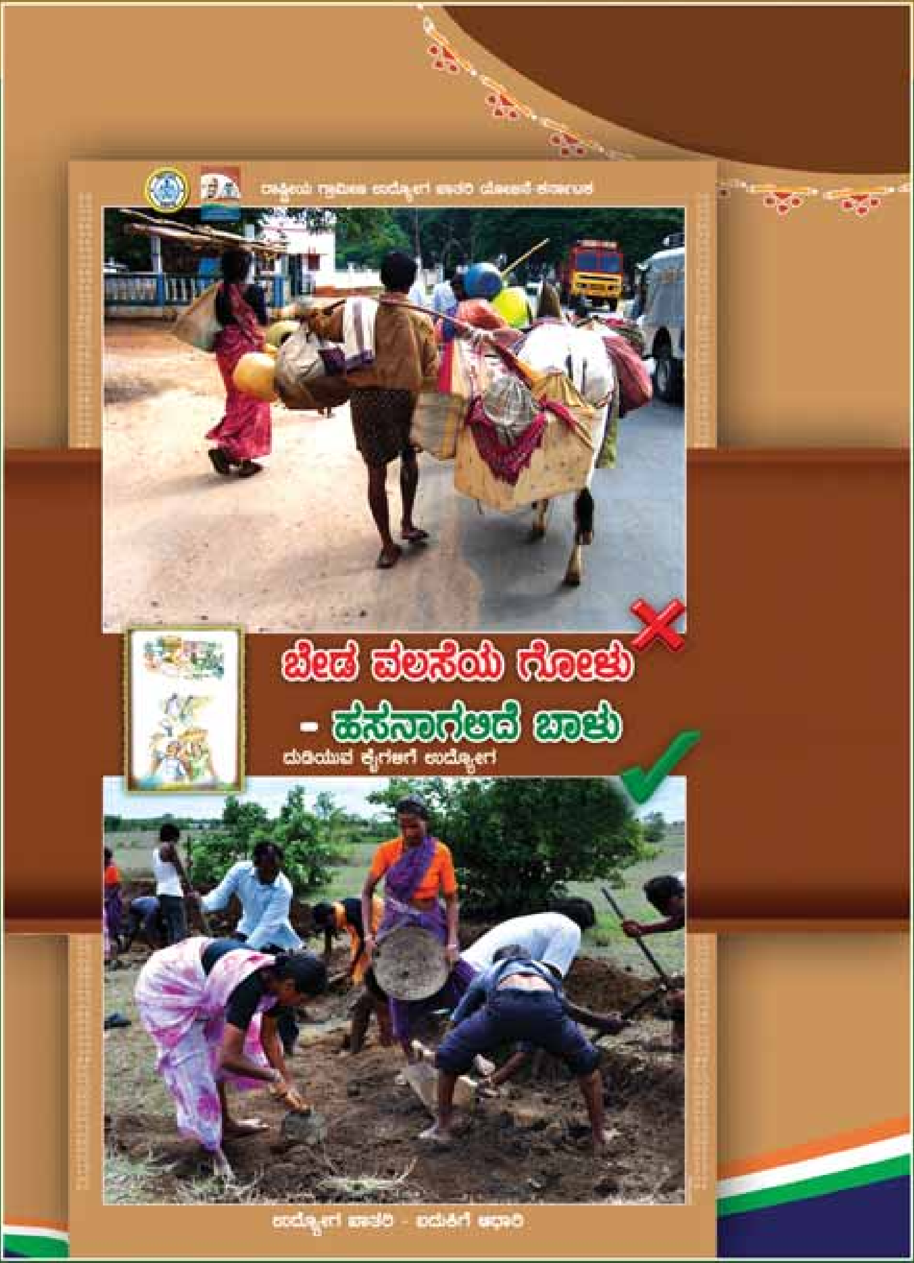

ಬೆಲೆ : 5 ರೂಪಾಯಿಗಳು
Price : Rs. 5-00

Despatcher

OFFICE OF THE CHIEF EDITOR, KARNATAKA VIKAS

Rural Development and Panchayat Raj Department, Government of Karnataka

No. 309, 3rd Floor, Gate No.1, Multistoried Building, Dr. Ambedkar Veedhi, Bengaluru-560 001

Printed at : GEETANJALI GRAPHICS

B-71 (New No. 84), KSSIDC Indl. Estate, 6th Block, Rajajinagar, Bengaluru-10. Tel : 23404232 / 4235 1346